

BURMESE
CLASSIC
WEBSITE

ကျေးထစ်ရှာ
န သ စ ေ စ မ ူ င ဲ :

အဲအောင်ဖီ

နိုဘဝန်ဆရာတော်

ပြည်ထောင်စုဖွံ့ဖြိုးရေး - နှေ့ချောင်းသုပ္ပန်လုပ်ငန်းလုပ်ငန်းမြို့ဒယ် - နှေ့ချောင်းအနုပ်ဆူးအကျဉ်းချုပ်အတွက် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်ပြည်ထောင်စုနှေ့ချောင်းအာဏ်တွင်

ဝန်ယူပေးနှင့်လိပ်စာတော်

- ပြည်ထောင်စုပါလီဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့်အာဏ်တွင် ဝန်ယူပေးနှင့်လိပ်စာတော် နှင့်မြတ်သွေးပေးအပ်ခဲ့သူတော်များအတွက် အုပ်ချုပ်အဆင့်များများ
- ပြည်ထောင်စုပါလီဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့်အာဏ်တွင် ဝန်ယူပေးနှင့်လိပ်စာတော် အာဏ်တွင် အုပ်ချုပ်အဆင့်များများ

မြတ်သွေးပေးနှင့်လိပ်စာတော်များ (၄) ရုံ

- ပြည်ထောင်စုပါလီဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့်အာဏ်တွင် ဝန်ယူပေးနှင့်လိပ်စာတော် နှင့်တွင် အုပ်ချုပ်အဆင့်များ
- အိမ်သာဆုပ်နှင့်လုပ်ငန်းလုပ်ငန်းများ
- စည်ကြောင်းပြည့်စုံသော နှင့်ကျန်စုံစွာအောင် နိုင်သူ အာဏ်တွင် အုပ်ချုပ်အဆင့်များ
- မြတ်သွေးပေးနှင့်လိပ်စာတော်များ အောင် ပြည်ထောင်စုပါလီဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့်အာဏ်တွင် အုပ်ချုပ်အဆင့်များ

မြတ်သွေးပေးနှင့်လိပ်စာတော်များ (၄) ရုံ

- နိုဘဝန်ဆရာတော်များ နှင့်လိပ်စာတော်များ ပြည်ထောင်စုပါလီဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့်အာဏ်တွင် ဝန်ယူပေးနှင့်လိပ်စာတော် အုပ်ချုပ်အဆင့်များ
- ကျော်စွဲများ၊ ပြည်ထောင်စုအာဏ်တွင် ဝန်ယူပေးနှင့်လိပ်စာတော် အုပ်ချုပ်အဆင့်များ
- ပြည်ထောင်စုပါလီဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့်အာဏ်တွင် ဝန်ယူပေးနှင့်လိပ်စာတော် အုပ်ချုပ်အဆင့်များ
- ပြည်ထောင်စုပါလီဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့်အာဏ်တွင် ဝန်ယူပေးနှင့်လိပ်စာတော် အုပ်ချုပ်အဆင့်များ
- ပြည်ထောင်စုပါလီဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့်အာဏ်တွင် ဝန်ယူပေးနှင့်လိပ်စာတော် အုပ်ချုပ်အဆင့်များ
- ပြည်ထောင်စုပါလီဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့်အာဏ်တွင် ဝန်ယူပေးနှင့်လိပ်စာတော် အုပ်ချုပ်အဆင့်များ

လူမှုပေးနှင့်လိပ်စာတော်များ (၄) ရုံ

- တစ်နှစ်သာရုပ်ပိုင်းဆောင်ရွက်မှုပုံမှန်အာဏ်တွင် အုပ်ချုပ်အဆင့်များ

ဂုဏ်ပြင်

၁၂၁၁၊ ၂၀၁၂

ထုတ်ဝပ်မြို့

ပထမကြိမ် ၇၀၀

ကွန်ပျော်ရာမီန်မျက်နှာနှင့်မီရိုင်

နိုဝင်ဘ်

တနင်္လာ

ထုတ်ဝပ်သည့်

ဒေါ်ထွေထွေ (ဥပဒေကျော်လာအရပ်တိုက်)

၁-၁/၈၇၆၇ ကုန်နှင့် ၆၁ လမ်းမြို့အနာဂါး

မြို့သွေး (၂) ရပ်ကွက်

ခုမြို့မြို့သာလုပ်မြို့ယူလပါး

ဂုဏ်ပြု

ဦးတင်းနှင့် (တိုင်တန်ဆော်သက်)

H-၄၊ ဦးရှေ့အောင်၏၊ ၅၂-၄၂၅၂၊

ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံမြို့ယူလပါး

မြို့သွေးလုပ်မြို့ယူလပါး

တန်း

၂၀၀၀ ကျပ်

ခင်စိတ္တာ

ခက္ခက္ခာစိတ္တာ/ခင်စိတ္တာ - မွှေ့ဆုတေသန

ဥပဒေကျော်လာပါ ၁၁၂

ဗုဏ်သွေးမြို့ယူလပါး ၁၁၂

(၁) ကျော်စိတ္တာ

ကျေးတစ်ရာ

ၧ ၁၃၇၄၉၂၇၁ :

အငောင်ဖူး

မ ၁ တိ က ၁

၆ ကျေး၊ ၈ နှင့် ၉ ရက် ၅ ယောက် ၂၀၁၇ ခုနှစ်

ရွှေခလေ့

- ၁။ ပိတာဘက်လူညွှဲး
- ၂။ ပုဂ္ဂိုလ်မွှင့်လျှင်
- ၃။ ဆွမ်းခံလေ့
- ၄။ ဓမ္မားထွေး
- ၅။ မြိုက်တစ်ပင်
- ၆။ ရွှေသွောင်ပင်
- ၇။ လူမီးခလေ့
- ၈။ နှစ်ဦးနှစ်ဦး

တမော့

- ၉။ ကျွန်ုင်မနှင့်စာအုပ်များ
- ၁၀။ ကဗျာသဘင် စာသဘင်
- ၁၁။ စိတ်ကောင်းရှိတဲ့လူ

အနီးသွား

- ၁၂။ နှစ်ဦးထော့
- ၁၃။ ဟုမ္မာလင်းစွေး
- ၁၄။ ကပ်မဟိန်လမ်း
- ၁၅။ ချောက်နျေး
- ၁၆။ ကုသိုလ်ခရီး

ရှုသော်

- ၁၇။ ကျောင်ဦးဆိပ်
- ၁၈။ မျိုးရှိုးသစ်ပင်
- ၁၉။ သစ်ပင်မြို့
- ၂၀။ ကျွန်ုင်မ၏မန္တလေး
- ၂၁။ အေးအုံး
- ၂၂။ ပန်းမှုပ်ရုံးတော့
- ၂၃။ သနပ်ခါးနှစ်
- ၂၄။ ရေချိုးဆိပ်
- ၂၅။ တ.တိုင်းမွှေး

ဥပယကျော်စာပေမှ ထွက်ရှိပြီးတအုပ်များ

၁။ မအီမီက	ခင်ခင်ထူး
၂။ ရုံးပန်ခွဲ သုၢယကုန်နှင့် ပေါ်ကိုလိပ် နားတောင်းဆင်	ခင်ခင်ထူး
၃။ ဆည်းကြီး	ခင်ခင်ထူး
၄။ ချာပြုသင်၊ မန္တလေးဝါးတို့များ	ကလောင်ရုံ
၅။ ရေကန်သာ ကြာတိုင်းဒေါး	နောက်မြင့်
၆။ ကျော်တော်ရာ ရသတော်များ	ခင်ခင်ထူး

အမှာစာ

‘ပျိုစိုက်တဲ့ လယ်ကန်သင်းမှာ မြင်နိုင်ညာနေဆိုကို စိုင်းသိလို့
ပြောလေ မြင်လိုက်ကဲဖော် ဆိုင်းပေါ့မှာ တစ်ရာကျွန်ုင် ရှားလို့
ယဉ်ကျော်လေ့’

အောမြို့စား လယ်ဝန်မင်း ဦးစီ ရေးသည့် ကောက်စိုက်
မုံကြီးသံတွေထဲမှာ ပျိုးလေးတို့ကောက်စိုက်ရာ လယ်ကွင်းတွေဆိုကို
မြင်းတစ်စီးနှင့် ရောက်လာတတ်သော နှစ်းတွင်းသား ကိုလုပ္ပါတီ。
အကြောင်းတွေ ပါတတ်ပါသည်။

‘ပျိုးလေးတို့ကောက်စိုက်ရာ လိုက်လာနှစ်လေး... လိုက်လာလျှင်
ရှုံးစွင်ရော့မယ်ပါ၏ကြော်ယဉ်သွေး’

ဆိတာကလည်း လယ်ကွင်းတွေထဲ ခေါင်းပေါင်းခြောက်တဲ့ ခေါင်းမေ့ဖျော့နှင့် ရောက်လာသူကို ဖွဲ့တားမဟုတ်လား။ ကျေးက ရှင်ဘုရင် တွေ လယ်ထွန်မင်္ဂလာ ဆင်းတော်သားတို့၊ ကန်သင်းလုံး ဉာဏ် ကွင်းလုံးအား ပါကြောမြှုပ်။ နှစ်းတော်သားတွေနိုတာ ပုံးကလည်း ပုံနှိပ်ကောင်း၊ ခေါင်းပတ်ပဝါ အုပ်ပေါင်းကလည်း အကောင်းစား။ လယ်ထွန်မင်္ဂလာပြီးတော့လည်း နှစ်းတော်သား ကိုလုပျို့တို့၊ လယ်ကွင်းတွေအီ ဟန်ရှုပြ ရောက်လာကြပုံးရုပါ၏။မြှင့်နိတစ်ဆောင် နှင့် ရောက်လာတတ်သော ကိုလုပျို့က ကျေးတစ်ရာ ခေါင်းပေါင်းကလေး ပေါင်းလိုက်လို့။ ယဉ်ကျေးလိုက်တဲ့ လူနှယ်၊ ရွှေ့လိုက်တဲ့ လူနှယ်လို့၊ ကာဘက်လိုက်မကလေးတွေ ရင်ခုနှုန်းကလည်း ချေစရာ။ ခေါင်းပေါ်မှာ တစ်ရာကျေးနှင့်ဆိတာသား ကျေးတစ်ရာ ခေါင်းပေါင်းပဝါကို ဆိုလိုပါသည်။

ကျေးတစ်ရာခေါင်းလိုင်း...။

ကျေးငိုက်ရုပ်ကလေးတွေ မဲ့ဖျင်စမှာ အကွက်ကျေကျ ရှုပ်ယှဉ်ထားသော ပဝါအုပ်ပေါင်းဆိုတော့ လုမှာပေါ့။ ကျွန်းမတို့၊ အဘမှာ ကျေးတစ်ရာ ပုံးတစ်ထည် ရှိသည်။ တော်ရုံ ပွဲလမ်းမင်္ဂလာကိစွဲမရှိဘဲ ကျေးတစ်ရာပုံးကို ဝတ်လေ့မရှိ။ အဘ လူပျိုးဘဝကတည်းက ဝတ်သည့် ပုံးထင်ပါရဲ့။ ကျေးတစ်ရာပုံးကို အဘ အင်မတန် မြတ်နီးသည်။ အဘ အရွယ်ရသည်အထိ အဘ ဝတ်တာ ကျွန်းမတို့ မိလိုက်သေးသည်။ ဝတ်ပြီးသည်နှင့် ခေါက်ရိုး

မပျက် ပြန်ခေါက်ပြီး ပရှုပုံးနှင့် ထားလေ့ရှိသည်ပုံးပင်။ အဘ ကျေးတစ်ရာပုံး ဝတ်ပြီးဆိုလျှင် အင်မတန် ကျေက်သရေးရှိသည်။ လည်ကတုံးအကျိုးဖြူ။ မဲ့ ကျေးတစ်ရာပုံးနှင့် ပင်ဖြူတိုက်ပုက အဘကိုယ်တိုင် မင်္ဂလာစကား ပြောရတိုင်း ဝတ်ဆင်လေ့ရှိသည့် ပွဲတက်ဝတ်ဖြစ်၏။

ကိုလိန့်ခေတ်က ယောနယ်ထွက် ဝိုင်းရင်းဖြစ်ပုံးများ အောက်စားလှသည်။ ကျိုစိတ်အေး ဓာသနအသင်းကြီးက တိုင်းရင်းဖြစ် များဝတ်ဆင်ကြရန် နှိုးဆောင်သည့်အခါ ပင်နိုင်နှင့် ယောလုံချည် ကို အဝတ်အဆင် များလာကြသည်။ မည်းရောင်၊ ချိတ်ရောင်၊ ခိုပြာရောင်၊ ဒေါင်းစိမ်းရောင်အခံတွင် ကျေးရုပ်ကလေးတွေ ပြောက်ထိုးထားသော ပုံးဆင်ကို မြန်မာအမျိုးသားရေးစိတ် ရှိသူတိုင်း ဝတ်ဆင်ခဲ့ကြသည်။ ယောပုံးမှာ အလာဆင်နှင့် အပြောက်ဆင် နှစ်မျိုးရှိရာ ကျေးတစ်ရာက အပြောက်ဆင်ဖြစ်၏။ ယောနယ်က ‘ပွဲင်ထိုး’ ခေါက်သည်။ ခွေးခြေစာ၊ စံပယ်ပြောက်၊ နှင့်ဆီပြောက် ဒီဇိုင်းတွေ တစ်ခေတ်ခိုန်တော့ ကျေးရုပ်ကလေးတွေ ပြောက်ထိုး ရက်လုပ် ဝတ်ခဲ့ကြသည်။

ငါက်ရုပ်ကလေးတွေ ပြောက်ထိုးတော့ ကျေးတစ်ရာ ပုံးဖြစ်ရပြီး။ ရေားက ယောထည်စွဲပုံးတော့က နှစ်နံပါဝ်ဖြစ်၍ စက်ရက်ကန်းခေတ်မှာတော့ မဖွဲ့လေးမြောက်ပြင် တော်ပြင်ထွက်တစ်နံပါဝ်စွဲ ရက်ကြသည့် ယောပုံးတွေ အဆင်စုံသည်။

ယောနယ်တွက် ယောထည်က သဘာဝတွက် အမြစ်အခေါက်အပင်
အရွက်တွေကို အလုံးပြု၍ ရီးရာနည်းဖြင့် အေးဆုံးခဲ့ဖြေသည်။

“ကျေးတစ်ရောမျိုးက တစ်ထည်နှစ်တစ်ထည် ကျက်သရေ
ရှိသွယ်...တစ်ထည်ကတစ်ထည် စယ်ဖို့ရာလည်း မလွယ်
ပါဘူး ငါမြေးရယ်...သည်ပုဆိုးဝတ်တော့ လူမျှိုးစိတ်
ပေါ်သယ်...မြင်ရာတွေမှာလည်း စိတ်အေးပြု၏သယ်...
ကျေးဆိုသာက ကြိုက်တူဇ္ဈဌ္ဇာလေးတွေ ထည့်ရက်
သာကို ပြောသာ”

ကျေးတစ်ရာမျိုး တသသနှင့်ရိုးလေတိုင်း အဘက ရှင်းပြ
လေရှိပါ၏။ ကျေးဆိုသာ ကြိုက်တူဇ္ဈဌ္ဇာကိုပြောသာ ငါမြေးရဲ့ဆိုတာ
နှင့် မပြီး။ ကြိုက်တူဇ္ဈဌ္ဇာတွေအကြောင်းလည်း ပြောပြတတ်ပါသည်။

“ကျေးများက နှုတ်သိုးက ပါက်ပွင့်ရောင်...ကိုယ်လုံးက
ဒေါင်းစိမ်းရောင်နဲ့၊ အင်နှင့်လှသယ်...၊ ကြိုက်တော့၊
ကျေးကြိုက်တဲ့၊ ကျေးတမာတဲ့၊ ကျေးကုလားတဲ့၊ ကျေး
ကုလားမတဲ့၊ ကျေးသန္တာတဲ့...တစ်မျိုးနဲ့တစ်မျိုး လွှာသယ်
...ဖောင်းကား၊ တမာ၊ ကျေးချုပ်၊ ကြိုက်ဝော၊ ကုလား
ကျေးပုဇွဲား၊ ဆိုသာလည်း ရှိသေးသယ်...အဘတို့
ရွာဟောင်းကို ဖောင်းကားကုန်းခေါ်ကြသာ ကျေးတွေ
တရှန်းရှုန်း ရိုတဲ့နေရာမှာ ရွာတော်လို့၊ အေားလုံးလည်း
လူကြီးများပြောကြရဲ့...ဖောင်းကားမြှုက်ပင်တွေ ပေါ်တဲ့
တော့လည်း ဆိုကြရဲ့...”

ကျေးတစ်ရာ...”

အမျိုးသားလွတ်ဖြောက်ရေးကာလ တံသာနှစ်မိတ်ပဲ့၊ ရီးရာ
ဆင်၊ ပြည်တွင်းဖြစ်၊ ယဉ်ယဉ်သန့်သန့်နှင့် ဆန်းလှသည့် ရှုကာန်း
တွက် အဆင်ဆန်း။ ရတာနာ့ခေတ်တိုးကလည်း ကျေးတစ်ရာဆင်
ခေါင်းပေါင်းရှိခဲ့တာဆိုတော့ နောက်ပိုင်းခေတ်တွေမှာ ရှေ့အဆင်ကို
ကူးစက်ရပုံခဲ့ခြင်း ဖြစ်တန်ပါ၏။ ‘ခေါင်းပေါ်မှာ တစ်ရာကျေးနှင့်
ထူးလို့ ယဉ်ကျေးလေ့...’ တဲ့။

‘ကျေးတစ်ရာ’ ဆိုသည်အမည်ကို နှစ်သက်မြတ်နီးစွာဖြင့်
ကျွန်းမာရ် ရသစာစာများ၊ ခေါင်းစဉ်အဖြစ် အေးစို့ရာ ကျွန်းမ ရွှေးချယ်
လိုက်ပါသည်။ အခုတော့လည်း ကျွန်းမကြံခဲ့သူမျှ ရွာတော့တွေ၊
ကျွန်းမဖတ်ခဲ့သူမျှ စာဓလေ့တွေ၊ ကျွန်းမရောက်ခဲ့ရသည့် ခနီးအချို့
နှင့် တွေးမြှုပ်သူမျှ အတွေးစတွေကို ပုဆိုးများ၊ အနံစပ်သလို စပ်ရင်း
တစ်စုံတစ်စုံတည်းတည်းဖြစ်အောင် စိစောင့်ခဲ့ပါပြီ။ ခေါင်းစီးကိုလည်း
‘ကျေးတစ်ရာ’ ရသစာစာများလို့ ပေးလိုက်ပါပြီ။

‘ကျေးတစ်ရာ’ ရသစာစာများ၊ ခေါင်းစဉ်ပေးမြို့ပြန်တော့
ကျွန်းမစာအုပ်ပျောက်နှစ်ဗုံးမှာ ရှေ့က ကျေးတစ်ရာမျိုးဆင်ကော်
တင်ဆျင်မြှုပ်သည်။ ကျေးတစ်ရာမျိုး ဘယ်မှာရှာရပါ့။ ကျွန်းမတို့
မျက်စိရေးမှာ ဝတ်သူဆင်သူ နည်းကြလို့ပဲလား၊ ကျေးတစ်ရာဆင်
ရယ်လို့ အထွက်ကျော်ရောလားမသိ၊ တွေ့ရခဲ့သလိုလိုတော့ ရှိရပါပြီ။
ဝတ်ဆင်သူတွေ ဝတ်ဆင်ကြတုန်းပါဆိုလျင်လည်း ကျွန်းမဖြင့် ရှာရက်

၁

လိုက်ပုံများ...။ မိတ်ဆွေများကို အကူအညီ တောင်းရသည်။ နောက်
တော့ ဆရာကျိုးမောင် ညီမ မကြည့်ကြည်တင် ဖနီးမာ်နဲ့က ရှာထား
ပြီဖြစ်ကြောင်း ဖုန်းဆက်အကြောင်းကြားလို့ အမရပူရမြို့၊ ရှို့ ဆရာ
တို့နေအိမ်ကို ပြီးရပါသည်။ အမရပူရ ရွှေခဲ့ရပ်က အမ ဒေါ်မြေရင်
နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက သိမ်းဆည်းထားသော ကျေးတစ်ရာ
ပုဆိုးတစ်ထည် တွေ့ရလို့ ဝစ်းသာလိုက်သည်ဖြစ်ခြင်း။

ကျေးတစ်ရာပုဆိုး ဆိုသော်လည်း ကြက်တူရွေးရပ်
ကလေးတွေ မဟုတ်ပြန်ပါ။ ဟာသာဇူက်ရပ်ကလေးတွေ ဖြစ်နေလို့
ကျေးတစ်ရာ ဖြစ်စေရန် ကြက်တူရွေးရပ်ကလေးတွေ အစားထိုးပြီး
ညီမငယ် မိုးသူေးက မျက်နှာဖုံးဒီဂိုင်း ဖန်တီးပေးခဲ့သည်။ သည့်
အတွက် ကူညီခဲ့ကြသူများအားလုံးကို ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

ကျွန်ုမ်း စာမူများကို ဖော်ပြုပေးခဲ့ကြသော မဂ္ဂဇင်း၊
ဂျာနယ်များမှ အယ်ဒီတာများ၊ သရပ်ဖော်ပုံ ရေးဆွဲပေးခဲ့ကြသော
ပန်းချိပညာရှင်များနှင့်တကွ ကျွန်ုမ်း စာဖတ်ပရီသတ်များကို
ကျေးဇူးတင်ပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

မြေကျေးတစ်ရာ အလုတေားကဗျာ ခါခါသံရှိုး ကြွေးနိုင်ကြပါစေ။

ရွှေဝလ္လာ

ခင်ခင်ထူး

၂၀၁၂ ခုနှစ် မေလ မန္တလေး

ပိတေဂက်လှည်း

(၁)

မန္တလေးမှာ လေကလေး မွန်။ ဥထုကလေး ပျက်။
တောင်လေကလေး ဖြူးလာတော့ အခါရက်ရောက်တော့မှာပါလား
ဆိုသည့်စိတ်ကလေး ဝင်လာမိပါ၏။ မန္တလေးမှာ အနေကြာခဲ့သည်
ဦး ဟိုအရင် မန္တလေးသုကြံနှင့်ကိုလည်း လွမ်းမိရသည်။ ကျွန်မတို့
အမဲရှေ့က ပိတေဂက်ပင်ပျိုကလည်း သည်နစ်တော့ ဒွင့်လိုက်စမ်းမဟု
ဆိုသည့်ပုံနှင့် ချက်နဲ့တွေ့ကဗျာကသီတိုးနေခဲ့ပြီ။ ပိတေဂက်ပင်
ဆိုပြန်တော့ ရွာက 'တော်ပိတေဂက်ပင်ကြီး' ကိုလည်း သတိရရပြန်ပါ
၏။ ဘာကြောင့်မှန်းမသို့။ ကျွန်မတို့တစ်စွာလုံးက သည်ပိတေဂက်
ပင်ကြီးကို တော်ပိတေဂက်ပင်လို့ပဲ ခေါကြုပါသည်။ တော်ထဲ (ရွာ
အပြင် ခိုဝင်းဝေး အစင်းစပ်) မှာ ပေါက်နေသည့်အတွက်ကြောင့်
မှားလား။ သူ့အရောင်က အဝါတစ်မျိုး။ သက်န်းတော်ရောင်ဘက်ကို

လုသည်။ သီတင်းရောင်လို့လည်း သုံးကြပါ၏။ အမွန်စွာသည်။ ရန်းကလည်း ကြိုင်လှသည်။

“မြို့ကပါတောက်တွေက ကုလားပါတောက်တွေ...တို့၏။ က တော်တော်ကာမှ အမှာပါတောက်အစား...အမွှေးကလည်း ရှုက်စက်သယ်”

ကြီးတော်ကတော့ ကိုယ့်ပါးချုပ်ကိုယ်ချုပ်လေ၏။ တော်ပိတောက်ပင်ကြီးက ရွာအရှေ့တစ်ခေါ်က ဘုရားကုန်းတော်နှင့် နှီးသည်။ သည်တော်တော်ကိုတော့ ရွာက သကြံနှင့်စော့ မခေါ်ဘဲ၊ သကြံနှင့်ဘုရားခေါ်ကြပါ၏။ သကြံနှင့်အခါကာလမှာ တည်တော်မှာ လို့ပဲလား၊ တော်ပိတောက်ပင်ကြီးပြောင့်ပဲလား မသိရပါ။ သကြံနှင့်ဘုရားတဲ့။ သကြံနှင့်ဘုရားက ရွာနှင့်လုမ်းသောကြောင့် တစ်နှစ်ပတ် လုံး အကြောက်အပေါက်နည်းကြေဆာ်လည်း အခါရှုက်နှီးပြီဆိုလျှင် ဘယ်သူကမှ မတိုက်တွေ့နဲ့ရာ့ ရောင်တော် ဖွင့်ကြတော့သည်။ ဒါကိုပဲ တာဝန်တော်ရှုပ်လို့ နှစ်စဉ် ကုသိုလ်ယူကြသည်။

‘မကြီးတို့ လူကြအေး...မလေးဟိုလာကြအေး...ရွှေ့ရွှေ့ အကျော်လို့ မလေးခေါ်မောင်းသံကြွေးတယ်...နားထော်ကြပော့...’

‘နားထောင်မယ်အေး၊ ထောင်မယ်အေး...လူ့ရပ်မြောက်နဲ့၊ ဓမ္မ်းအောင်...ဥဇယမြောက်နဲ့၊ ဓမ္မ်းအောင်...နားဆင်ရနဲ့ လူစုပေးတယ်...ကြေားချုပ်လှသေး’

ကျွန်းမတို့ရွှေ့တွေ့မှာတော့ ဆယ့်နှစ်ရာသီပွဲတော်တွေ့ လစဉ် မပျက် စီကာစဉ်ကာရယ်လို့တော့ မရှိပါ။ သကြံနှင့်ဘုရား၊ နှစ်ဦး

ဆွောင်ရေး စာမျက်ခင်း၊ ပွုံးစားတဲ့နှင့်၊ မြစ်ယဲ့ကြီး၊ ဆီမံးထွန်းချိန်၊ ကတိန်းစုတ်ကျင်း၊ မြင်းခင်းထွက်ဝင်၊ သဘင်မီးဖူး၊ ရုလုံးသံပုံး...စသော ပွဲတော်များတွင် သကြံနှစ်ပွဲ၊ ဆွောင်ရော်နှစ်ပွဲ၊ ဆီမံးပွဲ၊ ကတိန်းပွဲတော်လောက်သာ လုပ်နိုင်ကြသည်။ လုပ်နိုင်သည် ဆိုရာမှာလည်း အင်းထွက်သီးနှံကေးဇူးတွေ အထွက်ကောင်းသည့်နှစ် တွေမှာ စည်စည်ဝင်ဝင် ရှိလှသည်။ အသီးဖျင်းဖျင်း ဥဖျင်းဖျင်းနှစ်တွေ မှာ စိတ်ရှိသောလောက် မလျှော်ငြင် မကန်းနိုင်ကြ။ ပွဲတော်ဆိုသော်လည်း ပျော်စိုးရွှေ့စိုးထက် လူရှို့တန်းစိုးသာ စိတ်ရှိကြသွေပင်။ ရပ်ထဲ ရွာထဲကလူတွေ၊ အဝေးက ရောက်လာကြသော စည်သည်တွေကို ကျွေးချုပ်စွားချုပ်ကြသည်။ ဘုန်းကြီးကျော်းတွေမှာတော့ ပွဲစတ်ရှုက် ဆိုလျှင် အညာမှန်၊ တွေ မောက်မောက်သာလျှော့တော့သည်။

ကျွန်းမတို့၊ မန္တာလေးရောက်တာ ကြောပါပြီ။ အခါရှုက်တွေ ဆိုလျှင် အမောက ရွာကမှန်းတွေတို့ လွမ်းခကား ဆိုလေ့ရှိပါ။ မောင်းတင်းကုပ်၊ မောင်းပက်လက်တွေမှာ အပျို့တွေ တရာ့နဲ့ရှိုး၊ မိန့်ဗြို့မကြီးတွေ တအန်းအန်းနဲ့၊ တစ်ရွာလုံးက မောင်းတွေ တကျို့ကျို့ တကျောင်းရောင်း ရှိတတ်သည့်ရှုက်တွေ မဟုတ်လား။

“မှန်းဖော်ထုပ်များမော့အေး... ငါအစ်ဗဲ မစွဲကြည် အဖြစ် ပေါ့... ရွာထဲက သူတကာမှန်းပက်ထုပ်နဲ့ကို မတုသာ... အေးပို့ပြီး နှစ်ပျော်းနေသာ... အတွင်းက ရွာသာကာလည်း မြော့နဲ့၊ ထန်းလျက် အချို့ပြုချက်တော့... တစ်ထုပ်လောက် စားလိုက်ရင် ရင်ထဲ တင်းတို့သွားသာပဲ... လွမ်းပါအေး”

မှန်ဖက်ထုပ် တစ်ထိန်းကို ယူကြည့်လိုက်လျှင် ဘယ်ထောင်က ကြည့်ကြသဲ ဖြော်ပုံကျသည်။ အနားဓာတ္ထဲခဲ့တော့ အထုလုလှသည်။ တည်းစပ်ကေား ထိုးထားသော မှန်ဖက်ထုပ်ကပင် အနုပညာဆန်လုပ်ပါသည်။ တည်းစပ်တွေက ဝါးကိုလည်း သုံးသည်။ ဧူးဖြူရွှေးသနနှင့်ကြီးတွေကိုလည်း သုံးသည်။ ဧူးဖြူရွှေးတွေ့ကိုလည်း ဧုံးသည်။ ဧူးဖြူရွှေးကို အဆိပ်ပါသည်။ အချွန်ဘက်က ဖြတ်ထားတော့ စူးမီ နိုက်မီမရှိ။ မှန်ဖက်ကို ဖြော်လိုက်တော့ မှန်ဘားက ဆင်ဖွယ်နှစ်ရောင် ပေါက်နေတတ်ပါ၏။ စားတော့ဓာတ်၊ အမေဇြားလည်း ပြောစရား၊ စားလုံး၊ ကောင်းလုံသည်။ မှန်ဖက်ထုပ်က ရွာသူရားမွဲ၊ ကျောင်းမွဲ၊ နတ်ပွဲတကာမှာပါတော့ ပွဲတော်သက်တဲ့ ဖြစ်ပါ၏။ သက်နှစ်အောက်တော်မှာတော့ ပြောစရာမရှိပြီ။ သူ့အီမိုကလည်း မှန်ဖက်ထုပ်၊ ကိုယ့်အီမိုကလည်း မှန်ဖက်ထုပ်၊ မှန်ဖက်ထုပ်တွေ အထွက်တို့ကြလေ၏။

အခါကြီး ရက်ကြီးလို့ အမေတို့ သုံးတတ်တာလည်း အမိုးယ်ရှိသည်။ သက်နှစ်အခါသည် မြန်မာနှစ်သစ်ကူးချိန်ဖြစ်၏။ ကောင်းသောနှစ်သစ်ကို မျှော်မှန်ကြသည်။ နှစ်ဟောင်းတိုန်းက အညွစ်အကြော်တွေ စင်ပါမှ အညွတေ့တွေ ပြောပါမှ မရှိဆင်းရဲ့ အလိုမပြည့်ခြင်းဆင်းရဲ့ လိုခြင်းဆင်းရဲ့ ကင်းပါမှာ၊ ဘဝမှာ ပြောနဲ့ပြောနဲ့စင်းစင်းမရှိချင်နေပါစေ၊ ကျေးကျေးထဲက ကောက်ကောက်လောက်ဆိုလျှင် ကျောက်နိုင်ကြသူလွှာပေး။ သက်နှစ်အောက်ရက်မှာ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုရေးသား ပစာနဖြစ်ပါ၏။ အခါတော်ရက်တွေမှာ ဘုရားစင်မှာ ချိတ်ထားသော ပုတိုးဟောင်းကို ကိုင်နိုင်ကြသူတွေ၊ လည်မှာဆွဲနိုင်

ကြေသူဓာတ်၊ ဥပမာဏကျော်းမှာ စိတ်ခြောင့်လက်မြော့ခု သံလယ့်နိုင်ကြသူတွေက အများစမဟုတ်လေား။

“အခါရက်တွေလောက် အေးအေးနေရသာပါအေး ...”

တစ်နှစ်လုံး ကောင်းကင်းကြည့်လိုက်နဲ့၊ ဘဝကျိုကရာသာပါ...သည်ဘန်စွဲတော့ ဟာတ်ကောင်းပါရဲ့ ဆိုသာနဲ့၊ ကျင်းယက်နောကြရသာများ ခရီးမဆုံးနိုင်ဘူး”

အခါရက်တွေမတို့ခင်က ကုသိုလ်ယူကြသူလွှာလည်း ရှိကြသည်။ တရှုံးက ရွာလမ်းတွေမှာ ထိုးသူ့ ဧူးကိုင်းမွားကိုင်းတွေ ကို ခုတ်ကြသည်။ လမ်းသေး ကိုင်းကျေသူ့ ဧူးခက်သစ်ခက်စတွေကို သင်ကြဖို့ကြသည်။ ရွာရွှေ့တွေ ဆယ်ကြသည်။ ကိုယ့်စည်းရှိုး သူစည်းရှိုး အမြင်သပ်ရပ်အောင် တုတ်ကြနောင်ကြသည်။ လယ်ယာသုံးပစ္စည်း၊ လယ်းသုံးပစ္စည်းတွေ ရရန်သုတ်တန်သုတ်၊ သိမ်းတန်တာသိမ်းကြပြီ။ တင်း၊ တောင်း၊ ဆန်ကေား ဆန်ခါတွေ အီမိုကရဲ့များကြပြီ။ အိမ်မ၊ အဖိုး၊ ပဲမော်တို့ကို၊ နွားစာကျင်း၊ တင်းကုပ်တွေ မိုးကြပြီ။

“မှန်းမှန်းထဲ သံရွှေးတည်းဦးဟေး...နှီးမြို့ မှန်းချို့တတ်သယ်”

မှန်းမှန်းမှန်းတွေထဲကို အိမ်ရိုက်သံတစ်ချွောင်းစီ ထည့်တတ်ကြတာကလည်း ဘာသော့များပါလိမ့်။ သံရွှေးတည်းထဲ့တော့ မှန်းမှုချို့တာ့ ဆိုတာကလည်း ဘယ်တဲ့ ဘယ်အခါ ဘယ်သူက စခဲ့သည်သို့။ စလောင် ဖြစ်နေပါပြီ။ ရွာရွှေ့ဖြူးသည်နှစ်တွေမှာ မှန်းတွေထိုးနှင့် ထမ်းထုတ်ရုပေလောက်အောင် မသေသာသာ

သည့်နှစ်တွေမှာ မောင်းထောင်ချိုင် တစ်လုံးစာလောက်သာ လုပ်နိုင် ကြပါ၏။ ဒါကို စတိဝေါကြေသည်။ ဖြောသာမြို့ရာဘာ စတိနှစ် တွေက ပေါ်များများ။

“သည့်နှစ်တော့ စတိပဲဘုရား...ကောက်ညှင်းရွေး ဆီချေး ကလည်း သီကြားမင်း ဦးမယ် ခါးထောင်အကျိုး တက်ချိတ် နေသာ... ကိုယ်တော်တို့၊ ကြည့်သာ ဘုံးပေးကြတော့... နောက်နှစ်များ အခါ ကောင်းစောက်ပါရဲ့”

“သူမီတာတို့၊ သူမာလာတို့၊ ဖြုတ်အချိုင်းလေ မကြိုးပဲ ရဲ့... ခင်များနှင့် ဂွော်ဂွော်လေးဟာကို”

“သူမီတာတို့၊ တောင် နတ်သွေ့ဒါ ဆီမဆ်းနိုင်လောက်ဘူး ထင်ပါရဲ့ဘုရား”

ကိုယ်ရွှေက ကိုယ့်ကိုယ်တော်တွေဆိုတော့ ရွှေအလေး ရွှေချိန်ခွဲ သီတော်မှုကြေသည်။ ကိုယ့်သည်ဖြစ်စေ စတိဖြစ်စေ ရွှေမှု့။ အမျိုးမျိုးကတော့ တစ်အိမ်တစ်လောက်ခွန်းနှင့်ပင် များရတော့သည်။ ကျော်း၏ မှန်းဖွံ့ဖြိုးကြရလာကြသွေ့၊ ခွဲးမွှေ့ပွှေ့ကြသွေ့ လှယ်သွာက ခိုင်ခဲ့လှယ်ကြရပါ၏။ တစ်ရွှေတစ်ရွှေ ရောက်နေကြသည့် တပည့်ရင်း တွေကလည်း လှည့်လှကြုံ၊ လှလှကြုံနှင့် အလှူအကပ် ရောက်လာ တတ်တာလည်း ရှိရာည်း။ သည့်စွာ သည်ကျော်းက သည်ဆရာတော် ဘုရားများက ကန်းကူလက်လှည့် သင်ပေးလိုက်သောစာနှင့် အထိုက် အလျောက် လူလုံးလှကြုံရတာဆိုတော့ ဘယ်ဖြို့၊ ဘယ်ရွှေရောက် ရောက် အခါတော်ရက်တွေမှာ ကျော်းမို့ကန်းပို့ပြန် ပြန်ရောက်ကြ တာ ရွားပါ၏။

“ဘယ်နှယ်တဲ့၊ ဒကာမကြီးမမြတ်... ခင်များအီမား ကော လုပ်ရေးလုပ်ခင်း အဆင်မပြုရ လား...”

“မြို့ရောက်တော့လည်း အရာန်းမလွတ်ပေါင်ဘုရား... မြို့၊ နေရသာ ရှိယာပါဘုရား... ငါးပါတစ် ဖြစ်သာထောင် အဖြိုးကလေး တတ်ရတုန်းပါဘုရား... အခါရက်တော့ ရွှေခြေ ပြန်ကြရသာပဲ... တတ်စွမ်းသွေ့ ကုသိုလ်လည်း ပြုရင်း ရွှေမှန်းလည်း စားရင်း... ရွှေလေလည်း ရှုံးရင်းပေါ့ဘုရား”

ကျွန်းမတို့မီသားစု မြင်းခြားနေတုန်းကလည်း အခါရက် ရွာပြန်ကြရသည်။ မန္တလေးရောက်တော့လည်း ဖြစ်အောင် ပြန်ကြ တာများပါသည်။ အမေက ရွှေလေလည်း ရှုံးရင်းတဲ့။ မြို့လေက မွန်းလှ ထင်ပါရဲ့”

(J)

ကျေးလက်တော့ရွှေအော့အော့တော့ သကြံန်အခါသမယ်သည် ပျော်ပွဲခွဲထက် သန္တာဆက် ခံစားကြသောပွဲ ပြစ်ပါ၏။ သကြံန် မတိုင်ခိုင်ကာတည်းက ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ် ပြုမ်းအေးမှုကိုသာ ရှာဖွဲ့ကြရပါသည်။ အကြိုဇ်၊ ညာနေစောင်းမှာ ရွှေအရွှေးတော် သကြံန်ဘုရားကိုသွားလို့၊ အတာအိုးပို့ကြသည်။ အတာအိုးကလေး ရဲ့စို့စို့မှာ တမာ၊ မြေစာ၊ အုန်း၊ သပြေ၊ သီး၊ မာလကာ စသည် သကြံန်ကြုံပန်းတွေ တဝေဝေ။ ရွှေထဲကနေ အတာအိုးကလေးတွေ ရွှေကိုပြီး တဖောက်ရွှေကို ထွက်လာလိုက်ကြတာ ရွှေအထွက် တောာလမ်းတစ်လျှောက် လူချင်းဆက်စိကြပါပြီ။ သကြံန်ဘုရား

ရင်ပြင်မှာ အတာဖိုးကလေးတွေ တွန်းတွန်းတိုက်တိုက် ပူးကပ်ကာ သကြံ့ပုန်းချင်း ဆက်ကြပြီ။ ပျော်ဘတ်သူတွေက အတာဖိုးပြန်သူ တွေကို ရေစောင့်လောင်းဖို့၊ ရေပူးတွေ၊ ရေခွဲက်တွေခွဲပြီး တောလုံး ကလေးက ကြိုနှင့်ကြပြီ။ ကလေးတွေကို ဒိုးမည်းသတ်ပြီး စ.ဖို့ လက်ဖဝါးတွေမှာ ထမ်းအိုးဖင်၊ ဟင်းအိုးဖင်တွေကို ပုတ်လာကြ သူတွေလည်း ရှိုး၏။ ရေရှိက်လောင်းလို့၊ ပြေးကြား လကြကွဲကြ အိုးမည်းပေလို့၊ ကလေးတွေ နိုက်ဖြင့် ဆုည်းစွာ ပုဂ်လောက်းရှိုးကို လျက် ရွာသကြံ့အကြိုးဖွဲ့ မည်းမည်းကြီး လူပ်လေတော့သည်။

သကြံ့ရက်များအတွင်း လူကြီးသူမတွေက ဥပုသက္ကရာဇ် သွားကြသည်။ အပျို့မတွေကတော့ လူလုံးမပြုခြား အိမ်တွင်း အောင်းကြကုန်၏။ ရေလောင်းချင်ကြသော ရွာကာာလသား လူပျို့ မသိုးတော်းတွေက ရွာလယ်ကောင် ပြောပ်ပို့ရှိုးမှာ ဖလားကိုယ်စိုင်ကြပြီး

“အိမ်တွင်းအောင်းတဲ့ အပျို့တွေ... မှခိုးဖို့နှင့် ညားပါစေ”

“အိမ်တွင်းအောင်းတဲ့ အပျို့တွေ... မှတ်ပို့ပြီးနဲ့ ညားပါ စေ...”

မှခိုးဖို့နှင့် ညားကာမှညားရော့ မှတ်ဆိတ်ကြီးနှင့် ညားကာမှညားရော့ ဘယ်အပျို့မှု မထွက်ကြပါ။ ကာလသားတွေကလည်း အပျို့မတွေ ထွက်မလောမချင်း အိမ်ရှေ့မှာပဲကြရင်း သံပြိုင်တွေ အော်ကြဟန်ကြဟန်သည်။ အပျို့စွာကလည်း စိုင်းက ပန်ကိုယ် အမြှင် မခဲ့။ သည်ကြားထဲ ပက်ခွင့်ကြသူမတွေလည်း ရှိုး၏။ မောင်အား တွေ့ကိုယ်တိုင်က နှမအပျို့တွေကို ခွဲထုတ်ပေးကြ၍ဖြစ်သည်။ အပျို့

တွေခဲများ ရေပက်တွေ့ပြုမဲ့သွားတော့မှ ကိုယ့်အိမ်ထဲကိုယ် ပဲပြာစရာရှိ ပြာကြား၊ သန်ရွေးစရာရှိ ရွှေးကြား၊ ဒါကိုပဲ မရအဲမိ ချောင်းပက်ကြ သူတွေက ရှိုသေး၏။ ကိုယ့်အိမ်ထဲဝင်ပြီး မိရှုဖရေ့၊ မောင်အားတွေ ရှေ့၊ ရေကို ပုံးလိုက်လောင်းချေသောမှ စိတ်မဆိုးကြရာ၊ ပက်လိုက် ရတဲ့သူကလည်း ပျော်လို့။ သကြံ့ရက်မှာ ဟိုဘက်ရိုင်းတိုက်က ရေလောင်းကြလို့၊ ဝါးခနဲ့၊ သည်ဘက်ရိုင်းတိုက်က ရေလောင်းကြလို့၊ မိခနဲ့ အသံတွေ ထွက်ထွက်ကျေးမာတတ်သည်။ ရေလောင်းပွဲတွေ ဘက်က ဝေးခနဲ့ ဝါးခနဲ့ အော်ကြသွား မမြင်ရဘဲ ပျော်ကြရသည်။

“ကာလသားတွေက ပါစိန်သီး ဗောင်းလန်စကို ရိုင်းပြီး ပက်ကြသာပါအေး... သူကလည်း ပက်ချင်စရာရှိအေးရဲ့... မျက်နှာ ကလရွေ့ကပ်ထားသဲ့အတိုင်း... ကတည်းမှ...”

နည်းနည်းကလေး မြို့ဆန်လို့၊ ကလက်တက်တက်နိုင်သူ ကို ဗောင်းလန်မ ခေါ်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ရွာအပျို့မတွေခဲများ အလွန် အကျွဲ့ အလွှဲပြင်မိတော့သည်း အကဲရဲ့၊ မလွတ်ရှာကြပါ။ ရွာက သဘော်လမ်းကျေနေတော့ မြို့နှင့် အကူးအလူး ရှိုကြသူကလေးတွေ မဟုတ်လား၊ ခေတ်ဝေတ်ခေတ်စားကလေးဝတ်ပြီး မျက်နှာကို ခေတ် မျက်နှာအချွဲ လိမ်းကြတာတွေ များကြလေပြီ။ လိုဘာထက်ရိုးသွေ့တော့ ဗောင်းလန်မ စာရင်းဝင်ပြီးသာမှတ်တော့၊ အနေရှိုးကြတော့ အဖြင့် ရှိုကြသည်။ ယဉ်ကျေးမှုအသစ်တွေကို ရှာက်ရှင်းလက်ခံနိုင်ကြသူတွေ မဟုတ်တော့ အမြှင်မတော်သွား ဆင်တော်နှင့်ခလောက် ဖြစ်ရလေ သည်။ မျက်နှာမှာ ကလရွေ့ (ကုလားရွှေ) ကပ်ထားတဲ့အတိုင်း

ဆိတာက အရောင်တလက်လက်ထွက်သော ခေတ်မိတ်ကပ်တွေ
တဖျုပ်ဖျုပ် လူထားသူကလေးတွေကို ပြောခြင်းဖြစ်၏။

“အခါရှင်ထဲများ မျက်နှာက မီးပန်းရွှေတ်ထားသဲအတိုင်း
ပဲ...အကိုဝိတ်ထားသာလည်းကြည့်ဦး...ရင်ဘတ် ဟပြီ
နဲ့...မရှုက်ကြရေးလား”

“မိန့်ကလေးဆိုသာ လူချင်သာကောတော်...ကျေပိတ္တာ
တုန်းကလည်း လူသယ်ထင်သာ သည်လိုပြင်ကြသာပဲ...
အခါရှင်မို့ပြင်သာပေါ့...အလကားနေရင်း ပြင်နေပါ
မလား”

အပြစ်တင်သူက တင်သလို ခွင့်စွေးသူက စွေးသည်။
ခေတ်ပီဒီယိုကားတွေက ကူးစက်တာလည်း ပါပါ၏။

ညာနေတိုင်လျင်ဆော့ ရေခံလမ်းများ သတ္တိနှုန်းကြီး စဉ်ကား
နေတတ်သည်။ အီမံသုံးရေး နားရေး မဖြစ်မနေ ခံပါကြရတာဆိုတော့
အပျို့တွေရေား သားသည်မအောင်ပါ ရေခံဆင်ကြရေး၊ သည်အခို့
မှာ သားသည်မအောင်တွေ ရေမဆုံး အပျို့တွေသာ ရှေ့ခြုံကြလေ၏။
ရေကလည်း ရွာအနောက်ဘက်အခြေ ခရာဝတီဖြစ်ကြီးဦးနေတော့
အောသီလောသီ ကြိုက်သလောက် ခံလောင်းပါလော့။ ရေတာစိစိုး
သတ္တုပုရုပ်နှင့် ကူးသယ်ခေါက်သယ် ရေခံဆင်းကြရသာ အပျို့မ
တွေကလည်း ရေလောင်းသူ ကာလသားတွေတဲ့ တစ်ယောက်ကို
ရွှေကိုရေအီးထဲက ရေဖြင့် သွန်းလောင်းသည်။

ရွာဓာတ်စက်တွေက တွေ့တော့သိန်းတန်း၏ သီချင်းတွေ
နိုးမွန်အောင် အလုအယက် သံလုံးချင်းထပ်အောင် ဖွင့်ကြသည်။

၃၈၁၂၁၄၁၇၆၀

အခါတွင်း ငါးရက်ထဲက တစ်ရက်ရက်မှာတော့ မိုးဖျော်းရက်နှင့်
ကြော်လျင် ရွာအရှေ့က တော်ထားကိုပို့ပွင့်လေပြီ။ တော်ထားကို
ပွင့်တွေက ပွင့်ဖတ်သေး၍ အပွင့်စိတ်သည်။ အရောင်ရှင်သည်။
နှစ်ဦးရောင် ထိန်ထိန်တော်နေခြင်းဖြစ်၏။ မွေးလိုက်တာလည်း
မပြောနှင့်တော့။ တော်တော်ပို့ကြီးက ရွာအရှေ့၊ တော်ထဲမှာ
ဆိုတော့ ညာဦး မိုးကလေး တစ်ဖြာက် နှစ်ဖြာက် ကျေလျှင်ပင်
မာက်စောစေသာ၍ ပိတော်ပွင့်၊ မွေ့နှင့်ကြည့်ရတာသာမော့။
ပိတော်များ ပွင့်ပြီဆိုလျင်တော့ မရှုံးချင်သူ မရှုံး။ တစ်ခက်တစ်ညား
မပန်ချင်သူ မရှုံး။ နှစ်ဦးက ပွင့်ဦးဆိုတော့ ဦးဦးယျားယျား ရှိချင်ကြ
လေပြီ။ ပွင့်တာကလည်း အားရွှေ့စွမ်း။ တစ်စင်လုံး ဝင်းထိန်လို့။
အပင်က ဘုံဆိုင်ဆိုတော့ ဘယ်သူခုံးခုံး၊ ခုံးကြပါလော့။ ကျွန်ုမတို့
ငယ်ငယ်ကလည်း အခါရှင် တော်ပိတော်ပို့ပြီ ပွင့်ပြီဆိုလျင်
အပင်ခြေ အရောက်သွားကာ မေ့ရမြှုပ်င်။ ထား တို့တို့ပါအောင်ဝတ်
ပြီး တက်ခုံးလိုက်ချင်စစ်ဗုံးလှုံး။ တကဗ်တော့ မလွယ်ပါ။ အပင်က
နှစ်ထိုးရှင့်လှုပြီး။

ကြော်ရှေ့က ပိတော်ကိုင်း တက်ချိုင်ကာ လှည်းတစ်စီး
တို့က တင်လသလျင် တွေ့ရှေ့လှုံးက တစ်ခက် တစ်ကိုင်း မျှော်၊ ကော်ပါ
တောင်းတတ်ကြပါ၏။ ပိတော်လှည်းကို အပျို့တွေ့ဝိုင်းနေတော့
လှည်းဆရာ ကာလသားလည်း မိုးညီးမြှု ဖြစ်ရလေသည်။

“တို့ရွာက မစ်ပွင့်သား ငအေးပို့များ အကျေည်းတန်လွန်း
လို့၊ ဘယ်အပျို့ကမှ သိုးသိုးသိုး အစမခဲ့ဘူး...ကြော်နိုး
ဆိုတာ စလာအေးရော့...ငအေးကလည်း အပါး...သကြိုး

၃၈၁၂၁၇၆၀

ရက်တွင်း တောထဲက ပိတောက်ပင်ကြီး ချောင်းနေတော့ သာ...ပိတောက်များပွင့်ပြီဆိုရင် လူညွှေးတောက်တဲ့ပြီး ပိတောက်ပန်းတွေ သွားချိုင်တော့သာပဲ...ငအေးလူညွှေး ပိတောက်ပန်းတွေနဲ့ စွာထဲဝင်လာရင် အပျို့စွောက ပြီးရိုင်း ကြသာကို...। ကိုအေး...ကျေပြုပေးစမ်းပါ တစ်ကိုင်း လောက်၊ ကျေပြုပေးစမ်းပါ တစ်ခက်လောက်နဲ့...အိအေး... ငအေးမျှက်နှီးအိသာ ပျားတုပ်ခံထားရပဲ့အတိုင်းပဲ... ဒီးမီးထလို့”

ကျွန်မတို့ရှာမှာ တစ်ခါတေလေမှ ထိပေါက်သလို အလုပ် အကိုင်ကလေး အဆင်ပြေတာမျိုးရှိလျှင် “ငအေး ပိတောက်လူညွှေး လိုပါကွာ...ပွင့်တုန်း ခဏပါ” လို့ ပုံခိုင်းတတိကြသည်။ ပိတောက် ပွင့်သောနဲ့မှာ တစ်စွာလုံး ပိတောက်နဲ့တွေ့သင်းပြီး သကြံနိုင် တွေ လွှမ်းနေလေတော့သည်။

(၇)

ရေဇ်လာင်းရက်တွေ ပြီးသွားတော့ နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့ကို ရောက်လေပြီ။ စွာလယ်မှာ ခုတင်ကြီးတွေ စပ်ကာပါးကာ ခင်းကြပြီ။ တစ်စွာလုံးက ပရိတ်အိုးတွေကျက်ကာ ပို့နှင့်ကြရသည်။ ညျှနေခင်း နေအကျမှာ ဆရာတော်ကြီးများ ကြွေရောက်ကာ ပရိတ်တရား ရွတ်တော်မှုကြသည်။ ပရိတ်ပန်း၊ ပရိတ်ချုညွှေး ပရိတ်ချေး ပရိတ် သံတွေကို လူညွှေးတွေ၊ နွားတွေ၊ မောင်းစင်၊ မြေကိုစေးစင်ပါ မကျို့ စည်းခြေထစ်ဝင်းလုံး ချည့်ကြ၊ နောက်ကြ၊ ပက်ကြ၊ ဖုန်းကြ။ တစ်နှစ်

လုံး အန္တရာယ်ကင်း ဘေးရှင်းပါစေကြောင်း ဆူမွန်ကောင်း တောင်းကြသည်။ တစ်နှစ်တစ်ခါ သကြံနှင့်ရောက ဆေးကြောပေးသွားသဖြင့် သန်ရှင်း စင်ကြယ်သွားသလို ပရိတ်တော်ကြောင်း အမောန်ပရောက တွေ စင်လေပြီလို့၊ နိုးရိုးသားသား ယုံကြည်ကြသည်။

နှစ်သစ်တစ်ခုနဲ့ ကူးပြုနိုင်ပါပကော...။ ခေတ်ဟောင်း နှစ်ဟောင်းက ကန်းလန်းကာကြီး၊ တင်းထိမ်စောင်ကြီး ဖယ်လိုက်ရ သလို ရှိကြရပြီ။ သကြံနှင့်လက်ဆေးနဲ့ တစ်မလောက်များ စွာလိုက် လျှင် ယာမြေကိုင်းခေါ်းတွေ မြေတစ်ကြောလှန်ရတော့မည်။ သစ်စွေ သစ်နှင့် ကြရတော့မည်။ အမောပြုသလို ကောင်းကင်းနှင့်မြေကြီး အကဲခတ်ရတာနှင့်ပင် တစ်ရာသီ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ကျွေးကျွေးရှန်းရှန်း ရှိကြရတော့မည်။

“နှစ်တွေကလည်း မြန်လိုက်သာအေး...ငအေး ပိတောက် လူညွှေးလိုပဲ...တစ်လူညွှေးလုံးမောက်အောင် ခုတ်လာတဲ့ ဂိတ်တောက်ပန်းတွေ ရော့ရော့...တစ်ခက်၊ အင့်...တစ်ခက် ပေးသာနဲ့ ကုန်သလို...တစ်ရှက် တစ်ရှက် မြော်ရမောရ သာနဲ့ ဘဝကုန်ကြရသာ...တစ်နှစ် ကောင်းနဲ့၊ တစ်နှစ် သောင်းသာနဲ့နဲ့၊ အမာများ ငန်းမန်းလိုက်သလို ကိုက်ရ ခဲရသာနဲ့ပဲ စုတ်တသပ်သပ် ရှိရသာပါအေး”

မြို့မှာလို့ သကြံနှင့်မြော်ကြီးတွေ၊ သကြံနှင့်တေးတွေ၊ သကြံနှင့်အကောဇျာ ဖြော်ဖြော်ကြီး မကြော်ကြရသည်။ တောသာကြံနှင့် ပို့စော့စော့နှင့် ပျော်ကြသည်။ မော့စော့နှင့် မော်ကြသည်။ အဗ္ဗာစော့နှင့် အေးမြေကြသည်ပင်။ တူးပိုးတူးပိုးသံတွေ ညံ့စော့သား

မြို့သက္ကန်အသံတွေကြားက တောသက္ကန်ကို ကျွန်မ လွမ်းနေမြဲ၏
ဖြစ်ပါသည်။

သည်အချိန်ဆိုလျှင် ရွာမှာ သက္ကန်ဘုရားကို ရောင်တော်
ဖွံ့ဖြိုးရောမည်။ တော်တောက်ပန်းတွေလည်း များထွေ င့်ကြရော
မည်။ မိုးတစ်ပြီးကြိုက်စဉ်လျှင် ပန်းပိတောက်တို့၊ သက်န်းတော်ရောင်
ဖြင့် အပွင့်တွေ ဝေရောမည်။ ပိတောက်ရန်၊ တွေ သင်းရောမည်။
တစ်ကိုက ပိတောက်လျှည်းကို အပျို့တွေ စိုင်းခဲ့သည် ငအေးပင်
ဘကြီးအေး ဖြစ်နေလောက်ပြီ။

“အမ... ရွာမှာ ပိတောက်လျှည်း ဘယ်သူမောင်းနေပြီလဲ
မမြှော်ဘတ်ဘူး...”

“ရှိမှာပေါ့အေး... လူပျို့ အပျို့ဆိုသာ... သစ်သီးများလို
တူးသွားသယ်မှ မရှိသာ”

ဟုတ်ပါရဲ့။ ပိတောက်ခုံးသွေ့နှင့် ပိတောက်ပန်သူတွေဆိုတာ
သက္ကန်လိုပဲ နှစ်တိုင်းမှာ ရှိကြစေမြဲ မဟုတ်လား။ ပိတောက်လျှည်း
မောင်းမယ့်သူကဗျာလည်း ပွင့်လာမည့်ပိတောက်ပန်းကို ချောင်းနော်း
မှာပဲ မဟုတ်လား။ သက္ကန်ရက်တိုင်း ပိတောက်တွေ ပွင့်ကြစေချင်
ပါသည်။ ရွာသက္ကန်လိုပြောလျှင် အခါပိတောက်၊ အခါမှန့်ရက်ထုပ်၊
အခါအတာအိုး၊ အခါပရိတ်အိုးတွေသာ ရွာနိမိတ်ပဲ ဖြစ်ရသည်။
ထိုးရှင်းမှုကာပင် လွမ်းစရေဖြစ်ရပါ၏။

မွှေးလေးအရှေ့ကိုရှေ့ကျော်မယ် ၁၀၈

ပုန်းညာက်ပွင့်လျှင်

ကျွန်မတို့ အီမီဒေါင်းရင်းတွင် နိုက်ထားသည့် ပုန်းညာက်
ပင်ကဗေား သည်နှစ်ဝါဝင်ကာနီးမှာ အပွင့်တွေပြုလေ့ရှိ၏။ အပင်က
ပင်ပျို့ကဗေားပြစ်၍ ပုန်းညာက်ပုန်းပွင့်ရန် နှစ်နည်းနည်းလောက်တော့
အောင့်ရှုံးမည် ထင်ခဲ့သောလည်း ဓာတေသုပ္ပန်းခြင်း ဖြစ်ပါ၏။ လျှပ်စ်
မီးလာချိန်နှင့် ရေလာချိန် တိုက်ဆိုင်တတ်သည့် မနက်ခင်းတွေမှာ
ကျွန်မ ပန်းပင်တွေ ရေလောင်းလေ့ရှိပါသည်။ ပုန်းညာက်ပူး ကလေး
တွေကို ဝါးရှုံးရက်တစ်ရက်မှာ ရေလောင်းရင်း အမှတ်မထင် ဖြင့်လိုက်
ရခြင်း ဖြစ်သည်။ ပုန်းညာက်ပွင့်လျှင် ဝါဝင်တော့မည်။

သည်အပင်ကို အမေလှုစ်ဦးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်မ
မိုးများအောင်မှာ ပုန်းညာက်ပေါ်ကြီးတစ်ပင်ရှုံးသည်။ အပင်ကြီးက ရင်လှ
ပြုဖြစ်၍ ရာသီရောက်တိုင်း ပုန်းညာက်ပုန်းတွေ ခဲ့လုပ်အောင် ပွင့်တော့
သည်။ မြန်၊ ရှုလိုင် ကျောင်းပွင့်ရက်များနှင့် တိုက်ဆိုင်ကာ ပွင့်တော်

ကြသဖို့ ပုန်းညာက်တစ်ခက် နှစ်ခက်ပန်ရင်း ကျောင်းတက်ခဲ့ရသည် ဘဝကိုလည်း သတိရသည်။ ပုန်းညာက်ပန်းကလေးတွေကို ကျွန်းမ အလွန်နှစ်သက်ပါသည်။ ခွဲက်ရင်စိမ့်နှင့် ပန်းပူလဲဥမြားမြားသည် လိုက်ဖက် တင်တယ်လွန်းလုပါ၏။

“တို့တစ်စွာလုံး ပုန်းညာက်ပင်မရှိရှိခဲ့မဲ့ မရှိရှိုး... ပုန်းညာက် တွေပွဲနှင့် တစ်စွာလုံး ပုန်းညာက်နဲ့ ကိုလိုင်လို့... ဘုရား တွေမှာလည်း အခက်လိုက် ကိုင်းလိုက် ချီးပျော်ကြသာ... တို့ဘန်းကြီးကျောင်းတွေ ဝါဆိုရင် ပုန်းညာက်ပန်းတွေကို ညာာင် ရေဆိုးတကာ ဖွေးဖွေးလျှပ်လို့ ဝါဆိုနဲ့ ကလေးကို ရလို့ တော်...”

အမေ့စကား မှန်ပါသည်။ မြစ်ဘက်ဆီက ရေတို့လို့ လိုက်တော်လာတတ်သည့် ဇန်နဝါရီနှင့် ပုန်းညာက်ပွဲနှင့်သည် ဝါတွင်း ရန်းလိုပ် ဆိုလောက်ပါ၏။ ရွှေခံမိန့်မသားတကာလည်း ပုန်းညာက်ပန်းတွေ ဝေကြလို့။ ဝါဦး ဝါများ ပုန်းညာက်နှင့် ယင်းမာတွေက ရာသိပန်းများ ဖြစ်ကြသည်။ ဝါဝင်တော့မည့် နှစ်တော် ပန်းတွေ ရည်း ဖြစ်ပါ၏။ ပုန်းညာက်ပန်းတွေ ပွင့်လျှင် လူတိုင်း ပျော်ကြရသည်။ ကိုယ့်အိမ်းအိမ်း ပို့ဆောင်ရေး အိမ်းအိမ်းတွေတွေမှတ်တမ်း အလိုအလျောက် လိုက်နာ ပြောသား ဖြစ်ကြရသည်။ လိုက်လည်းလိုက်နာကြသည်။ ဦးကြီး၊ ဘကြီး၊ ဘအွေး ရုံးနှင့် အာန်းတော်များက လက်တစ်ကမ်း မျက်တစ်ကမ်းမှာ ရှိခိုက် ပြောသွေ့ဖြင့်လည်း မလိုက်နာဘဲ မနေ့တိုက်ပါ။ ရွာတွေးမှာ မူးနေသတဲ့ နှင့်နေသတဲ့ဆိုလျှင် ကြိုးကြိုးဖြင့် တတ်နောင်၏သွားစရာ မလိုပါ။ အောင်သွားယောက် မှာ အနေသည် ကြားသည့်နှင့် ဆရာတော် ၏ခေါ်းလိုက် ဘာသုံး ကျောင်းကျိုးယကြီးကို ရွှေတိုက်ရှုံးသား။ ဆရာတော် ၏သည် ကြားခြော့ဆိုကတည်းက သောက်ထားသည်အရက်တွေ အည်း ရေဖြစ်ရတော့ပြီ၊ အောင်ဟန်ရှိးကားနေသူဆိုလျှင်လည်း မီးကို

“နင်တို့ကသာ ပုန်းညာက်ပန်းတွေ ပွင့်ရင် ပျော်နေတာ... ငါကတော့ နှစ်ညွှန်တယ်... ပုန်းညာက်ပွင့်ရင် ဝါမကျွော်မရှင်း ဘုန်းကြီးကျောင်း သွားနေရတော့သာဟ...”

ကျွန်းမ အစ်ကိုဝစ်းကဲ့ မောင်ကြီးငွေ ပြောနေကျေစကား ပြစ်သည်။ ကျွန်းမတို့ငယ်ငယ်က သူ သည်လို ညည်းညားဖြစ်ဆိုလျှင် မူးမလည်တော့ ပုန်းညာက်ပွင့်တာ နိတ်ညွှန်စရာလားလို့ တွေ့ခဲ့ကြသည်။ နည်းနည်းသိတ်တော့မှာ သောာပါက်ရပါ၏။ အောင်ကြီးငွေ က ဝါဝင်လျှင် အရက်ဖြတ်ရသည်။ ဝါတွင်း လေးလ အရက်သာက် ခွဲ့ပါမစ် အပိတ်ခဲ့ရသည်။ ကျွန်းမတို့ ဘကြီးဘုန်းကြီးများက စာတတ်ဘုန်းကြီးများဖြစ်၍ ရွာကျောင်းမှာ သိတ်သုံးကြပေရာ ရွာထဲရှုပ်ထဲက အရက်သောက်ကြသူ တူသား နောင်မယ်၊ တပည့်တပန်းများကို ပါတွင်းသုံးလ အရက်အလှုံခဲ့လေ့ရှုပါသည်။

သည်စလေ့ ဘယ်ဆီဘယ်ဝယ်ကတည်းက ထွန်းကားခဲ့မှန်း ဆီရသော်လည်း ကျွန်းမတို့ လူများသိတ်သည့် အရွယ်မှာပင် သည်စလောက အသားကျေနေပါပြီ။ ဝါဝင်တော့မည်ဆိုလျှင် ရွာအရာ သေားများအတို့ရာ ရုံးမိန့်၊ ထုတ်စရာမလိုဘဲ အလိုအလျောက် လိုက်နာ ပြောသား ဖြစ်ကြရသည်။ လိုက်လည်းလိုက်နာကြသည်။ ဦးကြီး၊ ဘကြီး၊ ဘအွေး ရုံးရှာန်းတော်များက လက်တစ်ကမ်း မျက်တစ်ကမ်းမှာ ရှိခိုက် ပြောသွေ့ဖြင့်လည်း မလိုက်နာဘဲ မနေ့တိုက်ပါ။ ရွာတွေးမှာ မူးနေသတဲ့ နှင့်နေသတဲ့ဆိုလျှင် ကြိုးကြိုးဖြင့် တတ်နောင်၏သွားစရာ မလိုပါ။ အောင်သွားယောက် မှာ အနေသည် ကြားသည့်နှင့် ဆရာတော် ၏ခေါ်းလိုက် ဘာသုံး ကျောင်းကျိုးယကြီးကို ရွှေတိုက်ရှုံးသား။ ဆရာတော် ၏သည် ကြားခြော့ဆိုကတည်းက သောက်ထားသည်အရက်တွေ အည်း ရေဖြစ်ရတော့ပြီ၊ အောင်ဟန်ရှိးကားနေသူဆိုလျှင်လည်း မီးကို

ရေနှစ်ဦးတာကမ ဖျိုးဖျိုးဖျို့ဖျို့ မြည်သေးသည်။ ချက်ချင်း
အမွှားမြှဲကာ ကျွမ်းတစ်ယာဝါရီတဲ့ ကျောင်းကို အရောက်ပြီးရားသည်။
“သာဓု...”
“ဘုရား...”
“မင်း...ဝါတွင်းကြီး အရောက်သောက်ပြီး မူးရမ်းနေသဆို
ကွဲ...”
“မူးမိပါသယ်ဘုရား...မရမ်းပါဘူးဘုရား”
“မင်း သည်တစ်ဦးကြိမ် ရှိပါစေ...ဟောသည်မှာ ကြိမ် တွေ၊
လား...မင်း ဝါတွင်းတစ်ဦးလုံး အရောက်ဖြတ်ပါမယ်
ကတိပေးနိုင်မလား...ပြော”
“သေးနိုင်ပါသယ်ဘုရား”
“သေချာရဲ့လား”
“သေချာပါဘုရား”
သေချာပါဘုရားဆိတ္တာ သေချာ၍ ကတိပေးခြင်းဖြစ်သည်။
မသေချာလျှင် ကျောကော့အောင် ဆုံးမတော်မှုကြုလိမ့်မည်။ ရွာထဲက
အရောက်သောက်သူ ယောကျိုးသားတိုင်း ဝါတွင်းမှာ အရောက်ဖြတ်ကြ
တာတော့ မဟုတ်ပါ။ သောက်သူတွေလည်း သောက်ကြပါ၏။
သို့သော ပေါ်ပေါ်တင်တင် မသောက်နဲ့ကြား တိုးတိုးတိုးတိုးတိုးတိုး
ကြခြင်းသာဖြစ်၏။ တဗြားအချိန် အရောက်သောက်ခြင်းထက် ဝါတွင်း
အရောက်သောက်မိခြင်းက အကုသိုလိုကြီးသလိုလိုပင် ခံယူကြသည်။
ဆရာတော်ကြားလို့ ခေါ်ယူဆုံးမ၊ ခံရလျှင်ပင် မကောင်းနိုင်တော့။

ပြီးစာ ကြိုးစာမိဂုဒ်ဖြင့် မပြီးသေး။ ကုနိုင်သန့်ခြင်း၊ ကျောင်းဝင်း
တံမြိုက်တလင်း လျဉ်းခြင်း စသည် ကုသိုလ်များလည်း ယူရသည်။
ဝါတွင်း အရောက်ဖြတ်ရသည့် အလေ့က နောက်တော့လည်း အသိစိတ်
ဖြင့် စောင့်တိန်းကြခြင်းဘက် ကူးလာခဲ့ရာက အရာတော့ ယဉ်ကျေးမှု
ပဲ ဖြစ်ရပါပြီ။

ကျွန်ုင်မ အစ်ကိုဝဲစံကဲ့ အောင်ကြီးငွေ ပြောသည့်စကားက
လည်း ပုန်းညုက်ပွဲနှင့်သွေး ဝါဝင်တော့အည်။ ဝါဝင်သွေး အရောက်ဖြတ်ရ
မည်။ ဒါကြောင့် ပုန်းညုက်ပွဲနှင့်သွေး စိတ်ညွစ်သည်ဟု ပြောခြင်းဖြစ်
ပါသည်။ တကယ်စိတ်ညွစ်တာတော့ မဟုတ်၊ စကားအရာ ‘စ’ခြင်း
သာ ဖြစ်ပါ၏။ အရောက်ကြို့က် လှေချာတွေပေသိ ဝါတွင်း အရောက်ဖြတ်
ခြင်းကို ကုသိုလ်ယူခြင်းတစ်မျိုးလို့ သဘောထားနိုင်ကြပြီ။ ဝါတွင်း
ဥယျာဉ်သီလ အောက်တည်ကြမည် ရွာသူဇာသားများ ဘုန်းကြီးကျောင်း
ကူးရာလမ်းကို သူတို့ဟင် ရှင်းလင်းလေ့ ရှိကြသည်။ ကျောင်းဝင်း
အတွင်းက သစ်ကြီးဝါးကြီးတွေ ခုတ်ချိုင်ကာ နှိုးတွင်း ရေကြီးဝါးသုံးနှိုး
ထင်းတွေ ပေါက်ကြာ ရွှေကြတာလည်း သူတို့ဟင်။ ပုန်းညုက်ပန်းတွေ
ခုံကာ ဘုရားအိုးတွေ စေဆာင်ထိုကြတာလည်း သူတို့ဟင် ဖြစ်၏။

ရွာကလည်း ဝမ်းသာကြေသည်။ ခွဲခွဲမျိုးမျိုးတွေက
လည်း ဝမ်းသာကြေသည်။ မိသားစုတွေကလည်း ဝမ်းသာကြေသည်။
ခုံခုံဘာသာဝင်များအတိုး ဝါတွင်းကာလကို ဥယျာဉ်သီလ ယူကြရာ
သာမက မကောင်းမှု ရှုရှင်း၊ ကောင်းမှု အောင်ကြသည် အမွန်အမြတ်
တာလလည်း ဖြစ်ပါ၏။

“ပုန်းညက်ပန်းများ တစ်နှစ်လုံးပွင့်ရင် အခက်ပဲ ငါနှစ်
ရေး...အရက်လို့ သောက်ရမှာ မဟုတ်တော့ဘူး”

“မသောက်နဲ့ပေါ့ မောင်ကြီးငွေ၊ ရှု... မကောင်းတာ
ရာသက်ပန် ဖြတ်ရမှာပေါ့...”

“အဲသလိုတော့ မရသေးဘူးဟ...ငါ အရက်ဖိုးပေးခဲ့
ပါဉိုး...ဝါမဝင်ခင် သောက်လိုက်စစ်းပါရနီ”

တစ်နှစ် ပုန်းညက်တွေ လိုင်လိုင်ပေါ်အင် ပွင့်သည်ရက်
တွင် ကျွန်ုမတို့မိသားစု ရွာရောက်တော့ မောင်ကြီးငွေနှင့် တွေ့ခဲ့
ခြင်း ဖြစ်သည်။ မောင်ကြီးငွေက အသကောင်းလှသည်။ ရွာအလူ။
တွေမှာ ဗျွှုတ်ဝင်းလျင် ဘုရားဖြစ်တော်စဉ်ကို ကြည့်ညိုလောက်
အောင် သီဆိုနိုင်ဘူး ဖြစ်သည်။ ဓာတ်ပြားသီချင်းတွေ့လည်း ရလှ
သည်။ မောင်ကြီးငွေ အရက်သောက်လွန်ရောက အသတွေ့ ပျက်လာ
သည် ဆိုသည့်သတင်း မန္တေသားကို ရောက်လာတော့ ကျွန်ုမ စိတ်
မကောင်း ဖြစ်ရသည်။ ဘယ်လောက်ပဲ အရက်ကြိုက်တယ်ဆိုဆို
ဝါတွင်းချိန်မှာတော့ မောင်ကြီးငွေတို့လို့ နေမှုးမှုး ညာမှုးမှုးတွေ့ အရက်
ပြတ်ကြပါ၏။ အချို့က သက်သတ်လွတ်ပင် စားကြသည်။ သည်
စေလှ မပျက်သေးဘူးဆိုလို့ ဝမ်းသာရသည်။

ကျွန်ုမတို့အိမ်က ပုန်းညက်ပင်ကလေး ပွင့်ပြီ။ အစ်ကို
အရက်သမားကြီးကိုပင် လွှမ်းမိရပါ၏။

မျှော်လေးအရှေ့ကြီးကျွန်ုမ်းရှာဖို့ ၂၀၀၈

ဆွမ်းခံလေ့

ကျွန်ုမတို့ မန္တေသားမှာ ဝါဝင်စီနီး မိုးမရွာသဲ လေတွေသာ
တိုက်နေပါ၏။ မိုးတွေ့ညို့သော်လည်း မိုးမပါ။ လေက တပူးဟူး။
မြစ်ထဲမှာတော့ မြစ်ရေရတွေ လိုင်းကြီးရောမည်။ သည်လေကို မိုး
မိုးသည့်လေဟု ကျွန်ုမတို့မိုးများက သုံးကြသည်။ အောက်ပြည်
အောက်ရွာ ပင်လယ်အရပ်ဆီက ပင်လယ်နှင့်ဝေးသော အထက်
အညာကို မိုးမိုးသည်လေဟု ဆိုချင်တာ ဖြစ်ပါသည်။

သည်လေက ခါတိုင်းတိုက်နေကျလေနှင့်မတူပါ။ သည်လေ
မီလျှင် ညောင်းတတ် ညာတတ်သည်။ ပုံမတော်လျှင် ဖားနာတတ်
သည်။ သစ်ပင်ပန်းပင်တွေ့လည်း မဖူးခဲ့ မပွင့်ရဲအောင် စူးစူးအတိုက်
အံစာသာ လေဖြစ်သည်။ အပွင့်ကောင်းကလေးတွေ ‘ထွေ’ သွားတတ်
သလိုပင် အပွင့်ဘဝ ရောက်ပြန်တော့လည်း လန်းလန်းလတ်လတ်

မရှိ။ ဘယ်လို့ဓာတ် သဘာဝမှန်းတော့ မသိပါ။ လေတိုက်နေ သည့်ကြားက အုံပျက်ပျက် ဥတ္ထလဲမှာပင် အိုက်စလှေလှသည်။ လေတိုက်တာ ဖြစ်သွားလျှင် တော့ မီးလိုက်လာတတ်ပါသည်။

မီးလိုး...လော်းမီးလိုး...။

သည်နှစ်ကတော့ လော်းသည့်နှစ်ပင်။ လေက အရင်းနှင့်ပြီး ပြီးလျင်တော့ မီးလိုက်လာပါပေါ့ ဆတောင်းရသည်။

သည်ရက်ထဲ စစ်ကိုင်း ဈဗ္ဗာက်ယက်ရောက်တော့ မြစ်ရေ တိုးတာ မြင်ခဲ့ရသည်။ ဂားခိုက် (ကမ်းပါးတိုက်) တိုးနေတာတော့ မဟုတ်ပါ။ မြစ်ရေစပ်စပ် တိုးနေခြင်းသာ ဖြစ်ပါ၏။ လျေတွေ၊ မောင်တော်တွေ၊ အောင်တွေက မြစ်မုမှ ဈာဉ်ကာ ရီးကြား၊ ချောင်းကြား၊ မြစ်ကြီးကြားတွေထဲ လေခိုက်ရသည်။ ဟောင်ပြန် တွေပါပါ၏။ လက်ကြွင်းလက်ကျွန်း ရေးလော်းတွေပင် မြင်ခဲ့ရတော့ မိဘများ၏ လျေဘာဝ တက်ဘဝကိုပါ သတိရမိသည်။

ရရန်ရည် ဝန်အောင် သုတေသနားကြသော ရွာလော်းတွေ ရွာ ရွာခြေမှာ ကြက်တောင်စိုက်ကြ ပြီခိုလျှင် လော်းတွေပေါ် ဈာန်မတို့ ရောက်ကြရသည်။ တစ်ရွာ တစ်ရွာက ပါလသည် ကရေ ကရာမှန်းတွေ၊ ညာတရာမှန်းတွေ၊ မှန်းခဲ့ဖွယ်တွေ၊ မှန်းခဲ့ကြော်တွေ ပါလာတတ်ကြ၍ ဖြစ်ပါသည်။

“ဒါ...ကိုရင်ညို့သမီးလား...ညည်းမိဘများ နေကောင်းကြလား...မလယ်က ကိုပါတို့ မသန်းရင်တို့လျေက

ပေးလိုက်သာလို့ပြော...အခါ ညည်းအမေတို့ ရွာမှာ ရှိလား...”

“မရှိဘူး...မြင်းမြှေမှာ...အခါ အဘတို့ဆီ လာနေတာ”
“အေး အေး...ပြောလိုက်...ကြားလား”

ရွာခြေလာနိုက်သမျှ လျေတွေကို ဈာန်မတို့ မသိနိုင်ကြ သော်လည်း လျေတွေကတော့ ဈာန်မတို့ မိဘဘိုးဘွားများကို သိကြ သူတွေချည်းပင်။ လျေရွာတွေ ဆက်နေသည့် မြစ်နားတန်းရွာတွေမှာ ထော်ချင်သည့် ရွာကပ်။ လျေအချင်းချင်းဆိုတော့ အောင်ရောက်ကြမြှုပ် ဖြစ်သည်။ လျေတွေ လေခိုက်လျှင် တစ်ခါတစ်ခါ ရက်များစွာ အာတတ်သည်။ လျေကြီးလျေငယ်တွေ ပြန်စွာကြပြီခိုလျှင်တော့ မြစ်ကမ်းပါးသည်လည်း ငါတ်တုတ် ငါင်းစင်း၊ ဘာကိုပွဲမှုများရမှန်း သို့။ ခါတို့း အော်ကြဟန်ကြ။ ဖုန်ကြလျော်ကြ။ မီးခိုးတလူလူ ဆီချင်းတဟိုဟိုရှိသည်။ မြစ်ကမ်းနားလည်း ‘ဟုတ်’ခနဲ့ မြစ်လေ သာ့သည်။

မြစ်နားရွာတွေဆိုတော့ ရွာကို ရေဝင်တာ မဆန်းပါ။ မီးခိုးအောင်းသည့်နှစ် မြစ်ရေတွေ ကြီးပြီခိုလျှင် ရွာထဲ ရေဝင်သည်။ အောင် ရွာကို ကျောက် အရောက်ကြော်ကြပြတ်၍ တိုးတန်းသောက် ပါးမြှုပ်တို့ တိုးနေကျား။ ထိုအခါ မြစ်ရေဝင်တာကြာလျှင် ကြားသောက် နဲ့နဲမြော် ကျော်ရန်ပြီ။ သည်မြောကြာင့် ပဲတွေ၊ နမ်းတွေ၊

ကြော်သွန်တွေ ရကြလုပေါ့။ ရေမတိုးသည့် နှစ်များလာတော့ ရေဝင်သည့်နှစ်တွေက ပြောစရာ လွမ်းစရာ ဖြစ်ပါ၏။

“ငါ့ညီမန်ယ်...ရေမဝင်သာ ကြောလုပေါ့...သုံးလေးနှစ် ရှိခြား...သည်နှစ်တော့ ရေဝင်မယ် တွက်ကြသာပဲ”

သည်ရှင်ထဲမှာ ရွာကရောက်လာသော အစ်မက ပြောဖြ သည်။

ဟုတ်ပါရဲ့။ ရွာရေဝင်တယ် မကြားရတာ ကြောပေါ့။ ရေဝင် ပြီခိုသည့် နှစ်တွေဆိုလျှင် ရွာမှာ ကုန်းမမြင်ရ။ ရွာနှင့် ဘုန်းကြီး ကျောင်းတွေ ကူးသည့်လမ်းတွေက နိမ့်တော့ ရေတွေ ဒလဟော နီးကြသည်။ ကွင်းတွေထဲ ရေဝင်လို့ ဝတော့ ရေက တဖြည်းဖြည်း မြင့်တက်လာရင်း ရွာထဲမှာ ဒုံးလယ်၊ ပါဝ်လယ်က ရှင်းဘတ်လဲဘက် အထိ ရေတွေ အီနေတော့သည်။ သည်အချိန်မှာ ရေဂျာတ်သည့် အမြင်တွေမှာ နေကြပါပြီ။ ရေက မြင့်သည်ထက် မြင့်လာတော့ လူတွေကလည်း ပိုမြင်သည့် နေရာဘက်ကို တက်ကြပါ၏။ ရေမြင်လေ လူမြင်လေ။

လျှော့တွေဆိုသော်လည်း လက်ပေါ်လောကလေးတွေက တော့ အိမ်တိုင်း မရှိကြ။ တစ်အိမ်တစ်အိမ်ကူးတော့ များစာကျင်း တိုကို လျေလှပ်ကြရသည်။ ငုက်ပျော လေးဝါးပင်ကို သစ်စိုးဝါးစိုး နှင့် တွဲကာ ဝါးလုံးနှင့်လျှော်ရင်း သွားကြတာလည်း ရှိသည်။ တချို့

တ သည်အတိုင်း လက်ပစ်ကူးကာ အီမ်လည်ကြတာမျိုးပင် ရှိပါ ၏။

ရေတွေကြီးသော်လည်း ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေက ရေဂျာတ် သည်။ ရေဂျာတ်သည်ဆိုတာက ကျောင်းဝင်း ရေမြှုပ်သော်လည်း ကျောင်းအပေါ်ထပ်ကို ရေမရောက်နိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရေကြီးခါ ဆိုလျှင်တော့ ကိုရင်တွေက ကျောင်းအောက်မှာ တစ်နှစ်လုံး မောက် ထားရသည့် ဆွမ်းခံလေ့ကို သုံးကြပြီ။ ရေပြုင်ကျော်ကြီးထဲမှာ ဆွမ်းခံလောကလေးတွေ ဆွမ်းခံထွက်ကြတာ လှပင်လှမေးတော့ သည်။ မောင်ကျောင်းသားက လျေလျှော့။ ကိုရင်က လျေဝမ်းစိုက် ထဲမှာ သပိတ်ပိုက်။ လျော့ဗီးမှာ မောင်ကျောင်းသားက ‘ဆွမ်းတော်ဗျို့’ အစ်။ ကြေားစည်ရှိက်။

“ဆွမ်းတော်ဗျို့”

“ဟဲ...အနောက်ကျောင်းလေ့ ကြောပဟဲ...ကိုရင်တွေ နောက်ကျေလိုက်သာ”

“ကိုရင်တွေ ဆော့နေလို့ နေမှာပေါ့ အမေရဲ့”

ဆော့လည်း ဆော့ကြပါသည်။ မြစ်မှန်း တစ်ဆက်တည်း အေတွေ ဖေးနေတော့ ရေမကြောက်သည့် ကလေးတွေအပို့၊ ဆော့အား ရေကွင်းကြီး ဖြစ်ရတော့သည်။ တစ်ကျောင်းနှင့်တစ်ကျောင်း ဆုံးလျှော်ပြုပြုကြ။ ရေကူးပြုပြု၍။ ရေထဲမှာ ဆွမ်းခံလေ့မောက်ရတာ အလည်း မကြာခဏပင်။ ဆွမ်းခံလေ့မောက်သဲ့ ကြားလျှင်တော့

ကပ္ပါကသီ ချက်လှူကြပေရော့။ တစ်နှစ်ဆုမ်းပင် လွှဲရတော့မှာ မဟုတ်လား။

ရောင်သည့်ရက်တွေမှာ ဘယ်သူကမှ အစင်း ဆင်းစရာ မလို့။ စားလိုက်ကြ၊ အိပ်လိုက်ကြ၊ တစ်အိမ်တစ်ထိုး အော်လိုက် ကြ။

“ခွက်မဓရ...ညည်းလျေနဲ့ ငါကို လာခေါ်စမ်း...၊ ငါ မြောက်ကျော်းကို သွားချင်လို့”

လျေလိုလျှင် ဟစ်လိုက်ရုံပင်။ မြင်သည့်လျေ ကြားသည့် လျေက အမိရှု၊ ရေကပြင် ဦးလာတိုက်ကြလိုနဲ့မည်။ ရော်းခါ ဟင်းတစ်မယ်ဖြစ်သည့် လက်ပံပေါင်းမြောက်နှင့် ပုံပုံးရည်ချည်း ကျိုးသောက်နေရလို့၊ တစ်မျိုးကြီးမှပါလေခုံပြီး ချဉ်ခြင်းတပ်လို့၊ လည်း ကောက်ကာင်ကာ ရှိတာမဟုတ်။ ချဉ်ပေါင်တစ်ရှိုး၊ ဘူး တစ်ညား ဆိတ်စရာ အစင်းမရှိ။ တစ်ခါတစ်ခါ ရွာတံငါတွေက ယက်င်းဖော်သည့် ငါးဖယ်အောင်ကြီးတွေ ရတတ်သည်။ ဒါဆိုလျှင် တော့ အလုအယကို။ ကိုယ်စားဖို့၊ မဟုတ်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းကို ဟင်းချက်လှူချင်ကြလို့ ဖြစ်သည်။

ငါး မရလိုက်တဲ့သွောက “ဘုန်းကြီး ကုသိုလ်ကဲပါ အေ...” လို့ ဆိတ်ကြသလို့ ငါးရလိုက် သူတွောကတော့ “ဘုန်းကြီး လက်ပံပေါင်းချဉ်ရည်က လွှတ်ရသေးပေါ့အေ...” လို့ ဝမ်းသာအားရ ပြောကြသည်။ ဆွမ်းကျေး ဆွမ်းရုံကောင်းကလေး

ဆွဲ့ဗုံး ရဟန်းသံသာကို ဦးဦးဖျားဖျား စဉ်းစားကြသူတွေ မဟုတ်လား။

ဆွမ်းခံလျေကလေးက ဆရာဓတ်များ မနီးမဝေး ကြေချင် အော့လည်း သုံးတော်မှုကြရသည်။ ခရီးဝေး၊ ရွာဝေး ကြောရှိ လျှင်တော့ ကျော်းလျော်းလျော်းကြီးတွေ ရှိပါ၏။ လျေလျော်ကောင်း တပည့် ကြီးတွေက ပို့ဆောင် လျော်ခတ်ပေးကြရသည်။ ဆွမ်းခံလျေကလေး အိမ်ရှု၊ ဆွမ်းရပ်ပြီးဆိုလျှင် ရေကပြင်ထွက်၍ လောင်းလှုကြရတာ ကြည့်နဲ့စရာ ကောင်းပါ၏။ တစ်နှစ်လုံး မောက်ထားသည့် လျေ ကလေးတွေဆိုတော့ ပါက်သည်နဲ့နေရာက ပါက်၊ ယိုသည့်နေရာက ယို့၊ ပက်ခွက်ဖြင့် ပပ်ထုတ်နေကြရသည်။ ကြိုကြိုတင်တင် ပြင်ထားလုံး၊ ကောင်းတာလည်း ရှိပါသည်။ ရေတွေ ဆုတ်သွားပြန်တော့ လည်း ဆွမ်းခံလျေကလေးတွေ ကျော်းအောက်မှာ ပို့လို့ပက်လက်။ တစ်နှစ်လုံး ပစ်ထားသည့်နေရာ နေကြပေရော့၊ နောက်နှစ် ရေဝင် ပါမှ အသက်တစ်ခါ ဝင်ကြရသည်။ ရေမှဝင်ပြန်လျှင် နေကြုံးတော့၊ တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ်၊ သုံးနှစ်...။

“ကျော်းအောက်က ဆွမ်းခံလျေတွေက ပြိုင်လျေကြီး တွေနား၊ ကျွမ်းထိုးမောက်နဲ့ သည်လိုပစ်ထားကြသာပါ အေ...ရေကလေး ပက်စီပက်စီ ဝင်ပါမှ သူတို့လည်း လှုပ်ရသာ... ရွာထဲ ရေဝင်မှ သူတို့လည်း ရွာထဲရောက်ရ

သာ...ရှေ့ဝင်တော့ ဆွမ်းခံကလေးတွေလည်း ကုနိုင်
အမှုထဲ ပါခွင့်ကြသာပါလေ"

အမေက ဘာစိတ်ဂျားရသည် မသိပါ။ ရွာက ဆွမ်းခံလေ
ကလေးတွေထဲ စိတ်ဓရာက်ပုံရပါ၏။ အမေပြောတော့လည်း ကျွန်မ
နားထဲမှာ အသံတွေကြားရ သလိုလို။

"ဆွမ်းတော်ဖျို့"

"ဇာတ်...."

မွှေးလေးအရှေ့ကိုပို့ကြားနေ့နှင့် ၂၀၁၉

မြေးတွေး

"ငါမြေးကလေး ဘုန်းကြီးပါစေ သက်ရှည်ပါစေ...
ပညာတွေ တတ်ပါစေ...လူတစ်လုံး သူတစ်လုံးဘဝနဲ့
အများအကျိုး ဆောင်ရွက်နိုင်ပါစေတော်..."

အမေက ကျွန်မသမီးကလေးခေါင်းကို ကိုင်ကာ ဆုတွေ
လေးနေသည်။ အမေက မြေးတွေကို ဆုပေးလျှင် ခေါင်းကလေးကို
ကိုင်ကာ ပေးနေကျုံ...။ ကျွန်မသမီး ဖွေးဖွေးက မြေးအတွေးခုံး
ခိုးတော့ အမေ အိုကြီးအိုမ အရှယ်ရောက်ကာမှ ထိတွေ့ရသော
ခြေးဟု ဆိုရပါမည်။ သည်ကြားထဲ ကျွန်မတို့က မန္တလေးပြုသစ်မှာ
နဲ့ကြတာဆိုတော့ မြေးနှင့်ဘွားအေး တစ်လတစ်ခေါက် တွေ့ဖို့ပင်
အနိုင်နိုင်...။ အမေက ကျွန်မတို့အိမ်ကို မရောက်လာနိုင်တော့ရှုံး။
အသက် ၇၀ ကျော် ၈၀ နား သိသိရောက်ပြီးဆိုတော့ အိမ်မှာပဲ
ထုတ်တုတ်ရှုရှုံး။ ကျွန်မတို့ကလည်း အမေအိမ်ရပ်လို့ ရောက်လှချင်

စမ်းလှသော်လည်း စိတ်သွားတိုင်း ကိုယ်မပါ။ စိတ်ရောက်တိုင်း ဓန္မာမလိုက်နိုင်။ ကျွန်းမတို့ကလည်း အားပါမှ၊ သမီးကလည်း ကျောင်းပိတ်ပါမှ အမေ့အဲစ် ပပ်ကျော် ရောက်ရသည်။

အမေက မြေးတရှုန်းရှုန်းနှင့် နေနေကျလိုတော့ အမေခိုင်း ထဲမှာ အစ်ကိုကြံးကမွေးသော မြေးသုံးယောက်၊ မောင်အလတ်က ဓမ္မာသော မြေးနှစ်ယောက်၊ မောင်ဝယ်ကဓမ္မာသော မြေးသုံးယောက် တို့၏ ဘွားအေနှင့် အနေနှစ် ကြော်သည်။ မြေးတွေအားလုံးလိုလိုလိုကို ကိုယ်တိုင် ကြော်လျော်ကျော်သည်။ တစ်လျတ်တစ်ခုတ်၊ တစ်ဖူး တစ်ကြိုစီ ဆိုပေသီ ကိုယ်တိုင် စေပေးသည်။ အဖ ရှိရှုန်းက ဆိုလျှင် အမေကိုကြည့်ပြီး တွေ့ဖြောနေတတ်သည်။

“ဘယ်နှစ်... မြေးတွေ စုစုပြီး ခုက္ခရာနေပါလိမ့်ဗျာ... ဘုရားရယ်၊ ကျောင်းရယ်၊ ဥပုသံရယ်၊ သိတင်းရယ် စိတ်မရောက်ဘူး... သူ့မိဘ့်ဘာ ရှိလျက်နဲ့... အရင်းထင်း အဖျားထင်း...”

အမေကလည်း မြေးတွေကို ချမှတ်ရှုသူ ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အမေက ပိုစွဲနှင့်သည်ဟု ပြောချင်တာဖြစ်၏။ အမေကလည်း မြေး ဒုက္ခ အင်မတန် ခံရှုသည်။ မနက် ငါးနာရီတာ ထမင်းအိုးတည်း ဆွမ်း တစ်ဇလ်းစာ ရူးပြီးသည်နှင့် မြေးတွေကို ညာကကျွန်းသည့် ဟင်းရှိလျှင်ရှိ၊ မရှိလျှင် ပပြုတ်နှင့်လောကာ မနက်စာ ကျေးလေ ရှိရသည်။ မြေးတွေ ကျောင်းသွားမှ အမေ ခေါ် အနားရသည်။ ကျောင်းပိုစွဲနှင့်သည်။

“အမယ်ကြီး... နားဦး... သာဝကတွေအတွက် အားမွေးထားဦး... ကျောင်းက ပြန်လာကြတော့မှာဖူး... နော...”

အမေက ချွဲပြောလျှင် အမေက “ညည်းအဖော် ဥတ္တစ်လုံးအော်...” လို့ ပြောတတ်သည်။ အမေပြောတော့လည်း ပြောစရာပင်။ မြေးတွေကို ရေးပြီးပေးသည်။ မိဘုံးက လာစုစုပေးထားသော အကျိုးအဝတ်အစားတွေကို ရွေးချယ်ဝတ်ပေးသည်။ လမ်းမှန်။ အိမ်မှန်။ ကျော်သည်။ အဝတ်ဟောင်းတွေ များလာတော့ အိုကြီးအိုမနှင့် ကိုယ်တိုင် လျှော်ဖြပ်သည်။

သမီး ငါးနှစ်ပြည့်သည့်နေ့က ဘုရားကြီးသွားဖူးပြီး အမေ အိမ်ကို ဝင်ကန်တော့စေသည့်အခါ အမေက ဆုပေးနေခြင်းဖြစ်၏။

“ငါမြေးနဲ့က အနေမြိမ်းတော့ ငါကို မစ်ရှာဘူးအေား ညည်းတို့ နှစ်ယောက်စင်းမှာ မအားမျိုးသိလို့ ထိန်းပေးချင် စမ်းလှအေား... ငါမြေးက ငါဆို နေချင်သဲပဲ မပေါ်ဘူး”

မြေးရှစ်ယောက် ကိုင်တွယ်လာခဲ့ပြီးမှ မြေးတွေးကို မထိန်းရလေခြင်းရယ်လို့ တစ်ဖျက်တော်တော်က ပြောနေခြင်းဖြစ်သည်။ အဖရှိလျှင် ဘာပြောလို့မည်မသိ။ အဖဆုံးတာ (၁၅) နှစ် ရှိခဲ့ပြီး။ အဖောဝါယာဝွေတွေ ပြီးပြန်လို့ မြေးတွေ စေယျာဝစ္စ ပိုများလာသလားတော့မသိ။ မြေးတွေက ဘွားအေကြီးနှင့်သာ အိပ်ကြတော့သည်။ မိဘတွေ ပြောလို့မပြီးတော်ကို ဘွားအေကြီးပြောမှ ပြီးကြသည်။ မိဘတွေက ကိုယ်သားသမီးကိုယ် အိမ်ခေါ်ချင်ကြသော်လည်း အဖ မျက်နှာသိပြုဖြစ်တော့ ထားနဲ့ကြရပြန်သည်။ တစ်ခါတလေတော့ မြေးတွေ ပလုံစိတ်းနေတော်ကို ခေါင်းနောက်ပုံရပါ၏။

“ငါမလဲ ယားနာပေါ် ခုနာပေါက်ပါအေး... စိုင်းတိုက်တဲ့
ခြောက်တွေ လွှဲတ်ထားသဲ့အတိုင်းပဲ... ကျွန်းသင်းပျက်
အထိန်းခက်... မင်းတို့ကလေးတွေ ပြန်ခေါ်ကြ... နိုင်းလင်း
လို့ ပုတီးမစိမ်ရဘူး...”

မဟုတ်ပါ။ ဘယ်သားသမီးကမလည်း ပြန်ခေါ်လို့မရပါ။
မြေးတစ်ကျိုပ် နှစ်ယောက်လျှော့နှင့် ပန်းသီဥပ္ပါး ချိုးလေပွားလေ။

အမေကြံကြည့်ရင်း ကျွန်းမာရ်ယောက် ရွာမှာ အမေကြီးနှင့်
ဇန်ရတာကို သတ်ရာသည်။ အမေက လျှော့ထွက်၊ အမေက ဆယ့်နှစ်ဦး
ချေးရောင်းဆိုတော့ တစ်ယောက်တည်းပါသော မိန့်ကလေးမျိုး ထင်ပါ
ရဲ့၊ ကျွန်းမကို ရွာပုံးထားပါသည်။ ကျွန်းမကို နှစ်နှစ်သမီးလောက်
ကတည်းက ဂို့ထားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါ၏။ ကြာတော့ အမေကြီးကိုပင်
အမေထင်းမီးသည်။ အမေကြီးက အိပ်ရာက နိုးသည်နှင့် အပေါ်ဘွား
ခိုင်း၊ လက်အေးပြီး ပါးသွေးမွန်နှင့်သား ရောထားသော သွားတိုက်
ဆေးနှင့် သွားတိုက်ခိုင်းသည်။ ပြီးလျင် သနပ်ခါး မှုနှင့်စရာမရှိ။
အမေကြီးက လူည်းစီးပါသည်။ လူည်းကြုံတာကောင် “သွားရော့...
ငါ လမ်းလျောက်ချင်လို့” ဆိုပြီး လှန်လွှဲတ်လေ့ရှိသည်။ ကျွန်းမက
ခြောက်မလိုက်နိုင်တော့ လူည်းစီးချင်သည်။ သည်လို့ဆိုတော့လည်း
လည်းပေါ် တင်ပေးလိုက်တတ်သည်။

“မိန့်ကလေးဆိုသာ မနက်မိုးလင်းရင် မျက်နှာစင်စင်
သစ်... သနပ်ခါးကလေးတင်... ဆံပင်းရာသယ်... အဝတ်
အစားများ စတ်ချင်စတ်ပျော် သန့်သာလေးဝတ်ရာသယ်...
ထင်း စားတော့ ထင်းလုံး မဖိတ်ရဘူး... မဆဲရဘူး...
လက်ထောက်ဗြီး မမိုင်ရဘူး”

သသည်ဖြင့် ‘ဘူး’ ပေါင်းများစွာကို သွားသင်နေတတ်သည်။
ဆောင်ရန်တွေ၊ ရှော့ရန်တွေက များလွှဲန်းလို့ မနည်းမှတ်ရာပါ၏။
ရွာမှာနေစဉ်တစ်လျောက်လုံး အမေကြီးသွားလေရာ လိုက်ရသည်။
ရွာထဲက ဂျုမမာအိမ်၊ အလျှော်အိမ်၊ ဆွမ်းကျော်အိမ်၊
အောင်းထောင်းအိမ်... အိမ်တကာအနဲ့၊ တောင်ရွားတစ်ချောင်းလို့ ပါခဲ့
ရသည်။ ပွဲကြောက်သည်။ အမေကြီးနှင့် အရျှော်ကြည်းတောာက အမျိုး
ဘွားရာ ရွာတွေမှာ ပွဲလိုက်ကြည်းရတာကလည်း မှုနှင့်စရာမရှိ။
အမေကြီးက လူည်းစီးပါသည်။ လူည်းကြုံတာကောင် “သွားရော့...
ငါ လမ်းလျောက်ချင်လို့” ဆိုပြီး လှန်လွှဲတ်လေ့ရှိသည်။ ကျွန်းမက
ခြောက်မလိုက်နိုင်တော့ လူည်းစီးချင်သည်။ သည်လို့ဆိုတော့လည်း
လည်းပေါ် တင်ပေးလိုက်တတ်သည်။

“ငါမြေား ခေါ်သွားစမ်း... ဟိုရောက်ရင် လျခင်တို့အိမ်
ဂို့ထားလိုက်... မင်းလက်နဲ့၊ လက်ရောက်အပ်နဲ့နော်...”
လူည်းသမားက တင်လည်း တင်ခဲ့ရာ အပ်လည်း လိုက်
အပ်ရာ။

အမေကြီးကို ကျွန်းမအမှတ်အရာဓားမှာ ပိတ်စကလေးတွေ
အောင်ကာ အဝတ်စ အရှုပ်ကလေးတွေ ချုပ်ပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အမေ

ကြီးက အရပ်မလို ၆၌တတ်သည်။ နာမည်တွေလည်း ပေးထားပါ၏။ ဒါက ညီပြာ၊ ဒါက နိုဝင်၊ ဒါက မည်ဟို။ ဖျားလို နာလို၊ ကလည်း ဆရာဝန်ရယ်၊ ဆေးဝါးရယ် နှစ်ဘာမဟုတ်တော့ အမေကြီး ပင် ဆရာဝန်ဖြစ်၏။ ကျွန်မ ထုတေသနလျှောက်လိုး အိမ်တာကာ့ အိမ်က ဆေးဖက်ဝင် သစ်ချွေက်သစ်ခက်၊ သစ်မြစ်သစ်ခေါက်နှင့် ကျွန်းမာခဲ့ရသည်။ ကျောက်ပြင် ပက်လက်လှန်ကာ အိမ်မှာရှိသမျှ ဆေးမြစ်တွေ သွေးကာ အမေကြီးတို့ကိုသမျှ သောက်ခဲ့ရလို့များ ကျွန်မ ၀.၆၆တာလားမသိ။

သမီးတို့၊ ခေတ်မှာတော့ ကလေးဆေးတွေ များလှသည်။ ကာပါလ်၊ ပရိုဂျက်ဆ်၊ ပိုရိတ္ထန်၊ ဘိုင်ခိုဂျက်ဆ်...။ မိုက်စိုး၊ ဓမ္မက်နာရီခြားခိုတာတွေ ဖြစ်နေပါပြီ။

“သည်နစ် ဘုရားပွဲရောက်မှ ငါမြေး ချိုးရှုပ်ဝယ်လေး ရမယ်...”

ကျွန်မတို့၊ ထုတေသနက ဘယ်တော့ရောက်မည်မှန်း မသိရ သော ဘုရားပွဲက ချိုးရှုပ်မျှော်ရင်း တစ်နစ်၊ တစ်နှစ် ကြီးခဲ့ရသည်။ အမေကြီး ခွဲခွဲသော သနပို့နှစ်၊ ကွမ်းဖတ်၊ တေဆား၊ သွေးဆေး တွေကိုလည်း သတိရပါ၏။ ညာတို့တွေ အမေကြီးက ပုံပြင်တွေ ပြောပြသည်။ ဘုရားစာတွေ ရွှေတို့ပြသည်။ စုံးမစာ သံပေါက် ကလေးတွေ သင်ပေးသည်။ စကားကိုး၊ စကားကား အခိုင်းအနှစ်း တွေကိုလည်း အကြားနာခဲ့ရပါ၏။

“ပက်ပက် လျှပျက် အတိုက်ခံက်သဲခဲ့... လျှပျက်လျှော်ဗျာ ရှာ ရွှေကိုတိုက်လို့လည်း မရပြုပေါင်အေး... ပေါက်ခွေက်နဲ့ ပေါ်နေရသာနဲ့ ပြီးသာ...”

“ဒါကတော့အေး... ပွဲမင်းလည်း ငွေမှား... ဆေးသမားလည်း သားသေး... ဇာတ်သမားလည်း နှားပျောက်... တွင်းဆောက်သမားလည်း စရွေးစောင်း... စောင်းသမားလည်း တေားမပေါ်... ပန်းချိုသမားလည်း ဟန်မကျေးမြှစ်ရ ပုံမှား...”

“ညည်းတို့၊ ငါးပါ မျက်နှာလုပ်သာကိုးအေး... ရွှေရေးပန်းကန်ပေါ် ရောက်သာပေါ့...”

အမေကြီးနှင့် အတူနေရတော့ လူကြီးစကားရိုင်းမှာလည်း ခဲ့ရသည်။ အပိုချင်တော့လည်း စကားရိုင်းသားမှာပဲ အပိုပျော်ခဲ့ရ သည်။ အပိုရာကနိုးတော့ တောသရေစာကလေးစားလိုက်၊ ဖန်ခုန် နှို့က်၊ ကြော်ချုပ်လိုက်။ မြစ်နားကမ်းနားက ဘကြီး၊ ဘထွေးတို့၊ ဘကြီးတွေခံ သွားလည်းလိုက်။ အမေကြီးရင်ငွေးထဲမှာ ကျွန်မတို့ ခဲ့ရသည်။

ကျွန်မတို့၊ ထုတေသနက အမေအမေနှင့် နေစွဲနဲ့ခဲ့သည်။ အလုညွှေမှာတော့ အမေအမေနှင့် နေစွဲနဲ့မရတော့ပြီ။ ဘိုးဘွား၊ မလှုံးရတော့ပြီ။ ဘိုးစကား၊ ဘွားစကား၊ ကြားခွင့်မသာတော့ပြီ။ ဘိုးရိပ် ဘွားရိပ်မှာ မအိပ်နိုင်ကြပြီ။

ကျွန်မတို့၊ အမေအမေနှင့်ကပြန်တော့ အမေက ကားနား အကြောက်လာကာ သူ့မြေးကို မှာသည်။

“အမကြီးအိမ်ကို ခက္က ခက္က လာခဲ့နော် ငါမြေးတယ့်
ကလေး...”

သမီးက ဒေါင်းညီတိပြုသည်။

မြို့သာ ပြောရတာပါလေ...သမီးခများ ဘွားအောက်းဆီ
မရောက်တာ ကြာပြန်ပါပြီ။

မန္တလေးအရှုဂါ်လို့ရှာနတ်၂၀၀၉

မြိုက်တစ်ပင်

“ကမ္မာနှင့်အမျှ မြန်မာတို့အသာသည် အံ့လပြီပြီ...နွားကွဲ
ကို အားမြို့လျက် ဘိုးဘေးဘီအစဉ် သက်ဖွေးမှု တွင်သည်
မှာ မျက်မြင်ပင်ဖြစ်သည်...သို့သနစ်ကြောင်းရင်း သိကြ
လျက် အစင်းပါကို...သနားမြင်း ကွာဝေးသည့်...”

အညာကျေးတော့နေတို့၏ ဘဝရိပ်များတွင် ထင်းခွဲ
အောပ်၊ နွားကျောင်း၊ ပဲရိုးတို့ကို ပဲနယ် စသော တော့ဟဲ့ရဲ့
အေားလုံးရများနှင့် လုံးတွေးနေတတ်ပါသည်။ အချယ်ကလေး
အောက်လောက်လားလား နှိုက်ပြီဆိုသည်နှင့် မိန့်ဖုန်းတို့ဖြစ်သော
အင်း ကိုင်းစင်းထဲ ရောက်ကြပါပြီ။ ကျွန်းမတို့နာတွေက သမီးကြီး
ပါးကြီး ပေါ်သည့်ရွာခိုင်တော့ ထင်းခွဲရတာ မပန်း။ မန်ကျည်း
အင်း ချိုင်လျှင် နှစ်ပေါ်ကိုစာ မီးခိုက်နှင့်သည်။ ရောက်ဆိုတော့

လည်း မြစ်က ရွှေနှင့်မငေးသည့် ကာလတွေဆိုတော့ တစ်အိုးတစ်မပါလျော်ပါးပါး ပံ့နိုင်ကြပါ၏။ ရွှေရေဘွင်းကလည်း ရေရသည်။ ဒါက လူကြီးတွေ အလုပ်။

နွားကျောင်းတာကတော့ ရွှေကလေးတွေ အလုပ်လို့ပင် ပြောမည်ဆိုလျှင် ပြောနိုင်ပါ၏။ မနက်စာ ထမင်းကြော်ကို ဖိုက်ကား အောင်စားပြီးကြသည်နှင့် ထတိကို ကျော်ကျစ်ဝတ်ကြရင်း အိမ်နွား တွေ ဆွဲတွက်ခဲ့ပုံပင်။ နွားတွေကလည်း သိနေကြပါပြီ။ ရွာမြို့ တစ်လျောက် သန်၊ ချင်တိုင်း သန်၊ လူစော့ မြေက်ခိုင်းနှင့် ပြောင်းထုတ် ချိချိတွေ စားကြရတော့မှာ မဟုတ်လား။ ရွာအရှေ့မြောက်ဘက် ဖောင်းကားကုန်း အော်ကြသည့် တစ်ရွာတစ်ရွာအကူးကြား ကွင်းကြီး ထဲမှာ မြေက်တွေ စိမ်းနိုဗ်ပါသည်။ စေတိတစ်ခု ရှိသည်။ ရှေးသရက် ပင်အိုးကြီးတွေ လဲပင်ကြီးတွေ ရှိသည်။ နွားများကို လွှတ်ကျော်းပြီး ပြောဆိုလျှင် ကျွန်းမတို့လည်း လွတ်လပ်ပြီ။ စိုက်ချိန် ပျိုးချိန်ဆိုလျှင် တော့ နွားတွေကို မကြာ မကြာ လှမ်းကြည့်ရသည်။ စိုက်ခိုင်းတွေထဲ ဝင်စားမှာလည်း နိုးရသေးတာ မဟုတ်လား။ အခင်းရွှေတို့နှင့်ဆိုလျှင် တော့ နောက်ဆံငင်စရာ မရှိပြီ။ နွားတွေလည်း စားချင်တိုင်းစားကြ ရော့။ ကျွန်းမတို့၊ ကလေးတွေကလည်း ကစားချင်တိုင်း ကစားကြ ရော့။ ကလေးချင်းဆိုပေသိ သုစ္စမ်းရယ်လို့ မပါ။ ထသီမျိုး၊ ပုဆိုးမျိုး တစ်ကြောင်းမဟုတ်တစ်ကြောင်း သွေးသားတော်ကြွေ့သွေ့ချည်း ဆိုတော့ အချင်းချင်း ချမ်းကြ ခင်ကြ ညာတာကြပါသည်။ ဒါကတော့ ကျွန်းမတို့၊ ပေါ်ယောက်တို့က ဖြစ်ပါ၏။

မန္တလေးမှာ သည်နှစ် နိုးခေါင်လိုက်ပုံက ဝါဆိုပါခေါင် ကြောင်ကြောင်ကြီး ရောက်တာတောင်မှ မိုးမရွာ။ မိုးတွေထို့ကာ တောင်လေ ပြင်းပြင်းတိုက်တာကလွှဲ၍ နိုးတစ်မှုန်မပါ။ ရန်ကုန်မှာ တော့ နိုးတွေ သည်းလိုက်ပုံတဲ့ ကြားရပါ၏။ မိုးမရွာတော့ ရွာကို လှမ်းပုံရသည်။ ရေစာ၊ မိုးစာ၊ နွားစာ၊ ဆိုတ်စာ ပြည့်စုံကြရဲ့လား မသိ။ လုစာက ဈေးလို့၊ စားလို့၊ ရသေးသည်။ နွားစာက အတိုးကြီး ပေး ဈေးလို့တောင် မရနိုင်။

“သည်နှစ်... နွားစာရှားသယ် ငါနှမရာ... ကိုယ့်ရွာ ကိုယ့်စားကျော်ရယ်လို့ စိုစိဖြပ်ဖြပ် ရရှိတော့ ပင်ပန်းကြ သယ်... နွားစာတစ်ခေါက်စာရရှိ၊ ရှာရသာများ လှည်းသား ငါးရာ ကျောက်ဖျားကြီး တူးရသလိုပဲဟာ... တွေးရွာတွေ ကလည်း စားကျော် အလုမခံကြဘူး... တို့လည်း နွားစား လောက်မယ် ထင်သာလေး ရှာကြဲ ခုတ်စုံးကျွေးသာ ပါပဲ... မရှိတော့လည်း စားကြရာပါရဲ့... အာဟာရ မဖြစ် လို့လားတော့ မသိပေါင်ဟာ... နံရိုးချွင်း ရှိက်နေကြသာ ပါ”

တစ်ရက် ကျွန်းမအစ်ကို ဝစ်းကွဲနှင့် ယောက်မ ရွာက ရောက်လာရင်း ညည်းကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်းမတို့လည်း တောင်မင်း မြောက်မင်း မကယ်နိုင်း။ ကြားရတာ စိတ်မချမ်းသာတာပဲ နှီးသည်။ တောင်သူအလုပ်ဆိုတာ နွားကောင်းမှ အလုပ်တွင်သည်။

နို့မို့၊ အလုပ်ဖွင့်လှသည်။ ကျွန်မတို့၊ ရွာတွေမှာက ကျွဲကို အသုံး
နည်းပါသည်။ နွားကောင်း သန်သန်၊ နွားပေါက်လှလ ဝဝမြို့မြို့၊
ဖြစ်အောင် လူအဆင်းရဲခံကာ ကျွေးမွှေးကြသည်။ ပြောင်းရှိုး၊ ပဲမော်
ရှိုး၊ ဖွဲ့နှုံး ဖွဲ့ကြမ်းနှင့် မြေကိန်စိန်ကဲလေး လောကျွေးနှင်းလျှင်တော့
အကောင်းဆုံးပင်။

တောင်သူအိမ်တွေမှာ ထမင်းဆုံး ချီးမြစ်သံကြေးလျင် နွား
မျက်ရည်ကျေတ်တ်သည်ဆိုသည့် အယုရှိလာည်း၊ တို့သခင်များ တို့လုပ်
ကျွေးမှုပါလျက် ထမင်း မဝကြလေဇော်သလားလို့။ နွားတွေက
စွားကြေသတဲ့။ ဟုတ်ချုပ်မှလည်း ဟုတ်ပါလိုန့်မည်။ သို့၏၏၏လည်း
စကားက နွားနှင့်လူတို့၏ သံယောဉ်ကိုပြုသည်ဟု ကျွန်မ ထင်ပါ
သည်။ သည်ခေတ် နွားတစ်ကောင်ချေးကလည်း မထေးပါ။

“နှင့်တူ ဖူးတိုး... နွားရောင်းပြီး ဆိုင်ကယ်ဝယ်ပါမယ် လုပ်
နေရို့... ငါဖြင့် မင်းတို့မို့၊ ပြောရက်သက္ကလို့ ရှုရာယ်...
နွားတစ်ကောင် လေး၊ ငါးသိန်းဆိုတော့ ဆိုင်ကယ်တစ်စီး
ရသကိုယာ... တို့ရွာတွေကတော့ ကန်သင်းရှိုး ဆိုင်ကယ်
လင်းပေါက်နေတော့ အားကျ ထင်ပါရဲ့ဟာ”

အစ်ကိုက ခေတ်ကာလ အခြေအနေကိုပါ ပြောပြနေပါ
သည်။ တောင်သူတွေမှာက ဆိုင်ကယ်မရှိလို့ ဘာမှမဖြစ်။ တစ်သက်
လုံး ဆိုင်ကယ်မရှိဘဲ နေခဲ့ကြတာ မဟုတ်လား။ နွားမရှိလို့ကတော့
ငါတို့တ် ငတ်ရှိသာ။ လူည်းဆွဲရာ၊ ဝန်ကြီးမြို့တွေ အပင်တွေ သန်နေကျပ်ပဲ။
ထန်းသီးမှည်းရှိနိုင်မှားဆိုလျှင် စားထက်ထက်ပြုပဲ ထန်းသီးစွဲ စွဲးကျွေး
မြှေလေ့ရှိသည်။ မန်ကျွဲ့ပေါင်ရိပ်မှာ ပါးစပ်က အမြှုပ်တဖွားဖွား
ဖြေအောင် စားမြှုပ်နှံရင်း စိတ်ရှုမ်းသာနေကြသည့် နွားတွေကိုပင်

ရာကအစ နွားအသုံးတည်လှပါ၏။ လူည်းနှင့် နွားရှိသည့်အိမ်ကို
သောင်သာသူဟု သတ်မှတ်သည်။ မရှိသူတွေကိုတော့ တောင်သူ
ပိုစ်တဲ့။ နွားမရှိတော့ သူများ အလုပ်တွေသိမဲ့မှ ကိုယ်က စခန်းထ
ရတာ မဟုတ်လား။ လူည်းရားရတာ လွယ်ဆောင်လည်း နွားရွေးတန်
တော့ နွားရားရတာ ခက်သည်။ နွားရှိပြီးဆိုတော့ နွားစာကို
နှစ်ပေါက်အောင် စုအောင်းရပြန်ပါ၏။ ပဲမော်တို့က ခေါ်ကြသည့်
နွားစာစင် ဆောက်ကြရသည်။ အောက်ထပ်မှာ မြို့မြို့၊ နွားထား၊
အပေါ်ထပ်မှာ ပဲမော်ရှိုး၊ ပဲမော်ရကြကအစ ပြောင်းရှိုးမြောက်တွေ
နှထားခြောင်းဖြစ်ပါ၏။

“နှင့်တူလည်း ရွာတိုးကြသာပဲ... ဘယ်နှစ်ကဗျား နွားစာ
ရှားလို့တဲ့... မိုးခေါင်ရင် ခဏပဲ... မိုးနှစ်မှ လောက်ရွာ
ရင် မြေနှေးနှေး ပြောင်းစောငွေ ဆုပ်ဆုပ်ကြသာနဲ့တင် လူ
တစ်ရပ် တစ်လဲ ထိုးထွက်လာကြသာ... သည်နှစ်တော့
မိုးမှုးကြည့်နေရသယ်”

ဟုတ်ပါ။ ကျွန်မတို့ရွာလို့ မြှုပ်နှံးချောင်းနှီး မပြောသါနှင့်။
မြှုပ်စေးကိုးဝေး ကြည်းတော့ရွာတွေမှာတော် နွားစာရှားသည်
မြေားမြေားရှိရှိ၍။ သူ့မြှုပ်နှံရေးရေးမှုနှင့်နှင့်ပင် အပင်တွေ သန်နေကျပ်ပဲ။
ထန်းသီးမှည်းရှိနိုင်မှားဆိုလျှင် စားထက်ထက်ပြုပဲ ထန်းသီးစွဲ စွဲးကျွေး
မြှေလေ့ရှိသည်။ မန်ကျွဲ့ပေါင်ရိပ်မှာ ပါးစပ်က အမြှုပ်တဖွားဖွား
ဖြေအောင် စားမြှုပ်နှံရင်း စိတ်ရှုမ်းသာနေကြသည့် နွားတွေကိုပင်

မြင်ယောင်မိရပါသည်။ နွားကောင်းများ မွှေ့မိလျှင်၊ ဝယ်မိလျှင် အနိုင် တကြည့်ကြည်။ နွားကောင်းပိုင်လျှင်ပင် တစ်ရုံက်တက်သည်။ တစ်ရည်တက်သည်။ တဲ့ပြားလက်ဝါး၊ ခြောက်ကွင်းချို့ခွဲ၊ ဆိုရိုး မွော့။ ရောက စာတွေ ကျောင်းမှုသင်ရုတေဘာ့မှ အဘတို့၊ အဖေတို့၊ နွားကောင်းလှလှ မက်ကြတာကို သဘောပါက်ရပါသည်။ ငယ်ငယ် တုန်းကတော့ နွားဝလျှင် ကောင်းလှပြီ ထင်ခဲ့သည်။

“ထင်ကြေးငယ်မှ မကြိုး သုံးဆစ်နှီးနှင့်... တင့်ရည်းငယ်မှ လူနှီး သုံးခေါက်ချိုးနှင့်... သုံးချိုးလေးလွှာ... မောင်တို့၊ နွားမှာ... နွားပြားသောင်း... နွားကြောင်းလိမ္ဗာ... တစ်ပွဲ့ ကြာကို နှုတ်သာကောင်းနှင့်”

ချစ်သူအတွက် မမြှေ့ချေးကို နွားသွားရောင်းမည် အကြောင်း ဒါနိုင်ချင်းတစ်ပွဲ့တွင် ထွေ့ရပါသည်။ နွားဝယ်ကြတော့ မည်ဆိုလျှင် အမွှေး၊ ဓား၊ ချို့၊ အသားအရေး၊ မျက်စီး၊ သွား၊ အမြှေး၊ စရိတ်ကအစ ကြည့်သူတွေမဟုတ်လား၊ နွားကျား၊ အင်ပါး၊ နွားပါက်၊ နွားပိုက်၊ ထိုးရိုးပိုက် စသဖြင့် ခေါ်ပေါ်ကြတာကိုလည်း အကြားနာခဲ့ပါ၏။

“မနှစ်က တစ်မို့နှစ်းကလေး တစ်ကောင်းဝယ်ပြီး ကျကျ နှစ် မွေးသာ... အကျိုးပေးချက်တော့ဟာ... နည်းသောင်းကလေး... နှင်တို့ ဘအွေးကဲလှက ရောင်းပါချည်း ပြောဇာ သာ... မလှုပ်ပါနဲ့၊ ကိုက်လှရာ ပြောရသယ်... ဒါနဲ့ အိမ်က

ဘက်ပဲနေ့သဲ နည်းထန်းသီးတစ်ကောင် ပေးလိုက်ရပါပော့... ခုထိုး ပိုက်ဆုံးရပါပ်ဟာ”

သူတို့ချင်းမှာလည်း နွားပြသသာတွေ ရှိကြသည်။ မဘ တောင်း အိမ်မြှောင်း စတာက်တဲ့ကပ်တဲ့။ ဘာမှန်းတော့ မသိ။

အခုတော့ နွားအကြောင်း မပြောကြတော့သဲ နွားစာ အကြောင်း ပြောလာကြပြီ။ နွားစာရှားတော့ နွားသျေးပါ ကျတော့ သည်။ ကိုယ်က နွားတွေ များများပိုက်ထားတော့လည်း ခုက္ခာ။ မကျွေးနိုင်လို့၊ ထုတ်ရောင်းချင်တော့လည်း ခုက္ခာ။ အစ်ဂို့က မြို့မှာ ကြောကြာမနေ့နိုင်ပါ။ နွားတွေကို သားတွေနဲ့၊ ထားခဲ့ရတာ စိတ်မချ နိုင်ပေါ်ပော့ဟု ဆိုပါသည်။ မိုးကျိုစ်တော့ ရေစာမြှေစာ ကျွစ်သတဲ့။ ရေစာမြှေစာ ကျွစ်တော့ နွားကျွစ်သတဲ့။ သတ္တုတော့ မြို့မှာ ရာသီဥတုတွေ အရေးပါလာသည့်သော ဖြစ်လာသည်။ အစ်ကိုပြန်တော့ ကျွန်မက စရိတ်ငွောစွဲမောင်း ထောက်လိုက်သည်။ အဲနှစ်မယောက်မက အိမ်မှုနှုန်းနှင့် ဘုံးကြွေးနှစ်း ဆုံးပေါ်ရအောင် တောင်းသွားသည်။

“နှင်ကန်တော့သဲစွေနဲ့ မြို့က နွားစာတောင် ဝယ်သွား ချင်သေးဟာ...”

ကျွန်မ ပေးလိုက်သည့်စွေနဲ့ လူစားနဲ့၊ မတွေး...၊ မြို့၊ သာက်ဆောင်ဝယ်သွားနဲ့၊ မစဉ်းစား...၊ ကျွန်မတွေ့၊ တူမတွေ့ပဲ့၊ မှန်း၊ သော်သွားမည့်မပြော...။ နွားစာ ဝယ်သွားချင်သော့လေ။ အိမ်အထွက်

ကျွန်မတိ၊ အိမ်ရှေ့လမ်းသားက မြိုက်ပင်တွေကိုပင် လုညွှေကြည့်...
လုညွှေကြည့်...။

မိုးရယ် ရွာပါတော့။
နွားစာမြိုက်စာတွေ ပေါက်ပါတော့။
မြိုက်ခင်းစိုးစိမ်း ထပါတော့။

မူးဆေးရန်ရှိနှေ့နှင့် ၂၀၁၉

ရွာပေါင်ပင်

(၁)

တစ်လောဆီက ကျွန်မ စာဖတ်ပရီယာတ်တစ်ယောက်ထံမှ
အေကာင်စောင် ရောက်လာပါသည်။ အညာသူ ကျောင်းခာရာမတစ်ဦး
ဖြစ်၍ ကျွန်မ ရေးဖြစ်သမျှစာတွေ ဖတ်ရှုပါကြောင်း၊ စာအပ်တွေ
လည်း ဝယ်ပါကြောင်း၊ လူချုပ်းတွေ၊ ခုံကာ စကားတွေလည်း
ပြောချင်လုပါကြောင်းတွေ ပါပါသည်။ စာထဲတွင် မှတ်မှတ်ရရ ဖြစ်ရ
သည့် အချက်တစ်ချက်မှာ ကျွန်မ ဝဇ္ဈများထဲတွင် ပြောင်ပင်ကြီး
ဆွေကို တကန်စာက ရေးဖွဲ့တာ သတိထားမိသည်ဟု ဆိုခြင်းပင်။
ဖြုံးသို့၊ ဆိုသဖြင့် ကျွန်မကို ပြောင်ပင်တွေချည်း ဖွဲ့နေတာပဲဟု ဆိုချင်
တာမဟုတ်ဘဲ ထိုးဆရာမ အနေဖြင့်လည်း ပြောင်ပင်ကို စွဲလစ်းသူ
ပြု၍ နှစ်သာက်မိုကြောင်း ရေးလာပါသည်။ ကျွန်မလည်း ပြန်စဉ်းစား

ကြည့်ရပါတော်သည်။ ဘယ်ဝါယ္ယတွေထဲမှာ ပြောင်ပင်တွေ ပါသွားသလဲ။ ကျွန်ုမကိုယ်တိုင် မဖတ်မိတာကို ဝန်ခံရပါမည်။ ဖွဲ့တာတော့ ဖွဲ့မိသား ဆိတ်တော်တော့ မှတ်မိပါ၏။

အထူးသဖြင့် ကျွန်ုမ ရေးခဲ့သည့် 'အညာသူ အညာသား ကျွန်ုမအော်ချီးများ' စာအမြတ် ကျွန်ုမတို့ ရွှေ့ဒွေ့ယုမ ပြောင်ပင်ကြီး အကြောင်း ရေးခဲ့တာကိုတော့ ကောင်းကောင်းမှတ်မိနေပါသည်။ ကျွန်ုမအင်စဉ်ကပင် ပြောင်ပင်ကြီးအောက်မှာ နေကုန်နေခန်း အော့ကဗျာများတွင် အမြတ်တော်လား။ မြစ်နားကမ်းနား ရောင်ရွှေဖြစ်၍ သံကြီး ဝါးကြီး ပေါသည့်အပြင် စိနိမိန်းစိမ်းရှိတာလည်း မှန်ပါရဲ့။ သို့။ ထောက်အညာသည် အညာသူဖြစ်၍ ရှုလော်ခြင်းကတော့ ကျွန်ုမတို့ ရွှေ့တွေ့လည်း မရဂျာတိပါ။ အညာအန္တပါယာမှာ အရိပ်ကောင်း ပြောင်ပင်တွေ အောက် ကလေး၊ ရှုကြီး၊ စုကြော်ရာလည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ နေ့လယ် ဧည့်ခင်း အင်းထဲဝင်သူတွေက ဝင်ကြောလို့ ရွှေ့ထွေ့က ကျွန်ုရှစ်ခု ကြော်တွေကလည်း နေ့ခင်းထမင်းစားပြီးသည်နှင့် ပြောင်ပင်ကြီးအောက်ကို ရောက်ကြမြှု ဖြစ်ပါ၏။

ပဲရွှေ့သူကလည်း ပဲဗန်း 'မ' လာသည်။ ပြောင်းဖူးဖက်လိုင်သူက ဖက်ပန်း၊ ဆေးပန်းရှုကြော်လာသည်။ အဝတ်လောင်းချုပ်စရ်ရှုံးကြော်သွေက ပုဆိုပြီး အကျိုးပြီးတွေ့ ပိုက်လာကာ အပ်ချည်တာစ်လုံး အပ်တာစ်ချောင်းနှင့် ရောက်လာကြပြီပင်။ တရာ့က မြေးထိန်းရှင်းစကားစမြည်မြောရင်း ရောက်လာကြသူတွေ့၊ တရာ့ကတော့လည်း လက်ဖက်တစ်ပန်းကန်း၊ ထန်းလျက်တစ်ပန်းကန်း၊ ရေဇွှေးတစ်ခုံး

သည်ဖြင့် ယူလာခဲ့ကြကာ ပြောင်ပင်အောက် ပြောင်ရွှေကိုပြေားတွေ ပေါ်မှာ ကျော်နာတိုင်ရင်း အများလည်းစား၊ ကိုယ်လည်းစား အေးအေးလှလှ နေကြသွေ့ဖြစ်သည်။ ပြောင်ရိမှာ လူတွေချည်းဟုတ်ပါ။ အရိပ်ခို့သည် နားတွေလည်း ရှိသည်။ ဆိတ်တွေလည်း မြှို့သည်။ အိမ်ခွေး၊ ရွာခွေး တစ်ကောင် နှစ်ကောင်လည်း ရှိတတ်ပေါ်၏။

"ဘယ်တဲ့...မစောစာရဲ့...၊ နေပူဇော်ခေါင်ကြီး... တစ်အောင့်တဲ့ဖြုတ် ထိုင်ပါရီးတော့..."

"မြောက်ရွာ ခကေပါတော်...အားသဲ့အချိန် ထွက်လာရ သာခိုတော့ နေမင်းလည်း မော့မကြည့်မိပါင်..."

"မြောက်ရွာဆို လှမိုးပါသေးအေး...သည်တစ်ထောက်နား...မြောက်ရွာအဝင် သရဲ့ပြောင်ပင် တစ်ထောက်နားရင် ရောက်ကရောပါ...လာပါအေး...ဆီးဖြေသီးထောင်းကလေး ဖြည့်ပါရီး"

ထိုအခါ မြောက်ရွာသွားမည်သူက ခေါင်းပေါ်က ဖျင်းဆောက် ခွဲ့ဖယ်ကာ ပြောင်ရိပ်ကို ဝင်ရတော့သည်။ ပြောင်ပင်အောက်မှာ အပ်စောင့်သည်နှင့်တော့ စကားလေးကလည်း ပြောချင်သည်။ အေးရိပ်မှာ ခကော်ချင်တာလည်း ပါ၏။ ဆီးဖြေသီး ငါးဂို့အောင်းလေး ဖြူးလိုက်ချင်တာလည်း ပါမှာပါ။ ခကေတစ်ဖြုတ်ရုပ် ဖို့ ထိုင်မိကာမှ ပြောင်ရိမှာ ကုပိုးနှိမ်ထားသဖြင့် နေပူကျည်လောင်အေးကျင်းချင်တော့ပြီ။ သည်လို့နှင့် မြောက်ရွာကို မရောက်တော့ဘူး။

“မထူးပါင်အေး...နက်ဖျင်ခါမှ အိမ်ကလူ ရွှေတ်ရဓားမှာပဲ” ဖြစ်ရ ပါ၏။ သရဲ့ညာ်ပင် တစ်ထောက်နားဖို့တော့ အေးကရော...။

သရဲ့ညာ်ပင် ဆိုတာ ဟိုတိန်းက သရဲ့ခြားက်သည် ဆိုသော ညာ်ပင်ဖြစ်၏။ ကျွန်မတို့ငယ်ငယ်က သရဲ့ညာ်ပင် စာတ်လမ်းတွေ အကြားမာနဲ့ရတာလည်း သတိရသည်။ ဘယ်စေတ် ဘယ်ကာလ ဘယ်သူဘယ်ဝါ သရဲ့ဖြစ်ခဲ့မှန်း မသိကြသော်လည်း သရဲ့ညာ်ပင် ဆိုတာနှင့်ပင် နားလည်းလျှော့၍ သရဲ့ရှိုးဘယ်နှင့် လျှော့၍ ဘယ်သူဇ္ဈားများ လို့တုံး အေးတော့လည်း မည်သူကမှ စာတ်တော်နှင့် ကလိန်စွေ ကြွကြတာမဟုတ်။

“ညည်းလို့သာ မယ့်ကြအေး...တောင်ပိုင်းက မသာလို ခရမ်းချော်ဆွဲတ်ကအပြန် ပက်ပင်းတိုးလို့၊ များယဉ်ရသာ ဘာကြားသားလို့တုံး...။ မိန့်မသုံးတော်...မသာလို့တို့၊ လျည်းလုပ် နောက်ပြန်ခိုင်တက်လို့ ကြည့်လိုက်တော့ ကျောပေးထားသသဲ့...လျှောတစ်လစ်ကြီးနဲ့သဲ့...”

“မဟုတ်က ဟုတ်ကအေး...လေဖမ်း အန်းချော်...ကျောပေးထားသာ ဘယ်နှစ်လျှော် လျှောတစ်လစ်တွေ့ရသာတုံး”

“ရှေ့...တော်...လျည့်လိုက်လို့ နေမှာပေါ့...”

ဟုတ်တာ မဟုတ်တာထက် သရဲ့ညာ်ပင်ကို ရှောင်ကြ ရမည်ဆိုသည့်အထူး ခေါင်းထဲခွဲနေရဲ့၍ ကျွန်မတို့ကလဲးတွေအဖို့ရာ နားကျောင်းထွက်ကြလို့ ညာ်ပိုင်ရှာကြပြီးဆိုလျှင် သရဲ့ညာ်ပင် ဘယ်သူကမှ ထည့်မစဉ်းစားကြတော့။ လေး၊ ငါး၊ မခြားကောက်စုစိုး

လို့ နေတာ နားတာရှိနိုင်သော်လည်း တစ်ယောက်တည်းတော့ မနေ့စုံတာ အမှန်ပင်။ ညာ်ပင်ကြီးကတော့ အရိပ်ကောင်းသော လည်း သရဲ့ညာ်ပင်ဆိုကတည်းက အနိအပြု နည်းကြတာကလည်း နှဲမြောစရာပင်။

(J)

ညာ်ပင်တွေက ရွာလယ်မှာချော်း ရှိကြတာမဟုတ်ပါ။ ရွှေစွာမှာလည်း ရှိ၏။ ရွှေနှင့်ဝေးအေး အခင်းအတွက်းမှာလည်း ရှိ၏။ လွှဲည်းလမ်းကြောင်းမှာလည်း ရှိ၏။ ရွာဦးဦး ရွာစောက်တွေ ရွှာလည်း ထိုးထိုးကြီး ရှိနေတတ်ပါသည်။ ရွာညာ်ပင်ဆိုသည် ရှုဏ်ပွဲကို တော်ရှုတာနှင့်ထော့ မရရှိပါ။ ရွာညာ်ပင်သည် ရွှေနှင့် အတုံးလွှေးလာသည် ဖြားဖောက်တော်ပင်ဖြစ်ရာ ရွာအသက်နှင့်အမျှ အားဖြင့်အပ်ခဲ့ပါ။ ရှိတာတိကြသည်။ ညာ်ပိုင်း၊ ညာ်ပိုင်းကြုံး၊ ညာ်ပိုင်းကြုံး၊ ညာ်ပိုင်းစွဲထောက်၊ ညာ်ပိုင်းဖွဲ့သွား၊ ညာ်ပိုင်း၊ ညာ်ပိုင်းကြုံး၊ ညာ်ပိုင်းဖွဲ့ဖော်၊ လော်ပိုင်း စသည်ဖြင့် ညာ်ပိုင်းတွေက ထည်း အများသား။ ညာ်ပိုင်းကြုံး၊ ညာ်ပိုင်းစောက်၊ ညာ်ပိုင်းကြုံးကြုံး၊ ညာ်ပိုင်းသိနောင်၊ ညာ်ပိုင်းကားရား၊ ညာ်ပိုင်းပို့ကိုလို့ ဆိုတာ ရွှာလည်း ရှိကြပါ၏။

ကျွန်မတို့နယ်ဘက်တွင် အတော်ထူးခြားလေသာ ညာ်ပိုင်းကြုံးတစ်ပင်အကြောင်းကိုလည်း ပြောချင်ပါ၏။ စားကြုံးရွာ မြော်အနီးတွင် ပုဂ္ဂိုလ်ကတည်းက တည်ထား ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသာ

‘အလိုတော်ပါက’ ဘုရားရှိပါသည်။ ကျွန်မတို့ တစ်နယ်လုံးကတော့ ပါက်အိုဘားလို့ပဲ ခေါ်တွင်သုံးခဲ့ကြသည်။ ဘုရားစေတိနှင့်အတူ ယဉ်လျက် ပါက်ရောက်နေသော ညောင်ပင်ကြီးမှာ ပါးပြင်းများ အပြိုင်းအရှင်းထလျက် နှစ်ထမ်းအတော်ကြောမြှင့်ပြုဖြစ်ကြောင်း မြင်ရှု နှင့် သိသာထင်ရှားလုပ်ပါ၏။ ညောင်ပင်နှင့် ဘုရားစေတိသည် အတူ ယဉ်တွဲ ကပ်လျက်တည်ရှိကြသောလည်း ဘုရားစေတိဟက်သို့၊ ညောင်မြှစ်ထွေက မထိုးဆောက်နိုင်ကြသလို့ ဘုရားစေတိမြှောင့်လည်း ညောင်ပင် ပြုလေးမသွားခဲ့ပါ။ စေတိနှင့်ညောင် ပန်သင့်၊ ကြာမြှင့် တည်ရှိနေခဲ့ကြသည်ကို အစွဲပြု၍ ‘ပုတ္တီးမနိုင် ညောင်မနိုင်’ ဟု ဘွဲ့တော်သုစ် ပေးခဲ့ကြပါသည်။ ကျွန်မတို့ နယ်သွေ့နယ်သားမှန်လွှှုင် ပါက်အိုဘုရားခေါ်ခေါ်၊ အလိုတော်ပါက်ဘုရားပြောပြော၊ ပုတ္တီးမနိုင် ညောင်မနိုင်လို့ပဲဆိုဆို အားလုံးက သိကြသည်သာ။

ရွှေတိုင်းမှာလိုလို ညောင်ပင်အိုကြီးတွေက ရှိနေတတ်တာ ကိုယ်က ရွှေသာတိုးကို ဖောက်ကြုံးနေသာပဲပြုစ်သည်။ တစ်ရွှေလုံးက ဆင်းတုဘာ်ဘာ်း၊ နတ်ဘာ်းတော်ဘာ်း၊ နတ်ရှုပ်ဘာ်း၊ ဓားဘာ်ရေဒိုးဘာ်းတွေနှစ်း၊ ရှာ အပ်ကြီးတွေ ဖြစ်ရရှာတာ့လည်း ရှိသေးသည်။ ရှာကွဲစိုး ကိုးကွယ်လိုသူများ၊ သားဆုပန်ချင်သူများ၏ ကုသိုလ်အဖြစ် ရှာကွဲစိုးကျော်းဆောင်တစ်ဆောင်လည်း ခံခြားသန့်၊ ရှိတတ်ပါသည်။ ပန်း၊ ရေချမ်း၊ ဆီမီး၊ အမွှားတိုင် မပြတ်အောင် ပုဇွဲကြသူတွေလည်း ရှိသည်။

“ ညောင်ပင်ကြီးတော့ ရှာကွဲစိုး ခိုသယ်...အပေါ်အလေး မသန် မပြန် များ ဂရာစိုက်ကြဟဲ...တလောက မကြားဘူး လား...စံဝသား ပပန်...မတ်တတ်ရဲ့ သေးပေါက်သာ အိမ်ရောက်ဆော့ မျက်လုံးနှစ်ဗို့ စင်းစင်းနိုင်း...သွေးများ မျက်လုံးထဲ စတ်လွှာတ်လိုက်သဲ့အတိုင်းပဲ...တောင်းပန်မှ ကျေသာ...”

သည်လိုအပြုံအပြုံအပျက် အတော်လုံး အတော်ကွက်များလည်း ဗြားရလေ့ ရှိပါသည်။ ကျွန်မတို့နှင့် မဝေးလှသော ရွာမှာတော့ အောင်နှမည်မည်ပင်နတ်ကွန်း ရှိသည်။ ညောင်ပင်တစ်ပင်တည်းမှာ အောင်နှမနှစ်ဗို့လောက် အတွဲစံကြသူဖြစ် အောင်နှမည်မည်ပင် ခေါ်ခြင်း ပြုသည်။ အကယ်၍ ညောင်ပင်နှစ်ပင်ပူးဆိုလွှှုင်တော့ ညောင်ပင် အောင်နှမခေါ်ကြပါသည်။ ညောင်ပင်မောင်နာမလို့သာ ယဉ်ကျေးဇား အည်လေးကြော်လေသည်။ မောင်နှမည်မည်ပင်ဆိုကတည်းက မဖွယ် အော့ မရှိမသေပြုဖို့ဝေးစွဲ။ မောင်နှင့်နှမ မမြင်သာ မကြားသာတွေ အော်လို့မှ မဟာ့မဲ့ မပြုခဲ့။ “အစ်ကိုနတ်က ညာသေးသယ်...နမ အောင်နတ်က လုပ်ရင် ကိစ္စတဲ့း” ဆိုမှတော့ ဘယ်သူကျေး မပေါ့ဂြို့၊ သည်လို့ညောင်ပင်တွေကလည်း သရဲ့ညောင်ပင်လို့ အရိပ်ခို့ ပါးရှားသည်။ မတော်တာဆ ပြောများဆိုမှားရှိလှုပ် ရှာကြရောက် မှု့မှု့ ဆိုသည်နှစ်ဗို့တို့က ညောင်ရိပ်မနိုင်အောင် ဖြစ်ရတော့သည်။

“ ရွှေတွေမှာ ညောင်ပင်မရှိရလို့ မဖြစ်ဘူး...ရွာရပ်သာယာ အောင် စောင်ရောက်သဲ့ ညောင်ပင်...အရိပ်ပေးသဲ့ ညောင်

ပင်... ရွှေကျက်သရေဆောင် ညောင်ပင်... ခရီးသွား
အာကန္တများ နားနေတဲ့ ညောင်ပင် စသဖြို့ ရှိရာယ်...
တော်ရဲ့ ခရီးသွားများက ညောင်ရိပ်နဲ့ အားယူကြသာ...
ရွှေသာယာသဲ့ ညောင်ပင်ဆိုတော့... ရသာ ညောင်ပင်
ခေါ်ကြသယ်... ရွှေသာ ညောင်ပင်ပါအေး..."

အဆတို့ပြောစကားတွေထဲမှာ ဘယ်ရွှေ ဘယ်ရွှေက ရာဘာ
ညောင်ပင်ဆိုတာရှိုး မကြေခကာ ကြားရပါသည်။ ရွှေအမည်ကိုစိုက်၍
အထင်ကရ ညောင်ပို့ကြေးတွေကို အမည်တပ်၏ကြေတာလည်း ရှိပါ
သည်။ တော့ပုညောင်ပင်၊ ရရည် (ရွှေရည်) ညောင်ပင်၊ ကတော်
ညောင်ပင်၊ ကလရွှေညောင်ပင်၊ ကန်နှင့်ညောင်ပင် စသည်ဖြင့်...
တရှုံးကလည်း ညောင်ပင်နှင့်ရှိုးနှင့်သော အဖြစ်အပျက်တစ်ခုခုကို
အမည် တပ်၏ကြေတာရှိုးလည်း ရှိပါ၏။ သိမ်တိုင်ရွှေနှင့် အရွှေ
ကြည်းတော် တန်းရွှေတွေအကူး လွှဲည်းလမ်းတော်က ညောင်ပို့ကြေး
ကို ဆင်မစား ညောင်ပင် ခေါ်ကြသည်။ "သည်အပင်က ညောင်ရွှေကို
ဆင်မစားဘူးလို့ ပြောခဲ့ကြသာပဲ" လို့ ကြီးတော်ကတော် ပြောပါ
သည်။ ရွှေနှင့်ဝန်းကျင်က ဘယ်ရွှေ ဘယ်ညောင်ပင် ပြောလိုက်သည်
နှင့် မမှားပါ။ အချို့ညောင်ပို့ကြေးတွေက လွှဲည်းအစီး လေး၊ ပါးဆယ်
အသာကောလေး စုံသည်။ လူတုံးလုံး၊ နားတုံးလုံး အောအအောအေးအေး
ရွှေတိနားပြီး နားနိုင်ကြပါ၏။ အချို့ဆိုလျှင် ညောင်ပင်အောက်
ထမင်းဟင်း ချက်ပြုတ်စားကြတာ ရှိသည်။ ညောင်ပို့ကြေးတွေ၏
ပါးပျော်ခွက်ထက် သောက်ရောခိုးစင်ကလေးတွေကတော် မြင်လိုက်

ရှိနှင့် ဘဝင်အေးရပါ၏။ နားရေတိုက်ရန် ကျောက်စည်ကြီးတွေ
ခုကာ ရေကုသိုလ်ယူကြသည်လည်း ရှိသည်။

"သာရပါတော်... ညောင်ပင်ဒေသကုန်ဇားရေ ရေကုသိုလ်ရှိပို့ကို
ရော မေတ္တာများ ပြုပါသယ်... လူကုသိုလ် နှုန်းကုန်သို့လည်း မေတ္တာ
ကောင်းရာမွန်ရာ စံးနှင့်ကြပါစေ..."

လူကုသိုလ်က လူနိုင်ညောင်ပင်ကို ပြောခြင်းဖြစ်သည်။
နှုန်းရှိ ညောင်စွေက ပေါက်လျှော်လည်း ရှုက်ကုသိုလ်ဖြောပါသည်။
မြင်ပါဝင်းများစွာက ကုသိုလ်ရှိပို့ကို ညောင်ရိပ်ခိုမိုသည်နှင့် မေတ္တာ
မြို့ကြသာ မြန်မာတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ညောင်ပို့ကြေးတွေအောက်မှာပဲ
ပြောနိုင် ကြားနိုင်ကြပါသည်။

ရွှေနှင့်တို့ရွှေမှာတော့ တော့ရကျောင်း နှစ်ကျောင်းရှိသည်။
ရွှေနှင့်ဝန်းကျင် တော့အုပ်ထဲမှာ ရှိကြပါသည်။ ရွှေရောင်ဖိတ်ကျောင်း
ပြု့ ရွှေယုင်းမာကျောင်းတို့ ဖြစ်၏။ ရွှေနှင့်အသေ ငယ်စွော်က ရွှေရောင်
ဖိတ်ကျောင်းမှာ ကိုရှင်ဝတ်ဘဝင့် အတတ်ကြားကြား နေခဲ့ဖူးသည်။
အရှို့စွဲကတည်းက ရွှေရောက်တိုင်း တော့ရကျောင်းနှစ်ကျောင်း
ပြု့ ရောက်လဲရှိရာ အဖကွယ်လွန်တော့သည်း ကျွန်းမက ဝွေးရား
ပြု့က အရောက်သွားလဲရှိပါ၏။ ကျောင်းနှစ်ကျောင်းကြားမှာ
ညောင်ပို့ကြေးတစ်ပင်ရှိ၍ အလွန်အရို့ကောင်းလုပါသည်။ အမေက
ညောင်ပို့ကြေးတစ်ပင်ရှိ၍ အလွန်အရို့ကောင်းလုပါသည်။ အမေက
ညောင်ပို့ကြေးတော်သွားလဲရှိပါ၏။ ရွှေနှင့်တို့ သိုးသေးများမှာ
ပြု့မောင်းလက်ထက် သွေးသောက်ကြီးများ၊ ကြေးထမ်းကြီးများ

ဖြစ်၍ နှစ်ဦးတွင်းအကြောင်းတစ်စုတစ်ရာကြောင့် ရွှာကို အမြဲလာ တည်တွေ့သူများ ဖြစ်သည်။ သူတို့နိုင်ခဲ့သည့် ပျောင်ပင်နဲ့၊ သီပါ ပျောင်ပင် ဆိုတာလည်း ရှိသည်။

ကျွန်မတို့၊ ရွှာ မြောက်ဘက် ကြည့်ရွှာနှင့် ဥဒယကြားရှိ ပျောင်ပင်ကြီးကိုတော့ ညီအစ်မနှစ်ယောက်ပျောင်ပင်လို့၊ စောကြ သည်။ ပျောင်ပင်က တစ်ပင်တည်းပါပဲ။ ကြည့်ရွှာသူအစ်မနှင့် ဥဒယ ၁၇ ညီမတို့၊ တစ်ရွှာတစ်ရွှာ လည်ပတ်ကြရင်း၊ တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် လမ်းမခွဲနိုင်ကြတော့ အစ်မရှာ ညီမက လိုက်ပို့၊ ညီမ ရွှာ အစ်မက လိုက်ပို့။ သည်လိုနှင့် အခေါက်ခေါက်အခါခါ ရှိကြ ရာက မိုးစတ်စုတ်ရှုပ်ရသတဲ့၊ အနာက်တော့ နှစ်ဗြားက ပျောင်ပင် ၄၁ ပြန်လည်မကြည့်ကြစေတစ်း ခဲ့ခွာကြရာက ညီအစ်မပျောင်ပင် တွင်သွားရသတဲ့၊ ညီအစ်မချင်း ချစ်ခြင်းမေတ္တာကိုဖွံ့ဖြိုးသော ကဗျာ ပျောင်ပင်လို့တောင် ကျွန်မ ဆိုချင်မိပါ၏။ ချစ်စရာကောင်းသည့် ပျောင်ပင်ကြီးပင်။

ကျေး (စားကြူး) ရွှာအနောက် ဇရာဝတီမြစ်အနီးက ပျောင်ပင်ကြီးကတော့ ကျွန်မမြင်ဖူးသမျှထဲမှာ အလုခုံးပျောင်ပင် လို့၊ ထင်မိပါသည်။ ကြီးမားတုတ်နိုင်သော ပျောင်ကိုင်ကြီးတွေက လျှော့လမ်းမပေါ့ ဖြားဆင်းသွယ်ယူကို အနိုင်အားလည်း ကောင်းလွှာပါ၏။ လူ့လက်လုမ်းတစ်ခို့လောက်တွင် စက်မကြီးတွေ ဖြားလျက် အရပ်ရှုစ်မျက်နှာ ဆန်းတန်းနေကြတာက ကုတ်ဖဲ့တက်ချင်စွယ်ဗျား ကျေးရွှာရောက်တိုင်း သည်ပျောင်ပင်ကြီးကို စတ်ပုံ့နိုင်မိခဲ့တာလည်း

အခါခါပင်။ ထုထည်ကြီးမားသလောက် ကိုယ်ဟန်ပျော့ခွဲ့သော အတ်အပျို့တော်ကြီးတစ်ယောက် ကန်တော့ပွဲရွှေကြီး၊ ကာနေသည် နှင့်ပင် တူပါတော့သည်။

ကျွန်မတို့၊ ရွှာကာနေ ဖောင်းကားကုန်းကို ဖြတ်၍ ကတော့ ရွှာသို့၊ အသွားလမ်းတွင် ပျောင်ပုဆစ်တုပ် စောကြသည့် ပျောင်ပင် ကြီးတစ်ပင်ရှိသည်။ တကဗုံကို လူကြီးတစ်ယောက် ပုဆစ်ရှုးတုပ် ဆိုင်နေပုံနှင့် တူလှပါသည်။ မနီးမဝေးတွင် ရွှာတော်ရှင်နှစ်ကုန်း မြှို့သည်။ အမေက သည်ပျောင်ပင်နှင့် နှစ်ကုန်းအကြောင်း မကာ အာ ပြောတတ်ပါသည်။

“အမေတို့၊ အရွယ်ကောင်းပေါ့... ရွှာတော်ရှင် ပျောင် ပုဆစ်တုပ် နှစ်ကုန်းက မီးလက်လက်မြင်ရင် ရွှာတွေ့မျှ နေစရာမရှိရှိုး... မာပြတွေက အကြိုအစည်းရှိရှင် ပျောင် ပုဆစ်တုပ်နှစ်ကုန်းမှာ သေနတ်ထောင် မီးမှုမော်ကြသာကို ပျောင်ပုဆစ်တုပ်ဘက်က မီးလက်လက် မြင်သဲ့ဆိုရှင် နားသာထောင်တော့”

နတ်ကုန်းမှာ မီးမြှင့်လှောင် မကြောက်ရသည့်ဆောင်ကို့။ ဒုတိယ ပူးအစီကြီးအတွင်းက သည်ပျောင်ပင်ပေါ် မုံးကျော့သာဖြင့် ပျောင်ပင် မီးလောင်ခဲ့ရသည်။ ပျောင်တစ်ပင်လုံး မည်းမည်းကြုတ်သွား ရာက မီးတစ်မရှာအပြီး အဲပြုစရာ ရွှေကိုစိုးတွေ ပြန်ထိုးခဲ့သတဲ့။ ပေါင်တစ်ခြမ်းကတော့ မုံးအကျိုးကြောင်း မြောက်ရသွားခဲ့သည်။ ရှိန်းထာ သော တစ်ခြမ်းရှင်ပျောင်ပင်ကြီးမှာ ကိုင်းထွက် မလှတော့ဘဲ

ကော့ကော်ကဲ့ကား ဖြစ်လာခဲ့သည်။ တွန်းတွန်းလိမ်လိမ် ကောက် ကောက်ကျေးကျေးနှင့် အဝေးက မျှော်ကြည့်လျှင် တကယ်ကို လဲ တစ်ယောက် ပုဆောင်းတုပ်ထားသည့်ပဲ တမင်ဖော်ထားသည့်အတိုင်း။ ကျွန်းမတို့ ရွှေတွေက နာမည်ပေး ကောင်းကြသွားလိုက် ပြောင်း ပုဆောင်းတို့ တွင်ရရှိလေတော့သည်။

ပြီးခဲ့သည့် တစ်နှစ်ကပဲ သိမ်တော်ရှင် မြတ်စွာဘုရား ကျောင်းတော် နှစ်တစ်ရာပြည့်ပွဲကို စာသပောကပြောပွဲခံရှိုးအဖြစ် ရောက်ခဲ့ရသည်။ ကျွန်းမတို့ ရွှေနှင့် နှစ်တိုင် သုံးတိုင်လောက်သာ ဝေးသပြု့ ဆွေးနွှေ့တို့ ဆောကျေးက ပြောခဲ့သည်။ သိမ်တိုင်နှင့် ရွာသမြေားက ပြောင်ပို့ကြီးတွေ့အောက်မှာ ကျွန်းမတို့ စာရေးဆရာ အဖွဲ့၊ တစ်ဒုံးတစ်အောင် အရိပ်ခိုရင်း နားခဲ့ကြသည်။ အေးလိုက် သည့်ဖြစ်ခြင်း။ ကျွန်းမတို့ ရွာကိုရောက်တော့ ကျွန်းမာယ်ငယ်က အောက်စားခဲ့ရာ ပြောင်ပို့အောက် အပြေားသွားကာ အမတ်တရ ဓာတ်ပုဂ္ဂိုက်ခဲ့သည်။ ကျွန်းမ ကစားဖော် ပြောင်ပို့ကြီးခများ ဟိုဟု့် ကလို မဖို့ပြည့်ရှုပ်တော့ပြီ။ ရှေ့က အလွန်ညုံကားခဲ့သော ရွာပုဂ္ဂို ပောင်းတွေ့ကို လွင်ဟန်တုပ်း၏။ အကြောင်းရကြောင်းရကြောင့် ရွာက ရွာခဲ့ရသူတွေ့ကတော့ ပြောင်ပို့ကို စိတ်မှရောက်ကြရဲ့လားလို့ ကျွန်းမ တွေးနေခိုးသည်။ ကျွန်းမကတော့ ရွာမြောကို ခြေချမိတိုင်း ပြောင်ပို့ကြီးအောက်သွားကာ အတိတ်ဟောင်းကို ပြန်လည် တူးဆွဲစားပြစ်အောင် ခံစားမိခဲ့သည်သော်။ ပြောင်ပို့အောက်မှာ

ခုံရင်း မြစ်ကိုကျော်၍ အနောက်ဘက်ကမ်း ရွာတွေအပေါ် ကျော် သည် ဆည်းသာနေလုံးကြီးကို ကြည့်ဖြစ်အောင် ကြည့်ခဲ့သည်။

ကျော်တုန်းက သင်ခဲ့ရသည့် 'ပေါ့ရိသယလမ်း' ကဗျာကို လည်း သတိရမိပါသည်။

"ဘာမပို့ တာဝင့်လိုက်တော့ ရာဇ်ပြောလုံး သကေတယ်နှင့် ဗာရာဏာတွေ့သိလို့ ပြည်လေးပြည် ဗဟိုအလယ်မှာဖြင့် မျှော်စို့ ပြောင်ညီကြီးရှယ်က ထိုးဖြန့်သလို့..."

ရာဇ်ပြောလုံးပြည်၊ သာကေတပြည်၊ ဗာရာဏာသီပြည်၊ အကြော်သိလုံးပြည်၊ ထိုးလေးပြည်ထောင်မှ တာဝန်းအကွာအဝေးတူရာ အလယ်ပဟိုတွင် မူးမျှော်စို့ ပြောင်ပင်ကြီးတစ်ပင် ထိုးဖြန့်ထား အလို့ ရိုင်ရိုပ်ရိုင်းရိုင်း ရှိနေသည်။ လျည်းကုန်သည်တို့ ထိုနေရာ မြောဖြစ်သွာ်ပြု့ လေးပြည်ထောင်စလုံး အရိပ်ခိုရသော အပင်ကြီး ပြောင်မူလုံး။ 'တည်းလုံ့မျို့ အသွားအလာ တောက်လိုက်တော့... လျည်းကုန်သည် ငါးရာကရောထုံး... နားစာခြောက်ကိုတဲ့ မြင်သကို... ပြောင်စို့ရှယ်တဲ့ တည်းရာစခန်း' ဟု ကဗျာက ဆိုသဖြင့် ကျွန်းမစိတ်ထဲ ကျွန်းမတဲ့ ကဗျာထဲက ပြောင်ပင်ကြီးလည်း ရှိခဲ့ဖူးပါ၏။

"ဘုရားအတိရိုရင် ပြောင်တစ်ပင်တော့ ရှိသယ်... တို့ မြတ်စွာဘုရားက မဟာော်ပို့ပြောင်ပင်ရင်းမှာ ပွင့်တော် မှုနဲ့သာကို ရည်ရွယ်စုံသာ... မရှိရင်လည်း ရှေးလှကြီးရှားက ရိုက်ကြသယ်... ကရုန်လ ပြောင်ရေသွားကြသယ်... ဖေတိ၊ ကန်၊ ချောင်း၊ ရရှိ၊ တန်ဆောင်းနဲ့ ရသာ

ညောင်ပင်ကြီးတွေကို အမြဲတွဲမြင်စနစာ...ဒါကိုမြင်ရင်
အပြင်လူ အတွင်းလူ...ဘယ်လိုအပူဖြစ်ဖြစ် တစ်ခေါ် ပြီးရ
သယ်..."

အဖော်ပြာခဲ့ဖူးသည့်စကားကို ကျွန်မ မမေပါ။ ဟုတ်ပေ
သားပါ။ ကမ္ဘာ ဘယ်လိုနေရာမှာမ မရနိုင်၊ မရှိနိုင်၊ မခံစားနိုင်သည့်
အလုပ်ပါ။ ညောင်ပင်ကြီးတွေကို လူတွေကပဲ နာမည်ဆိုး ပေးကြ
သည်။ နာမည်ကောင်း ပေးကြသည်။ နာမည်ဆိုး ရှာသည်ဖြစ်စေ
နာမည်ကောင်း ရသည်ဖြစ်စေ ညောင်ပင်ကြီးတွေက ရွာအမှတ်
လက္ခဏာအဖြစ် အာမြဲသောအရိုင်ကို ပေးကြဖြစ်ပါ။ ရွာကျော်သရေ
ကို ဆောင်ကြဖြစ်ပါ။ ရွာနှစ်ထဲးကို ဓဇ်ကျူးကြဖြစ်ပါ။ တစ်နည်း
အာမြဲ ရွာကမွည်းကျောက်စာတိုင်များသမွယ် ရွာသမိုင်းနှင့်အတူ
အရိုင်တလုလှ ပေးဝေနေကြသော ခုံတော်ကောင်း သစ်ပင်ကြီးများ
ဖြစ်၍ ကျေးဇူးတင်ထိုက်လှပါသည်။

မွှေးပေါ်ပြီးတစ်စည်ပတ်သာယာ နှစ်ကျမ်မွှေးပင်။ မတ်၂၀၁၀

လှိုမီးရလေ့

သည်နှစ် ဆောင်းပျောက်တော့မလိုလို ပြောနေကြတာ
ကြားတော့ ကျွန်မ အုံပြုမိပါသည်။ ဘယ့်နှယ် ဆောင်းပျောက်ရဲ
ခုံလဲ။ ဟုတ်တော့လည်း ဟုတ်ပါ၏။ ခါတိုင်းအေးနေကျ နိုင်ဘာ
သထဲတုန်းက မအေးခဲ့တော့တော့ သေချာသည်။ ဒီဇင်ဘာထဲ ဝင်လာ
ဆော့လည်း အေးသည် မဆိုသာပါ။ ဒီဇင်ဘာလလယ်လောက်
အောက်တော့ အေးစ ပြုလာခဲ့ပြီ။ ဂျပန်မှာ နင်းတွေကျလို့ ပျော်ကြ
သတဲ့။ တရုတ်မှာတော့ အအေးအတဲ့ ရွှေနဲ့လို့ အအေးအကဲ့
ခေါ်ကြရသေ့ ရှိပြန်သတဲ့။ မအေးတော့လည်း မအေးလို့။
အေးတော့လည်း အေးလို့။

သဘာဝ ဥတ္ထရာသီ၏ သဘောကို ခြေခြေမြှစ်မြှစ်တော့
ကြွန်မ မသိပါ။ ဥတုတွေ ပျက်လာတာတော့ အမှန်ပင်။ သည်ရက်

ထမှာတော့ အေးလျန်းလို့ စောင်ထူးထွေ ထုတ်ရပြီ။ ဖုန် အလိမ်း လိမ်းတော်နေသည့် စောင်ထူးထွေကို နေပြုသန့်စင်ရပါ၏။ ဒါက ဖအောင့်၍ ဒါက သမီးဖို့၍ ဒါက ကျွန်းမလို့၍ အအေးကြော် သော ကျွန်းမအိမ်သားကပင် အေးသားဟာ ဆိုလာသည်။ မနှစ် က မူဆယ်မြို့ကို စာပေဟောပြာဖွံ့ဖြေရောက်ခဲ့သည့်အတွက် တရာတ် စောင်သုံးထည် ဝယ်ခဲ့တာ ဆောင်းအေးတော့လည်း ဟန်အကျေသား။ အဝေးမိတ်ဆွေထွေက ဖုန်းနှင့် ဓမ္မာကြော်၍ မနှစ်လေး အေးပြီ လားတဲ့။

“သည်ရက်ထွေထဲတော့ အေးပြီ...ရန်ကုန်ကော့”

“ရန်ကုန်လည်း အေးပြီ...”

“ကျွန်းမတို့ဆိုမှာတော့ တော်တော်ကို အေးတာ...”

မိတ်ဆွေထွေကတော့ အေးတာတောင် ရုတ်လုပ်နေကြော်
ထင်တော့မည်။ ကျွန်းမတို့မန္တလေးက ပူတော့လည်း ကျောကော့
အောင် ပူသည်။ အေးတော့လည်း ကျွေးကျုပ်နေအောင် အေးသည်။
မြို့သစ်မှာနေသာ ကျွန်းမက မြင်ဆိတ်မှာနေသာ အိုးကြီးအိုးမ အမဲ
ကို မိတ်ရောက်ရပြန်သည်။ အမဲမှာကော့ စောင်ထူးထုရှုရဲ့လား။
အမေ အေးများနေရေးလား။ ကျွန်းမ မှတ်မိသလောက် အမေက
စောင်အဝယ်လောပါသည်။ တရာတ်စောင်တွေ အမေ မကြော်၍ ငါးစိုး
တင်းတိမ်စောင်၊ ပခုထူးပါဒောင်၊ သူငြေးဝါဒစောင် ဆိုတာမျိုးဆိုလျှင်
အပ်လိုက် ဝယ်တတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်းမတို့ငယ်ငယ်ကလည်း
ရှုက်ကန်းကျုံ အမာဖျင်စောင်တွေနှင့် ပြီးခဲ့ရတာ မဟုတ်လား။

ကျွန်းမတို့ဆွေထွေမှာတော့ ဆောင်းရောက်လျှင် လျှိမ်းခေါ်
ရှိသည်။ ထင်းခြားက်ကလေးထွေ စုကာ ပျော်ကာလေး ပြောင်း
ပြောင်မှာ မီးဖို့ပြီး မီးလျှိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ လျှိမ်းထည့်နေပြီးဆိုလျှင်
မြင်သူက ချက်ချင်းရောက်လာမြဲပြု၍။ နွားမလိုက်စောင်ကြီးဖြို့၍
မျင်တာဘက်ကြီး ခေါင်းပေါင်းပြီး ပြောင်းဖူးဖက်လိပ်ကြီး ငောက်
မီးပုံတို့ကြေားထည်။ မီးကုသိုလ်ယူကြသည် ပြောရမလားမသိပါ။
ကိုယ့်မီးကို လာလှ့ကြသဟဲ့ဆိုကာ ရှိသူမှုထင်း ထည့်တော့သည်။
ရေးနွေးကရား အိုးမည်းမည်းကြီး မီးဖို့နား အေးလုံးကပ်ကာ တစ်အိုး
ပြီးတစ်အိုး တည်ပေရော့။ မီးလှုံ့ရင်း ရွာအကြောင်း ရပ်အကြောင်း
ပြောကြသည်။ အတ်အကြောင်း ပွဲအကြောင်း ပြောကြသည်။ ဈေး
အကြောင်း၊ နာအကြောင်း ပြောကြသည်။ ပဲအကြောင်း၊ နှစ်း
အကြောင်း ပြောကြသည်။ မီးလှုံ့ရင်း သိရေးရှိုး သိရေးသည်။ ကြေားစရာရှိ
ပြားရသည်။

“ကျွုပ်စိတ်ထဲ သည်နှစ် ပိုအေးသယ်မှတ်သာပဲ...မနှစ်က
အေးလိုက်ပေါင်...”

“မနှစ်က အေးသာပါအေး...သည်းကတော့ လုပ်ကရော့
မယ်...ပြောင်းပြန်”

ဘယ်သူကမှ တိုင်းတွာမှတ်သားထားတာမဟုတ်။ မိတ်
စောင်ကို ပြောကြခြင်းဖြစ်၍ တိုထင်းမြင်ချက်ကို ငြင်းလိုက်ရမှ
အောင်ကြသည်။ မနှစ် စောင်းဝေလင်း ထမာင်းလာကြသော
အုပ်သမားတွေကလည်း လျှိမ်းဖို့ တွေ့သည်နှင့် လူည်းခဏေတော့ကာ

အပေါကရုံလာသော ပုဆိုးကွင်းကို မီးပြေသည်။ လက်တွေခြေတွေ
ကင်ကြသည်။ အညာဖျက်ကြမ်း အကျို့ထူထူတစ်ထည်သာ ဝတ်ထား
တတ်ကြပြီး အပေါက ပုဆိုးတစ်ထည်မြှုပ်ထားခြင်းသာဖြစ်၍ အေးမည်
ဆိုလျှင် အေးလောက်ပါ၏။

“အေးချက်တော်ဟာ...ရှေ့လူတော့ ကျောအေး...ကျောလူ
တော့ ရင်ဘတ်အေး...မီးတောင် နှစ်ဖို့ရမလို ဖြစ်နေပါပြီ
ဗျာ...ကတည်းမှ...”

ဆောင်းတွင်းဆိုတော့ ဆောင်းသီးနှံတွေ လိုင်လေပြီ။
သစ်ခင်းတွေထက် ပြောင်းဖူးရနိုင်ပြီ။ ကုလားပဲပင် နှတ်နိုင်ပြီ။ ထမြော
(ထန်းမြော) ဖော်နိုင်ပြီ။ ဉာဏ်ဘက် ယာထဲ ကိုင်းထဲရောက်သရိုက်
ချိုးလာသည့် မရင်တာရင့် ပြောင်းဖူးတွေကို အခွဲခွဲကာ မီးကျိုးပဲပါ
ပစ်ချထားလိုက်ရုံး။ တုတ်တစ်ချောင်းနှင့် ဟိုဘက် သည်ဘက်လုန်း။
ပြောင်းစောလေး ညွှန်ရောင်သန်းတော့ မီးထဲကဆယ် ပူဗျာလောလော
စာကြသည်။ ထမြောတွေကိုတော့ အစည်းလိုက်ဖောက် မီးကျိုးခဲပေါ်
နှစ်းထောင် ထောင်ရသည်။ ခေါင်းက မီးကျိုးထဲမှာ။ အပူဇ္ဈာက
ထမြောခေါင်းက ဝင်ကာ ထမြောဖူးအထိ အပုစီးကူးသွားသည်။
မီးကျိုးကောင်းလေ ထမြောမီးဖုတ် ညျက်ညျက်စေးလေ။ မီးဖိုးတော့
မှာပဲ အခွဲတွေ ရွားခဲ့ ရွာချက် အငြောက်တောင်း အနဲ့
တာသံ့သံ့ ချို့ဖူးရတာကပင် အရသာရှိလှပါသည်။ ကုလားပဲ
ပင်ဓာတ်ဓာတ္ထဲ လက်တစ်ကမ်းမှာ ဘယ်အင်းကန်တ်နှတ်။ ကုလား
အပင်ကြီးတွေ သန်သလောက် အသီးတွေက ခဲနေအောင် သီးကြ

ပါ၏။ ကုလားပဲပင် နှစ်ပင်လောက်နှတ်ပြီး မီးထဲ ထိုးထည့်လိုက်
လျှင် ပျိုးမျိုးမျိုးမျိုးမြှုပ်မြည်ကာ အဆွက်တွေ ကျော်သွားလိမ့်မည်။ အသီး
တွေ မီးနာလောက်ပြီးဆိုလျှင် မီးဖိုးတေားပစ်ချက် အအေးခဲ့။ တုပြုတ်
မြှုပ် ချွေးဆွဲလို့ရပါပြီ။ ပါးစားတွေကို မည်းလို့။

သည်ရာသီမှာ မြေပဲစိတိ ဖူးဖူးတွေကို ဒီးတုတ်နှင့်
မြှုတ်ပြီး စားကြေရတာကလည်း အကောင်းသာရေစာ ဖြစ်ရပါ၏။
မြှုတ်ပြီးသား မြေပဲတောင့်တွေကို ဆန်းခါ့ဗုံးထဲမှာ ဖျော်ခန့် သွန်
ထည်း။ အငြောက်လိုင်းမှာ ရှိခိုးပါမ်းဆိုမိုး။ ပဲစိမ့်ပဲစိတ်တို့လည်း
ကြက်သွန်နဲ့ ဆီမြွေးသပ် လောလောမွှေ့ပြီး စားနိုင်သည်။ တရုံးက
ထမ်းကြော်းခဲ့ နှစ်းဆီးတစ်ပေါက် နှစ်ပေါက် ဆမ်းသည်။ ပဲပြုတ်
တစ်ဆုပ်ထည်းရှိပြီး လူး၊ ပါးပိုက် လက်မလောက် သံပန်းကန်စောင်း
သံပြီး မီးဖိုးတေား လာ့သားကြတာကို မြှင့်ရသွားက ဝမ်းဟာလာတတ်
သည်။

လျှို့သည်ပင် ကျော်လက်စလေ့လို ဖြစ်နေပါပြီ။ ကျွန်းမတို့
ကြော်ရားဆိုလျှင် လက်မောင်းလက်ရုံးလောက် မန်ကျည်းသား
မှုပြုပြီး နှစ်တိုးလောက် ခေါင်းချင်းဆိုင်ကာ မီးထည့်ထားတာ
မီး ညာမီး ဆက်လို့။

ညံး မီးလွှဲသည့်အခါ သရေစာ လုပ်စားတတ်ကြသည်။
ကြော်တို့လက်ရာ မှန်ပေါင်းကို ကျွန်းမ မမေ့ပါ။ တရုံးက မှန်,
တို့စားတတ်ကြသည်။ တစ်ရွာလုံး မောင်းစင် ရှိကြသဖြင့်
မှုပိုင်းမှာ ကောက်ညျင်းမှုနဲ့ ဆန်မှုနဲ့ ထောင်းထားကြသွားသည်။

ပင်။ ကိုယ် မထောင်းအားတော့လည်း တစ်စလယ်တစ်ခွက် ရွှေးနိုင်
ကြပါ၏။ ဘာမှုခက်တာမဟုတ်။ ကောက်ညွှန်းမှန်းနှင့် ဆန္ဒဗျား၊ ကို
အချိုးတကျရောပြီး ရေဇ္ဈား ကြက်သီးနှံးကလေးနှင့် ဘားအလော
တော် ရောကာ နဲ့သည်။ နဲ့ပြီးသား မှန်းည်ကို မောင်းဆုဖြင့်
ထပ်ထောင်းလိုက်တော့ မှန်းသား ကောင်းပြီပေါ့။ မှန်းည်သားကို
စဉ်အင်တုကြိုးထဲ ဖိသိန်ထားပြီး ယောက်သွားဖြင့် ဖြစ်ကာ မှန်း
စလောင်းထဲထည်း။ အဝတ်သန့်ဖြင့် အပ်ကာ ပေါင်းအီးပေါ်တင်း
ရောဇ္ဈားတွေ့ တဗ္ဗမ်းဗွမ်း ဆူအောင် မီးထိုးသူက ထိုး။ မှန်းဆယ်သူက
ဆယ်။ မှန်းပါင်းတစ်ချပ် တစ်ချပ်က သံပန်းကန် ပြားတစ်ချပ်စာ
လောက် ရှိတော့ ထိုးတော့ တစ်ချပ်က နှစ်ချပ် မစားနိုင်။ ထန်းလျှက်
ကလည်း ပါပါတဲ့။

“မန်နီးမိတ် အဲပရီးသင်း... ထည်ကို ဘာမှန်းလုပ်စားစား
ရုံးတော်...”

ကျွန်းမကြီးတော်၏ လက်သုံးစကားဖြစ်၏။ မန်းနီးမိတ်
အဲပရီးသင်းကတော့ ဘယ်တုံးက ဘယ်လိုတတ်ထားတာလည်း
မဆိုနိုင်။

“ညည်းကြီးတော် မခါးဥ် မှန်းပါင်းလုပ်တာမျိုးကတော့
‘က’နေသလား မှတ်ရသယ်... စလောင်းများကလေးထဲ မှန်း
နှစ်ကို ယောက်သွားဖြစ်ထည့်သာများ လုလိုက်သာ...
ပဲမောက်လေး နှစ်ပြားက် သုံးပြောက် အောက်ကနဲ့ပြီး

စလောင်းများ လုညွှန်လုညွှန်သာ...သူ့မှန်းပါင်း ဘယ်သူ
မမိဘူး...”

ရွာက မောင်းဆိုင်းအဖွဲ့ကလည်း ဆိုင်းတိုက်ချင်တော့
မီးလျှော့မီးကြပ် ရှုကြသည်။ မီးလျှော့မီးကြပ်တွေကလည်း တို့အီးမီး မောင်းဆိုင်း
လာတိုက်လုညွှန်ကြဟဲ ဖိတ်ကြသည်။ မောင်းဆိုင်းသဲ နားထော်
ရှင်း၊ မှန်းပေါင်းစားရှင်း၊ မီးလျှော့ရှင်း ပျော်ရသည့် ပွဲတစ်မျိုး ဖြစ်ပါ
၏။ ကာလသား၊ ကာလသမီး လျှော့လျှော့ကြရင်း မော်လျှော့ရှုကြသည်
ဘတ်လမ်းတွေကလည်း အပုံး။ ကျွန်းမအစ်မ မမီးခွက်တို့အီးမှုံ
အားင်းတွေ့းဆိုလျှင် လျှော့မီးထည့်သည်အလေ့ ရှိသည်။ ကာလသား
သွေ့ တရာန်းရန်း။ မမီးခွက်တစ်ယောက် ‘ကိုရော့တဲ့’ နဲ့ လိုက်ပြီး
အော့အု လျှော့မီးထည့်တာ တစ်စန်းရပ်တော့၏။ မီးခွက်နဲ့ရော့တဲ့
မီးလျှော့ရှင်း ညားကြသာ ဆိုသည့်စကားက နောင် တွင်လေ၏။

အခုတော့ ကျွန်းမလည်း ဖြူရောက်ပြီး သိပ်အေးသည့်နှစ်
အွေးမှာ မီးသွေးမီးဖို့ကလေးဖို့ကာ အနေးမာတ်ယူရသည်။ မလျှော့
ရှုသည့်နှစ်တွေက များပါ၏။ ဆောင်းရယ်လို့ အေးအေးလောလော
မြှေတာကြပြီး နွောက် ဘယ်လိုကူးသွားမှန်း မသိရသော ဆောင်း
အွေ့ကြောလာရသည်။ “ငါအစ်းက နှင်းလိုသာဟ... သည်နှစ် နှင်း
မြှေတာတော့ ပဲစ်းက မကြုချင်ဘူး” ဆိုသည့် ရွာတော်သူတို့၏၏
အော့အု ကြေားခဲ့ရမှုံးတာဆိုတော့ နှင်းမှ လိုက်ကြရဲ့လား တွေ့ပါ
၏။ နှင်းတွေ့ အုအုလည်အောင် ကျပြန်တော့ “နှင်းခါးရှိက်လို့

သရက်ကင်းတွေ ကုန်ပါရောလား” ဆိုသူတွေလည်း ရှိသည်။
မရှိတော့လည်း မကောင်း၊ များလွန်းတော့လည်း မကောင်း။

နှင်းလည်း မပျောက်၊ နှင်းဝါးလည်း မရှိက်သာ ဆောင်း
ရပါ ဆောင်းများဆိုလျှင်တော့ အကောင်းဆုံးပင်။ ဆောင်းကလေး
တကယ် အေးလာပြီဆိုလျှင်တော့ အဖွဲ့မာတ်ရအောင် လှုံးကလေး
လှုံးလိုက်ချင်သား။

မန္တေလျားအနှစ်ဦးဘုရား၏၂၀၁၀

နှစ်ပြီး နေ့ပြီး

သကြံနှစ်အခါရက် နီးပါပြီး။

သကြံနှစ်ရောက်တော့မည်ဆိုတိုင်း အဟောင်းကို ဒုန်း၍
အသစ်ကို ဖြည့်ဆည်းချင်စိတ်ကလေး နှိမ်ဘတ်ဖြေဖြစ်ပါ၏။ ကျွန်းများ
အိမ်ရှင်မများအဖြူ၊ ပြုဖို့လုပ်ငန်းဆောင်တာတွေလည်း ခေါင်းထဲ
အောက်လာခြေပြပ်။ အတာအိုးလေးတစ်လုံးဝယ်ကာ သီကြားမင်းကို
ပြုရမည်။ ဘုရားညောင်ရေအိုးကလေး အသစ်လဲလိုက်ချင်သည်။
သောက်သောက်ရေအိုးဟောင်းတွေနေရာမှာ သောက်ရေအိုးသစ် ရဲရဲ
ပူးကလေးတွေ တင်ရမည်။ အမောက် အီးပြည့်ရပြည့် သကြံနှစ်ရေ
အိုးတော့ရမည်။ သကြံနှစ်ရေကိုတစ်ရာကိုမှာ မုန့်ပဲသရေစာလေးလုပ်၍
ပြုပါ။ များချင်းများကို ဒါနပြုရမည်။ နှစ်စဉ် ကျွန်းများပြုနေကျကုန်လို
ပေါ်သည်အသက်၊ သည်အရွယ်ရောက်သည်တိုင် သကြံနှစ်ရေထိုး
ပြုမှတ်ရရ မရှိတော့တာ ကြာပါပြီ။ မန္တေလျားသကြံနှစ် ဟိတ်ကြီး

သော်လည်း ကျွန်မတိ၊ မရောက်နိုင်။ နေ့ပါ၊ လေပါ၊ ရော့မခံတော့
တာလည်း ပါပါလိမ့်မည်။ သမီးကို သကြံနှစ်ယိုစ်းတွေ၊ အဆိုအက
တွေ ပြချင်သော်လည်း တိဖို့ကလာသည့် အစီအစဉ်တွေနှင့်ပင်
ဌာတ်ထားရပါ၏။

ကျွန်မတိ၊ ထုတယ်တုန်းက ရွှေမှာတ္ထူးရတာဆိုတော့ သကြံ
ဆိုတာ အပျော်ဆိုတာထက် အခါကြီး ရက်ကြီးအဖြစ်သာ သဘော
ရိုက်ကြပါ၏။ ဘုရားဆီ အတာဆုံးရှိုးကာ သကြံနှစ်ယိုစ်းတွေး
ဥပုံး သိတင်း အောက်တည်ကြခြင်း၊ ချိုးချိုးချောက်ချောက် အချင်းချင်း
ရောြောင်းပက်ကြခြင်း စသည်လောက်နှင့် ပြီးကြရသည်။ အမှတ်တရ
အဖြစ်ဆုံးကတော့ သကြံနှစ်း နောက်တင်ရက် ဖြန့်မာနှစ်ဆန်း
တစ်ရက်နေ့၊ ရောက်လျှင် ကျွန်မတိ၊ အဝတ်အစားသစ် ဝတ်ခွင့်ရခြင်း
ဖြစ်ပါ၏။ အဝတ်အစားသစ်ဆုံးသော်လည်း ဝတ်ကောင်းစားလှ
မဟုတ်ပါ။ သစ်လျှော်ပြီးရော့၊ ချိုးချိုးချောင်းချောင်းတဲ့က ဖြစ်သည်။
ကျွန်မတိ၊ လောင်နှစ် ဓမ္မာက်ယောက်အတွက် အဝတ်အစားရခြားကိုစုံ
ဝယ်ပေးခြင်းကပင် မိဘများအဖို့၊ ဝန်ကြီးလှပါ၏။ ဝန်ကြီးကာမှ
ကြီးရော့၊ မိဘနှစ်ပါးကိုယ်တိုင်ကလည်း အဝတ်အစားအသစ်တွေနှင့်
ဆိုတော့ နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့၊ ဆိုလျှင် ကျွန်မတိ၊ အမိမာ အရောင်တွေ
ထွက်နေတတ်သည်။

“မတတ်နိုင်ရင် စွမ်ကျယ်လေးဖြစ်ဖြစ်... ရအောင်ဝတ်
ကြဟဲ့... နှစ်ဆန်းတစ်ရက်ဆိုရင် မဂ်လယုံရသယ်... ဓမ္မာ
ဟောင်း ချေရသယ်... တစ်ဖက်နှစ်ကို အပါမခဲ့ကဲ့...”

အကြော်တဲ့ ပါတတ်သယ်... နှစ်ဆန်းတစ်ရက်မှာ မဂ်လာ
မရှိရင် တစ်နှစ်လုံး မဂ်လာမရှိရသူး...”

ကျွန်မတိ၊ အမေကြီးက နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့၊ ရောက်တော့
အည်ဆိုတိုင်း အိမ်သူ အိမ်သားများကို လောဆော်သောစကားဖြစ်ပါ
၏။ အမေကြီးကိုယ်တိုင်ကလည်း ပိတ်ပါးထည့် ဖြာဖြာသန့်သန့်၊ သန့်
တလေးနှင့်၊ သရက်ထည် ထားသစ်ကလေးနှင့်။ အဖေကလည်း
ပုံးမှုး မာခေါက်ခေါက် လည်ကတဲ့စက်ကျွန်းနှင့် ဖြစ်ပါ။ အမေ
ကလကား၊ တစ်နှစ်လုံး ပြီးဟယ်လွှားဟယ် ညာစွဲဟယ်နှစ်းဟယ်
ဦးသော်လည်း သည်ရက်မှာတော့ သန့်သန့်စင်စင် ရှိရသည်။ ကျွန်မ
တို့ မိသားစုပ်မကပါ။ တစ်ရွာလှုံးကလည်း သက်တဲ့ရောင်တွေ
ထွက်နေကြပေလျှင်။ ခါတိုင်း အကိုးမကပ်သော အဖွဲ့မြို့ ‘ဘဇ္ဈားတိုင်း’
သည်ပင် စာမဏီစွဲပုံးမွှေးကြီး ဝတ်ထားတာ အသားတခြား
အကျိုးတခြား။

ထိနေ့၊ ထိရက်ရောက်လျှင် ကျွန်မတို့တစ်ရွာလှုံး သစ်လျှင်
အကြော်မက အစားကောင်း အသောက်ကောင်း စားသောက်ပြီး
အားအားလုံး မိမိယူကြသောနေ့လည်း ဖြစ်ပါ၏။ ခါတိုင်း ပါးပိနှင့်
ပြုတ်ဟင်း လုပ်စားကြပွဲတို့ သည်တစ်ရက်မှာတော့ ဝက်သား
ပီးဆုံးတွေကြီးလွှာ ပါးစောင်က ဆီယိုကျေအောင် စားကြရသည်။
ပြီး မိမိနှစ်နောက် အောင်နှစ်တစ်တွေ ရန်မပြစ်ကြော့၊ ကနေ့၊ ရန်ဖြစ်
အောက် အသတ်ပလို့၊ ကြိမ်းထားနှစ်သည်။ ခါတိုင်း မောင်နှစ်
တွေ တဖြိုးမြိုး နံပန်းလုံးနေကျွဲ့သို့သည်း ကနေ့မှာတော့

အပစ်အတ် ရပ်စဲထားကြရပါ၏။ ရန်ဖြစ်စရာတို့သော်မှ တော့မှတ်ထားကာ မျက်စောင်းထို့ရှိသာ ထို့နိုင်သည်။ နှစ်ဆန်းတစ်ရက်မတို့ ခင် တင်သမျှအကြွေးတွေ ချေကြရသည်။

“မထူး...မထွေးတင်တို့အိမ် ထန်းလျက်ဖိုး တစ်ဆယ်ကျိန်သာ ပြေးဆင်စံး...ပါ မှုနေလို့...နောက် ဘယ်သူ အကြွေးရှိနေသေးတဲ့ဟု...နှင့်အဖေ အေးစမ်းပါဉီးဟု...”

အဖေက သုအကြွေးဟောင်းကိုလည်း မေးလေ့ရှိသည်။ အဖေက မျက်လုံးကလေး ပုတ်ခတ် ပုတ်ခတ်ရှုပ်ရှုပ်စံးက လေးရှုနိုင်သာ စွဲးစွဲသည်။

“လက်ဖက်ရည်အကြွေး...အေးလိပ်အကြွေးပေါ်ဟာ”

“အေးလေ...ဘယ်လောက်တဲးမေးသာ...”

“သိပေါင်ဟာ...ဆိုင်မေးကြည့်လိုက်ပေါ့...လွယ်သာ ဟာကို”

“တော်တို့ အဲသာပဲ...”

နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့မှာအတော့ အိမ်ကိုကိုဆဲ ငါးပြားတစ်ဗျာ မထွေးက်ရတော့ပြီ။ နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့၊ ဇွဲထွေးကိုလျင် တစ်နှစ်လုံးထွေးရင်းရင်းထွေးကိုတော်သည်ဟု ဆိုပါ၏။ ဟုတ်လေသလား၊ မဟုတ်လေသလား မသေချာစေသလည်း ထိုနေ့၊ ပိုက်ဆဲမထွေးက်ရတော်သည်။ ကျွန်းမတို့လည်း မှန့်စီးမရ။ ဇွဲထွေးမတို့လည်း မှန့်စီးမရ။ ဘယ်သာ အမေကြွေးစကားမို့သာ နာယူရပါသည်။ နှစ်ဆန်းတို့လည်း မသိခဲ့။ အခုတ္တုလည်း ရှေးလှကြီးသူမတို့၏

တော်သူအိမ်ထွေမှာ တင်းတောင်း၊ လောင်းတောင်း၊ ပို့တောင်း၊ ခွဲတောင်းကြီးထွေထဲက အိမ်နှုနာမျှ အခင်းကတွက်သည် တော့၊ နှစ်းတွေ၊ ကြက်သွေနှင့်တွေ မောက်မောက်လျှော့လျှော့ထည့်ကာ ပြည့်ကာ လူမြင်သူမြင် ပြထားတတ်ကြသည်။ သီပြည့်ဆန်းပြည့်၊ ပြည့်နှင့်ပြည့် ပြည့်စုံပါစေဆိုသည် နိမ်တိကို ယူကြခြင်းပြည့်သည်။ အိမ်ရှိသူတွေက ဆီဆုံးထဲ မြေပဲဆန်းလောင်းထည့်ကာ ကျည့်ပွဲ၊ အန်းလန်း ဆောင်ထားကြသည်။ ပိဿာဝင်စဉ်နှိုင်ထဲတွေက ဆီဆုံးအေးပြည့်ဖြည့်ကာ ဆီတစိုင်း ရှိကြစေသည်။ ရက်ကန်းသမတွေက သင့်ခတ်ရန် ရက်ကန်းရှယ်ထားလေ့ရှိကြသည်။ အိမ်က ဘုရားစင် ဘုရားပန်းတွေ စေလို့၊ သောက်ရောဒိုးစင်တွေက ပြည့်ရောဂျာ။ ထိုတဲ့ထွန်းသန် တော်သူသုံးပစ္စည်းတွေကိုလည်း အသွားခြေခိုက်အကြရသည်။ ထွန်းသွား ပက်လက်မထားခြင်းမှာ ထွန်းစရာ မရှိသည် သဟောဆောင်၍ ဖြစ်ပါ၏။ တင်းတောင်း၊ အိမ်၊ ဆန်းခြောက်မထားရတာလည်း ရှိသားသည်။

“ဆန်းကောမှု့ဗောက်သယ်ဆိုသာ နိမ်တ်မကောင်းဘူး... ဆန်းကော်မက်လက် တောင်းပက်လက် ထားရာသယ်... ထည့်စရာ ဝင်လာမယ်ဆိုသဲ့ နိမ်တ်ပေါ့ ငါမြဲမြဲလဲ... အပ်ဆိုင်းထားသာတွေရှိရင် လုပ်ထား...ပတ်ချွှေ့ဆိုး... ငါးပို့ဆိုးတွေ ပြေးလှပ်စစ်း...မှေတောင်နေသယ်”

ကျွန်းမတို့မှာ အမေကြွေးစကားမို့သာ နာယူရပါသည်။ နှစ်ဆန်းတို့မှာ မသိခဲ့။ အခုတ္တုလည်း ရှေးလှကြီးသူမတို့၏

စကားကျယ်လောင် မပြောရ၊ ဝါးလုံးကွဲ မရယ်ရ၊ ထဘိကို ဖြစ်၊ မဝတ်ရ၊ ခေါင်းကဆံပင် ဆီခြောက်မနေရ၊ မဖြောမသင်ပုံစံ မပေါက်ရ၊ မျက်နှာ သနပ်ခါးမမဲ့ရ၊ သည်အမေကြီး၊ သည်အမေတို့က သမီးမိန်းကလေးတွေကို သင်ကြားပေးသည့် တစ်ကိုယ်ရည်ကျိုဝင်တဲ့တွေ ဖြစ်သည်။ စည်းကမ်းတွေဖြစ်သည်။ နှစ်ဆန်းတစ်ရှုံးဆိတ်လျှင် နိမိတ်ပူး၊ အတိတ်ယူ စကားကောင်း၊ အကျင့်စာကောင်းတွေ လက်တွေ၊ ကျို့ကြော်စောင့်ထိန်းရင်း တတ္တတ်တွေတ် မှာကြားတတ်ကြမြှုံး။

“မှာက်နာသစ်အိုး ခြေဆေးအိုးတွေ ပြောကြည့်စမ်း ငါမြေား...

ရေခန်းရင် ဖြည့်ခြုံ...နားကျင်းထပ် ဖြည့်...မခန်းစကောင်း

ဘူး...သောက်ရေအိုး ရေလျော့တိုင်း ဖြည့်ပုံး...အီမီတွင်း

နှစ် ဆောင်ရေအိုးပါ ကြည့်ခဲ့စမ်း... လျော့ရင် ရြေဖြည့်”

နှစ်ဆန်းတစ်ရှုံးနှုံး၊ မှာ လျော့ထဲမျှရောက် ဖြည့်ရင် ကျွန်းမ

ကို တာဝန်ပေးကြသည်။ ရေအိုး ပြီးကြည့်ရ၊ နှစ်အိုးတွေ ကြည့်ရ

လျော့တော့လည်း ဖြည့်။

သကြံနှစ်တစ်တွင်းလုံး အတာရေချိုးခဲ့ကြတော့ အည်

အကြားတို့ စုံကြယ်သွားခဲ့ပို့လို့ ပံ့ပို့ကြသည်။ အတာရေတစ်ပေါက်

လောက်တော့ အစဉ်ခံကြသွာ့တွေချည်းပေါ်။

“ဂိုယ့်ရေလောင်းမယ့်သွေး မရှိတော့ အပျို့တွေကို ပက်သဲ့

အတာရေလေးတစ်ပေါက် စဉ်စည်ပေါ့အေး... တစ်နှစ်တစ်ခါး

အတာရေ အနိုင်ကြဟဲ့... မကြားကို့... နှစ်ဟောင်းတ

ကြေးတွေ ရွှေတ်ပေးသယ် မှတ်ကြ...”

ကျွန်းမတို့က ရေဇ်လောင်းခံရမှာနှစ်လို့ ပုန်းနေလျှင် အမေကြီး ပြောတတ်သော စကားများပင်။ တော့သွောင်သားတွေခုံးတော့ အနော်ရှိုးရှိုး၊ အတွေးရှိုးရှိုး ရေးထဲးရေးစံတွေကိုလည်း အရှိုးစွဲအောင် ပြောလိုက်နာကြသွား ဖြစ်ပါ၏။ သကြံနှစ်အတာရေဖြင့် နှစ် ဘားး ကြေးတွေ စုံသွားသော နှစ်ဦးနှိုးရှိုးရှိုးသစ်မှာ သစ်လွင် ဘာက်ပသော အနာကတ်ကို မဂ်လာရှိနှာ ကြိုခုံးကြသည်။ ရှိုးသား နှာ မျှော်လင့်ကြသည်။

နှစ်ဆန်းတစ်ရှုံးနှေ့၊ တစ်နှေ့လုံး ကျွန်းမတို့မောင်နှမတွေ အားလုံး တင်းတင်းတောင့်တောင့်ကြီးတွေ။ စိတ်ရှိုးတိုင်း ပြောခွင့် ပြုခြင်း မရာလို မဂ်လာရှိုးရှိုးလည်ဟဲ ခံယူထားသော စည်းဘောင်ထဲမှာ ပြု့ကျပ်စွာ နေရာသလို ဖြစ်နေတာလည်း အမှန်ပင်။ တစ်ရွာလုံး လည်း တင်းတင်းတောင့်တောင့်ကြီးတွေ။ အကောင်းကို မျှော်လင့် ကြသွာ့တွေမို့ သည်တစ်ရှုံးတော့ သည်လို့ ကိုယ်ဖော်မှုပေါ့လို့ ကြသွာ့တွေပေါ်။ ချစ်ရာလည်း ကောင်းပါ၏။

“ပုဆိုသစ်... အကျိုးသစ်များဝတ်ရင် ဘယ်လိုယားမှန်း မသိဘူး... ငါနှုပ်... နေရာထိုင်ရသာ ခုကောင် ကျော်ထိုင်နေသလား မှတ်ရာသယ်... နေက်တစ်နေ့၊ ကျူးချင်လှပေါ့”

“နှစ်ဆန်းတစ်ရှုံးနှေ့၊ မြိမ်နဲ့နေမှု... ကျူးဖြင့် နေတတ်ပေါ်တော်... မြိမ်နဲ့ နေရာသကဗာမှ ပင်ပန်းသေး... အလှပ်ထလှပ်လိုက်ချင်ပါ”

ဖျော်ပုဆိုသောင်း၊ ကျော်ပြောကြီးတွေနှင့် အသားကျွေးတွေအဖို့ ဝတ်သစ်စားသစ်ဖြင့် ရွှေရွှေကလေးနေကြရတာကို

စိတ်ကျော်းကျပ်ကြရသည်။ လွှတ်လပ်ဖေါပါးခြင်းကိုသာ မက်မော
ကြသည်။ နှစ်မကူးခင် ကြွေးဟောင်းချေလို့ ကြွေးသစ် အတင်မစ်
လိုကြသူတွေ။ သည်တစ်ရှို့ မက်လသယူနေခဲ့ကြသူတို့ နေ့ကူးသည့်နှင့်
ခုံရင်း ခုံရင်း ပြန်ဖြစ်ကြရပြီ။ အဝတ်အစား အသစ်ဝတီး အစား
ကောင်း၊ အသေဆာ်ကောင်း စားကာ ကုသိလ်ကောင်းမူ ပြုခဲ့ကြသူ၊
ဥပုသံသိတ်းဆောက် တည်ခဲ့ကြသူတို့ နှစ်ဆန်းနှစ်ရှို့နေ့မှာတော့
လောကအပူ၊ သောကအပူတို့နှင့် တစ်ပြန် နပန်းလုံးကြရပြီ။ မက်လသ
ရှိုံး ဝတ်စားခဲ့သည့် အဝတ်သစ်မှန်သမျှ ဖာထဲ၊ သော်တဲ့
ခေါက်ဝင်ကြရပြီ။ ငါးပါး စလောင်းကပ်နှင့် ပဲပြုတ်ကို ဟင်းလုပ်ကြရ
ပြန်ပြီ။ ပုံးဖောင်း၊ အကိုးဖောင်း၊ ကြွေးဟောင်းမြည်းဟောင်း၊
လောဘဟောင်းတို့ တစ်ပြန် နိုးကြပြန်လေ၏။
မက်လသကားမပြာတတ်သူ အမောက်ပိုးပင် မရှိတတူပြီ။

သကြံ့အခါတော် နိုးပြီ။ နှစ်ဆန်းတစ်ရှို့ ရောက်ပြန်တော့
မည်။ ကျွန်းမတို့မိသားစု အဝတ်အစားသစ် မဝယ်ဖြစ်သည့်နှစ်တွေ
များခဲ့သည်။ ကြွေးဟောင်းမကျေသည့်အပြင် ကြွေးသစ်တွေ အဓိုး
တက်နေရတာ များသည်။ ဆီပြည့်ဆီး၊ ဆန်ပြည့်ဆီး မတည်နိုင်
တောင် ဒီနှစ်တော့ သောက်ရော်းအသစ်တစ်လုံး ဝယ်ပြီး ရဲ့ထိုး
ရချမ်းဆီးကလေး တည်ရပါတီးမည်။ ရောအပြည့်ဖြည့်ကာ မက်လသယူ
ရမည်။ နှစ်ဦး၏ နေ့ဦးရှုံးရှုံး အေးမြှုပ်နှင့် စဉ်သည်။

စာမေးလွှာ

မြန်မာဝိုင်းရွာနာယ် ဒြေး၂၀၁၀

ကျွန်မနှင့် စာအပ်များ

သည်ရက်ထဲမှာ ကျွန်မအီမီသားက စာအပ်တွေ ဝယ်လာ
ခဲ့သည်။ စာအပ်တွေကို ကြည့်လိုက်တော့ သမိုင်းဆိုင်ရာစာအပ်တွေ
ပြစ်နေပါသည်။ ကျွန်မအီမီသားက သမိုင်းဆိုင်ရာ စာအပ်တွေ အစ
အဆောင်းသန်သည်။ ကျွန်မကတော့ ကျွန်မအကြိုက်နှင့် ကျွန်မပင်။
ကျွန်မအကြိုက်ကို ကျွန်မ လွှတ်လပ်စွာ ဝယ်တတ်သလို သူဖတ်ချင်
သည့် စာအပ်ကိုလည်း သူစိတ်ကြိုက် ဝယ်တတ်ပါသည်။ စာအပ်
ထုတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ကျွန်မတို့ချင်းမှာ နားလည်မျှရှုံးသည်။
အသုပ်အများစုကတော့ ကိုးကားရန် ဝယ်ယူကြသည့် စာအပ်တွေ
များပါ၏။ ကျွန်မကတော့ ကိုးကားဖို့ထက် ကျွန်မဖတ်ချင်သည့်
စာအပ်တွေ ဝယ်တာများသည်။

ကျွန်မ အီမီသား ဝယ်လာသည့် စာအပ်တွေထဲမှာ အမေ
မူထုဒေါအမာ ရေးသားသော ဆရာတိုးသင်ကိုယ်တို့ဦးစာအပ်

ပါလာခဲ့သဖြင့် ကျွန်မက အိမ်မှာရှိတယ်လေဟု ပြောမိသည်။ လူထုစာအုပ်တိုက်က ထုတ်စေသည့် မှန်းစာအုပ်ရှိနေတာကို ကျွန်မ မှတ်မိ၍ ဖြစ်ပါသည်။

“အခု စာအုပ်က ပိုမြဲ၊ သပ်သပ်ရပ်ရပ်ရှိတယ်...ပြီးတော့ ပင်နိုင်းကလေး ဖုံးထားတာနှင့် ဝယ်လာတာ...ပထမစာအုပ် ရှိတာ မှတ်မိပါတယ်...စာအုပ်ကလေးက ချုစ်စရာ ကောင်းလို့ ဝယ်ခဲ့တာလေ...”

ကျွန်မကလည်း အပြစ်တင်နေခြင်း မဟုတ်ပါ။ အိမ်မှာ တစ်အုပ်ရှိနေတာကိုသာ ပြောခြင်းဖြစ်ပါ၏။ ကျွန်မတို့အိမ်မှာ စာအုပ် တွေ များများလာတော့ ထားစရာ သို့စရာပင် ခက်ခဲလာခဲ့သည်။ အရင်က စာအုပ်ဆိုလျှင် နှစ်အုပ်တဲ့၊ သုံးအုပ်တဲ့ ရှိပြီးတော့ ကျွန်မ သိမ်းထားတတ်ပါသည်။ အရာတော့ စာအုပ်တူတွေကို သပ်သပ်ဖယ် ကာ စာတ်ဝါသနားသည် မိတ်ဆွေ၊ ကျွေးလက်စာကြည့်တိုက်များ ကို လူဗျာလိုက် မြှုလိုက်တာ များပါသည်။ ထားစရာ သို့စရာ အခက် အခဲရှုတာ ပါသလို၊ စာအုပ်တွေကို စေမွှေ့ချင်သည့်စိတ်ကြော့လည်း ပါပါလိမ့်မည်။ တရာ့မရှုခင်းများတွင် ကျွန်မတို့နှစ်ယောက်စလုံး ရေးသည့်စာများ ပါလျှင် နှစ်အုပ်ရာတ်သည်။ သည်တော့ တစ်အုပ် ကိုမျှ။ စာဖတ်ဝါသနားသည် မိတ်ဆွေများကို ရွှေးကာ တစ်ဆင့် လက်ဆောင်ပါးရှုပါ၏။ ကျွန်မတို့နှစ်ယောက်တွေက်သမျှ စာအုပ်များ အပါအဝင် လက်ဆောင်ပေးသမျှ စာအုပ်များကို ကျွန်မတို့ ကိုယ်ပိုင် စာကြည့်တိုက် တံဆိပ်ကလေးနှင့်ကာ လက်မှတ်ထိုးပေးလိုက်ရတာကို

သူရော ကျွန်မပါ ကြည့်နဲ့ကြပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရဲ အိမ်အတွက် ချုန်ထားသည့်စာအုပ်ပင် မရှိ။ အညုသည့်လာ့နှင့် ကြည့်ပါရစေဆိုသော မှ ကိုယ်ရေးသည့်စာအုပ် ပြုခြင်းကြည့်သော် ရှိပါ၏။

ကျွန်မတို့ အိမ်ထောင်ထုထောင်ကာစကာ တခြားအိမ်ထောင် မှုပွဲည်းရယ်လို့ များများစားစားမပါဘဲ စာအုပ်တွေသာ တစ်ထမ်း ပြီး ပါလာကြသည်။ သူက ပိုနဲ့အိတ်ရည်ကြီးနှင့် စာအုပ်ဆယ့်ခုနှစ် ထုတ်လား ပါလာသည်။ ကျွန်မ စာအုပ်စွာကာ လေးငါးတွေပါ၏။ ကျွန်မ တို့ တိုက်ခေါ်နားနေကြတော့ အိမ်ထောင်ပရှိဘေးကရယ်လို့ ခုတင် တစ်လုံး၊ ပိုနဲ့တို့ပင် ကောင်းကောင်းမပါ။ ညာအိပ်တော့ သမဲ့ တလင်းပေါ် ထူထူခင်းကာ အိပ်ကြရသည်။ လောက်လောက်လား လား ထည့်စရာ သို့စရာရယ်လို့ သံသေတွာကြီးတစ်လုံးသာ ရှိလေ ၏။ သစ်သားကြမ်းကို စင်ထိုးကာ အေးဖြူသုတေသနားသော စာအုပ် စင်ကြီးကတော့ ဂိုက်ကောင်းလှပါသည်။ ကျွန်မတို့နှစ်ယောက်ပိုင် စာအုပ်တွေ စင်ပေါ်တင်ပြီး သပ်သပ်ရပ်ရပ် ထားနိုင်တာကိုပဲ ဝဲးသာ ရှုသည်။

အိမ်မှာတော့ အခုအချိန်ထိ စာအုပ်တွေကို ကျွန်မပဲ ဖိုရ သည်။ စာရင်းလုပ်ရသည်။ တူရာ တူရာ စရာသည်။ အကြောင်း အရာတွေ၊ ဘာသာရပ်တွေ စိတာလည်းရှိသကဲ့သို့ စာရေးသရာအမည် အလိုက် စိတာလည်း ရှိသည်။ ဥပမာ-ဆရာကြီးရွှေးဒေါ်း၊ ဆရာ ခြေသန်းတင်း၊ ဆရာသီန်းဖေမြင့် စသဖြင့်...။ စာအုပ်တွေ နိုင်နိုင် နှင့်နှင့် ရှိရှုပ်အခါကတော့ စာအုပ်တွေကို ကျွန်မကိုယ်တိုင် အဖွဲ့ချုပ်။

အဖုံးကလေးတွေ သဝ်သပ်ရပ်ရပ်ဖူး၊ တဲ့ဆိပ်တဲးတွေရှိက်။ လယ်ရာ စာအုပ်ကြီးဖွင့်တာ စာအုပ်စာရင်းပင် လုပ်ထားလိုက်သေး၏။

“ကိုယ်တော့... စာအုပ်တွေ ထုတ်တာသွေးတော့ အရေး မကြေးဘူး... သူ့ဇနရာနဲ့သူ ရောက်အောင် ပြန်ထားပါ နော်... လိုချင်တော့ ရှာရတာ မလွယ်ဘူး...”

စာအုပ်တွေယူဖတ်ပြီး ကြံ့ရာ ထိုးထည့်တော်သော သူ့ကို ပြောသားသော်လည်း ကျွန်မကဲ့ အစပြန်ကောက်ရတာ များပါသည်။ ထိုစဉ်ကော့ ကျွန်မမှာ ကျော်းတစ်ဖက်နှင့်ဆိုတော့ သူ့ကို စာအုပ် တွေ စည်းကမ်းအတိုင်း မထားပေခြင်းရှုပ်လို့ ဆူလို့သာဆူရာသည်။ ပြောလို့သာ ပြောရသည် သူမှာ ဝန်တွေဖော်မှုနဲ့ ကျွန်မ ကိုယ်ချင်း မစာခိုး။ နောက် ကျွန်မကိုယ်တိုင် ကျော်းကထွက်ပြီး စာတွေရေးတော့ မှ ကျွန်မ ယဉ်အတော်သာ စာအုပ်တွေကို ကျွန်မကိုယ်တိုင် ပြန်မထား နိုင်း မစောင့်တော့သွေ့ ရှိရာဘဲ့သည်။ တစ်ခါတစ်ရဲ အကြောင်းအရာ တစ်ခုနှင့်ပတ်သက်၍ ကျွန်မဖတ်ဖူးသလိုလို ရေးတေားတေား မှတ်စီ အော်လျှင် သူ့ကို မေးရသည်။ သူက စာနှင့်ပတ်သက်လျှင် နှီးနှီးဒေါက် ဒေါက် ပြောနိုင်သည်။ သူမေ့တာရှိရတာ။ ကျွန်မက ပြောပြရသည်။

ကျွန်မစာအုပ်စစ်တွေ စာရေးဆရာတဲ့က် စာအုပ်တွေ စဉ်ရတာ ပိုအဆင်ပြေတော့ နောက်ပိုင်းမှာ ဘာသာရပ်အလိုက် မခွဲတော့ပါ။ မခွဲဘူးဆိုပေမယ့် ဘာသာရေးလို့ နိုင်ငံရေးလို့ သမိုင်းလို့ ဝါယွှေ့တိပေါင်းချုပ်၊ ကဗျာစာအုပ်နှင့် ကျွန်းမာရေးဆိုင်ရာလို့ စာအုပ်တွေကိုတော့ စာရေးဆရာတော်မည့်နှင့် မစိုး အုပ်စိုးက် ထားရ ပါသည်။ ဆရာကြီး ဒေါက်တာသန်းထွန်း၊ ဆရာမောင်စူးစစ်း

ဆရာတော်ဝင်း၊ ဆရာမကြီး ဒေါက်နှင့် ဆရာမောင်တွေနဲ့ သသဖို့ အားပုံများများ ရှိနေသည် စာရေးဆရာတွေကိုတော့ အကန့်လိုက် စာစံတော်း ထားရသည်။ လူထုအေးမောင်နှင့်ကိုတော့ လူထုဦးလှု့ လူထု့အေး ရှုထုတော်းအား ရှုယ်လို့ အကန့်မခဲ့တဲ့ လူထုစာအုပ်အဖြစ် နှစ်ယောက် တစ်ခုတော်း ထားပါသည်။ လူထုစာအုပ်တွေ ကျွန်မတို့အိမ်မှာ တော်တော်များများ ရှိနေသည်။ အမေမာ့ မွေးနေ့တွေမှာ အမေ ထို့မှုတိုင် လက်မှတ်ရေးလို့လေးလို့ ရဲ့တာတွေ ရှိရာလို့ ဝယ်တာတွေ လည်း ရှိသည်။ အရင်က ရှိနှင့်သော ပထမအကြိမ်ထုတ် စာအုပ်တွေ ထဲလည်းရှိတော့ ‘လူထု’ အကန့်တွင် စာအုပ်တွေက များပါသည်။

ကျွန်မမှု ထူးခြားဆိုက်တဲ့ရာမှာ စာအုပ်တွေများသလောက် အလွတ်ရခြင်းဖြစ်၏။ နောက်ထပ် များဝယ်မိတာမျိုး မရှိ။ အိမ်မှာ ခြိုးသည်။ အိမ်မှာမရှိ ဒါတော့ ကျွန်မဘက်က သေချာသည်။ သို့သော် မှောက်ပိုင်း သူ့စိတ်ကြော်ကိုအုပ်တွေ ဝယ်လာတာဘူးရှိစော့ ကျွန်မ မှုတ်မိတာတွေ ရှိရာဘဲ့သည်။ တဲ့ဆိပ်မရှိက်၊ စာရင်းမသွင်းမိတာတွေ လည်း ရှိလာနဲ့သည်။ သူ့နေရာဘူး ပြန်မရောက်တာတွေ ရှိလာခဲ့သည်။ ကျွန်မ စိတ်အားလက်အားရှိရှုင် ဒါမှမဟုတ် စာအုပ်စင်မှာ စာအုပ်တွေ သူ့ဇနရာနှင့်သူ မရှိတော့တာတွေ များလာလျှင် အိမ် သားက ရှစ်တန်းကျော်းသူကိုဒေါက် ပြန်ခဲ့သည်။ ပြန်စီသည်။ နှစ်ရှုက်လောက်တော့ ဈေးဒီးဒီးကျေအောင် လုပ်ပါ၏။

“ကိုင်း... နီးပြီးပြန်ပြီးနော်... ကိုယ်မစီရတိုင်း စာအုပ်တွေ ဟိုထိုးထည့် ဒီထိုးထည့် မလုပ်ပါနဲ့... လုပ်ရတဲ့သူက မသက်သာဘူး...”

သည်လို ဒီပြန်တော့ လူထုမောင်နှင့်တို၏ စာအုပ်အကန္ဒါက အတွဲလိုက် ရှိမြှုပ်နှံနေတတ်ကြပါ၏။ ကျွန်မတို့ ဖြစ်ဆိပ်ကမ်းနား တို့က်ခန်းက မြို့သစ်ဆိမ်ကို ဈွေခဲ့ပြောင်းခဲ့စဉ်က ကျွန်မအစ်ကို သားအဖက စာအုပ်တွေ ပိန်အိတ်နှင့် အစီအစဉ်မပျက် ထည့်သို့ ချုပ်စည်းပေးခဲ့ကြသည်။ ဝတ္ထုတို့များ၊ ဘာသာပြန်များ၊ သမိုင်းများ၊ စာပေများ၊ အက်လိပ်စာအုပ်များ၊၊ ဆော့မြို့ပို့ပြောတစ်ချောင်းနှင့် ပိန်အိတ်တွေပေါ်မှာ ရေးပြီး မှတ်ထားလိုက်ကြသည်။ အမေတို့ နေ့မောင်နှင့် စာအုပ်တွေကျတော့၊ 'လူထုများ'တဲ့။ မြို့သစ်ဆိမ်ရောက်တော့လည်း အစ်ကို သားအဖကပဲ့ မှတ်ထားသည့်အတိုင်း စာအုပ်စင်ပေါ် ပြန်စီပေးခဲ့ကြသည်။ ကျွန်မက နည်းနည်းပါးပါးကြည့်ရှု။

"လူထုဦးလုန်း လူထုဒေါအမာ...ဘယ်သူ့ စာအုပ်က ပိုများတုံးဟ"

ကျွန်မအစ်ကိုက ကောက်ကာင်ကာ မေးလိုက်သည်။ ဟုတ်ပါရှိ။ နှစ်ဦးစလုံး စာတွေရေးကြတော့၊ စာအုပ်တွေ ထွက်ကြတာလည်း သိပါရှိ။ ဘယ်သူက စာအုပ်ပိုများလဲ ကျွန်မ မသိ။ ကျွန်မတို့မှ လူထုမောင်နှင့်စာအုပ်ဆွေ ရှိသည်ဆိုသော်လည်း အေးလုံး ရှိတာမဟုတ်တော့ ပြောရခိုက်သားပဲ။ အမော့စာအုပ်တွေက ပိုများ မှာပေါ့လို့သာ လွယ်လွယ်ပြောလိုက်ရသည်။

မြို့သစ်ဆိမ်ရောက်ပြီးမှ စာအုပ်တွေ၊ မရှုစင်းတွေ၊ ဂျာနှုန်းတွေ ပိုပိုများလာလို့ ဟိနားတစ်ပဲ သည်နားတစ်ပဲ ဖြစ်လာသည်။ စာအုပ်တွေ အမြင်အပျော်အောင် သူ့အခန်းထဲ သူ့နှင့်ဆိုင်ရာစာအုပ်တွေယူထား၊ ကိုယ့်အခန်းထဲ ကိုယ့်နှင့်ဆိုင်ရာစာအုပ်တွေ ယူထား

ခြုံတော့ လုပ်ပြန်သည်။ သည်တော့ စည်ဗော်မှာလည်း စာအုပ်တွေ၊ အခန်းမှာလည်း စာအုပ်တွေ၊ ဂျာနှုန်းမှာလည်း စာအုပ်တွေ။ အောင်း၊ ဂျာနှုန်းတွေကို သိမ်းသင့်တာသိမ်းပြီး အိတ်လိုက် ထပ်ပြီး ရွှေ့ရွှေ့ကြည့်တို့က်တွေကို လျှော့လိုက်ပေါင်း များပါပြီ။ တရာ့၊ အောင်း၊ ဂျာနှုန်းတွေထဲက အဖွဲ့တန်ဆောင်းပါး၊ ဝတ္ထုကျော်တွေ ပြုတ်ယူထားချင်သော်လည်း အဲသလောက်တော့ ကျွန်မ မတတ်နိုင်။ ပျော်အက်အခဲကို ကျွန်မမောင်ပို့ကွဲတစ်ယောက်က ကုည်းပေါ်မှုံးပါးကောင်း အတော်များများတော့ ရုလိုက်သည်။ သည်ကြေား စာအုပ်လက်ဆောင် ရတာတွေ များလာပြန်သည်။ ဝယ်တာတွေ ဆော်ပြန်သည်။ စင်နှင့် မဆုံးတော့ စာအုပ်စင်အသစ် ထပ်ရှိက်ရပြီ။ စာအုပ်တွေ ပိုပိုများလာခြင်းကပဲ စာရေးဆရာတာဝ သရှုပ်မှန်အဲလေး၊ ကျွန်မကတော့ အိမ်ကို စာအုပ်တွေ ရောက်လာနေတာကိုပဲ ထောစ်ခု တည်ဆောက်နေရသလို ခံယူမြို့ပါ၏။ ကျွန်မကိုယ်တိုင်လည်း စာရေးလို့ လေးကန်နေသည်ထင်လျှင် စာအုပ်စိုးကြီးတွေနားရုပ်ရင်း အားပူရမြှု ဖြစ်ပါသည်။

တလောက်နှင့် ကျွန်မရေးမည် 'တော့မင်းသမီး' လုံးချင်းအတွက် စာအုပ်တွေ စရာသည်။ ရန်ကုန်ရောက်တော့လည်း ဘားစရာစာအုပ်တွေ ရှာရပါသည်။ စာပေါ်မှန်က အတော်ရှားရွှေ့သည်။ စာပေပော်ပြောပွဲသွားရင်း ရောက်လေရာအရပ်လက်လုပ်စီသွေ့ တော့မင်းသမီးကြီးများနှင့် ဇွဲဆုံးကာ အသံယူခဲ့သည်။ မန္တလေး သဘာတစ်ခေတ်တွင် နာမည်ကြီးခဲ့သော မီးသန်းသန်းကိုပင် ပုဂ္ဂိုလ်တော်ကာ အင်တာများတွေ လုပ်ရသည်။

ဆရာ ရရန်၊ သာစိုးလိုင်၊ လျှောင်တော်ကြီး ဦးရန်အောင်၊ တော်မင်းသမီးကြီး ဒေါ်စပ်အေး စသော ဟညာရှုံးတွေကို တွေ့ခဲ့မေးပြန် ရသည်။ အသံခွင်းရသည်။ အမေမာ့၏ သဘာဝစာအုပ်တွေထက် အငြိမ်နှင့် ပြည့်သူချစ်သော အနုပညာသည်များ၊ အောင်ဗလ၊ ဖို့စိန့် စိန်ကတဲ့၊ စသည့်စာအုပ်တွေကို လူထုအကန်က ထုတ်ပြီး ကျွန်းမ အိပ်ရာဘေးမှာ ထားရပါ၏။ အမေစာအုပ်တွေ ကျွန်းမအိပ်ရာမှာ ရောက်လာခြင်းကပင် အမေ ကျွန်းမအနားရှိနေသလို စံစားရပါသည်။

“ညည်း စာရေးမပျိုးစားပါနဲ့၊ အေး... ကလေးအကြောင်းပြု အိမ်မှုကိစ္စအကြောင်းပြု၊ လူမှုရေးအကြောင်းပြု... မပြန့်... အမေဖြင့် ကလေးဝါးယယာကို ပုံနှိပ်စက်နဲ့ သတင်းစားရန်းနေရတဲ့ကြားက စာတွေရေးတဲ့... ပုဂ္ဂိုလ်များက တယ်... အနည်းဆုံး ကိုယ့်စာ တစ်လတစ်ပုဒ်တော့ ပါမယ်... ဆိုတဲ့စိတ်မွေး...”

အမေ သက်ရှိထင်ရှားရှိစဉ်အခါက ကျွန်းမကို ဆုံးမှာ ဖူးသော စကားဖြစ်ပါ၏။ ဟုတ်လည်းဟုတ်ပါရဲ့။ အမေတို့များ ရေးနိုင်လိုက်တာ၊ တစ်ခါက အမေပြောခဲ့ဖူးသော စကားကြော်ကျွန်းမမှာ အားဖြစ်ရသည်။ စာတွေ များများရေးမှ စာအုပ်တွေ များများထွက်မှုပါ။ များများထွက်မှ စာအုပ်စင်ပေါ် များများရောက်မှာပါတဲ့။ အခုတော့ စာအုပ်စင်ပေါ်မှာ ကျွန်းမစာအုပ် တစ်ခုံးတိုင်း ကြည့်နဲ့နေတတ်ပြီး။ နောက်တစ်ခုံးအုပ်သည်။ နောက်ထပ်အုပ် တို့ချင်သည်။ နောက်ထပ်... နောက်ထပ်။

အမေကို ကျွန်းမတို့ မိသားစု နောက်ဆုံးတွေ့ခွင့်ရခဲ့သည်

— ကလေးကိုလည်း ကျွန်းမ မမေနိုင်ပါ။ အမေတို့ လူထုတိုက်အောင်

— ဝါထပ်တွင် ဖြစ်သည်။ မမမတင်ဝင်းက —

“ခင်ခင်ထူး သမီးကလေး အမေ ပြရအောင်”

— အပေါ်ထပ်ကို ဒေါ်သွားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အပေါ်ရောက်တော့ —

“ဒီယော် အမေမြဲး” တဲ့။

အမေက ပါးကလေးတွေ ခွက်သွားအောင် ပြီးသည်။

— က သမီးကို ယူပြီးဖွေကြည့်တော့ ဆရာညီပေးက စာတိပုံ

— သို့ပေးသည်။ ထိုနောက အမေနှင့် စကားတွေ ထိုင်ပြားဖြစ်ကြ

—

“ခင်ခင်ထူးစာအုပ်တွေ အမေတွေ့တယ်... မမေသာတယ်

... စာရေးဆရာတိတာ ကိုယ်ရေးတဲ့စာအုပ်နဲ့ ကိုယ်ပြန်

အားယူရတာအေး... ဘာကိုမှ ယိုးမယ်မဖွဲ့နဲ့... စာရေး...

ရေးတဲ့စာ ကောင်းပစ်...”

အမေစကားတွေက ရင်ထဲ နှလုံးထဲ စွဲသွားအောင် ရှိုးရိုး

— ထိုရောက်လွန်းလှပါ၏။ အမေစာအုပ်တွေမြှင့်တိုင်း အမေစကား

— သတိရှပါ၏။ ကျွန်းမမှာ စာရေးရပို့ အားအင်တွေ ကုန်ခန်း

— စွဲ့ စာအုပ်စင်ကြီးသားမှာရပ်ရင်း စာအုပ်တွေကို မောကြည့်

— တတ်သည်။ ကျွန်းမတို့တစ်ခုံးတွေအတွက် စာကောင်းပေကောင်း

— စွဲ့ကောင်းတွေကို ကြိုးစားအားထုတ် ရေးသားကျွန်းထားရမဲ့

ကြသော ဆရာကြီး၊ ဆရာမကြီးများကို လေးစားအားကျသည့်နိုင်
ကပဲ ကျွန်ုမကို ခွန်အားသစ်တွေ တို့များလာစပါသည်။ စာအုပ်
တွေဆီက တစ်စုံတစ်ရာသော အားသစ်တွေ ကျွန်ုမ ရမြှုပင်။ လူထူ
အကန်၊ သီ မျက်စီအရောက်မှာတော့ အမေ့ဆီက စကားသဲ ကျွန်ုမ
ကြားလိုက်ရပြီ။

“ခင်ခင်တူး... စာရေးအော့...”

ဝီတောက်ဗုံးသမဂ္ဂများ

ကျောသဘင် စာသဘင်

(၁)

မြှုတီးမဂ္ဂဇင်းက လူငယ်နှင့် စာဆိုတော်ရာသီကို အခြေခံ
မျက်နှာပုံးဆောင်းပါး ရေးပေးရန် တောင်းခံလာသည့်အခါ
ကျွန်ုမကိုယ်တိုင် အလွယ်တကူ . ဒေါင်းညီတ်လိုက်မိသော်လည်း
ကယ်တမ်း ချရေးရမည်ဆိုပြန်တော့ ကျွန်ုမအဖို့ရာ လင်းလင်း
ခြုံခြင်း ချရေးလောက်စရာ အမြှောင်းအရောက် အရင်ရှာရပါသည်။
အုသာဖြင့် စာဆိုတော်ရာသီ၊ စာဆိုတော်နဲ့ကို ရည်ရွှေးသော စာပေ
ပြောပွဲများကို လူငယ်ထုတ်းခံစားမှုနှင့် ကပ်ရေးရမှာဆိုတော့
ကျွန်ုမနှင့် ခင်မင် ထိစိုးသမျှလူငယ်များကိုသာမက ယနေ့ လူငယ်
တော်ရာသီ စာပေကို ဘယ်ပုံးဘယ်နည်း စိတ်ဝင်စားကြုပါလိမ့်
အားကို အရင်စဉ်းစားရပါ၏။ ကျွန်ုမအဖို့ရာ စာဆိုတော်ရာသီ
ပြောပွဲတွေကို အမြှုံးမြှုံးအရွာအွာ၊ တောင်ပေါ်မြေပြန်၊ ကိုးကျင်း

ကိုးကျောင်း၊ လူည်းနေလှေအောင်း၊ ရောက်ဖူးလျှို့ မဆိုနိုင်သော လည်း ရောက်တန်သလောက် ထိုထိပါက် ဒေဝါးရောက်ခဲ့ရတေသနည်း အမှန်ပင်။ ကျွန်မကိုယ်တိုင် စာရင်းချက်ညီသလောက် စာပေဟာပြေးပွဲပါင်း တစ်ရာနီးပါး ဟောခဲ့ပြေးပါပြီ။ သို့သော်လည်း ကျွန်မှာ ဟောပြေးပွဲအတွေ့အကြား ဖြူးလျှို့ မဆိုနိုင်သေးပါ။ တစ်ဖြူးတစ်နယ်၊ တစ်စွဲတစ်စွဲနံ့ သွားရောက်ပြီး စာပတ်ပစ်သတ်ဖွင့် တွေ့ခြင်း စကားပြေးပွင့်ရတာကိုတော့ ခုလွှာဘတရားအဖြစ် ခံယဉ်ခဲ့သည်ဖြစ်၍ အဂ္ဂန်စိုးမြောက်ရပါ၏။

သည်ဘက် သုံးလေးနှစ်မှာ စာပေဟာပြေးပွဲအတွေ့အကြား ပြုဗြို့တွေရော့ ဇော်ရွှေ့ကြီး ဇော်ရွှေ့ယောက်ရွေ့မှာပါ ကျင်းပလိုက်တိုင် တာ ပထိခြော့ပုံ လက်ထောက်စရာပင် မကျေနှင့်ပင်။ ကျင်းပတ်သလောက်လည်း အကျိုးထင်သည်။ အရေးရောက်သည်။ တရာ့ဖြူးပြေးတွေက ကြိုးကျယ်ခဲ့စ်နားစွာ ကျင်းပကြေသည်။ ရွာပွဲတွေကတော့ ရှိသွေ့နှင့် အလုပ်ဖြစ်အောင် မှုစ်းမံထားကြသည်။ ရွာကွဲးကျယ် ကျယ်မှာ၊ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းဝင်းတွေမှာ၊ အကျိုးရွှေ့သားပုံးကျင်းမှာ၊ ဓမ္မရှုလုပ် တန်ဆောင်းလို အဆောက်အအုပ်တွေထဲမှာ ကျင်းကြမြှုပ်ဖြစ်၏။ တရာ့ရွာတွေမှာ ရဟန်းပုံရှုလုပ်တို့က ဦးဆောင်တော် မူကြလို့ စည်စည်ပင်နှုကြသလို တရာ့ပုံပွဲတွေကိုတော့ ရွှေးပေါ်တွေကတော်ပြုအတွက် ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန် ရှိပါသည်။ ရပ်စိရပ်နှင့် အတွေ့အကြားအောင် စွဲတွေက ကျင်းပသည်ပွဲတွေကလည်း လိုက်ခိုင်းမြှုကြရှုကိုတို့ရှုတော်ပါသည်။ ခြုံပြာရှုလျှင် စာပေဟာပြေးပွဲ ယဉ်ကျော်သည် လိုအပ်စွာ အားကောင်းမောင်းသန် ရှိလာမြင်းပင်။ ဟောရွှေ့

၌၊ အိုးရာ ခရီးရောက်ရာ ဒေသခံတို့၏ စိတ်ခံစားမှုတော်ကို သိရှားရ၊ စိတ်အပန်းပြု စိတ်အြိုးပြုရသည့်ခုရီးမို့၊ အားသစ်တွေ အိုးကြသလို ဟောပြေးပွဲ နားထောင်ခွင့်ရာသွေ့ အိုးရာလည်း အတစ်အုပ်ကို မြင်းတစ်ခြား ဖတ်နိုင်စို့ပင် အရိုးမရသူတို့အတွက် အကား ကြားခွင့်ရကြပါလို့ နှစ်ဗ်လှ ယဉ်ကျေးမှု ဖြစ်ရပါ၏။

(J)

စာပေဟာပြေးပွဲများ၏ သမိုင်းအစသည်ပင် နှစ်ပေါင်း ၆၁ ကျော် ကြားပါပြီ။ ကျွန်မတို့ လေးစားကြည်ညိုခဲ့ရသော အွားရှေးက စာပေပညာရှင် စာရေးဆရာတွေ့ကြီးး စာရေးဆရာမကြီးးများ အမြေားအမြင်ကြီးမှာ မူကြောင် ပေါ်ထွန်းခဲ့ရသော စာသဘင် ဖြစ်ပါ၏။ စာပေဟာပြေးပွဲများ၏ အရင်းအမြစ်ဖြစ်သော မြှင့်မာ အေားဆရာများအသင်းအကြောင်းကို ဆရာ ဦးမြို့ဟန်၏ ကိုလိုနိုင် မြန်မာသွေ့နှင့်အတိအကျိုးတွင် ဖတ်ရပါသည်။ ဆရာ မလိုခေါ် ပြီးမာလွှာအညွှန်းတွင် ဘဇ္ဇာ ရန်စုံ စုံအဲသည်ဟုလည်းကောင်း၊ ပြီးမှုခွယ်စုံကျမ်းက ဘဇ္ဇာဝ ရန်စုံ စုံအဲသည်ဟုလည်းကောင်း၊ ဆရာကြီးးလှတူးလှက ဘဇ္ဇာ ရန်စုံတွင် ဆရာကြီးး ဒီးဂုတ်ဦးဘျို့ အောင်၍ ဒွဲခဲ့သည်ဟုလည်းကောင်း၊ ဆရာကြီးး ဦးရန်အောင်က ပို့တုန်းကို အကိုလိုစာရေးဆရာကြီးး အိတ်ချုပ်ပို့ပေါ် ရောက်လာရှိနိုင် ၁၉၃၉ ခုနှစ်မှုပျော်၍ စာရေးဆရာများ စုံအဲ့မို့ကြပြီး ဘဇ္ဇာဝ ရန်စုံ ဆရာကြီးး ပို့နီးနှင့် ကျယ်ကျယ်သည်အုံမှုပျော်၍ စာရေးဆရာအသင်း ပို့ပေါ်လာခဲ့သည်ဟုလည်းကောင်း၊ ဆရာကြီးး ရွှေ့ဇူးပေါင်းက

၁၉၄၀ ခန့်တွင် ဒီ:ဒတ်ဦးဘာချို့၊ ဂျာနယ်ကျော် ဦးချုစ်မောင် မဟာ့သွေ့၊ ဝေနတို့ ဦးအောင်မှုဖြင့် ပါဌာသည်ဟူ၍လည်းကောင်း အသီးသီး ဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။

၁၉၄၂ ခန့်တွင် ဆရာတူးသခင်ကိုယ်တော်ခိုင်း၊ သူ့ကြီး ကောက် ဦးခင်မောင်၊ မြန်မာ့အလင်း ဦးစိန့်ဗို့၊ အသင်းနာယက ပြု၍ ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ ၁၉၄၅ ခန့် ဂျပန်တော်အတွင်း အမှုဆောင်သံ ရွှေကြေသည်တွင် ဂျာနယ်ကျော်ဦးချုစ်မောင်က အသင်းသွေ့နှင့် ပြစ်လာ ခဲ့သည်။ နတ်တော်လဆန်း (၁) ရက်နေ့ကို စာဆိုတော်နေ့၊ ကျင်းသ သည်ရှင်အဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ကြ၍ ပထမဆုံးစာဆိုတော်နေ့တွင် စလေးပုံးပုံး၏ ဝိယောပြောတ်ကို ဖြောင်ရှု၍ စာရေးဆရာဏျားကိုယ်တိုင် ပါဝင်ကြပြီးကြသည်။

ဆရာမတူး ဂျာနယ်ကျော်မလေး၏ 'သူလိုလှ' တွင် ဆရာတူး ဂျာနယ်ကျော်ဦးချုစ်မောင်၏ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းကို ပူးတွဲအော်ပြထားသည်ဖြစ်၍ ၁၃၀၆ ခု၊ နယ်နှစ်လဆန်း ၁၃ ရက် စနေနေ့မှတ်တမ်းတွင် -

'ကျွန်ုပ်က နတ်တော်လပ် ကောင်းမည်ထင်ကြောင်း၊ ရောသမ ဘရိန်များသည် ဤနတ်တော်လတွင် ဘွဲ့နှင့်သဘင် ဆင်ယ် ကွန်းပျော် မင်းပေါ်သတ်တို့ကို ထိုက်သင့်သလို နှီးမြှောက် ဘွဲ့အောင်မည်ပေါ့ ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်းနှင့် အကြံး စတင်သော သည်၊ သာမျိုး ဦးသိန်းမောင်ကာလည်း နတ်တော်ဝက်ပို့ ကြိုက်ကြောင်း၊ ကိုယ်တိုင်ကလည်း အခြားထော

ကော် နတ်တော်လကို ပိုမိုသိကြော်းဖွဲ့စည်း ရောသားကြောက်း ပြင့် ပြောဆို ထောက်ခဲ့လေသည်'

၇ ဖတ်ရပါသည်။

(၃)

ကျွန်ုပ်မှာ စာရေးသက် ၁၀ နှစ်လောက် ရှိပါမှ ပထမဆုံး အပေါ်ဟာပြောပွဲစင်ပေါ် ရောက်ရခြင်းဖြစ်၏၊ ကောလင်းမြို့နယ် ကျောက်ပုဂ္ဂိုး ရွှေစောက်ရုံတွင် ဟာရာခြင်းဖြစ်၍ ပထမဆုံး တက်ရ သည့်ပွဲမှာ ကျွန်ုပ်မရင်တွေ ခုနှစ်ခဲ့ရတာလည်း မှတ်မိန့်ပါသည်။ လျှောမအနေဖြင့် ဝတ္ထုတို့၊ ဝဇ္ဈာရေးများကို မရှင်းငွေး စာမျက်နှာ ရွှေးသားနေသားလည်း ဝင်မြှင့်ထက်ကိုတာကိုပြီး ပရိုဟတ် မိတ်ဝင်စားအောင် နှုတ်ရေးနှုတ်ရာ ပောာရပြောရဖြောကတော့ တကယ့် ဖွှဲ့၊ စားမှ ဖြစ်ရပါ၏။ အကြောင်းအရာ ရွေးချယ်မှုကိုတော့ ကျွန်ုပ်မ သိမ်မစဉ်းစားရပါ။ ကျွန်ုပ် အားသန်သော ကျေးလက်ယဉ်ကျေးမှုတွေ လို့ ဟာမည်၊ တိုင်းပြည့်ဖွဲ့စိုးတို့တာက်ရေးအတွက် ကျေးလက် အားရွှေးများ၏ အခြေခံကျော်၊ အရေးပါမွဲတွေကို မှတ်စုံတ်ရပါ၏။ မေတ်ပရှာတ်ရေးမှာ အနည်းဆုံး တစ်နာရီကြား ပောာပြော ပေါ်တို့၊ ကျွန်ုပ်အဖို့ရာ အာရုံးပေါင်းများစွာ လေ့ကျင့်ခဲ့ရသည်။ အားဖြူး အေားသည်။ စာနှင့် ရေးကြည့်၊ ဖတ်ကြည့်၊ ပြောကြည့်။ စိတ်နှင့် အွှေးကြည့်၊ ဖြည့်ကြည့်၊ နတ်ကြည့်။ သည်အကြောင်းအရာကို မိတ်ဝင်စားပါမလား၊ သည်အကြောင်းအရာက သိပ်များ ရှိုးစင်း အောင်း၊ စာအဇွှေးကလေးလည်းပါအောင် ဘာတွေထည့်

ရရင် ကောင်းမလဲ။ ဟောပြောဖွဲ့ စင်မြင့်ပေါ်မှာ ရဲရဲတင်းတင်း တည်တည်ပြီးမြို့မှ ရပ်နိုင်ပြောနိုင်ပါမလား။ ပထမဆုံး ဟောပြောဖွဲ့ တစ်ပွဲအတွက် ပြင်ရသင်ရရင် မောရတာတွေကလည်း ကျွန်းမာဝါဒတွေကို အမှတ်တရပါ။

“ပထမဆုံးပွဲဆိုတော့ ဟောဖို့ပြောဖို့ အခက်အခဲရှိမယ်... မောင်လည်း ထိတိကြားတာအော်ရှိလာရင် ရင်ဆိုင်ရမယ်ကို ဆိုတော့ လာမယ့်အရေး ပြေးတွေ ဆိုတဲ့စိတ်... ထားဟာ... ပရီသတ်နဲ့ တွေ့ရတယ်... ပရီသတ်အသံကို ကြားရတယ်... အသေအခြေအနေကို မြင်ရ ခံစားရတယ်... ကောင်းတဲ့ ကိုပဲ”

ဆရာကဲ့ကျွန်းက အားပေးပါသည်။ ကျွန်းမှာ စင်အလိုကတော့ စင်ကြာက်စိတ် သိပ်မရှိပါ။ စာရေးဆရာ ဆိုမှတော့ ကိုယ်သိသူ ကိုယ်ခံစားရသူမျှ စင့်နိုင်ရလိမ်းလည်း။ အဟောအပြော ကောင်းသည်ဖြစ်စေ မကောင်းသည်ဖြစ်စေ တစ်ချိန်မဟုတ်တစ်ချိန် အများရှုံးမှာ စကားပြောစရေးရှိလာနိုင်လေတော့ အစကောင်းနှင့်သူမျှ ကောင်းအောင် ပြင်ဆင်ရတော့သည်။ ပထမဆုံးပွဲမှာ အဆင်ရွှေ့ပါသည်။ တစ်နာရီသာသာလောက် ဟောပြောနိုင်ခဲ့ပါ၏။ ပရီသတ်က လက်ခဲ့လား ဆိုတာမျှိုးပို့ အကဲမခတ်နိုင်ဘဲ ကျွန်းမ စင်ပေါ်က ဆင်းလာခဲ့သည်။ ပထမဆုံးစာမေးပွဲကို ကျွန်းမ အောင်ပြီ။ ဒါက လည်း ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ပေးခဲ့သည့် အောင်မှတ်ဖြစ်၏။ ကျွန်းမရှင် အတူ ဟောဖောက်ဆရာတွေက လိုအပ်တာတွေ ဖြည့်ပေးကြသည်။ အားပေးကြသည်။ လေယဉ်လေသိမ်း၊ မျက်နှာခံ၊ အသံနေအသံထား

အဖြတ်အတောက် အရပ်အနားကအစာ။ နောင် ပွဲတိုင်းမှာ အစ်ကို ဆရာတွေ ဟောသူမျှ လေ့လာရင်း ဆည်းပူးရင်းက နည်းနည်း ကလေးတော့ ဟုတ်လာသလိုလို။ ကျွန်းမပြောချင်တာက ဘယ်အရေး ကိုစွဲမှာမဆို အစတော့ ကိုကောင်းခက်ပါလိမ့်မည်။ သို့သော် ကိုခဲ့သောအစကို ကျော်လွှဲနိုင်ပို့သာ လိုသည်။

အခုတော့လည်း ဝေးခရီး နီးခရီး၊ ကုန်းခရီး၊ ရောခရီး၊ ဓာောင်ခရီး၊ ရွှောက်ခရီး ခရီးများစွာ ရောက်ခဲ့ရပါပြီ။ သူ့နေရာနှင့် သူ့ဌာနာနှင့် ပတ်တစ်စ ဖျင်တစ်စ ဟောနေရပါပြီ။

(၄)

ဟောပြောပွဲတွေမှာ အတွေ့ရအများဆုံးက စာရေးဆရာကို လေးစားချုစ်ခင်ကြသော၊ တို့စာရေးဆရာ၏စာနှင့် ရင်းနီးကြသော တို့သာတို့ဖြစ်သည်။ သည်ပုံစားတဲ့မှာ လူငယ်ပို့ဆာတဲ့တွေ များများ ပဲလို ဝမ်းသာရပါ၏။ သည်ကနဲ့၊ စေတ်လူငယ် အတော်များများ အတ်၏ ယုံကြုံများများသိ ရေးကြုံးထဲ အစုံအဆင့် ကူးခဲတော့ အတော်ကို ကျွန်းမ သတိထားမိပါသည်။ ကျွန်းမပြုတာလောက်ကတော့ ခိုးလိုအွိုင်အောင်ကို တတ်ထားပါမှ ဟန်းဖုန်းလောက်တော့ လက်ထဲ ခိုင်ထားနိုင်ပါမှ၊ နားထဲ ပလ်ကလေးထဲ့ကာ ဟန်ဟော့၊ ဒီဂျေး အေးသီးချင်းတွေ ရုံးရုံဝန်ဖော်ပါမှ၊ အင်တာနက်ကို နေ့ခီးညွှဲ့ ပို့နိုင်ပါမှ အရာဝင်သလို ဖြစ်နေလေတော့ အိုးဖိုးကဲလွှဲလို လူငယ် အတော်များများ အီလက်ထွေ့နှင့် အတူရှုနေကြတာကလည်း အိုးမတို့ အတော်နှင့် မတူတော့ပါ။ သူတို့ကလေးတွေ မွေးကြပြီ

ဆိုကတည်းက အီလက်ထဲ၏နှစ် နည်းပညာကို စတွေ့ကြရတာ မဟုတ်လား၊ အီလက်ထဲ၏နှစ် နည်းပညာကို နိုက်ပွဲရင်း မျှော်လာ ကြသွေ့လို့ တင်စားကြတာရို့လည်း မဖြင့်သာပါ။ အင်တာနက် ကြောင့် သီးနှံပေါက်ပြီလို့ ယူဆကြပြီ။ စူးစူးစူးအပ်တွေ့စော်ကုန်တော့ မှာလိုလို ဟောကိုနဲ့ထွေးလည်းနှိမ့်လို့ အောင်များ ကိုယ်ရောကဲ စာအိုတောင် ဝယ်ကြပါမလားလို့ပင် ပုဂ္ဂိုလိုက်၏။

“အနိတိထူးရဲ့ ကျွန်ုပ္ပါတာထဲ သမီးဆောဖို့တွေ့ ထည့်ဆုံး မယ်... စာအုပ်တွေ့လည်း အများပြီးပဲ... ကွဲပ်ဝင်ရော၊ အော် ပေါ်ရော... သီချင်းတွေ့ဆိုရင်လည်း အော်ဟောင်းရော အော်သီချင်းတွေ့ရော အစုစုထည့်ပေးမယ်... ဗုဒ္ဓကျွမ်းမာ တွေ့၊ တရားတော်တွေ့၊ မြန်မာမှုတွေ့၊ အနုပညာ၊ သမိုင်း၊ ပထမီ၊ မန်သာဖောက်အစ နှင့်ရေး စီးပွားရေး၊ ကျွန်းမာ ရေး အချက်အလက်တွေ့ အစုစုတော်... ကောင်းတာက အနိတိထူး အင်တာနက်နှိုက်တော့...”

ကျွန်ုပ္ပါတာထဲကို လက်ညွှေးလောက် Memory Stick ကလေး ထိုးထည့်ကာ ဟိုချောက်ချောက် သည်ချောက်ချောက် နှင့် ပယောင်းတိုင် မီးကူးသလို ကူးလိုက်တာများ အံ့ဩစရာ။

“စာပေဟောပြောပွဲတွေ့လည်း ကြိုက်တာ နားထောင်လို့ ရပြီ အနိတိထူးရဲ့... အနိတိထူး စက်းပူမှုများဟောတာ သမီး နားထောင်ပြီးပေါ့...”

ကဇ္ဇားမာ မနက်ဖြစ် ကောင်းကင်ပေါ်ရောက်နေပြီဆိုတော့ တစ်ပွဲနှင့်တစ်ပွဲ မထပ်မအောင် ဟောရဖို့က လွယ်လှတာမဟုတ်။

ဆုံးသော် တားလို့လည်း မဖြစ်ပြန်၊ လုပ်ထွေက အင်တာနက်မှာပဲ စာဖတ်ကြသတဲ့။ အင်တာနက်မှာပဲ ဟောပြောပွဲတွေ့ နားထောင်ကြသတဲ့။ ဟောပြောပွဲမြို့ဒီ စာတိပြားတစ်ချပ်ရှုပျောင် အရာရာ အထောင် ထောင် ပြန်ပြားနိုင်သတဲ့။ စာရေးသရာအဖို့ရာ ရယ်ရခေါ် နိုင်သော်လည်း တစ်မျိုးတော့ ကောင်းတာပါပဲလို့ တွက်ရပါ၏။

“သမီးကော စာပေဟောပြောပွဲတွေ့ နားထောင်ဖြစ်ရဲ့လား”

“တရား Website တွေမှာ ဖတ်ရတယ်... တရားက ကောက်နှစ်ချက်လောက် တင်ကြတယ်... တရားက အပြည့်အစုစုတင်ကြတယ်... နားထောင်ဖြစ်ပါတယ်”

“လုပ်ထွေ တော်တော်များများ နားထောင်ဖြစ်ကြတယ်လို့ ပြောနိုင်သလား”

“ပြောနိုင်တယ်... သမီးတို့အချင်းချင်းကြားမှာ ပြော ဖြစ်ကြတယ်... သမီးတို့က အင်တာနက်မှာလည်း ဖတ်ချင် စရာ စာအုပ်တွေ့ တင်ထားကြတော့ ဖတ်ဖြစ်ပါတယ်... လုပ်ထွေအားလုံး သည်လိုပဲလို့တော့ ပြောဖို့ခေါ်တယ် အနိတိထူးရဲ့...”

“စာပေဟောပြောပွဲ ခံစားမှုကို... သမီးမြင်သလောက်... ပြောပါရို့...”

“ကောင်းပါတယ်... ဟောပြောချက်တွေက စာရေးသရာ ချင်းထပ်နေတာတွေတော့ တွေ့ရတယ်... တရားကလည်း နှင့်ရေး အောင်းပေးလွှန်းတယ်... စာပေနဲ့အနုပညာရသ နည်းတာမျိုးပေါ့... ကြိုက်ကြတာလည်း

နိုပါတယ်...တချို့စာရေးသရာတွေကျတော့ ဝေဝေဆာဆာ နိုဘယ်...တချို့ကတော့ ခြောက်တယ်”

သူ့အမြင်ကို ကျွန်မ ချေပစ်ရာ မရှိပါ။ ကျွန်မတို့မှာ ပင်မအလုပ်က စာပေရေးသားခြင်းသာဖြစ်၍ ဟောခြင်းပြောခြင်း အနဲ့ပညာမှာ အားနည်းနိုင်သည်။ တချို့လူငယ်တွေက တို့မှ ထို့ကြောင်း တချို့လူငယ်တွေက ရယ်ရမှုမောရမှု ကြိုက်သတဲ့။ တချို့လူငယ်တွေက ဘဝကို ထင်ဟန်နိုင်သည့် ဟောပြောချက်၊ အားမာန်ပေးနိုင်သည့် ဟောပြောချက်တွေကို ကြိုက်ကြသည် ဆိုပါ၏။

“ဟောတာပြောတာကတော့ အဆင်ပြေတာ၊ မပြေတာ နိုက္ခာင်းနိုမှာပါသမီးရယ်...အရေးကြီးတာက ဟောပြောတဲ့ စာရေးဆရာတဲ့ စေတနာပါ...တို့ပြုသိအတွက်၊ ရုခံး အတွက်၊ လူ့ပတ်ဝန်းကျင်အတွက် ဟောတာ ပြောတာ ဖြစ်လို့ စေတနာတော့ မနည်းကြပါဘူး...အရေးကြီးတာက သည်စေတနာကို ကောက်ကိုင်မိန့်ပါ”

ကျွန်မပြောတာကို တူမကလေးက သဘာဝပုံရပါသည်။

(၅)

လူငယ်တွေအကြောင်း စိတ်ရောက်သွားပြန်တော့ ကိုယ်ငယ်တွေက လူငယ်ဘဝကို ဘယ်လိုပြုတဲ့သန်းခဲ့ပါလိုနဲ့ ဆိုတာလည်း ပြန်တွေးခိုသည်။ ကျွန်မတို့ လူငယ်ဘဝ ၂၀ ရာစွဲ နှစ်လာယ် နှစ်နောင်းကာလများဆိုက ဖျော်ပြန်ရယ်လို့ ကျွန်မပျော်ပြန်ပြန်၍ သိပ်မရှိပါ

သူ့။ ရုပ်ရှင်ရုံးတွေဆို တကန်တက သွားကြည့်ရတာမျိုး၊ ဘုရားမွဲ ကျောင်းမွဲ အတ်သဘင်၊ အငြိမ် ကြည့်ရတာမျိုး၊ ကက်ဆက်ကလေး တစ်စုံး ရှိပါမဲ့ စတိရိုပိုစားတွေ နားထောင်ရတာမျိုး၊ လောက်သာ နှစ်သည်။ ခေတ်ပေါ် စတိရိုပိုစားတွေကို လူကြိုးမိတာတွေက နားမဝင် ကြလေတော့ လူကြိုးတွေအလမ်းမှာ ဒါ့ဖွင့်ရတာမျိုးနှင့်သာ ပြီးခဲ့ရ သည်။ သည်တော့ ကိုယ်ရှင်တာတူ အေးအေးအေးအေး ခံစာနိုင်သော စာအုပ်တွေသည်သာ ဘဝအသိရစာရာ အဖော်ကောင်း ဖြစ်ခဲ့သည်။

ကျွန်မတို့ တူဗ္ဗာသို့လောင်သွားဘဝတိန်းက စာအုပ်စတ်သော ယဉ်ကျေးမှုသည်သာ ခေတ်အမီစုံးပြစ်၏။ စကားဂိုင်းမှာ စာအကြောင်းပေအကြောင်း မပြောနိုင်လျှင် မျက်နှာင်ယ်ရရှုသည်။ အချင်းချင်းကြားမှာ စာမပတ်သွားဖြစ် အထင်သေးခံရသည်။ စာအကြောင်းပေအကြောင်း ဝေဝေဆာဆာ ပြောနိုင်သောသူက အလိုလို ချက်နာပုံင်ရသည်။ လူငယ်တွေ စာအုပ်စာပေနှင့် ကင်းကွာ၍ မရ အကောင်းခဲ့၊ ဟိုတိန်းကတော့ စာအုပ်သည် အင်တာနှင်း ဖြစ်ပါ၏။ စာအုပ်ကပဲ အသိတွေပေးသည်။ ပညာအေးသည်။ ပဟုသုတေသွေအေးသည်။ ခံစားမှုကိုပေးသည်။ စာဖတ်ရာက စာရေးဆရာတွေကို အေးက လေးစားကြည့်ဖို့ရသည်။ သည်စာရေးဆရာကြီးတွေ ကိုယ်တိုင် လာရောက်ဟောပြောကြသည် စာပေဟောပြောပွဲတွေ နှင့်လျှင် ပျော်ပျော်ပွဲ ကြည့်ချင်ပွဲတွေတက် ပိုတန်ဖိုးထား၊ ပိုအလေး အနှုက်ထားကာ တကန်တက သွားရောက် နားထောင်ကြသည်။ အည်စာပေသာပြောပွဲများသည်လည်း ဘဝတစ်သက်တာ မမေ့နိုင် အတွေ့အကြုံ ဖြစ်တော့သည်။

သည့်နောက်ထိုင်း စာပေဟောပြောပွဲတွေ ဆက်ထုံးပြတ် မသွားသော်လည်း လူငယ်တွေ အာရုံကျွမ်း တစ်စံတစ်စ လျှောပါးလာ နဲ့သည်ဟု ထင်ပါသည်။ ဒါကလည်း စောစောက ကျွန်မပြောသလို ကျွန်ပူးတာယဉ်ကျေးမှုတွေနောက် ကောက် ကောက်ပါအောင် လိုက်ကြရင်းက လူငယ်တွေ စာအုပ်စာလနှင့် အလုမ်းဝေးကွာသွားလေသလား တွေ့မိပါ၏။

"သည်စောတုံး စာပေအကြောင်းအရာတွေ များတာလည်း ပါတယ်အရာမရဲ့...ဘာသာရေး၊ စီးပွားရေး၊ နည်းပညာ၊ ကွဲပြောင်း စောတ်ပေါ်နိုင်ငံရေး၊ မျက်မှုဗောက်ကျွမ်းရေးရာ၊ အတိတ်သလိုင်း၊ အထွေထွေတို့၊ ဂုဏ်ရ စသဖြင့် ကိုယ်သနတဲ့ ဘက်မှာ ဖတ်ကြတယ်...ဟောပြောပွဲတွေကျတော့ ကနဲ့၊ သတ်မှတ်တယ်လို့၊ ထင်ကြပုံရတယ်...တရာ့က စာပေ ဟောပြောပွဲကို အာရုံနည်းကြတယ်...ဟောပြောပွဲခန်းမထဲ မရောက်ကြတော့ဘူး"

ကျွန်မအိမ်ကိုလာသည့် လူငယ်တစ်ယောက်၏ ထင်ဖြင့် ချက် ဖြစ်ပါသည်။ ဒါလည်း စုံစားစရာပေါ်။ ကျွန်မ အတော့အကြုံ အရတော့ ဟောပြောပွဲကျင်းပရာ ဖြူးတွေ ရွာတွေမှာ ကျွန်မတို့ ရောက်ကြပြီဆိုသည်နှင့် လူငယ်တွေ ထိုင်ကြတာတွေရှိသည်။ သူတို့ ဖတ်ထားသမျှစာတွေကို မေးကြတာမျိုး၊ ဆွေးနွေးကြတာမျိုး၊ သဘောထားပေးကြတာမျိုးတွေ ကြော့ရောသည်။ တရာ့ကတော့ ဝတ္ထုအဖတ်သနနှင့်ကြသည်။ ဝတ္ထုကို ဝတ္ထုလိုပဲ ဖတ်ကြပုံရပါ၏။ အတ်လမ်းကို အားပြုခပြာတာတွေ များသည်။ အတ်ကောင်တို့၏

၃၁၈ ကျေးဇူးစာ၁၀၀

နိုက်သဘာတွေကို ပြောတာ၊ အတ်ကေးသော အသိကို နှိုက်ယူ တာမျိုး၊ ပါးရှားသည်။ တရာ့များကျော့သည်း စာရေးဆရာ ရေးထား တာထက် ကျော်လွှန်ကာ နိုက်နိုက်နဲ့ ဆွေးနွေးနိုင်ကြလို့၊ လေးစား နှိုပ်သည်။

"စာပေဟောပြောပွဲတွေရောက်ရတော့ ကျွန်တော်တို့၊ ကိုယ်တိုင် စာရေးဆရာ၊ ဆရာမတွေနဲ့၊ ထိတွေခွင့်ရ တယ်...စာကိုသာမက လူကိုယ်တိုင်တွေ၊ ရတော့ မေးချင် တာ၊ သိချင်တာတွေ မေးနိုင်တယ်...တရာ့၊ ဟောပြောပွဲ တွေမှာ ရေးသူ ဖတ်သူ ဆွေးနွေးပဲပါလို့၊ အချိန်များများ စကားပြုခွင့်ရှိတယ်...ကျွန်တော်တို့၊ မြင်တာကိုယ်လည်း ပြောနိုင်တာပဲ"

စောတ်ဝါသနာပါဘူး လူငယ်တစ်ဦးက ပြောပြုခြင်းဖြစ်ပါ၏။ လူငယ်တွေ သိချင်တာတွေက များသည်။ တစ်ခါတစ်ရဲ ကျွန်မ တို့၊ မတွေးမိတာတွေကို ဆွေးနွေးကြလို့၊ ချီးမွမ်းဝမ်းသာ ရှိရတာ အွာလည်း ကြိုခဲ့လျှော့ပြီ။ ကနဲ့လနဲ့တိုက်ချင်သူကလေးတွေ ရှားရှား ပေါ်ပါး၊ ပါတော့လည်း တတ်နိုင်သမျှ ဖြော့ကြပဲပါသည်။

(၆)

တစ်စောတ်တစ်ခါက ထင်ရှားကျော်ကြားသော စာရေး ဆုံးတွေကို လေးလေးစားစား ပန်ဖိတ်ကာ ဟောပြောစေသည်။ ဟောအပြာထက် ထိုထိုသော ဆရာ၊ ဆရာမတို့၊ ကို ပရိသတ်နှင့် ဆွေးလိုရင်းက အမိကဖြစ်သည်။ အခုတော့ အဟောအပြာ

၃၁၉ ကျေးဇူးစာ၁၀၁

ကောင်းသူတို့ကို ပိုမြဲးစိတ်ဝင်စားကြပုရပါသည်။ တရာ့မြဲတွေက ရည်မှန်းချက်တွေ ရှိတာတ်ပါ၏။

“ကျွန်တော်တို့မြို့မှာ လူငယ်တော်တော်များများ အရက် သောက်ကြတာ၊ မှာရှစ်ဆေးသုံးကြတာတော်၊ ဂိမ်းဆိုင်သွား ကြတာတွေများလာလို့ လူငယ်တွေ လမ်းများရောက်အောင် ဟောပြောပေးစေချင်ပါတယ်...မိန့်ကဗေားတွေ ဆိုရင် လည်း စကားအသုံးအနှစ်း၊ အဝတ်အဆင်၊ နေပုံထိုင်ပါ တွေ အဆန်းတကြယ် ဖြစ်လာကြလို့၊ ပြပြင်စေချင်ပါ တယ်...ဆရာ၊ ဆရာမတို့က အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုတန်း ကို ထင်သာပြင်သာအောင် ဟောပေးစေချင်ပါတယ်”

သည်လိုဆိုပြန်တော့ လူငယ်ချင်း ထိန်းကျော်းပြပြင်သည်။ သဘောတွေ မြင်ရသည်။ ဝမ်းသာရုံသည်။ လူကြီးတွေက လူငယ် တွေကို ယဉ်ကျေးမှုသဘောပါအောင် ဟောပြောစေချင်ကြသလို လူငယ်တွေကလည်း တိုင်းပြည့်နှင့်လူမျိုး အကျိုးကို ရှေ့ရှုဟောပြာ စေချင်ကြတာ ကျွန်းမှု သတိထားမိပါသည်။ လူငယ်တို့၏ နာရုံးသား ထဲမှာ တိုင်းပြည့်၊ လူမျိုးနှင့် ပွင့်လင်းလွတ်လပ်သော အနာဂတ်ရှိခဲ့ ခြင်းသည်ပင် ကောင်းသောလက္ခဏာပြစ်သည်။ စာရေးဆရာတို့ မည်သည် စေတ်ကို လုံးလုံးလျားလျား ပြင့်စုံထက် အသိကောင်းကို နှလုံးသွေးပေးစိုးသာ တတ်စွမ်းနိုင်ကြသည်ဖြစ်၍ စေတာမှာနှင့်ယုံးသော စကားဆိုကြဖို့သာ လုံးပမ်းကြရသူတွေဖြစ်သည်။ ဟောပြာ ချက်တွေကို လေးလေးစားစား ခံယူကြလို့လည်း ကျွန်းမတို့အဖို့၏ ခရီးရောက်လေခြင်းဟု သဘောပိုက်ရပါ၏။

မလေးရှားနိုင်ငံ စာပေဟောပြာပွဲကို ကျွန်းမာရောက်ခဲ့ပါ သည်။ မလေးရှားရောက် မြန်မာလူငယ်တွေက မေးခွန်းတွေ မေးကြ သည်။ နိုင်ငံရပ်ခြားကို မြန်မာလူငယ်စုတေ ရောက်လာပြီး အလုပ်လုပ် သာ မှန်သလား၊ မှားသလားတဲ့။ ကျွန်းမာရောက်လာပါ။ သည် အခြေအနေတွေကပဲ တွေ့နို့နေတာ မဟုတ်လား။ သည်ပြသုနာက ပိုင်းရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးတွေနှင့်ဆိုင်နေတော့ ဘဝင်ကျေအောင် ပိုင်းရေး၊ ကိုသည်။ တပ်ပါးတိုင်းပြည့် ရောက်သခိုက် မြန်မာစိတ် ပျောက်ကြဖို့၊ မြန်မာအချင်းချင်း စောင့်ရောက်ကြဖို့တော့ ကျွန်းမာရေးနှင့်အာသည်။

စက်ဗုံးနိုင်ငံရောက်တော့လည်း စာပေဟောပြာပွဲအတွက် အည်းစည်း လုံးပမ်းနေကြတာ တွေ့ရပါသည်။ စက်ဗုံးမှာတော့ နိုင်မိန်းကဗေား အတော်များများ စာပေကော်မတိမှာ ပါကြသည်။ ပြင် တက်တက်ကြွေကြွေရှိကြတာ သတိထားမိပါသည်။ ရည်ရွယ် တော်ကော်းပြင် ကျင်းပသည် စာပေဟောပြာပွဲတွေဖြစ်လို့ ဝမ်းသာ သည်။ သည်ဘက်ကာလတွေမှာ တောင်ကိုရိုးယား၊ ယူအေအီး နှစ်လို့ နိုင်ငံတွေမှာပါ ဟောပြာပွဲတွေ ကျင်းပကြပါပြီ။ စာရေး အုံ၊ ဆရာမဟို၊ သွားရောက်သောပြာအကြပ်ပြီ။ အောင်မြင် ပိုက်မရာက်သည် ဟောပြာပွဲများပင်။ ကျွန်းမတို့နိုင်ငံမှာတော့ ကြည့်ဟိုတ်တွေ ရွာစည်ရွာဆက် ရှိလာလို့ စာကြည့်တိုက်ကို ကြည့်ပြု၍ စာဖတ်ရှိနှင့်ပြင် ဟောပြာပွဲ၊ စာကြည့်ဟိုတ် နှစ်ပတ် အထိမ်းအမှတ် ဟောပြာပွဲတွေ ရှိလာသည်။ စာသင်သား

ရဟန်းတော်များ၊ ရဟန်းပျို့များ၊ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်၏ ရဟန်းတော်များ
ကလည်း မိမိရပ်ရွာအတွက် အသိအမြင် အကြားအနား များစေခဲ့
တော်မှုကြောဖြင့် ဉီးဆောင်ကျင်းပကြောညာညွှန်းရှိယည်။ ကျုးလက်
လူဝယ်တွေ တစ်ခံနက် တက်ရောက်နားထောင်ကြောညွှန်း ဟောပြောချွဲ
တွေဖြစ်လို့ စာပေစကား နာတိုင်း ကြားနိုင်ကြပြီ။

(၇)

ကျွန်းမာ သည်စာကို ရေးနေစဉ်မှုသင် ဟောပြောချွဲ မိတ်ကြော
မူတွေကို အကြော်ကြော်မြင် ဖော်ကြားနေရာသည်။ မနေ့ကပဲ ဖြူတစ်ဖြူ
ရွာတစ်ရွာက ပြန်ခဲ့သည်။ မနေ့ကပဲမှုပဲ ဖြူတစ်ဖြူ၊ ရွာတစ်ရွာတို့
သွားရောက်ဟောပြောရပါသို့မည်။ ရေးလက် ကလောင်ကို ချကာ
ရောက်နိုင်သမျှရောက်အောင် ခရီးတွေ သွားကြရသည့်ကာလပင်။
မိတ်သွားတိုင်း ကိုယ်မပါနိုင်ပေသိ ကိုယ်သွားတိုင်းတော့ မိတ်ပါရှိ။

စာပွဲသဘင်တွေ အခွန်၊ ရှည်ပါစေ....။ ကျွန်းပနိုင်သွား
စာသဘင်တွေမှာ လူဝယ်တွေ ကြားနိုင်၊ နာနိုင်၊ စာသုံးနိုင်ပါစေ
ထိုလှုင်ယောကပဲ သည်လိုအပ်ပေါ်မှုအောင်လဲကို ဆက်လက်
ဖြင့်တင်နိုင်ပါစေလို့ ဆုတောင်းမိပါ၏။ စာပေဟောပြောချွဲတိုင်းမှာ
လူဝယ်တွေနှင့် များများကြီး တွေ့ချင်သည်။ စာစကားပေစကား
များများကြီး ပြောခွင့်ရချင်သည်။ သူတို့က ပြောပြသော ဘဝကဗျာ
ဘဝစာတွေကိုလည်း ကျွန်းတို့က တစ်လျှော့ အတ်ရှင်ကြားချင်သည်။

Beauty ဖွေ့စွမ်း ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၁

မိတ်ကောင်းရှိသူ

“ခင်ခင်ထူး... ညည်းပေးလိုက်တဲ့ ပင်လယ်ဖြတ်တဲ့ လူည်း
ငါဖတ်ပြီးပြီး... ဖတ်ပြီးပြီးချင်း ညည်းကို ရိုက်ချင်လိုက်
တာ မပြောနဲ့တော့... ဘယ့်နှစ်ဟာ လုံးချင်းဝေါးကြိုး
ဖြစ်ရမယ့်လေတ်ကို ညည်းက ကပ္ပါကသိနဲ့ သိမဲးလိုက်
တာ နဲ့မြောစရာ ကောင်းချက်ကတော့... မောင်ကြိုင်
အကြောင်းကလည်း နည်းတယ်... တောာက အေးသီ ဘဝ
ကလည်း နည်းတယ်... ဒါတွေ ဖြန်းရေးရမှာလို့ တွေး
မိရင်း... ကြားက နဲ့မြောလိုက်တာ မပြောနဲ့တော့...”

တစ်ရက် မနေ့ကပဲပိုင်း ကျွန်းမာ ကော်ဖီသောက်နေသနိုက်
အရှုန်းဆီက ဖုန်းလာသည်။ ကျွန်းမာ ကော်ကိုလိုက်တော့
အောင် မှုမဆင့်ပါဘဲ ဆရာဒ်က တွန်းပေါ်နေလို့ ကျွန်းမာ
အလိုက်ရပါ၏။ ဆရာဒ်က ကျွန်းတို့မိသားစုကို ချစ်ခင်သည်
အလုပ်စွာ ဖြူထဲကအပြန် ဝင်တာမျိုး၊ ဖုန်းဆက်တာမျိုး လုပ်လွှာ

ရှိသည်။ မရောက်ဘူးဆိုလျှင် တစ်ပတ်တစ်ခေါက်လောက်တော့ ရောက်လာဟာတ်သည်။ ရောက်လာတိုင်းလည်း သပ်သပ်ပြုရှုနှင့် ပြုးပြုချွင်ဆွင်။ ဘယ်သောအခါကမှ ကရိုက်ရှိ ဖို့သိပတ်သိမရှိ။ ဆရာနေက “မိမိရွှေနှင့်တော့ မိန့်မလိုချုပ်နေပြီး၊ တူပါတယ်ဟာ” လို့ စလျှင် “ငါမြေးတွေတောင် ချုပ်လို့ မဝပါဘူး” လို့ ဆိုပြီ။

ကျွန်းမန် ဆရာတိုးဘားဒိုင်တို့ နှစ်ယောက်ပေါင်းတစ်ခု၏ (ဝဲလျှောက်တစ်ပုံစံ) ထဲတိုးပါသည်။ လင်းလွန်းခင် စာပေက ထုတ်ဝေခဲ့သော ‘ပင်လယ်ဖြတ်တဲ့ လွည်း’ စာအုပ်မှာ ကျွန်းမကဲ့ ‘မင်္ဂလာလွည်း’ ဝဲလျှောက် တစ်ပုံစံရေးသည်။ ဆရာတိုးဘားဒိုင်က ပင်လယ်ဝဲလျှောက် ရေ့စီးကြောင်းများတဲ့ ပင်လယ်’။ ကျွန်းမဝဲလျှောက် အရင်တိုးဖြစ်ပုံရပါ၏။ ချုပ်ချင်း ဖုန်းကောက်ဆက်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်းမကိုယ်တိုင်က သည်အချက်ကို ရရှိမပြုမိပါ။ ဆရာတိုးဘားဒိုင်က သူ့ဝဲလျှောက်တို့ ရေးပြီးတာ ကြော်ပြီး၊ ကျွန်းမကဲ့လတ်စမသတ်နိုင်တော့ ပြီးချင်စီးတဲ့ များနေသည်။ သည်ကော် အတ်ကို မကျွန်းတော့ဘဲ ပိုသုတေသနတဲ့ သိမ်းလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်းမစီးတဲ့တော့ ဝဲလျှောက်တစ်ပုံအဖြစ် အဆင်ငြာ သွားတာပါပဲလေလို့ တွေ့မိခဲ့သည်။ ဆရာရွှေနှင့် ထောက်ပြတော့ စရိတ်တွေ ဘဝတွေ ထပ်ဖြည့်လိုက်လျှင် ဝဲလျှော်းထားတစ်ပုံ ဖြစ်နိုင်တာ သဘောပေါက်မိခဲ့ရသည်။

“ဟုတ်ပါဆရာရယ်... ကျွန်းမက အတ်ကို ချုံးလိုက် တယ်... အတ်လမ်းက ကျွန်းမမောင်တစ်ယောက် ကိုသော့တွေ့ ဖြစ်ပျက်ခဲ့တော်လေး ပြောပြတော့ သဘောကျတော် ဖို့နှုတ်နှင့် ရေးလိုက်တာ ဆရာရဲ့... ကျွန်းမမောင်

တပည့်တစ်ယောက် မိန့်မသွားတောင်းတာမှာ လမ်းခရီး မှာ ခုက္ခလာရော်ရတာကို ပြောပြတာလေ... ဒါကို ကျွန်းမက အတ်ထည့်ပြု၍ ခဲ့လိုက်တာပါ... ဆရာရွှေနှင့်ပြောပြတော့ မှ နှမြောတောင်နေသေးတယ်”

“နှမြောတရာပေါ့ဟာ... ငါပြောမယ်... စာရေးဆရာဆိုတာ ရေးစရာရှိတာ ကုန်အောင်ရေးရတယ်... ဘယ်သူ့မှ မင့်နဲ့ နဲ့... စိတ်က ချုပ်ထားတာရှိရင်... မလျှတ်လျှပ်သလိုပြုစ်နေရင်... Pressure တစ်ခုရှုရှိရင် အပြည့်မလှတော့ဘူး... ညည်းဝဲလျှောကွေ ငါ စောင့်ဖတ်ဖြစ်တယ်... မြင်တာရှိ ပြောမယ်... ငါက ညွှန်ငြုပ်စွာ ညွှန်တယ်ပြောမှာပဲ... ကောင်းရင်လည်း ချိုးကျူးမှာပဲ”

“ကျော်းမာရ်ပါတယ် ဆရာရယ်... အိမ်ဘက် မလာတာ ကြောပြုပြု၍...”

“ငါ ပန်းချိပြုလေးတစ်ပွဲ လုပ်မလို့ စိစိုးနေတယ်... အသက်ကြီးလာတော့ လုပ်ချင်တာတွေ များလာတယ် ထင်ပါရဲ့ ငင်ခင်ထူးရယ်... လုပ်လက်စတွေကလည်း အများကြီး”

လိုအေးမနေက ဆရာနှင့် စကားထွေ တော်တော်ပြောဖြစ်ခဲ့ ကျွန်းမ မှတ်ပို့ပါသည်။ ကျွန်းမတို့ နေးမောင်နဲ့ကို သူ့ ငင်သည်။ အာရာနှင့် ဝေဖန်အကြော်ပေးချက်များက မေတ္တာရှိသူတို့၏ ဝေဖန်မှု ဖြစ်သည်။ သူကိုယ်တိုင်က အလုပ်တွေ့ များများလုပ်သွားဖြစ်၍ မြိုင် အတော်ကြာကြာ ယူတာမျိုး မရှိသော်လည်း သုစိတ်ပါပြီ၍ ငင် စောဆာဆာ ပြောတတ်သည်။ ဆရာပြန်သွားလျှင် ရယ်စရာ

မမာစရာတွေ ကျွန်ရစ်ခဲ့တတ်ပါသည်။ ဘယ်အရာမဆို ဆရာက ခွင့်ဖွှေတိတိဖြစ် ကြည့်လိုလားတော့ မသိပါ။ ပေါ့ပျော်ပါးပါး သတိထားမိရှုမက စိတ်ညွှန်စရာထဲက ရပိစရာတွေထံတိဖြီး ဖြေပျော့ဆဲ ရှိတာ သတိထားမိပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရဲ ကျွန်မက ကျွန်မရင်ထဲ စနောင့်စနောင့်ရှိရှာဘာလေးတွေ ပြောပြုသည့်အခါ ဆရာဒွါန် ပြောလဲ ရှိသည့် စကား ရှိပါ၏။

“အဲဒါတွေ ညည်းရှု၊ လာပြာနေတာတွေလား...အဲဒါ ဆိုရင်တော့ ပါးရှိက်ဖွှေတိလိုက်ဟာ... ကျယ်ရာမှာပြောတာ ဆိုရင်တော့ ရှိပါစေအေား... ညည်းမပြောနဲ့ ငါတောင် ခုထိ အဓိပ္ပာဇူတ်သေးဘူး... ပြောနေတဲ့ လူတွေက မရေးဘူး ဟာ... ရေးနေတဲ့လူတွေက မပြောအေးဘူး... ကိုယ့်အဂျင် ကိုယ်လုပ်...”

ကျွန်မ ဆရာအကြောင်း ရေးရမည်ရှိသောအခါ သည် အကြောင်းအရာက ကျွန်မရင်ထဲ အရင်ရောက်လာခဲ့ပါသည်။ ဝါယာ တိုင်း တစ်ပုဒ်စ နှစ်ပုဒ်စ ပါစဉ်ကတည်းက ကျွန်မ စာသင်စာ ကျောင်းကို ရောက်လာတာတ်သော ဆရာဒွါန်...။ အားလေးတ်သော ဆရာဒွါန်...။ ဆရာနှင့် ကျွန်မတို့ စာပေဟောပြောပွဲခဲ့ပေးတွေ တော်တော်များများ သွားခဲ့ပါသည်။ ခရီးသွားမှ တစ်ယောက် အကြောင်းတစ်ယောက် နားလည်ရတာတွေရှိသည်။ အနုပညာနှင့် ပတ်သက်လျှင် ဆတ်ဆတ်ထိမခဲ့တတ်ဘူး ဆိုသော်လည်း အရှင်ရှင် ညာစရာရှိလျှင် ကမ်းကျွန်အောင် ညာခဲ့သွားပဲ။

စာပေဟောပြောပွဲ အတော်မားများကို သွားကြော်သွာ် အရကြောင်းတွေထဲမှာ ဆရာကြောင့် ကျွန်မတို့ ခရီးတွေသွားဖြစ်သွေ့

အျွန်မတို့ကြောင့်လည်း ဆရာ ပါလာရတာတွေ ရှိပါသည်။ မြို့ခဲ့ စာပေ ကော်မတိတွေက ဆရာအိမ်ရောက်လာပြီး ဆရာက်ဆွန်နဲ့ နှစ်ယောက်လောက် စိစောင်ပေးပါမျှ ဆိုရှုရှိသေး ကျွန်မတို့ဆီ ဖုန်း ဆက်ပြီး။ ကျွန်မတို့အမည်တွေ ပေးနှင့်ပြီး။

“ခင်ခင်ထူးဒရ ကိုနေကော...မြို့က လာမိတ်နေတယ် ဟ... ငါ ငြင်းမဆတဲ့လူတွေ ဖြစ်နေတယ်... ညည်းတို့ လင်မယားကို နာမည်ပေးလိုက်ပြီး... ပါပွဲလို သဘောထား ကြပါဟာ... လိုက်ခဲ့ကြပါပြီး...”

သည်လိုနှင့် ပါရတာတွေ များသည်။ ကျွန်မတို့ဆီရောက် အကြောင်း စာပေကော်မတိများကိုလည်း ကျွန်မတို့က သည်လိုပင် ဆရာဒွါန်ကို ခေါ်ရန် ဖိတ်ရန် ဆန္ဒပြုမြဲ။

“ဆရာဒွါန်... ကျွန်မတို့တော့ ဆရာကို စာရင်းပေး နှိုက်ပြီး... မငြင်းပါနဲ့တော့ ဆရာ... ခရီးမသွားရတာ ကြော်ပေး” ဆိုလိုက်ရှုပြုင် “အေး... ကောင်းသားပဲ” လို့ လက်ခံသည်ရှုည်း ပြောပါသည်။ ဆရာနှင့်ကျွန်မ ပထမဆုံးသွားခဲ့သည် စာပေဟောပြော ခြားခို့မှာ ကျောက်ပုတ္တားချွေစက်ရှုစာပေဟောပြောပွဲ ဖြစ်သည်။ ကျွန်မ မှ ပထမဆုံး စင်ပေါ်တာက်ရမည့်ပွဲမျိုး မဆုံးမရဲ့ စမ်းတတ်ပါ။

“ဟောပါအေး... သည်လိုပါပဲ... ပြောရင်းက ကောင်းသွားရတာမျိုးပါ... ညည်းဟောပြောတာ လိုအပ်တာရှိရင် ငါ ပြောမယ်... စာပေဟောပြောပွဲဆိုတာ လမိုင်းကြီးတယ် ဟာ... စာပေပရိသာတ်ထဲမှာ ကိုယ့်ထက်တော်တဲ့ တတ်တဲ့ ပညာရှိတွေ အများကြီးပါတယ်... ဒီတော့ ကိုယ်ပိုင်နိုင်တာပဲပြော... ခွင့်တစ်ခဲလုံး ညည်းစည်းလုံးလုံး ရှိပါစေ...

ပရိုဘတ် မြှင့်စေနဲ့...နာရိုက်စာရှိရင် နာရိုက်ပဲပြော...
နောက်တော့ ဘာတွေထည့်ရမယ်...ဘာတွေ နတ်ရမယ်
ဆိုတာ သီလာလိန့်မယ်”

သည်လိုနဲ့ ကျွန်မ ဟောရဲပြောရ နိုလာရပါသည်။ ပွဲတွေ
အတော်များလာတော့ ကျွန်မ သဘောပေါက်လာပါပြီ။ ရယ်စရာ
မောစရာကလေးတွေ ညုပ်သုံးတတ်ပြီ။

“ပရိုဘတ် ရပ်ဖြီဆိုရင် သူတို့ရယ်တာ စောင့်ဟာ...ဟာသ
ဆိုတာ တစ်ခါတေလေ နှစ်လုံး သုံးလုံး ဆက်ဖြတ်ရတာ
လည်း ရှိတယ်...ပရိုဘတ်ပြီမဲ စောစောက အလုံးကို
ဆက်ယူတဲ့ ဖြတ်လုံးကို ထပ်ဖြတ်...ဒါမှ ပရိုသတ်နဲ့
ကိုယ်နဲ့ ပိုနဲ့တယ်...”

ဆိုတာမျိုးကအစ ဆရာဉာဏ်က သွေ့သင်ပေးတတ်ပါသည်။

တရှုံးစာပေဟောပြုခွဲတွေမှာ ပွဲမစေခင် ဆိုင်ရာကောင်သို့
လူကြီးများနဲ့ မိတ်ဆက်စကားတွေ ပြောကြ၊ အညွှန်တော်ကို စားကြ
သောက်ကြရှိသည့်အခါ ဆရာဉာဏ်ဆိုက စာတိုကလေးတွေ ကျွန်း
လက်ထဲ ရောက်လာတတ်တာလည်း ရှိသေးသည်။ စာတိုကလေး
တွေကို ကျိုတ်ဖတ်ရတိုင်း မရယ်မိအောင် အောင့်ထားခဲ့ရတာတွေက
လည်း အများပြု။

“ခင်ခင်ထူး...ညုပ်နဲ့ ကပ်ထိုင်နေတဲ့ လူကြီးကို အသာ
ကြည့်လိုက် ပါစိတ်ထဲ ဦးစံမတူနဲ့ တူသလားလို့...”

ကျွန်မက ဆရာစာတိုကလေးဖတ်ပြီး ကိုယ့်ဘေးက
ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးကို အသာ နဲ့ကြည့်ရသည်။ ဟုတ်ပါ။ ရပ်ရှင်သရုပ်ဆောင်
လွှာချွေတော် ဦးစံမတူနဲ့ တာကယ်တူသည်။ သည်တော့ ရယ်ချင်စိတ်

နဲ့ ပျိုချထားရသည်။ ဆရာဉာဏ်ကို လှမ်းကြည့်တော့ ကျွန်မကို
ကြည့်။ ခပ်တည်တည့်နှင့် စကားတွေပြောနေသည်။

“ညည်းလှမ်းကြည့်မိရင် ငါက ရယ်မိတော့မှာလေ...ငါ
ကိုယ်တဲ့ ထိန်းထားတဲ့ သဘောပေါ်ဟာ”

တစ်ခါကလည်း စာပေကော်မဲတဲ့ အမျိုးသမီးက စကားတွေ
ပိုင်နေအောင် ပြောနေသည်။ တခြား ဘယ်သူမှ ပြောမဖြစ်အောင်
အုပ္ပန်းပြောနေခြင်း ဖြစ်ပါ၏။ ကျွန်မတို့အေးလုံး ‘အင်’ လိုက်နေရ^၁
အသာင် အီထားကိုနေကြပြီ။ ခဒီးပန်းလသာဖြင့် နားလည်း နားချင်ပြီ။
သည်တစ်ခါတော့ ကျွန်မ စာတိုကလေးရေးကာ ဆရာဉာဏ်ကို
အေးလိုက်သည်။

“ဆရာဉာဏ်ကို မဲပြောနေတာ... ဆရာဉာဏ် နေခဲ့တော့...
ကျွန်မတို့ အဆောင်ပြန်နားတော့မယ်”

ဆရာဉာဏ်က ကျွန်မစာတိုကလေးကိုဖတ်ပြီး စာတိုကလေး
ပြန်ရေးလေးသည်။

“ငါတို့ကို ဘာလို့ မိတ်ဆော်းတာတလဲမသိဘူးဟာ...ဘူး
စင်ပေါ်တင်ပေးလိုက်ရင် ပြီးရော... ညည်းတို့ ငါကို ထား
မသွားကြနဲ့ အုခုတင် ငါ နားတစ်ဖက် အုသွားပြီ”

ကျွန်မတို့မှာ ရယ်လိုက်ရတာ။ ဆရာနှင့် ခဒီးသွားရတာ
အုံစရာကောင်းသည်။ ဆရာက ကိုယ်ပိုင်ဟာသောကြောင်းလည်း ရှိသူ
ခြို့တော့ သူစာ၊ သူကာတွန်း အတောင်များကို ဖန်တီးရာမှာ
အင်မက လူသဘာဝကိုလည်း ဟာသညာတို့ပြင် ရူမြင်တတ်လဲ
ပြုသည်။ ဆရာဉာဏ်ကတော့ ဒွယ်စုံရ မင်းသားကြီးပင်။ ဟာဘတ်
ပြုတတ်သည်။ ရယ်စရာ မောစရာတွေ ပြောသည့်ကြားက ဘာ

အတွက် အဖိုးတန်တာတွေ ထည့်သွားတတ်သည်။ လေးနက်သည် အကြောင်းအရာကိုပင် ဟာသကလေးတွေစွာက်ကာ နားထောင် ချင်အောင် ပြောတတ်သည်။ ဆရာတ္ထန ဟောပြောချက်တွေက များလှပပါသည်။ သည်အတဲ့ကမ Tour guide အေးကိုဂို့အကြောင်း ပြောရင်း ဝွေးဖော်သူနှင့် ဝွေးဖတ်သူတို့ကြားက ခံစာမျှရသ အကြောင်း ဟောပြောသွားတာကို မမေ့နိုင်ပါ။ နားထောင်ရတိုင်း လည်း ရိုးသည်မရှိ။

“အေးကိုဂို့ လုပ်ကျေးမ်တာကို များလုပါပြီးဟာ... လူသာ တကယ်ရှိရင် ငါကို နရင်းအပ်လိမ့်မယ်”

တစ်ခါတော့ အေးကိုဂို့ ဟောပါဆိုလို ပြန်ပြောတာကို ကျွန်မှ မှတ်မိန်သည်။ ဆရာတ္ထန အမှတ်တရတွေ ပြောလျှင်တော့ မကုန်နိုင်လောက်ပါ။

ဆရာနှင့် ဟောပြောပွဲ နောက်ဆုံးခရီးကတော့ မူဆယ် လားရှိုးခရီးဖြစ်သည်။ လားရှိုးစာပေဟောပြောပွဲက ဆရာဝင်များ ကမကထပြုသည့်ဖွံ့ဖြိုး၍ လားရှိုးပွဲခြေးမှာ မူဆယ်ကို ဆက်ကုံးကာ ဟောခဲ့ရသည်။ မူဆယ်ပွဲက စာပေနှင့် စာနယ်င်းပွဲ၊ ကျွန်မတို့ကို နှစ်ခိုး၊ ရွှေလီ၊ ကျယ်ခေါင် စသည့်နေရာတွေကို လိုက်ရှိကြသည်။ ပျောစရာကောင်းသည့် ခနီးပင်။ သည်တို့က ဆရာနှင့်အတူ သွားရ သည့်ခရီးတွေထဲမှာ သည်တစ်ခေါက် နောက်ဆုံးခိုးတာ ကျွန်မတို့ မသိပါ။ ကျွန်းကျွန်းမာမာပ်။ စေးတွေဝါးတွေ အစုံပါသလို စနစ် တကျု သောက်သည်။ အစားအသောက်ကို ချင့်ချိန်စားသည်။ ဇွဲးဇွဲး ထွေးတွေးနေသည်။ လားရှိုးစောင်း၏ နှင်းမှုပ်တွေကြား စောဇာ ထၣ် လမ်းလျောာက်နေခဲ့သေးသည်။ ဘယ်ခရီးသွားသွား သူ့ကြိုး

၃၇၆

အတွက် အနေးထည့်အကျိုး ဘောင်းဘို့တွေ ဝယ်တတ်သည်။ အမိက အတော့ မြို့တွေအတွက် စဉ်းစားပြုးပြစ်သည်။

“ခင်ခင်ထူးရှု...ငါယ်ငယ်က စင်းရှုတယ်...ငါ စင်ပါ က ဟောနေတာတွေ အတိနာအောင် ပြောနေတာ မဟုတ်ဘူး... တကယ်ဘာဝတွေ...ဘယာကြော်နှစ်ကွဲးနဲ့ ပြီးရတဲ့ နေတွေရှိတယ်...ငါ ဘယ်တဲ့ကမှ စိတ်ဓတ်မကျွဲတူး... ငါမြို့တွေကျတော့ ကံကောင်းကြပြီး...ကလေးတွေကို ငါ မရှုပ်ချယ်ဘူး... အင့်စိတ် အဝင်မခဲ့ဘူး စွဲတုပုံမဆွင်းဘူး... အခုတော့ မြို့တွေက ငါဘာဝကြီး ဖြစ်သွားပြီး... သည်ကောင်တွေနဲ့ နေရတာ စိတ်ချမ်းသာတယ်ဟ...”

မှန်ပါသည်။ ဆရာတ္ထန က သူမြို့တွေအကြောင်း ပြောရ အမေား သမီးက လီမွှာကြောင်း၊ သမက်က လီမွှာကြောင်းတွေ ပြီးပြောလုပုံသည်။ သည်အတွက် ကျွန်မတို့မှာ ဝမ်းသာရသည်။ နှုန်းပေါ်တွေ ကူးစက်ရပါသည်။

လားရှိုး-မူဆယ် စာပေဟောပြောပွဲအကြောင်း ဈွေမှန်စေး ဤနှစ်မှာ ဆရာရေးတော့ ကျွန်မတို့ နေးမောင်နှင့်အကြောင်းကို အတ်တရ ရေးရှာသည်။ သည်ဆောင်ပါးတွေက ခါတိုး ဆရာတ္ထန အကျွေး ဟာသမဆန်းဘဲ ဘဝဆန်းသည်။ ရုသတ္တ တစ်တွေးကြီး ပါသော သတိပြုမိသည်။ သည်အကြောင်းကို ကျွန်မက ဆရာတ္ထန နှစ်နှစ်ပါသည်။

“အေး...ဟုတ်တယ်ဟ...” အသက်အရွယ်ကြောင့်ပဲ လား... ခံစာမျှပဲလား မပြောတတ်ပါဘူးဟာ... ရုသတ္တ ရေးချုပ်နေတယ်...ငါ လူးချင်းဝွေဗြို့တွေရေးနဲ့ စိတ်ကုံး

၃၇၇

ရှိဘယ်...အသက်ကြီးလာရင် အထိုင်နဲ့ပဲ လုံးချင်းဝေါးတွေ
ရေးတော့မယ်အေး...ညည်းတို့လည်း ငယ်တုန်း ကြိုးစေး
ရေးဟာ...မပျော်နဲ့..."

ဆရာ လုံးချင်းဝေါးတွေ ရေးသွားဖြစ်လေသလား။ ဆရာအောင်၏
အသက်ဆက်ရှည်နော်းမယ်ဆိုလျှင်တော့ ဆရာကံချွန်၏ လုံးချင်း
ဝေါးကြိုးတွေ ဖတ်ရနိုင် သောချာသည်။ ဆရာက လက်တွေ့အလုပ်ထုတ်
သော စာရေးဆရာ မဟုတ်လား။

ဆရာအကြောင်း တကယ်တမ်းချရေးတော့လည်း ဆစ္စ
ကို သတိရမိပါသည်။ စာဆိုတော်ရာသီ၊ ဦးလင်းရာသီကို ရောက်ပြု၍
တော့မည်။ သည်နှစ်တော့ ဆရာခါးက ဖုန်းလာစရာ မရှိတော့။ ခင့်
တွေ့ အတူသွားဖို့ မဖြစ်နိုင်တော့ပါ။ ဆရာက ချစ်သောပရိသုတော်
ဆရာကို ချစ်သောပရိသုတော် ဆုံးခွင့်မရနိုင်တော့ပြီ။ ဘာလဖြစ်၍
အနုပညာအားဖြင့် ဆရာချွန် တာဝန်တွေများခဲ့သောလောက် တာဝန်
ကျော်ခဲ့ရောပါသည်။ သည့်အတွက် ကျော်တန်သောလောက် ကျော်
သွားခဲ့လိမ့်သည့်ဟု ထင်ပါသည်။ စာပေပရိသုတော်အတွက်ရော မိသာ့
အဖို့ရာပါ စိတ်ကောင်းနဲ့လုံးကောင်းရှိခဲ့ရှာသူဆိုတော့ အားလုံး၏
မေတ္တာကို ခံယူနိုင်သူအဖြစ် အမှတ်တရရှိကြတာ မဆန်းပါ။

ကျွန်းမကတော့ ဆရာပါလျှင် ပျော်ရသည့် စာလေခံးတွေ
ကိုသာ အောက်မဲ့ အမှတ်ရနေမိပါသည်။ ကျွန်းမတို့နင့် ဆုံးရှုသူ၏
ဆရာအပေါ် မှတ်ချက်ပေးပါဆိုလျှင် ဆရာသည် စိတ်ကောင်းရှိပါ။
တစ်ယောက်လို့သာ ဆိုချင်ပါသည်။

ကံချွန် အမှတ်တရ စာရွေ့မှုံး အောက်၂၃၃

ခရီးသွား

နမိတော်

(၁)

ဟုမှုလင်းလေဆိပ်ကို ကျွန်မတို့ နီးလာသည့် လေယဉ်
အောက်သွားချိန်မှာ ဆုပ်ခံပြန်ချိန်လောက် ရှိနေပါပြီ။ သို့သော်
လျှော့ပေါ်က ဆင်းလိုက်သည်နှင့် အအေးဓာတ်က နှင့်ခဲ့နှင်းဖတ်
စွဲ၊ ထိုးနှစ်လိုက်သလို ခါးကြိုးလိုက်သည့်အခါး မန္တလေးလိုမြှုံး၊
သာခဲ့ကြသော ကျွန်မတို့အနိုင် ဆွေးခဲ့သွားတော့မလို အောက်မှု
သည်။ ကျွန်မတို့ကို လာကြိုးသည်ကားက တောင်ပေါ်သွားကား
ကြိုးဖြင့်ကြိုးဆိုတော့ ကျွန်မစိတ်ထဲ တောင်ပေါ်ကိုများ တက်ရှိုး
အလို့လည်း တွေးမိပါသည်။ ကျွန်မတို့ သွားရမည့်ခရီးစဉ်က
လင်း၊ ဓမ္မာင်ပို့အောင်၊ နမိတော်ဆိုတာလောက်ပဲ အကြမ်းဖျင်း
ဆပါ၏။ ကျွန်မတို့ကို ကြိုးနေသည့် အင်ဂျင်နီယာ ဦးအောင်မြင့်

နှင့် နမ့်တောကျောင်းကြီးအသ ရွှေလပ်ကျက်များမှ တာဝန်ရှိသူ
ဦးနေဝင်းဟို လေဆိပ်မှာပဲ အစိအစဉ်ရေးဆွဲပြီးချိန်မှာတော့ ကျွန်း
တို့ နမ့်တောကို အရင်ကျေးကြုံဖို့ သေချာသွားပြီ။

အင်ဂျင်နီယာ ဦးအောင်မြင်တို့ ရုံးမှာ နေ့လယ်စာစားပြီ
ကားကြီးပေါ် ကျွန်းမတို့ တကိုကြပြန်သည်။ ဆရာညီထွန်းလူး၊ ဓမ္မ၊
နေဝင်းမြင့်နှင့် ဆရာစီးဘားနိုင်တို့ကလည်း ကားပေါ်ကို အတင်းထိုး
တက်ကြရင်း ဘယ်သိမှန်း မသိနိုင်သေးသည့်နေရာတို့ လိုက်ဖို့ ပြုကြ
ပြီ။ ကျွန်းမတို့ သားအမိန့်တော့ ကားရှေ့ခန်းက နေရာပေးအား
သဖြင့် ကျေးဇူးတင်ရပါသည်။

ဒုရိုင်ဘာကြီးက –

“ခင်ဗျားတို့ လေယာဉ်နဲ့ လာလို့မျှ... ရှေ့တယ်နဲ့ဆိုရင်
ဘယ်သက်သာမလဲ...မြစ်ထဲက မတရားအေးတယ်...
မခိုင်ဘူး”

လို့ ပြောရာပါသည်။ ရှေ့တယ်ထွေ မရောက်ခင်က မုံရှာ - ဟုမ္မာလင်
ရေကြောင်းခနီးကို တစ်ပတ်၊ ဆယ်ရက်ကြာသည် ဆိုပါသည်။ ကျွန်း
တို့ ဟုမ္မာလင်းက ထွက်လာတော့ပဲ မှုန်းလွှဲတစ်ချက်ထိုးသာသာရှိပြီ။

“ဟုမ္မာလင်း - နောင်ပိုအောင်က ၁၈ မိုင်စေးတယ်...
နောင်ပိုအောင် - နမ့်တောကာ ၁၉ နိုင်စေးတယ်...လမ်းအောင်
က သိပ်မဝေးပါဘူး...လမ်းတွေက ဆိုးတော့ ခုံးတော့
မရောက်နိုင်ဘူးလေနော...၊ မိုးချုပ်လို့ရောက်ရင် စ်များ
တို့ ကဲကောင်းတာပဲ”

ကျွန်းမတို့က ကံ့ကောင်းတာပဲဆိုတဲ့ ကျွန်းမ ပြီးမိရပါသည်။
၌ဗုံးရုံးက ခေါ်မှာ သူ မပါသလိုလိုရှိပါ။ လမ်းက တကယ်လည်း
၌ဗုံးပါသည်။ ဟုမ္မာလင်းကအထွက် မသိသာသေးသော်လည်း ၌ဗုံးနှင့်
လာသာအခါ ဆိုးစပြုလာပါသည်။ “ဒါတောင် တော်တော်
၌ဗုံးတာ... အရင် သည်လိုဘယ်ဟုတ်မလဲ... အိုး...” ဟု
သိသော စကားဖြတ်လိုက်သဖြင့် ‘အိုး’ဆိုသည့် အသကို ကျွန်းမ
၌ဗုံးဖြင့် မှန်းဆက်ညွှန်ပါသည်။ ညနေ ၃ နာရီလောက်မှာ
၌ဗုံးအောင်ကို ရောက်ပါပြီ။ နောင်ပိုအောင်သည်လည်း ဥရှမ်း
က ရွှေကြီး တစ်ရွာ ဖြစ်သည်။ ကျွန်းမတို့ ဒေါက်မြင့်ကားကြီး
၌ဗုံးရှေးတွင် လေ့ရှိစင်းပူး ကော်ကျေးတို့ဖြင့် ကူးရာသည်။
ကော်လက်စ ဥရှမ်းကျေးတံတားကြီးက ကျွန်းမတို့နှင့် မလှစ်းမက်း
၌ဗုံးဖြော်ပြီ။ တံတားကြီးပြီးရွှေ့တော့ နှီးရာသီမှာပါ ဂုံးဖြတ်နိုင်ကြ
၌ဗုံးည်။ ဥရှမ်းမြစ်ကတော့ မြစ်ဝါးမြစ်ဖြစ်နေသည်ကို ကျွန်းမ သတိ
၌ဗုံးသည်။ နောင်ပိုအောင်မှာ အဆာင် ကောက်ညွှန်ပေါင်းတင်း
၌ဗုံး ဥရှမ်းထွက် ငါးပေါင်းကြော်ကို တဝေ စားလိုက်ရသေးသည်။
“မြစ်ရောက ဒီလို ဝါတာပဲလား... ဥရှမ်းကို ကျွန်းမ^ပ
ပထမဆုံး ဖြင့်ဖုံးတာနဲ့ မေးတာပါ”

“အား... ဘယ်ဟုတ်လိမ့်မလဲ... ကျွန်းမြို့ငယ်ငယ်က ရေထဲ
ကူးနေတဲ့ ကျောက်ငါးကြင်းကလေးတွေး ကျောက်ခဲလုံး
ကလေးတွေ အတိုင်းတို့င်းမြင်နေရတာ... အခုက်တော့
မဝါဘဲ ရှိပါတော့မလားများ”

ဒရိတ္ထဘာကြီးက စကားတွေ ချိန်ထားပဲ ရပါသည်။ ကအား
ရွှေတွေကို ပန်းပြီး မောင်းသည်။ ရွှေတွေထဲက ဖြတ်သည်။ ရွှေမြို့
မောင်းသည်။ သဲကျင်းသောင်ကုန်းတွေကို ဖြတ်ပြီး မောင်းသည်။
မျောဓိးခုံ ခေါ်ကြသည် များစာပုံဟောင်းတွေပေါ်က မောင်းထား
ကိုလည်း ကြောရသည်။ လမ်းရွှေတွေကတော့ ရွှေကြီး ရွှေခိုင်ထဲ
များသည်။ များသောအားဖြင့် ရှုစ်းရွှေတွေဟု ပြောပြ၏။ အေးရှုံး
လူသော ရှုစ်းကျေးရွှေများ၏ လုနေမှုဘဝကို ဖျိုးဖျိုးဖျုပ်ဖျုပ် ဖြင့်
ရှာသည်။

နောင်းပို့အောင်က စားလာသည့် ပေါင်းတင်းကင်းနှင့်
ငါးကြောသည် နောင်းပို့အောင် နမဲ့တော့ ဘုရားမှုံး ကြောက်သွေး
လောက်ပြီး ဉာဏ်မျိုးချုပ်ပေါ် ပိုအေးလာလေ။ ကားပက်လက်ပေါ်
လိုက်ရသည့်ဆရာတွေ အေးကြရော့မည်။

တော်တော်ကြီးမှောင်းမှ ကျွန်းမတို့ကားဒေါက်မြှင့်ပြု
နမဲ့တော်ရွှေကို ဝင်သည်။ တော်ကြီးတော်ကြီး၊ တော်လမ်းတော်
လမ်း၊ တအိအိ မောင်းလာခဲ့ရာက မီးရောင်တွေ ဖွေးခဲ့ မြင်လိုက်
ရတော့ ဝမ်းသာသွေးမိပါသည်။ နမဲ့တော်နဲ့ ဟုမွှဲလင်း တယ်လုံး
ပို့အေးသလဲ မေးတော့ ကားဆရာကြီးက “အိုး...အေးပြီကော်...
နမဲ့တော်မှာ နေရောင်မြှင့်ရတာတော် ကြာပြီလေ” လိုလိုသည်။
ကျွန်းမတို့ကို နေရာချေပေးသည့်အိမ်ကြီးမှာ ကျေယ်လွင့်ရှုံးမက ဥဇ္ဈာဒီ
ဦးမောင်နိုင်က မီးသွေးမီးဖိုက်း ဖိုးပေးထားသဖြင့် ရောက်ရောက်ရှုံး

ပို့တင်ကင်သလို ကင်ကြရပါသည်။ ကျွန်းမတို့ အိပ်ရာဝင်တော့
တော့ နှင့်ပေါ်များ ကြော်သံကိုပင် ကြားနေရသည်။

နေရောင် မထိုးသော်လည်း နမဲ့တော်မန်ကိုစော်းကတော့
တော်နေပါသည်။ နမဲ့တော်ကို အလင်းရောင်ထဲမှာ မြင်လိုက်ရတော့
သွေးနှင့် ဖြောက်သွေးတွေကို မြတ်စွာသော်လို ခဲ့စားပေါ်သည်။ မျေားခိုင်း
ဟီးနေအောင် ဖွင့်ထားကြသည်။ ရွှေလုပ်ကွက်တွေကို အမြဲပြု
လိုသူ့ ရနိုင်အောင် စင်းကျင်းရောင်းဝယ်နေကြတာသို့တယ်။

“ကျွန်းမာရောက်ပါစကား အိမ်ခြေ ဘုဂ္ဂ လောက်ပဲ ရှိဘယ်...
အခုတော့ တစ်ထောင်ကျော်ပြီ...ဟိုတုန်းက စွဲ အေး မှုက်
တွေဆိုတာ အိုး...ရှုးခေါင်းမြှုပ်တယ်...မြင်တွေဆိုတာ
ညမ္မားချုပ်ရင် ဖွဲ့စ်း ဆုပ်ပက်နေသလိုပဲ...လူမှုရေး၊ ကျွန်းမာ
ရေး၊ ပညာရေး သိပ်နောက်ကျော်တာပေါ့...ကျွန်းမာက
သူမှာပြုဆိုတော့ ကျွန်းမာရေးကိစ္စတွေဆိုရင် နိုင်ခြဖြုပ်း
ပေးခဲ့ရတယ်”

ဟုမွှဲလင်းတစ်စံက်ကမ်းက ကက်သာရွာသူ ရှုစ်းအမျိုးသမီး
ပြုဆရာတော်ကြီး အော်သိန်းဝင်းက အနှစ်နှစ်ဆယ်ကျော် အခြေကျ
အနှစ်သော နမဲ့တော်ကို သူဇာတိရွှေလို သံပေားအုပ်စိုးရွာသွေးဖြစ်သည်။
တော့ ဥရုမြစ်ကို မေးတင်ထားသည် နမဲ့တော်သည် ရွှေပါမားကတ်
တွေ့ဆွဲလို ဆိုင်ကြီးကနားကြီးတွေ ရှိစားပြီ။ ရွှေလုပ်နှင့် စက်မှုပစ္စည်း
အင်ဂျင်သုံးပစ္စည်းတွေသာမက စက်အင်ဂျင်အမျိုးမျိုးကိုပင်

ကြိုက်တာ ရွှေးဝယ်နိုင်သည်။ အရှင်ကတော့ တစ်ခုခုလိုချင်လျှင် ဟူမှုလင်းကို ပြောရသည်။ မိုးရာသီဆိုလျှင် ဥရုမြစ်ကိုသာ အားကို ရသည်။ လူနာ ဆေးရုံးတော့လည်း ထိုးလေ့ကောလေးများဖြင့် တနဲ့ စုန်ဆင်းခဲ့ကြရသည်။ အခုတော့ ကားတွေ ရှိလာပြီ။ စက်တဲ့ မော်တော်ငယ်တွေ ရှိလာပြီ။ ဆိုင်ကယ် ကယ်ရှိတွေပင် ရှိလာပြီ။ နှစ်တော့-ဟူမှုလင်းကို ကြိုက်သည့်ယော်ဖြင့် ကြိုက်သလို အွာ ပါလေ။ နှစ်တော့မှာ စာကြည့်တိုက်ကြီးဖွင့်စွဲ လုံးပမ်းနေကြသည့် လိုလည်း မြင်ခဲ့ရသည်။ နယ်လှည့် ပဒေသာကပွဲမှာ မင်းသားညွှေ့ နှစ် လင်းကော်များကို ခေါင်းဆောကာ နှစ်တော့လှုထုတို့ ကြိုးဖြင့် ညာစဉ် ဖျော်ဖြေနေသည်။ ကျွန်မက ပွဲကြည့်တိုသလေး ဆိုတော့ ညာစဉ် ရုံးပြည့်သည်ဟု ဆိုပါသည်။

နှစ်တော့မှာ မနက်ခင်းချေး၊ ညာနောင်းချေး ရှိသည် ဆရာမကြီး အော်သိန်းဝင်းက စိုင်းဖော်သေးရှိ၊ တွေ့က်အထက်တော် ကျောင်း၊ နှစ်တော့ချေး စသည်ဖြင့် စေရာအနဲ့၊ ပိုးပေးပါသည်။ နှစ်တော့တွေ့က်အထက်မှ ဆရာမအော်သန်းရိုက် နှစ်တော့ပညာအောင် ကို ပြောပြသည်။

“ဟိုတုန်းက လယ်လုပ်ရှိနိုင်ဆိုရင် လယ်ထဲကို စီသား လိုက် ဝင်သွားကြတာ...ကျောင်းဆရာက ဂုတ်တုတ်ထိုး နေရတာပဲ...လယ်သိမ်းပြီးလို့ ရွာကို ပြန်လာကြအောင် အွေကျောင်းပိတ်လို့ ဆရာက ဖြို့ပြန်ပြီး။ စသည်ရှိနိုင်တဲ့ တစ်လဲ, တစ်လွှဲလောက်ပဲရှိတာ...ဒါနဲ့ ကြာတော့ မြှင့်

ချေဘူးဆိုပြီး ကျွန်မတို့က ဖွံ့ဖာသီမှာ ကလေးတွေကို စာသင်ပေးကြရတယ်...၊ အခုတော့ ပညာတတ်တွေ များလာပြီ...ဝစ်းသာစရာပေါ့”

ကာလတစ်ခုတဲ့နဲ့က နှစ်ဖယ်ချောင်း ပုံပြင်တွေကို သိန်းဝင်းက ပြောပြုဖြင့် ကြိုက်သီးထမိသည်။ ရဲခဲ့နိုင်သည့် ပြုယ်ချောင်း ရေတွေအကြောင်းလည်း ပါသည်။ ပျော်နှစ်ချုပ်တဲ့တား လေးလေးမှာရပ်ရင်း နှစ်ဖယ်ချောင်းကို ကျွန်မ ငါးကြည့်နေမိသည်။ နှစ်တော့ နှစ်ဖယ်ချောင်း စေကြည့်ကြည့်က ဥရုမြစ်ထဲကို ပြောရွား ပောင်းနိုင်ခဲ့ပြီ။ ဟိုတုန်းက နှစ်တော့တစ်ဖက်ရှိ မိုင်းကိုင်းမှာ တော်ထောက်ဖြော်ပိုင် ရုံးစိုက်သည်။ ရဲစခန်းရှိသည်။ ဘက်တိုက် ထိုသည်။ ဆေးပေးခန်းရှိသည်။ နှစ်တော့က မိုင်းကိုင်းရိပ်ကို မိုကာ ပော်တည့်ခဲ့ရသည်။ အခုတော့ နှစ်တော့က ရုံးစိုက်ဆွဲဖြစ်စွားခဲ့ပြီ။

နှစ်တော့ ရွာလမ်းတွေပေါ်မှာ ရွေးသွားရွေးလာတွေ အာပန်းခုပ်နေသည်။ နောင်မိုး၊ သပြေကုန်း၊ နောင်ဆိုင်း၊ သက်ကယ် ဆောင်း၊ ပုံးစွဲ ရှုမ်းရွာကလေးတွေက လာကြသူ ရွေးသည်တွေမှာ အယ်အချိန်က လာကြရသည်မသိ။ သုပ္ပါကို လောက်ထားသည့် ရေ့ဆိုင်းကလေးတွေ ဇေးချေကာ ရွေးရောင်းနေကြသည်။ ရွှေကျင် သည် အင်ဗိုင်းတွေကတော့ နယ်မှာ မရှိမဖြစ် ရွှေကျင်ကိုယ်သာ ဆင်ပါ၏။ ယမနေသား ရွှေအင်ဗိုင်းတစ်ချုပ်ကို လေးထောင်ဆို၏။

‘ယူလီဟား...’; ‘ယူလီယူ...’ အချင်းချင်း ရှုမ်းစကားဖြင့် သံဆက်သံကလေးတွေက ချုစ်စရာကောင်းလှပါသည်။ ရှိသား

ပုဂ္ဂလင်းကြသာ ရှုမ်းသွေးချင်းများ ချစ်ခင်မှုတွေကို မြင်နေရသည်။ ကျွန်မကတော့ သည်လိုအနေရာမှာ သည်လို ရွာကြီးတစ်ဆဲ ရှိနေတာ ကိုပါ အံသွေနေမိပါသည်။ ကျွန်မက နှစ်တော့ဆိတာ ဘာအမို့သိလဲ ဆိတာ ? 'ရေခေါင်းခွဲ၊ တဲ့ နေရာပေါ့' လို့ ပြောသည်။ ဥရမြစ်ရှိ ဒိုးတိုက်သည့် ရွာကလေးလို့ ဆိုချင်ပုံရပါ၏။ ညနေကလေး စောင်းလာတော့ နှစ်တော့သည် အေးစပြုလာပြန်ပြီ။ ကိုစွဲမရှိပါ။ တည်းအံမှာ မီးစိုကလေးရှိနေမှာ သေချာပါသည်။ မနက်ဖြန်မှာ တော့ ကိုအိုက်ဆမ်း၊ ကိုအောင်ကြွယ်၊ ကိုအောင်းသို့၊ ကိုစိုးသိကြော တို့အဖွဲ့က ရွှေလုပ်ကွက်တွေသို့ ပိုပေးကြေးမည်။ တို့မှင်းအောင် မဆွေဆွေတင့်တို့ အောင်နှစ်မက နဲ့ပတ်တောင်ဆရာတော်ကို ဖုံးထိုးမည်။ ကျေးဇူးတင်စိရပါသည်။

မြန်တိုင်းနိုင်ရာမှု ၁၇၂၁၁

ဟုမ္မာပိုင်းချေး

နှင်းရောဖြူပါဆိုင်းနေသည့် ဆောင်းမနက်ခင်းထဲမှာ မြှုလင်းရွေးရှိရာ ကမ်းနားလမ်းအတိုင်း ကျွန်မတို့ လျှောက်လာခဲ့သည်။ မြို့အနောက်ကမ်းခြေ ချင်းတွင်းမြစ်သည်ပင် နှင်းတွေ အား မြုပ်နေသည်။ ရေငွေ့နှင့် နှင်းမြှုပွဲ ရောထွေးနေတာကို သာခံတွေက မိုင်းတိုက်သည်ဟု ဆုံးကြသည်။

ကျွန်မတို့ တည်းခိုသည့် နဝါရတ် တည်းခိုခန်းမှ ချင်းတွင်း အောက် လမ်းလျှောက်တွက်လိုက်လျှင်ပင် ကမ်းနားလမ်း တာပေါင်း အောက် မြစ်နှင့်အပြိုင် ပြောနှစ်တန်းနေသည်။ ကျွန်မတို့ လျှောက်လာ သည့် မြစ်ကမ်းနားလမ်းမကြီးကလည်း ရှည်လျားသလောက် ပျော်ပြန်ပါသည်။ လမ်းမကြီးတစ်ဘက်မှာတော့ မြစ်ကို မျက်နှာမှ သား စတိုးဆိုင်တွေ၊ စားသောက်ဆိုင်တွေ၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် တွေ၊ တည်းခိုခန်းတွေက အခန်းချင်း ဆက်ရှိနေသည်။ ဟုမ္မာလင်းကို လှမ်းက ရောက်လာကြသာ ခရီးသည်တွေက တာရိုးလမ်းပေါ်

တက်မိကြပြီဆိုလျှင် ဧရားကိုရောက်ပြီ။ မြစ်ကမ်းပါးလမ်းတစ်လျှောက်
လမ်းလျောက်လာကြရင်းက ကျွန်မတို့ သတိထားခိုသလောက်
ဟုမွှေ့လင်းရေးက ဝက်ဝက်ကွဲအောင် စည်ကားနေပြီ။ ဘယ်အခို့
ကများ ရေးစဉ်နေတာပါလိမ့်။ သူ့ဒေသနှင့် သူ့ရာသီဆိုတော့
သည်လောက် အအေးဒဏ်ကို မှုကြပ်မပေါ်။

“မနက်သုံးနာရီ လေးနာရီကတည်းက ရေးစစည်တဲ့
ဆရာမ...အအေးက လာကြတဲ့ ရေးသည်စတွေရော့ ၏
ဝယ်ထွေရော ဟုမွှေ့လင်းကို အအောက်း ရောက်လာတတို့
တယ်...ရေးကြီးတင်မကပါဘူး...တစ်လျောက်လုံး ဆို့
ခုံးထွေက ဆက်နေတာ ဆရာမရဲ့ ဟိုဟာက သည်ဘယ်
ဆုံးအောင် လျောက်ဖို့တောင် မလွယ်ဘူး”

ကျွန်မတို့ကို မနက်အောင် ဟုမွှေ့လင်းရေး လိုက်ပို့အေး
ကိုနိုင်နိုင်ကျော်က သူ့ဖြူးကလေးက ရေးတန်းအကြောင်း ပြော၍
သည်။ ဟုတ်လည်းဟုတ်ပါသည်။ ရေးဆိုင်တန်းတွေက တစ်ချော်
တစ်ခြား။ ဟုမွှေ့လင်းသည် အထက်ချင်းတွေသုံး ရောင်းသုံး
ဝယ်ပန်းလှသာ အချက်အချာဖြူးကလေးဖြစ်သည်။ သည်ဖြူးကလေး
မှာ တစ်ပတ် တစ်ကြိုး လေယဉ်ဆင်းသည်။ စည်ကားသော သင်္ကာ
ဆိုပို့ရှိသည်။ ရွှေလုပ်ကွက်တွေ ဟုမွှေ့လင်းဖြူးနှင့်ထဲမှာ အနဲ့အဖြူ
ရှိသည်။ သည်တော့လည်း ဖြူးရေးစည်ရတော့သည်။ ကမ်းနားလုံး
တစ်လျောက် မောင်းနှင်းလာတတို့ကြသော ကုန်တစ်ယာဉ်ငယ်များ
တော်လာရှိတွေပေါ်မှာ လှတွေရော ကုန်ထွေပါ အပြည့်။ အနဲ့ဝန်ဆုံး
ကျွေးဇူးတွေက ရေးမနက်ခင်းအမဲ့ လာကြုံသူတွေဖြစ်သည်။

‘မြို့မရေး ဟုမွှေ့လင်းပြီး’

ရေးရွှေ့ဆိုင်းဘုတ်စိမ့်စိမ့်းရှေ့မှာ ကျွန်မတို့ အမှတ်တရ
ဘုတ်ပုဂ္ဂိုက်ကြသည်။ ရေးခင်းရေးကွက်ကို လမ်းမနှင့် သိုးသန့်
အောင် သံဆန်ခါကြပ်ကျွဲဖြင့် ကားထားသည်။ ရေးမကြိုးက
ပြုရှုံးလုပ်ပါသည်။ ကျွန်မတို့ ရေးအတွင်းသို့ ဝင်လိုက်သည်ဆိုလျှင်
၌ နှင့်မှန်ကြားက ရေး၏ရန်ကို ရနေကြပြီ။ ရေးကို စနစ်တကျ
ဗျာက်ချေထားသဖြင့် ရေးဝယ်ရတာ အဆင်ပြောသည်။ ကုန်ပစ္စည်း
အောင်ကြပ်ကြပုံမှာလည်း စနစ်တကျရှိပါသည်။ ရေးဝယ်တို့ လိုချင်တာ
သုသွေ့ စုလင်အောင် စင်းကျင်းကြတာကို သတိထားမိပါသည်။
ကုန်-မန္တလေးဖြူးကြိုးတွေမှာ ဝယ်လို့ရနိုင်သုသွေ့ ဟုမွှေ့လင်းရေး
သည် ရှိသည်။ စတုံးဆိုင်ပစ္စည်းတွေ၊ အထည်အလိပ် လှည့်းကုန်
ပြု...။ ဆောင်းဝတ် အထည်တွေကလည်း ရာသီထည်ဆုံးတော့
သုတေသနပုံသုတေသနပုံ။ အမျိုးထည်တွေ၊ သိုးဓမ္မးဦးထပ်၊ ခြေလုံးနှင့်၊ ခြေအိတ်
ဗျကာတော့ သည်အသုံး အရောင်းအသွောက်စုံး ကုန်ပစ္စည်းတွေ
ပြုလိုမည်။

ရေးအတွင်းထဲကို ကျွန်မတို့ တို့ဝင်လာခဲ့ကြတော့ ရေး
အောင်းထဲ့ သားဝါးဆိုင်၊ အသီးအနဲ့ရောင်းသည့် ဆိုင်တွေက
သည် သူ့ဆိုင်ခုံးနှင့်သူ့သန်သန်ရှင်းရှင်း စင်းကျင်းထားသည်။
သုတေသနရာမှာတော့ ရေးအခင်းအကျင်းက ခေတ်ပေါ်မဆန်ပါ။
အဆန်သည်။ အသေဆန်သည်။ ကြံးမားလှသာ လေ့ကြံးများဖြင့်
ပြုသုတေသနအမောက်သိပ်ထားသည့် မန်ညွင်းချဉ်များ၊ ဟင်းပါ်များ
သည် ဝယ်ချင့်စွုယ် ကောင်းလှသည်။ စိန့်အနဲ့ဖြစ်။ မွေးမွေး

သင်းသင်း ရန်ကြောင့် ကျွန်မ စိတ်ဝင်စားသွားမိသည်။ ဟင်းပါဌ်မှာ မုန်ညွှန်းကို ဆန်မှုန်ဖြင့် ပေါင်းထားသော ရှိုးရာစုဖြစ်သည်။

“ဟင်းပါဌ်က ဘယ်လို့ရောင်းတာလဲ...”

“တစ်ညွှန်းကို တစ်ရာ... သည်ဘက်က ပေါင်းချေပေါင်းထားတာ... ဟိုဘက်ကတော့ ရှိုးရှိုးပဲ ချက်ထားတာ... ယူလေ... ပါပေါ်လေးမယ်လဲ”

ရှိုးသည်မိန်းကလေးက အစဉ်လိုက်ပေါ်ထားသော မုန်ညွှန်းကို တစ်စုံးကို ရွှေ့ချက်ကာ ကျွန်မကို ဝယ်ယူ ပြောနေသည်။ မျက်နှာကလေးပင် ပြုးထားလိုက်သေး၏။ အချို့ ရွှေးသည်တွေက ဆိုရှိကြေးကနားကြီးခင်းကာ ရောင်းကြသည့်မဟုတ် ဖိန်းခင်းကာ ရောင်းချငော်သည် ရွှေးသည်တွေ။ ခံတောင်းပက်လက်ဖြင့် ရောင်းချငော်သည် ရွှေးသည်တွေ၊ ပိန့်သံတွေခင်းကာ ရောင်းချငော်သည်တွေ၊ ခြင်းတောင်းထဲမှာ သည်အတိုင်း ချုပြေရောင်းချငော်တွေ စသဖြင့် အမျို့မျိုးရောင်းချငြသည့် နေရာဖြစ်သည်။ သည်နေရာ ပကာသန မလိုပါ။ လတ်ဆတ်ခြင်းနှင့် ဖော်ရွှေ့ခြင်းသာ ရှိပါသည်။

“သူတို့က တောင်ပေါ်က လာရောင်းကြတဲ့ ရွှေးသည် တွေလေ... နာဂရွေးသည်တွေလည်း ပါတယ်... ချင်းရွှေးသည်တွေလည်း ပါတယ်... ရှိုးရွှေးသည်တွေကတော့ အများဆုံးပေါ့... ဟိုတုန်းကဆိုရင် ကျွန်မတို့ ဟုမွဲလင်း ရွှေးက မနက်ရိုးနာရီအထဲ စည်တာ... အခါတော့ တစ်ဦးကို ရောင်းဝယ်ဖော်ကြတာပါပဲ... တော်ပေါ် ရွှေးသည်တွေ ကတော့ ညာ တစ်ချက် နှစ်ချက်လောက်ကတည်းက ဇွဲ

၃၇၈ ကျေးမွာ ၁၇၁၆

တွေကနေရောက်နေကြပြီ... သူတို့ပါလာတဲ့ပစ္စည်းကျွန်ရင် ရွှေးလေးဘာလေး ဝယ်ခြစ်းပြီး ပြန်ကြတာပါပဲ...”

“သည် မြို့မရွေးသစ်ကြီးနေရာက ဟိုတုန်းက စစ်တန်း လျားသောင်းတွေရှိတဲ့ နေရာပါ... အရင်ရွေးနေရာက အခါ မြို့တော်ခုံးမနာပါ... သည်နေရာပြောင်းလိုက်တော့ နိုဂျာယ်ပြန့်၍ သွားတယ်”

ကျွန်မတို့ကို လိုက်ပို့ကြတော့ ဟုမွဲလင်းသူ မသန်းမြင့်၏။ မခင်၍။ မြင့်တို့က ရှုံးပါကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်မကတော့ မူလဲမတတ် အေးစက်နေသော ဆောင်းကြမ်းကြော်းလှုတို့တို့ကာ တွေ့ကာ မနက်စောင့်သာ သန်းခေါ်သောသောကောက်တည်းက ရောင်းအပွဲ့၍ အနည်းအကျဉ်းနှင့် တောင်ပေါ်က ဆင်းလာကြသွားတွေ့သာ တအုံတဲ့ ပေးမောကြည့်နေဖိပါသည်။ ဘယ်လောက်များ အော်များရှာကြလိမ့်မလဲ။ ခြင်းတောင်းကြီးတွေကို ထမ်းပါးလျှို့ကာ အိုးအိုးများဖြင့် အဝေးခနီးက လာရောက်ကြသည်ဟု ဆို၏။ အို့ကလည်း ပလိုင်းခြင်းတွေကို နှုံးမှုသို့လို့ကာ ခြင်းတောင်းထဲ ထိုးဆောင်နေသည့် ကောက်ညှင်းပေါင်း (ပေါင်းတင်းကျည်) တွေ အျိုးပြီး လာရောင်းကြသည်။ ရွေးမေးမော့တော့ တစ်ချောင်းကို တစ်ရာ၊ အို့ရှင်းအော်များ နှစ်ရာ၊ ကျုံည်တောက်ဝါးက နှစ်ပါးပါး၊ အထဲက ဘာက်ညှင်းကလေးတွေကလည်း ရွှေးမွှေးမီးမီး၊ ကောက်ညှင်းချောင်း ပေးလောက်တာ ဝါးမိမိနဲ့ကလေးသံးကာ နှုံးလွှားပါသည်။ လေယဉ်းပြန်ရိုးစိုးစိုးတွေ့ထားသော်လည်း ကောက်ညှင်းချောင်း တော်တော် အွား ကျွန်မ ဝယ်ဖြစ်ပါသည်။ မသကာ လေယဉ်ဗုံး တော်းပန်

၃၇၉ ကျေးမွာ ၁၇၁၆

ရုံ။ ဈေးသည်က တစ်ဧပြီးချင်း ဈေးပေးရှာသည်။ “ကြော်စားရင် မာတယ်...မီးနဲ့က်စား မွေးလိုက်တာမှ”။ စားပုံစားနည်းကိုပါ လမ်းညွှန်လိုက်သေး၏။ ပုဂ္ဂန်ကျပ်တင်၊ ငါးကျပ်တင်ကလေးတွေကို ရှုက်များဖောက်ပေါ်ပိုကာ တစ်ပုံ ငါးရာ ရောင်းကြတာလည်း တွေ့ပါ သည်။ ဝန်းကြေးတွေက အုန်းသီးလုံးမတွေလောက်ရှိ၏။ မြေရောင် ထန်သော ဥရှုည်ရည်ကြီးတွေကကာ ဘာပါလိမ့်။

“အခါ သလောကနှစ်စွဲးလို့ ခေါ်တယဲ ဆရာမဲ့... ဘုက္ခ အခွဲခွာပြုတ်ရတယ်... မဟုတ်ရင် ငါးတယ်... ကျွန်းမတ် သီးမှာတော့ ဆန္ဒ်းမကင်း ဖုတ်စားကြတယ်”

ကျွန်းမက ဈေးသည်အမျိုးသမီးကို သည်းတွေးအကြောင်း မေးတော့ ‘ချင်းခေါ်ခန်း’ လို့သာ ဖြေသည်။ ဘာလူမျိုးလဲဆိုတော့ နာကတဲ့။ နှင်းရှုပ်တွေ ဝန်သည် မျက်နှာကလေးက နာကတော်တဲ့က ပန်းပွင့်ကလေးနှင့်တူသည်။ ကျွန်းမှုနှင့် နာကအမျိုးသမီးကြားတို့ မသန်းမြင့်ဈေးက လိုအပ်လျှင် ဝင်ရှုင်ပြသည်။ ဝင်ပြသီးကျပ်တိုက် တွေးကတော့ တစ်ပြည့် ထောင့်ငါးရာ၊ ဒေသအခေါ်အားဖြင့် ဈေးပို့ဆိုင် ငရှုတဲ့ ခေါ်ကြောင်း၊ အလွန်စပ်ကြောင်း ပြောပြတော့ စောဓာတ် စားခဲ့သော ရှုစ်းမှန်ဟင်းခါးကို ပြောသတိရမိသည်။

“ရှုစ်းခာန်ကို မှန်ဖတ်ကြော်ထားတာပဲ... ဘာအသားတဲ့။ တော့မပါဘူး... ဒါပေမဲ့ စားလို့ကောင်းပါတယ်... ဈေးလို့ မိုလ် ငရှုတ်သီးမှန်ကလေး ဖြူးရင် ပိုအရသာရှိတယ်... ဈေးသွားတာပဲ”

ဟာမွှဲလုံးဘူး အိမ်ရှင်တွေ ဈေးလိုက်သော ရှုစ်းမှန်ဟင်းခါးနှင့် ဈေးပို့ဆိုင်ရှုတ်သီးမှန်က စွမ်းလုပ်၏။ အေးစက်စက်မနက်ခင်

ဈေးလို့ဆိုင်ရှုတ်သီးမြေကြာင်း ကွွန်းမှာ ခဲ့သည်။ ဈေးပို့ဆိုင် ရှုတ်သီးစိုး တစ်ပုံကို ငါးဆယ်၊ တစ်ရာ။ သည်အသမှာ အဆွဲရုံသာ အဖြုံးနှင့် ပန်းရောင်ပြောက်ထိုး ပဲစားလုံးလုံးကလေးတွေ တွေ့ပါ တစ်ပုံနှစ်ရာ၊ သုံးရာ။ ရှုစ်းနှင့်ဖြူးဖြူးကလေးတွေက နှစ်ဘူးတို့ တစ်ရာင်းခါးတယ်။ မန်ကျဉ်းသီးစိုးတွဲ တစ်တွဲတစ်ရာ။ ဘေးစိုးသော တစ်ထောင်တဲ့ ရှုစ်ရာတဲ့။ ချင်းတက်ကလေးတွေက နှစ်ကလေးများဖြင့် လွှေဆောင်လှသေးတော့။ နာမည်ကျော် ဒေသ နှင့်ကင်းလိုအွေးသီးကလေးတွေက တင်းတင်းပြောင်ပြောင်နှင့် ထွေသည်။ ခြင်းတောင်းထဲမှာ ထိုးနိုက်ရောင်းချင်နေသော ဂန္ဓာမှု အေးသွားရွှေ့ကလေးတွေးကလည်း ချိစ်ရာ။ အကိုစတားပိုးရောင်းစေးတဲ့ နှင်းဆမ်းထားတော့ လန်းကော့နေသည်။ ဒေါင်းစကြား ပြောသန်း စသည် တော့ပန်းတော့ပွဲကလေးတွေကိုလည်း ပုံတဲ့ခဲ့ရသည်။ ဟင်းချို့ချုပ် ကြိမ်ဖူးနှင့်ကလေးတွေကို မျှစ်များလို ပေးသည်းကာ ရောင်းနေသွေးတွေလည်းရှိသည်။ ကြိမ်ဖူးဟင်းချို့ကို ပေးသွားရွှေ့မှာတတည်းက ကျွန်းမှာ သောက်ခဲ့ရသည်။ တစ်နေရာမှာ အရွက်ကလေးတွေ ပုံရောင်းနေကြတာ တွေ့ရသည်။

“ဒါက နေပူဟင်းခါးရွှေ့ကြော်ခေါ်တယ်လေ... ဟင်းခါးရွှေ့ သောက်ရတယ်... အေးဖက်လည်း ဝင်သတဲ့”

ဟုမွှဲလင်းရေးထဲမှာ အေးဖက်ဝင် သစ်သစ်ဖူးတွေ တော် အေးမှားမှား တွေ့ရသည်။ လောက်သေးရွှေ့၊ အေးမြင်းရွာ၊ ပေါက် အေးရှုံး၊ ရှုံးမတက်း၊ ဇော်ရှိတောင်တွေး၊ မင်းရှိသော မန်းတား၊ ဝံအေး အေးခါး၊ ဂုံးခါး၊ ကညာင်ခါး၊ ငုတ်များ အဖြစ်ပြုတ်သည်ဆိုသော

မြေမကပ်၊ ခပ်ထုံနေ၊ ယာလိမ့်ဟီး၊ ပိန့်ဦး၊ မျှောက်ဦး၊ သင်းတေဘက်ဦး၊
ကြွေးဦး စသည်တွေလည်း ရှိသည်။ သဘာဝကပါးအေား သစ်သီး
သစ်ဦးသစ်ဖူတွေကြောင့် ထင်ပါရဲ့။ ဟုမ္မာလင်းသုကာလေးတွေ လှုပြ
သည်။ ရှိးသားဖြေဆုံးမတ်ခြင်း၊ နှီးညှုံပြင်း၊ အေးဆေး တည်ပြု
ခြင်းသည်ပင် ဟုမ္မာလင်း၏ ကိုယ်ပိုင်အလှဖြစ်သည်။ ဈေးထက်
မပြန်ချင်သားသော်လည်း ခရီးက ဆက်ရေးမည်။

ဈေးထဲက ကျွန်းမတို့ တွက်လာတော့လည်း လမ်းမပေါ်မှာ
ထမ်းပိုးထမ်းဖြင့် ဈေးရောင်းပြန်ကြသူ ဒေဝံတိုင်းရင်းသားမျိုးနယ်
ဆွေးချင်းတွေကို တွေ့ရပြန်သည်။ ထုတေသား အဝတ်အထည်များကို
ဝတ်ထားကြသည်။ ခေါင်းပေါင်းတေဘက်ကြီးကြောက်ကို ပေါင်းထားကြ
သည်။ အများစုကတော့ ဝါးခမာကတွေ ကိုယ်စိဆော်းကြလျက်။
ဟုမ္မာလင်းဈေးကအပြန် အိမ်မှာ လိုအပ်သမျှဝယ်ကာ သူတို့နေထိုင်
ကြရာ တော်လော်ခြားကလေးတွေဘက် ပြန်ကြပြီ။ ထမ်းဆိုင်းထမ်း
ကလေးကို ထမ်းရင်းပြန်ကြတာကိုက ဂျမ်းစရာ။ သူတို့ ခြားကလေး
တွေက ဘယ်မှာလဲ။ တော်လော်မှာလဲ။ တော်ခြေမှာလဲ။

ကျွန်းမစိတ်က သူတို့နေဘက် တေဘက်ကောက်လိုက်နေဖို့
သေးသည်။ သူတို့ကတော့ ဟုမ္မာလင်းဈေးကို ညာကြီးသန်းခေါင်
တစ်ခေါက်ပြန်လာကြလို့မည်။ ကျွန်းမကတော့ ဟုမ္မာလင်းဈေးကို
နေဘက်ထပ်တစ်ခေါက်ရောက်နဲ့ ကြားဦးမည်လင်းသည်။

ပြန်မေတ္တာ်မြေကျော်မြေး၁၀၀၇

ကပ်မဟန်လမ်း

ကျောက်မဲမြို့တွင် ‘အမေနေ့’ အထိမ်းအမှတ် စာပေ
အာပြား မိတ်ကြားလာကတည်းက ဆရာမြာသန်တင့် ရေးသော
သွေ့ဆေ့သွေ့ယူ ကဇ္ဈာဒ် ကို ကျွန်မ ပြန်ဖတ်ပြစ်ပါသည်။ ကျောက်မဲ
မြို့ကို ၁၉၀၂ ခန့်က မြို့ပန္နက်ချုံသည်ဟု ဆိုသဖြင့် မြို့သက်
၁၅၅ နှစ်ရှိခဲ့၍။ သိပေါ်စော်ဘားကြီး ဆာစာချုပ်၊ လားရှိုးအရေးပိုင်
ခွဲတော်သန်တန်၊ ကျွန်းနယ်ပိုင်ကြီး ဦးခွန်ထွန်း၊ ကျောက်မဲကြီးရွာ
သို့မြို့မှာတို့ လာရောက် ပန်ကိုရိုက်ပေးကြသည် ဆိုပါ၏။
သမ်ကို သုအပိုင်၊ ကိုယ်အပိုင် တည်စေချင်ကြရာက မြို့နှစ်မြို့
အက ဈေးနေရာကို မြို့အဖြစ် ရွှေ့နေကြသည်။ ထိုနေရာမှာ ယခင်
ရှုမှုးကုန်သည်နှင့် မြန်မာကုန်သည်တို့ ကုန်စည်ဖလှယ်ကြရာ
ဘာက်တုံးမည်းများရှိသည် ကုန်းကလေးဖြစ်သည်။ ရှုမှုးတို့က
အော်မဟန်လမ်းဟု ခေါ်ကြသည်။ ရှုမှုးဘာသာဖြင့် ကပ်ဆိုသည်မှာ

ရွှေး၊ 'မဟန်'ဆိုသည်မှာ ကျောက်တဲ့၊ 'လမ်'မှာ မည်းနက်သည်ဟု အမို့ယူယ်ရသည်။ ကပ်မဟန်လမ်ခေါ် ကျောက်မဲ့ရွှေးကို အစွဲပြု၍ ကျောက်မဲ့မြို့ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်ပါ၏။

ဒီစာအုပ်ကို ဖတ်ရကဗောတည်းက ကျောက်မဲ့ရွှေးကို ကျွန်ုံးရောက်ဖူးချင်ခဲ့ပါသည်။ ကံကောင်းထောက်မစွာပါပဲ။ ညဘ၏ စာပေဟောပြောဖြေး မန်က်ခင်း နှုန်းတစ်ဝါက်စာလောက် အဲလည်းခွင့်ရခဲ့သည်။

ကျွန်ုံးမတဲ့ ရောက်သည့်ရက်တွေက ကျောက်မဲ့မြို့၏ အအေးတတ်မှာ နှစ်ခိုက်ရိုးစင်တို့ကရိုးအထိ ကျွန်ုံးနေသည်။ နှစ်မဝေ၊ မြို့မဆိုးပါဘဲ တောင်ကုန်းတွေ ပိုင်းရုံနေသည် ချိုင်းရှုံးထဲတော်ကိုနေသည် မြို့ကလေး။ မြို့က သင့်ရှင်းသလောက် ကလည်း သင့်ရှင်းသည်။ ရွှေးအဝင်ကဗောတည်းက တရုတ်တစ္ဆိပ် စောင်ဌီးတွေက အသွေးခုံအရောင်စုံ ဖိတ်ဖိတ်တောက်နောက်သွေ့ကြသည် တရုတ်ပြည်ဘက်မှ လုံးကြီးခဲ့ရ ဝင်လာတတ်သော ဆောင်းထဲတွေကို နေရာတိုင်းမှာ မြင်နေရသည်။ အလှကုန်းတွေ၊ အိမ်သုံးများတွေ၊ မီးဖိုချောင်းထဲ့ပုံစွဲးတွေကို ရွှေးတကာမှာ မြင်နေကျေ ပုံမှား ဆိုသောလည်း ရွှေးဆိုင် အခင်းအကျင်းကြောင့် ထင်ပါ၏။ မက်မက်စက်စက် ဝယ်ချင်စရာ ကောင်းလှသည်။ ရွှေးနှုန်းမှာ ကြည့်တော့လည်း ကျွန်ုံးမတဲ့မှနဲ့လေးမှာထက် သက်သာသလို့

"မနဲ့လေးက ဝင်လာတာတွေလည်း ရှိတယ်...မှုဘက် သွင်းတာတွေလည်း ရှိတာပါမော်...ကျွန်ုံးမတဲ့

အလယ်မှာဆိုတော့ ဒီကအောင် ထိုင် ဝယ်ရောင်းနေကြတာပါပဲ...ရောင်းလို့ ဝယ်လို့ ကောင်းပါတယ်"

ဖန်စီပစ္စည်းကလေးတွေလို့ အလွယ်တက္ကဆီပြီး ထူးထူး ဗြား ဆွဲဆောင်နိုင်သည့် ပစ္စည်းမျိုးစုံရောင်းသည့် ရှမ်းအချိုးသမီးက ပစ္စည်းကလေးတွေ တစ်ခုစိုး ထိုးပြုရင်း ပြောပြုပါသည်။ ရှုံးကြုံင်း ဝင်မိရင်တော့ ရှမ်းရှိုးရာအစားအစာများဖြစ်သော ပုံပုံး ပြီး၊ ပြား၊ စွာန်တုံး၊ မှန်ညွှန်ချင်း၊ ကြိုက်ခွာန်ချင်း၊ လက်ဖက်နှီး ပေးက်ပြောက်၊ နှမ်းထောင်းဆေါပါတ်၊ တိုဟူးမြောက်၊ ရှမ်းဆန်း သို့မြောက်ကအစ နမ်ဆန်းဘက်ကလာသော ဆီတို့ဟူး စသဖြင့် ထိုပါင်းစုံကို တွေ့ရပါပြီ။ အလိပ်လိုက် အမြောက်အထားသော သူတွေကတော့ ကြော်လိုက်ရင် ဝက်ခေါက်နဲ့တူသဘဲ့ ပြီး၊ ကြော် ကြော်စားရင် ခါးသက်သက်နှင့် ဆီမှုသည်ဆိုသော သူတွေကို ဝယ်ရောင်းနှိုးနိုး။ အပြင်ဘက်ရွှေးတန်း ခေါ်သည့် အုပ်ပြင်ဘက် လမ်းပေါ်က ရွှေးတန်းကို မြင်လိုက်ရချို့နှုန်းဘတော့ သို့မှုင်း၊ ပန်းခင်းကြီးတွေ အချုပ်လိုက်၊ အကွက်လိုက် ချွေထား မှတ်ထင်မိပါသည်။ တာဘက်ပွုံကြီးတွေကို ဖီးဖီးကြီး ပေါင်းသာ ရှုံးသမျှုံးသမီးကြီးများ၏ ရှုံးသံပဲခြောင်းသွေ့ကြသော ချစ်စရာ ကောင်းလှသည်။ ရွှေးမာယ်ခင်း ရွှေးခေါ်နေကြသော ဘက်မှာ မြှင့်ရခဲ့သော တရုတ်ပဲ့ဆိုး ပုံပုံးကြီးတွေကို တစ်ခွဲကိုကို ၁၀၀။ အတောင့်လိုက်ဝယ်လျင် တစ်ပိဿာကို ၄၀၀။ တစ်ခွဲကိုဆိုတာက နှုန်းသို့မှာ

ကို ခေါ်ခြင်းဖြစ်၏။ ဆောင်းသီးနှံတွေက ရွှေနှင့်ရွှေးလဲလဲ၊ စိမ်းစိမ်းပို့
လတ်လဝ်ကျော့ကျာ့ ရှိရှုံးသည်။ ဟင်းရွှေက်မျိုးစုံမှာလည်း အပေါ်
ချက်ချင်း ရွှေးခွွေတိဖြတ်တော်လာသလို လန်းဆန်းနေကြုံသည်။
သဘာဝတရားက ရော့သေ့လွှာတစ်လုံးလို့ အေးမြှေနေတာဆိုထော်
မလတ်ဆတ်မှာ မပူရ၊ ကျောက်မဲမြှုံး၊ အနီးအနားက ခိုင့်၊ ခိုမျှေး
ကျွော်း၊ ရောင်းခြောက်၊ ကျောက်မဲမြှုံး ရွှေအော့သာက်က လာအော်
ကြုံသည်နှင့်။ မှန်ညွင်းချဉ်ဒေါကြီးတွေကတော့ ဖြူးဖြူးမောက်ကျော်
ရောင်းလို့ မလောက်နိုင်ပါ။

“မှန်ညွင်းရှင် ဝယ်ခြီးလေနော... ဒါက အစုပါတယ်—
မှန်ညွင်းရှင်၊ ကြောက်သွန်ရှင်၊ မို့ ပဲ့ဗို့တော်၊ ခါချက်ဥာစုံ—
ရှုံးရှုံးကလေး အရာသာကောင်းတယ်လေ... ဒါက မှန်လာ
ရယ်၊ ခါချက်ဥာရယ်၊ ဂျိုးမြှုံးရယ် သုံးမျိုးပါပိုးထောင်
သူက အရှုံး... ဒါကတော့ မှန်ညွင်းချဉ်းပဲ အရှင်သာက်လာ
ပေါ့... ဘာယုယူ အစိတ်သား ၅၀၀ ပဲလေနော?”

တရှတ်သွေးပါသည့် ရှုံးကြီးတော်က မှန်ညွင်းချဉ်းတွေက
တူနှစ်ညွှေ့ကာ ပါးစပ်ထဲ ခွှဲ့မတတ် ထိုးပေးနေသည်။ ခုံတန်း
ဖြင့်မြင့်မှာ ခင်းကျင်းရောင်းချေနေသည် အနီးမောင်နှဲနှစ်ယော်
လက်မလည်အောင် ရောင်းနေရသည်။ ဘာတွေများပါလိမ့်။ တရှ
ကုန်ပစ္စည်း၊ ဆန်းဆန်းကလေးတွေ။ မြင့်ရုံဖြင့် ပစ္စည်းကောင်း
မှန်း သီသာပါသည်။

“မူဆယ်ကနေ တစ်ပတ်တစ်ခါ သယ်လာပြီး ရောင်း
ပါ... ကားနဲ့ တက်ရတာပေါ့... ကျောက်မဲကနေ လာ

၂၃၁ ၂၃၂ ၂၃၃ ၂၃၄ ၂၃၅

မှန်လုံးကားနဲ့လိုက်တယ်... ဟိုဘက်ကျ ဘင်ကားနဲ့ပေါ့...
ရွှေလယ်ပိုင်း တစ်နာရီ နှစ်နာရီလောက် ရောက်တယ်...
ချက်ချင်း တရှတ်ပြည်သာက်ကို စာအုပ်နဲ့ကူးပြီး ဝယ်ရှု
တယ်... ဝယ်ပြီးတော့ ပစ္စည်းကယ်ရိုးလားတယ်... အကြီးက
နေ အသေးဖြစ်အောင်လို့ တစ်ညွှေး ပစ္စည်းတွေ ပြန်ထုပ်
ရတာ... သဲ ၁ နာရီ၊ ၂ နာရီ... အဲဒီလောက်မှ အီပိရှု
တာ... ပြီးမှ မနက်ပြန်သံးလာ... တစ်ညွှေးအိပ်ပဲ... လမ်းမှာ
တော့ အက်အခဲတွေက အမျိုးမျိုးရှိတာပေါ့နော်... ဒီလို့
ပါပဲ... ဟော... ဈေးသိမ်းဖို့ အောင်နေပြီ”

အပြင်ဈေးတန်းက မနက် ၄ နာရီလောက်ကတည်းက
အော်ပြီး။ မနက် ၉ နာရီလောက်မှာ ဈေးသိမ်းကြရသည်။
အောင်းက လက်ကိုင်ပွဲနဲ့တိုကလေးဖြင့် အောင်ရှင်း သတိပေး
ပြီး တစ်မနက်ခန်းရွှေး ဆိုလော်လည်း အပြင်ဈေးတန်းကလေးက
အွင်းသွေ့ပါသည့်သူ ကြိတ်ကြိတ်တိုး စည်ကားလှသည်ကော်။ သူတို့
အောင်းနှင့် သူတို့ဈေးသွေးသားတွေ့ဆိုတော့ ဖေးဖေးမမ ရှိကြပုံ
ပါသည်။

ကျွော်မက ကျိပ်ဘူးထဲထည့်ထားသည့် အေးစဉ်းတီးတုံး
တော်ကို ကိုင်ကြည့်ခိုးသည်။ ဝါးကို ကြိတ်ပြီး ပေါင်းထားသဖြင့်
အသေးဆိပ်သန့်ခြင်း ကင်းဝေးသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ကျွော်မက
တော့ “ယူလေ အစ်မ... ၅၅၀၀ ပွဲ့ဗို့ပေးလို့ရပါတယ်”.
ပြီးမြို့ပိုရပါသည်။ ဆိုဇေားကတော့ ၅၅၀၀ ပါ။ လို့ချင်ရင်

၂၃၂ ၂၃၃ ၂၃၄ ၂၃၅

လျှောဆေးမယ် ဆိတာကို တစ်ခါတည်း ပြောလိုက်တာ မဟုတ်လဲ၊
လျှောဆေးလိုရတယ်ဆိုကတည်းက တစ်ဖက်သတ်မဟု။ ဉာဏ်နှင့်ခွဲ့
ရှိသူ သူသောကို ဆောင်သည်။ ဈေးဆီနိုင်ခွဲ့ကို ကြိုတင်ခွဲ့ပြီ။
ထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဈေးသီးနှင့် အော်ဟာစ်နေသည့်ကြားမှပင် ဝက်မြောသည်
တွေ့၊ ထင်းရှုံးသီသည်တွေ့၊ ပန်းသီသည်တွောများ ဒီးတိုက်ရောင်းမှ
ကြေရသည်။ မူဆယ်၊ လားရှိုးဘက်တွေက လာရောင်းသည်ဆိုသော
ဈေးသည်တွေကတော့ တာလပတ်ကြီးတွောင်းကာ အနွေးထည်တွေ
ပုံတိုက် ချရောင်းနေကြသည်။ သူဇားနှင့်သူဟာ ဝယ်လိုက်ကြစ်
ဆိတာများ။ တာနိုးညဲ့၊ ဂွတ်နိုင်ဘာက်က ဈေးသည်တွေကတော့
အသေတွက် သစ်သစ်ပုံကလေးတွေ တစ်မျိုး နည်းနည်းစီယွဲလာ၍
ရောင်းကြတာလို့ ဆိုပါတယ်။

“ဒါက ရှုံးမြှင့် တစ်စည်း ၁၀၀...ဒါက ပါခေါ်ရာဒေါ
လေ...အဲဒီနှစ်မျိုး ရောထောင်းထားတဲ့ အမှန်က တစ်ထုံး
ကို ၅၀၀...၊ ဒါက မက်တဲ့...သူများ မာလာဟင်းထဲ
ထည့်တာလေ”

သူများဆုတာ အခြားတစ်ပါးသောသူတို့ကို ပြောခြင်း
ဖြစ်သည်။ ချဉ်စောက်းသီးခြောက်၊ ရှုံးခရားချဉ်သီး၊ တရာတ်ဝရတို့
တရာတ်မဆလာ၊ ငရှတ်မှန်း၊ တရာတ်ဆပ်ပြောမှန်း၊ ခေါက်ခွဲခြောက်
ထုပ် စသည်ဖြင့် အမျိုးစုံလှသည်။ သီပါလိမ္မားတွေကလည်း
တောင်းကြီး တောင်းဝယ်ဖြင့် ဝင်းထိန်နေပါ၏။ ဈေးမျက်နှာအ

တော်တန်းတွေမှာ ရန်ကုန်း - မန္တလေးဘက်တွေက ဝင်လာသည့်
တော်အထည်သန်းတွေလည်း ရှိသည်။ အသေတွက်ကုန်းပစ္စည်းများ
ပေါ်ရောင်းသည် ကုန်းစုံဆိုင်တွေလည်း မနည်းလုပါ။ ကျွန်းမက
ပြေားအေး နှင့်ပေါ်ပေါ်ကလေးတွေကို ကိုင်ကြည့်မိသည်။ ကွမ်း
အောင် ခေါ်သည့် နှုပ်တစ်မျိုးကလည်း ကျွန်းမတဲ့ မြေပြန်မှာ
ကျေမဟုတ်။ ထုံးထုံးတို့ကလေးတွေက နှိမ့်။

“ပမောင်တွေ၊ ရှုံးတွေက ကွမ်းဝါးအေးနဲ့ ကွမ်းတောင့်
တွဲစားကြတာလေ...ကွမ်းရွက်မပါဘူး...ဒီအတိုင်း ဝါးကြ
တာ...တစ်ခါဝယ်ရင် ၁၀ သား၊ ၂၀ သား ဆိုမယ်
သာရေး နာရေးရှိရှင်တော့ တစ်ပါသာလောက် ဝယ်တော်
ကြတယ်”

ကွမ်းတောင့် မည်းမည်းကလေး တစ်တောင့်ကို ဝါးကြည့်
အား ပပ်ရှိနိုင်းရှိနိုင်း ခါးသက်သက်ဖြင့် ကွမ်းအရာသာလို့လို့ ဘာလိုလို့
ခြုံပောင်းရှုံး အဆွဲ့များပါသည့် နှုပ်တစ်မျိုးဟု ဆိုပါသည်။ ကွမ်းနှစ်း
ပို့သော ၁၀၀၀၀ ဈေးခွဲ့တွေ့လည်း ကွမ်းတောင့် ၁၀ သား
၅၀၀၊ ကွမ်းဝါးအေး ၁၀ သား ၄၀၀ က ပို့ပြီး တာသွားမပေါ့။
ခြုံခြောက်ပြားကြီးတွေ့၊ နှိမ်ခြောက်ပန်းခြောက်တွေ့ကတော့ သစ်တော်
ခြုံတော်ကြီးတွေ့ထဲက သဘာဝ စားကုန်တွေဖြစ်သည်။

“ဒါက အပ်ကောတဲ့...ရောစိမ်အွှေ့နွှေ့ပြီး ရောနွှေ့နဲ့ဈေး
အဖိမ်းကြော်ထဲ ထည့်ကြော်စားရင် အသားတောင် မလို
ဘူး...စားလို့ အားကြိုးကောင်းပေါ့...တရာတ်ပြည်က
လာတာ”

နှုံးကလေးတွေ ချာထားသလို ဖြူမြှုံးလုံးကလေးတွေ။
အပ်ကောတဲ့။ ကျမ်တဲ့ဘက်က ဝင်လာသော ခရာပုံ၊ ကြော်ဖွင့်ပုံ
ရောင်စုမျန်ခြောက်ကလေးများကလည်း ဆီပူထ ထည့်ကြော်လိုက်
လျင် ငါးမျိန်ကြော်တွေလို ပွဲကြောကာ စားလိုကောင်းသည်ဆိုသဖြင့်
ကျွန်မ ဝယ်လိုက်သေးသည်။

ကျွန်မတို့ ဧရားထဲက ပြန်ထွက်လာတော့ နေကောင်း
ကောင်းပွင့်နေပြီ။ တောင်ကုန်းတွေ စိုင်းခုံထားသော မြို့ကလေးကို
အဆွဲးဓာတ်ကလေး မဆိုစလောက် ပေးထားတာနှင့် တူပါသည်။
မူဆယ်၊ လားရှိုး၊ သီပေါ့၊ နမ့်ဆန်း၊ နမ္မာတူ၊ မိုင်းလုံး၊ မိုင်းဝငါးဘက်
တွေက ကားများဆင်းရာ မြို့ကလေးဆိုတော့ ကျောက်မဲ့မြို့သည်
လမ်းအုံမြို့ကလေးလို့ စည်ကားလှသည်။ အရုပ်လေးမျက်နှာနှင့်
လသသမျှကုန်း ဖွွဲ့ညှဉ်းတွေ၊ သစ်သီးသီးနှင့်ထွေး ဒီလမ်းအုံမြို့ကလေးမှာ
ချေရောင်းကြတာဆိုတော့ ကျောက်မဲ့မြို့ကလေးသည်ပင် ဧရားရှင်း
တူနေပြီ။ ကပ်မဟိန်လမ်း ခေါ် ကျောက်မဲ့ဧရားကို ဇွဲရာသီဥာ
တ်ခေါ်လာချင်ပါသေးသည်။ ဇွဲမှာကော ဘာတွေ ပေါ့မှာပါ
လိမ့်။

မြန်မာတိုင်းဒါနနယ် ၁၂၂၀၈

ချောက်ရေး

လက်ပဗျား(လက်ပဗျား) ကို ကျွန်မတို့ကား ရောက်သွား
သူ ဆယ့်တစ်နာရီသာသာ။ ကျွန်မတို့ ခရီးဆုံးက ချောက်မြို့။
သုတေသနခေါ်တော့ ခါတိုင်းလာနေကျ ပုဂ္ဂက ဖြတ်လာတာမျိုး
အုတ်ဘဲ ကျောက်ပန်းတောင်း ချော်လမ်းအတိုင်း လာခဲ့ကြခြင်း
သော်။ မိုက်ခရိုဘတ်စ် ခေါ်ကြသည့် ပါဝါမျန်းကားလုံးလုံးကလေး
လေစားစက်ဖွင့်ထားသော်လည်း ရာသီကပူးတော့ အအေးဓာတ်
အတိုးနိုင်ပါ။ ချောင်ချောင်ချို့ချို့တော့ ရှိပါ၏။ မန္တလေးက မန်က်
စားစား ခြောက်နာရီသာသာမှ ထွက်ခဲ့ရသော်လည်း လက်ပဗျား
သူ စောစောရောက်သား။ လက်ပဗျားက ကြက်သားကြက်
သုတေသနခံစါးစားကြပြီးအောက် ကျောက်ပန်းတောင်းကို ခရီးဆက်ခဲ့
ပါ၏။

ချောင်းကျယ်ပြီးကို ကျော်လိုက်သည်နှင့် ချောက်ဖြူးအရိပ်ကို ခိုမိုပြီး၊ ချောက်ဖြူးကို သည်နှစ်ထဲများပဲ ကျွန်းမတစ်ခေါကရောက်ခဲ့သေးသည်။ လျှောတိုးကထိန်အလျှောဆင်းကြရင်း စိတ်ကူးကလေးရှုံးကြသည်နှင့် ချောက်ကို နေဝင်ရှုးရှိ စောတစ်ဖြတ် အပြေးကူးခဲ့ခြင်းပြုပါ၏။ အပြန်မှာတော့ မူးပြုပြီး၊ ချောက်ဖြူးကိုရော ချောက်ဖြူးမှ စာပေမိတ်ဆွေများကိုပါ ကောင်းကောင်း အချိန်ယူမထွေခဲ့ရဘဲ ကဆုတ်ကရာဇ် ပြန်ထွက်လားခြင်းပြစ်သည်။ သည်တစ်ခါက်တော့ နေ့အလင်းနှင့် ဝင်ခွင့်ရေးပါ၏။ တောင်ကုန်း အဆင့်အတက်များနှင့် လုပ်သောမြေလတ်ဖြူးကလေးကို ကားပေါ်က လျှော်ရှုံးရေးချောက်ဖြူး၊ ရေနံမြေသာပိတ်တပ်ကြီး ရီးကြပုံကို စိတ်ကူးနှင့် မှန်းကြည့်မိသည်။

၁၉၃၈ ခုနှစ် ချောက်စော်မြေသာပိတ်ကြီး သည်ဖြူးက ဒဲတာပါလား၊ ရေနံအလုပ်သမားများနှင့် ဘိဒ္ဓိစီစာရေးဝန်ထုးများပါဝင်သော သဟိတ်ကြီးက ချောက်ရေနံမြေကတစ်ဆင့် ရေနံချုပ်လမ်းရွာ၊ ရေနံချောင်းမြို့များအထူးကူးစောက်သားတာကိုလည်း သတိရှိမိသည်။ သည်ကဗျာမှ ရန်ကုန်ဖြူးကို ချိတ်ကိုခြုံကြသော ထိုသဟိတ်ကြီးကို သုတဝေ ပြည့် အရောက်တွေ့ပဲခြုံကြသည်။ သမိုင်းတွေ့ရစ်နှစ်သည်၍။ စိတ်ကူးမဆုံးခင် ချောက်ဖြူးထဲသို့ ဝင်လေပြီး။

နှင်းဆီလမင်း ဆေးနေး။ ဒေါက်တာငွေးမောင် (ဆရာနတ်မျှူး) နှင့် နေး။ ဒေါက်ရီးမြှင့်တို့က ဝမ်းသာအားရ ကြုံကြသည်။ အတွက် အပန်းပြေရပါ၏။ ရောက်ရောက်ချင်း ရေရှိုးချိုး ထမင်း

အကြပ်း စာပေမိတ်ဆွေများနှင့် တွေ့ရတာလည်း ဝမ်းသာစရာပါ။ ပျော်မကတော့ သမီးကပေး ပါလာတော့ ကြုံကြုံမထိနိုင်။ အကြောင်းပေါ်ရှုံးက မှောင်မှုပ် သိမ်းလိုက်ပါ၏။

နောက်တစ်နာရီ နိုးလင်းတော့ ဆရာတို့အိမ်ရှေ့မှာ အနယ်စောက် သူ့သည်တွေ့ သူ့ဝယ်တွေ့ကို မြင်ရပါပြီး။ အညှာဖျင်ကြမ်း သက်ရှည်အကျိုးတွေ့ ထပ်ဝတ်ထားကြသော မြှုပ်လတ်သူတွောက် ကွွန်းမှ နှေ့ပြီးမြဲ အောင်သာဖာယ်က မြန်မာအမျိုးသမီးများနှင့် မြေားလွယ်ပါ။ ပြို့မှာဆန်သော ရုပ်ရည်များနှင့် အညှာဆန်သော လေဖြင့် စကားပြုံ့နှင့် ကြတာချင်းလည်း တူသည်။ ဆရာတို့ အိမ်ရှေ့က ဆင်းသည်နှင့် သူ့ရိပ်ကို နှင့်မြို့။ သူ့ခင်းရောင်းနေသော ကျောက်လမ်းအသေးထဲတွင် ကွွန်းမှတို့ လျှောက်ခဲ့ကြတော့ သူ့ကွဲစပ်ပြင်ဖြစ်ပါ။ မနက်စာစားပြီးမှ ထွက်ခဲ့ကြတော့ သူ့စည်းရှိနိုင်တော့ မမဲ့။ မြေလတ်ဖြူးရေး ဆိုသော်လည်း အခင်းအကျင်းက ပျော်လက်ဆန်သည်။ ဒေသတွက် ရွာသီးရွာနှင့်တွေ့ ပုံတိုက် အောင့်ကြတာကပင် သစ်ခင်းထဲက ဆင်းလိုက်ရတာနှင့် အာဏာသုည်။ ဘူးသီး၊ ဘူးညွှန်း၊ ပြောင်းဖူးစိမ့်း၊ ပဲစိမ့်း၊ ပန်းမှန်လာအား အရိုးရင့်ရင့်မှာ ပရစ်နှင့်တွေ့ စိတိုးနေသော သပြောည့်ခုက်မှုးမြှင့်ကြော်းထဲမှာ စိမ့်းနေသည်။

သနပ်ခါးတွောကောား၊ ဘာယ်ကလာတာပါလိမ့်း၊ ရေဒီယိုအို့အုံးတစ်ပုဒ်ထဲမှာတော့ 'မင်းဘူးနဲ့ မဝေးကွာ... အောက်ရှာပင်အောက်နားက... သနပ်ခါးနာမည်ကော်'လို့ ကြားဖူးပါ၏။ မင်းဘူး

က ဘယ်ဆီမှာ၊ ထောက်ရှာပင်က ဘယ်နားမှာ ကျွန်မ မသိုး
သည်နယ်တစိုက်မှာ မာမည်ကျော် သနပ်ခါးရှိတာတော့ သေခြာ
လောက်သည်၊ သနပ်ခါးတဲ့တွေကို မြွှေအရေးခွဲ့အောင် ဖြန့်ခင်းကာ
ဒီစီရိရိ ရောင်းနေကြသည်။ အချေယ်အစား။ လက်သွေးလက်ဆုံး
အချေယ်ကအစ အတုံးကြီးတွေအထိ အပေးမှာ၊ အနှစ်ကောင်းတွေ
ဖြစ်၏။ နမ်းကြည့်တော့လည်း မွေးတေးတေး။

“နမ်းကြည့်စရာ မလိုပါပ်တော်...သနပ်ခါးစစ်လိုက်သာ
မှ... ပွင့်ဖြူထောက်ဘက်ရွှေအတွက် တွေက်သာ...ကျွန်တို့
ဆီမှာ အကောင်းဆုံးသနပ်ခါးပဲ...ဝယ်ဦး...”

အပြန်တော့ ဒေသထွက် သနပ်ခါးကလေး အမှတ်တရ^၁
ဝယ်ဦးမည်။ ဈေးထဲ လျောက်ချင်သေးသဖြင့် သနပ်ခါးတဲ့ကို အသာ
ပြန့်ချထားလိုက်ပါ၏။

“ကျွန်က တောသည်ရယ်...ဈေးပိုမပြောဘူး...မပါက
သဲ့ဈေးပြောရင် ဈေးထဲ ညာအိပ်ရမှာ”

မဝယ်ဘဲ လွှဲည့်ကိုခဲ့သော ကျွန်မကို ရန်ထောင်တာ
များလား။ ဟုတ်မည်မထင်ပါ။ သူ့အသံထဲမှာ သူ့သနပ်ခါး စစ်ဗြို့
ရကြောင်း အာမခဲ့နေသည်။

ကုန်စိမ့်းတွေက နှစ်တွားတွား နိုးရောတ်ရေ ရှိလိုက်တာ
ဆင်ဖြူကျွန်းနယ်ထွက် ချောင်းထဲခရမ်း၊ ကျွန်းထဲခရမ်း ဆိုပါ၏။
ညံးက ဆွတ်၊ မန်က မြစ်ကုံးပြီး ပြီးလာတာဆိုလို့ ပြုးမီသည်
ဟုတ်လောက်ပါရဲ့။ ခရမ်းသီးတွေက အစိမ်းရောင်ပွု့ကြီးတွေ

နှိမ်တေား နှစ်ရာ၊ ပိဿာလုံး ခုနှစ်ရာ။ ကျွန်မက ငါးဆယ်သား
ကျော်လိုတော့ ငါးရားရုံးယဉ်ကို၊ ဇူးဂွဲဈေး ပို့သုတေသန ထည့်ပေး
ပို့က်မယ်တဲ့။ တကာယ်လည်း ဖော်ဖော်သီး ထည့်ပေးရွှေပါ၏။
ခို့တွင်မရုံးဘူး ဆိုသည့်ကြားက ကျွန်မလက်ထဲကို သုံးလေးလုံး
ခို့ထည့်ပေးလိုက်သေး၏။

“ခရမ်းချုပ်သီးကလေးတွေ... ဘယ်ရွှေက တွေက်တာလဲ”

“တစ်နယ်လုံးက တွေက်သာပဲ...သည်အလုံးလေးတွေက
ပုံဗ္ဗားသီးလေး...မာလိုဘူး...ချုပ်မှာနီးရင် ပျုံ့ဖို့ အစွဲ
ညွှတ်ထုတ်ပစ်လိုက်...မီးနဲ့ထိ အီ...၊ အနှစ်ကောင်းချက်
ရရှိစက်သယ်ရယ်...”

နာမည်ကျော် ဆင်ဖြူကျွန်းဝရှုတ်တွေကတော့ ရန်ကုန်-
ဗြို့လေးအထိ နာမည်ကြေပါ၏။ ဆပ်ပြာဈေးခဲ့တွေကိုတော့ တံ့ဆိပ်
ထဲ အစွဲချွေတေားလို့ ဆပ်ပြာကို အတုံးလိုက်မြှင့်နေရသည်။ ဆပ်ပြာ
ဆုံးစုံခဲ့တွေက ဗန်းကြီးနှင့် အမောက်အလျော့၊ ဈေးမေးစရာလိုပါ။
အိုးတဲ့တာစိရာ ကတ်ပြားကလေးထောင်ထားသည်။ ဘယ်လိုများ
ဆုံးနိုင်တော်ပါလိမ့်။ ဗန်းချုပ်ကြီးထွေထဲက မာလကာသီး၊ ဓမ္မာသီး၊
ချီးသီး၊ ငှက်ပျောသီး၊ တရုတ်ပန်းသီး၊ ပျားလိုမွော်၊ ဆီးသီးတွေ
အလည်း ဝယ်ချင်စရာ။

“ငှက်ပျောသီးတိမ်းး ဘယ်လောက်လဲ...”

“အစားစားပဲ... ခုနှစ်ရာ ရှုံးရာ... ဇန်နဝါရီးစားချင်ရင်
သည်ဘက်ကယူ... မြှုတ်ဖြုတ်နဲ့၊ ဖြုတ်စားရုံး... ရက်တေား
ခံချင်ရင် ဟိုဘက်အဖော်တွေယူ... မှည့်လိုက်လာမှာ”

“ဘယ်ကလာတာလဲ...”

“ပုံမှားငါက်ပျော...အထားခံလိုက်သာမှ...। သဘာဓာ
ငါက်ပျောတွေ...ဆေးထိုးငါက်ပျော မဟုတ်ဘူး...”

ရှစ်ရာတန် နှစ်ဖီးယူတော့ တစ်ထောင်းဗျာပဲ ပေးနှံ
တဲ့။ သဘောကောင်းလှချည်။ နိုးမောက်သီး ပန်းခါးရောင်းဖြေ
တွေက ပစ္စ်မြားရောင်တလို့။ နိုးမောက်သီးတွေကကောခိုတော့
စျေးသည်မက “ကျွန်ုတ် တရှတ်နိုးမောက်သီး ယူမရောင်းဘူး...
ပုံမှားတောင်ပေါ်က ဆင်းလာသဲ့အသီးတွေလို့” ဆိုးဆိုးဆတ်ဆတ်
ပြောလေ၏။ အမျိုးစစ်ချက်တော့ ဆိုတာပင် အဆင်ထည့်လိုက်
သေးသည်။ ဘယ်လိုအမျိုးစစ်တာလဲ ဆိုတာတော့ ကျွန်ုတ်လည်း
နားမလည်ပါ။

နိုးမောက်သီးသည်တေားမှာ ပုံခိုးနမ်းကလေးခင်းထဲ
ရောင်းချွန်လော့ မို့သည်ကလေးကတော့ တောာသည် ဖြစ်ပုံရပါ၏။
မို့ဂုဏ်တွေက ပုန်တာပုန်း င့်တာင့်း ကြောတာကြော တစ်ဆယ်သား
ယူတော့ တစ်ထောင်...။ အစိတ်သားယူရင် နှစ်ထောင်...။ မျှော်လို့
ဆိုတော့ -

“မို့တစ်ကျင်းတွေ မို့အရေး တောထ မြိုက္ခာခံ ရှာရသာ၏
အစ်မရယ်” တဲ့။

ပါးအပြည့်ကွက်ထားသော သနပ်ပါးပါးကွက်မှာက ဆိုး
လိုက် ချော်းစကြောင်းကြွေး ထင်းလို့။ အနောက်တောာက လူ
သည်ဆိုလော့ မို့ကိုတော့ ကျွန်ုတ်မ မဝယ်ဖြစ်ခဲ့။ အပြန်ခရီး လုပ်းသေး
လို့ ဖြစ်၏။

“အစ်မတို့ ရှစ်းပြောင်းစဲ ယူဦး...ခံဗုထိုးစားလေ...
ဖောက်စိုးဖောက်စိုး ဗျာလိုက်သာမှ...နှီရည်
တွေ...”

ရောက်ပျော်ထဲမရောက် ရှစ်းပြောင်းစဲတွေက ခရစ်းသွေးထဲ
သည်။ စျေးသည်တွေအားလုံး သဘောကောင်းကြသလို့ အပြော
ဗုံးကြသည်။ အညာလေ အညာစကားခိုင်းတွေ သုံးကြတာကို
ခြုံမ သတိထားမိသည်။ သုတိမှုက်နာတွေမှာ ရှိုသားမှုတွေ မြင်ဇန်
သည်။ ပရုံး။ မွေးမြှုပ်နှံဘ်ဘ်က လာသည်ဆိုသော တောင်သူးသား
သည်း၊ နှီးဝါးပစ္စည်း၊ လျည်းပစ္စည်းတွေကတော့ တစ်မျွှောက်တစ်ချို့
ပါ၏။ လက်ဖြစ်ပစ္စည်းတွေ တောင်းသွေးတန်းကြားမှာ နတ်အန်း
သွောက်တွေ ရောင်းနေကြတာလည်း ဒေသ၏ ‘ရှိုးရာအလှ’ လိုပင်
ပေါ်ပါသည်။

“ဘယ်တွေက လာရောင်းကြတာလဲ”

“ဆင်ဖြေကျွန်ုတ်းဘက်ကလည်း လာသယ်... မွေးမြှုပ်နှံကိုင်း
ဘက်ကလည်း လာသယ်ပဲ့ ကျောင်းတော်ရာကလည်း
ရှိုသာပဲ့... မလွယ်ပါဘူး... ကားခတွေက ဝိဇ္ဇာလို့...
တစ်ကျင်းတစ်ပြားမြတ်နဲ့ အော်ရသာက ပုစ်းရင်ဗျာပါပဲ
တော်...”

“အဝေးကြီး ပြန်ကြရတာပါလား...”

“ဝေးပေါ့... စျေးရောင်းရသာ ပျော်တယ်... စျေးမထွက်
ပြစ်သဲနေ ကိုယ်တွေ လားနေတော့သာ... လာရသာတော့

မြင်းမြေးသလိုပါပဲတော်...ပန်းဆက်သဲ ကိုယ့်အဲ
ဘယ်မိစီမံမတုံး..."

ရျေးသည် အဒေါကြီးတွေ့စကားကို ကျွန်မ ပြုးမိသည်။
စကားထဲမှာ ဘဝသရုပ်ပါအောင် ပြောနိုင်ကြသူတွေ။ နေကလေး
ရင်လာ ပြီ။ သိမ်းသူကသိမ်း၊ ပြန်သူတွေက ပြန်ကြပြီ။ ဘယ်အနှင့်
ဘယ်ဖိန်ပိုးလို့ ဘယ်ခနီး ဘယ်ထိုးနဲ့များ ပြန်ကြမှာပါလိမ့်
ရျေးကလေးဆုံးအောင် ဓမ္မာက်ချင်မိသော်လည်း ကျွန်မတို့ကလည်း
ခနီးဆက်ရှုံးမှာ မဟုတ်လား။

ဖိုးမိုးဖျုပ်ဖျုပ်ဆိုစေသော်လည်း ရွောက်ရျေးတန်းကလေးဆိုင်
ရှုံးသာ အသအဇွှုအသက်ကို မေ့နိုင်စရာမရှိ။ နောက်တစ်ခေါင်
ရောက်ရောက်ပါရဲ့။

Hot News ရှာနယ် အောက်တို့ဘာ

ကုသိုလ်ခရီး

(၁)

သည်တစ်ခေါက် ဥသယရွာက အပြန်မှာ ကျွန်မတို့ ခါတိုင်း
ပြိုးပြန်စဉ် သဘောဓိဖြင့် မဟုတ်ပါ။ ခါတိုင်း ရွာကို အသွား
ပြုံးဆွဲ 'ရွှေကိန္ဒြု' သဘောစီးကြတာ များသည်။ သည်စဉ်က
ရွှေကိန္ဒြုသော်ခကဲလည်း သာမန် တော့သူတောင်သား ခရီးသွား
ပေး စီးနိုင်ကြသည့်နှင့် ဆိုတော့ ကျွန်မတို့ရွာက ရောက်လာ
သွားသော ခွောကာ မျိုးတကာတို့ ရွှေကိန္ဒြုသော်နှင့်
သွားသော် ရှိကြတာ များသည်။ ရွှေကိန္ဒြုသော်က သန်ပြန်
သည်။ ခရီးတွင်သည်။ သဘောပေါ်မှာ ဖီဒီယိုကလည်း ပြပြန်သေး
သွားသော် ဝေးရင်းမောရင်း မန္တလေးကို ရောက်လာကြသည်သား။
ရွာလေးက ပြန်တော့ကော်။ ရွှေကိန္ဒြုသော် အစီးများကြသည်။

ကူးတို့လုံးခေါ်သည့် ပြည်ကူးတို့များပင် မျက်နှာငယ်ခဲ့ရသည့်
ကာလပင်။

ကျွန်မတို့မီသားစုလည်း မထူးပါ။ ရွှေပြန်ဖြစ်ကြသည်နှင့်
ရွှေကိန္ဒြုရီ သဘောထွက်မည့်ရက်နှင့်တိုက်ပြီး ခရီးထွက်ကြမြှုဖြစ်၏။
ပြန်စတော့လည်း ဂင်းက သောင်ဆိပ်ကို ရွာက စောဘေးကြုံထွက်။
မြစ်ကျောက ဆန်တက်လာမည့် ရွှေကိန္ဒြုရီ သဘောကိုမျှော်။ သဘော
ဆိုက်လာတော့ ညာမြေ မစွဲလေးဆိပ်ကမ်းဝင်ပါ၊ သေချာပြီ။ ကျွန်မ
ကတော့ ဇရာဝတီမြစ်ကို သံယောဇ်ရှိသူပါပီ ရရောက်သူ့အရို့ဖြင့်
သဘောကလေး တအိအိစီးရသည့် အရသာကို နှစ်သက်မိတာလည်း
ပါပါ၏။ အခုတော့လည်း ရွှေကိန္ဒြုရီ အထွက်ကြပြီ ကြားရသည့်
ကျွန်မတို့လည်း ရွာမရောက်တာကြပြုဆိုတော့ ဇရာဝတီသယော်
များ၏ ဝေါနာကို မမှန်းတတ်အောင် ဖြစ်ရပါ၏။

ထိုထိုသော တစ်ခေါက်ကတော့ ရွှေကိန္ဒြုရီသဘော ရှစ်
ပတ်စဉ် မျှော်မှန်ပြီးခွဲနေသော ကာလများ စိုးသည့်တိုင်အောင်
အပြန်ခဲ့ရိုးကို လိုင်းကားနှင့်ပြန်ပါ။ စီစဉ်ဖြစ်ကြသည်။ အကြောင်း
ရှိပါ၏။ ကျွန်မတို့အွေးချို့တွေထဲက ရှုံးရိုင်း၊ ဆင်းရွတ် (ကျားကိုင်း
ဟင်းဝတ်) ရွာများ အလှုံးလှုံးမည့် အလှုံးဖြော်း ရှိသည်။
တစ်ကြောင်း၊ သိမ်းလေးရွှေဖြစ်သော ရှုံးရိုင်း၊ ဆင်းရွတ်၊ မရှုံးကြုံး
သိမ်းရွာဆိုက အနေအား အထွေးစေးရသော ဝစ်းဂွဲမှောင်နှစ်များ
ယောက်မများနှင့် တွေ့ချင်သည့်ကတစ်ကြောင်း၊ မစွဲလေး-ကာလေး
(ခံတောာ့) လိုင်းမော်တော်ကား ပြေးနေပြီဆိုသည်ကို စီးကြည့်ရှုတ်

ဦးကြောင်းတို့ကြောင့် မော်တော်ကားဘက် ဦးလှည့်မိကြခြင်း
ပြောသည်။

“မမထူးတို့ကို ရွှေ့ခိုင်း-ဆင်းရွတ်အထိ ကျွန်တော် လျည်းနဲ့
လိုက်ပို့ပေးမယ်... ဆင်းရွတ်မှာ တစ်ညာအိပ်ကြ... မနက်
စောဘေး နှစ်နာရီလောက် ဆင်းရွတ်ကနေ ကတော့ကို
အစ်ကို ကိုသန်းဝင်း လျည်းနဲ့ လိုက်ပို့လိမ့်မယ်”

“အဲ... မနက် နှစ်နာရီကတည်းက ထဲရမှာလားဟဲ့”

“ကတော်ကားက မနက် ပေးနာရီထွက်မှာ... ဆင်းရွတ်
နဲ့ ကတော်က လျမ်းသေးသဲ့ဟာကို...”

ကျွန်မမောင် မောင်သန်းနဲ့ တွက်ပြတော့လည်း အဟုတ်

တကယ်လည်း ကျွန်မတို့ စီစဉ်ထားသည့်အတိုင်း ဖြစ်ခဲ့ပါ

ဥာယမှ ဆင်းရွတ်အသွား ခရီးသည်လည်းနှင့်ဆိုပေါ်လည်း

အမိုင်ဝါးရိုင်၊ တော်ရိုပ် တောင်ရိုပ်များကြောင့် မပင်ပန်းလွှဲပါ။

အောဘတွေ၊ သရက်ဆောကြိုးတွေ၊ လဲးပိုင် ခေါ်ကြသော လက်ပဲ

ဦးတွေ၊ ပင်လုံး ရှိုကြလှုပြုဖြစ်သော ကုက္ကီးပိုင်ကြိုးတွေကြောင့်

အေးလွှဲပါ၏။ သည်ခုံးက ဝေးသလား ဆိုစတော့လည်း မဝေး

နဲ့သလား ဆိုပြန်တော့လည်း မနဲ့။ သို့သော် ဥာယမ်း

အွှေးတော်လောက်တော့ ကျွန်မအွေးချို့တွေက ကုန်းကြောင်း ခြေကျော်

ရှိုက် လျောက်သွားကြရှိသပါ။ ကျွန်မတို့နှင့် အတူလိုက်ကြမည့်

မောင်သန်းနဲ့၏ အမေန့် နှမတွေဆိုလျှင် ကျွန်မတို့လည်းကို

စောင့်နေကြတာ မဟုတ်။ တဘက်တစ်ထည် ခေါင်းပေါ်တင်ဖြိုး
သစ်စင်း ကိုင်းခင်းတွေထက ဖျိုးဖျိုးဖျုပ်ဖျုပ် သွားနှင့်ကြပြီ။

“ညည်းတို့လည်းများ စိတ်မရှည်ပေါင်အေး...၊ ကိုယ့်
ခြေထောက်နဲ့ကိုယ့်မှ အားရသာ...”

ဟု ဆိုကာ သုတေသန ထဲ၊ သွားကြခြင်းဖြစ်၏။ လျည်းစီးရတာ
ကျွန်းမအိမ်သား ‘ဆရာနေ’ ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ကျွန်းမကိုယ်တိုင်
ကတော့ အမိုးဝို့နှင့်အတူ လိုက်သွားရလည်း မဆန်းပါ။ ဆရာနေ
ကတော့ ခရီးကိုလည်း မသိသလို၊ လျောာက်နိုင်လိမ့်မည် မထင်ထား
ကြောင့် လျည်းနှင့် တကန်တက လိုက်ပို့ရတော့၏။ ရွာက ဆရာနေ
ကို ‘လူနဲ့တဲ့’၊ ကျွန်းမက ‘ဆရာ’လို့ ခေါ်တော့ သူတို့ကလည်း
ဆရာခေါ်ကြရာက အလို့လို့နေရင်း ဖြိုးသား လူနဲ့ ဖြစ်ရတော့သည်။
ရွာမှာက ‘ရမ်’ လို့၊ ‘စိစက်’ လို့ နတ်ဆက် အရက်ကောင်းသော်
‘အရက်ချော’ ခေါ်ကြသည်။ ချက်အရက်၊ တော့အရက်၊ ရွာထွေ၌
အရက် မဟုတ်သော အရက်ကောင်း၊ အရက်နဲ့ ဓိုသည်သော့သော်
ကျွန်းမအိမ်သားကို ‘လူနဲ့’ ခေါ်တာကလည်း သည်သော့ ဖြစ်သော်မည်။

“ညည်းယောကျုံး မလျောာက်နိုင်လောက်ပါဘူးအေး-
ညည်းပါ လျည်းနဲ့လိုက်နဲ့တော့...၊ နှစ်ယောက်စလုံး
ကိုယ့်ကြီး လက်ကြီးတွေ့နဲ့...”

ဤဦးတော်တွေက လောက်သော မှတ်ရှုက်ဖြစ်ပါ၏။ သည်၏
နှင့် ဂျုဒိုင်း၊ ဆင်းဂွဲတ်ရွာကို ကျွန်းမတို့ ထွက်လာနဲ့ကြတော့သည်။

အေးမှာ သိမ်တိုင်နှင့် ရွာသစ် (ယသစ်လို့ အသံထွက်ကြပါသည်)
ဆွဲတွေကို စကေတစ်ဖြုတ်စိုင်ကာ ဆွဲမျိုးတွေကို မျက်နှာပြု
ဖြတ်ဆက်ရပါ၏။ ကျွန်းမတို့မှာ ပါလာသမျှ စာအုပ် တစ်ခုပ်စာ
များအုပ်စက် ရွာစာကြည့်တိုက်တွေမှာ လျှော့ရသည်။ ကျွန်းမ၏
အင်ပွဲငါး၊ ဆရာတော် ဦးသာသန၏ လုံးလကြာင့် သည်ဘက်
ဆွဲတွေမှာ စာကြည့်တိုက်တွေ ပွင့်လန်းနေတာ ကြပါပြီ။ စာကြည့်
တိုက် အဆောက်အအုံရော့၊ စာအုပ်များပါ ဖြည့်ဆည်းထားကြရုံး
သွာကပါ စာကြည့်တိုက်များ ရော်တည်တဲ့ရေး ပါဝင်နေကြ-
ဖြင့် ကျွန်းမတို့ ဝစ်းသာရပါ၏။

သည်လိုနှင့် ဆင်းဂွဲတ်ရွာရောက်တော့ ဇနတ်မီးလှပြီ။

(J)

ဆင်းဂွဲတ်ရွာက ‘ဒေါ်’ အိမ်မှာ ခက် တအောင်နား၊
မြို့ချိုးကြသည်။ အလူအိမ်သာက်ဆိုက အသံချွဲစက်သံက ရွာလုံး
ပြောဆိုတော့ ရွာမှာ အလူခြုံသည်။ ခံစားမှုကို ရေစသည်။ အလူအိမ်
တော်ကို အင်မသွားသေးဘဲ သိမ်တော်ရှင်ဖြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်
ပါ စိစော်ကြရသည်။ တန်ခိုးတော် ပွင့်လန်းလှ သည် ဘုရားရှင်
တော့ အနုယ်နယ် အရပ်ရပ်ကပင် လာရောက်ဖူးမြော်ကြသော
ဤဦးဘုရားဖြစ်ပါ၏။ ကျွန်းမတို့ကယ်ယူက မိဘများနှင့် မကြား
ရောက်ရဖူးရသော်လည်း သည်ဘက်ပို့စ်းမှာ ကျွန်းမ မရောက်ဖြစ်
ဆင်းကြပြီ။

သည်ရွာတွေကို ကျွန်မတိ။ မြစ်နားကမ်းနားရွာတွေက ကြည်းတော့ ရွာတွေလဲ၊ သုံးကြပါသည်။ 'ကြည်းတော့' ဆိတာက နှစ်ချို့ခေါ်ခြင်း မဟုတ်ပါ။ ကုန်းတွေးရွာတွေဆိုသည့်သော ဖြစ်ပါသည်။ ရေနားကမ်းနား နီးသည့်ရွာ တွေကိုတော့ 'အောက်တော့' တဲ့။ အောက်တော့နှင့် ကြည်းတော့ ရေဓမ္မသားက ကွာချင်ကွာဖို့ သော်လည်း မိတ်ဓာတ်တွေ မကွာကြပါ။ သံယောဇ်ချင်း မကွာကြပါ။ ယဉ်ကျေးမှုစေလေထဲတဲ့မှားလည်း မကွာကြ။ ကြည်းတော့ က အွေမျိုးတွေက အောက်တော့ကို ရောက်ကြရသလို အောက်တော့ က အွေမျိုးတွေက ကြည်းတော့ရွာတွေကို မရောက်မရှိ။ သာမှုနား အကြောင်း တစ်ခုရှုကို အရင်းခံကာ အကူးအလှး ရှိကြစေမြို့ပြု၍ ရှေးရွာထြုံးတွေဆိုတော့ ဘုရား၊ ကျောင်း၊ ကန်း၊ စေတီပုထိုးထဲ ကလည်း ရွာဦးရွာထိုး ကျော်သရော်စွာ တည်ထား ကိုကျယ်ထားကြပါ၏။ အထူးသဖြင့် ပါဝင်လော်ရှင်ကသာပ မထောက်ကြး တူထားတော့နှစ်သော သိမ်ကျောင်းတော်ကြီးကို ဖွဲ့မှတ်၍ 'သိမ်တော်ဘုရား' လို့ ခေါ်တွင်ခြောက်သော်လည်း ဆေးနီး တစ်နံတစ်လျား ထင်းကျော်စေလုပ်ပါ၏။

သိမ်တော်ရှင် ဘုရားပရဂ္ဂကိုလဲတွင်း ဝင်လိုက်လျှပ်ပေးအော်မြင်းနှင့်အတူ သတိရုစရာတွေက ရင်ထဲ တိုးဝင်လာတော့သည်။ ကျွန်မင်ယ်ငယ်က သိမ်တော်ရှင်ဘုရား လာဖူးတိုင်း ကျွန်မှုးအား (အဘိုး) နှင့် အမေကြီး(အဘွား) တို့၊ ပါတတ်စမြှေး။ အဘား အမေကြီးတို့၊ ကွယ်လွန်သွားကြသည့်ရောက် အဖေနှင့် အမေ ဒါ

ဟုတ် ကျွန်မကြီးတော်များ၊ အနီးများ အတူပါလာတတ်ကြသည် ပုဂ္ဂတ်လား။ လူကြီးသုမ္ပဏီ၏ ဆုံးမသွန်သင်စကားများကို နာခဲ့ခဲ့သော ကလေးဘဝအဆုပ်ကတည်းက လာရောက်ဖူးမြော် ကြည်ညို ခဲ့ရပါသော သိမ်တော်ရှင်ဘုရားကို ကျွန်မကိုယ်တိုင် လူကြီး တစ်ယောက်အဖြစ် လာရောက် ဖူးမြော်နေပြီ။

"မနက်ဖြန် သိမ်တော်ရှင်ဘုရားဖူးရင်း ကြည်းတော့က အမျိုးတွေဆဲ သွားလသိကြရအောင်ဟဲ..."

မိတ်ကူးရှိသူက သည်လိုအပိုလိုက်လျင် နိုင်က မိတ်ကူးမရှိ အသုတေသနတွေကလည်း လိုက်မယ်ဖြစ်ကြပြီ။ ကျွန်မကတော့ ကလေးပို့ လည်းအကြာကြီး စီးရမှာကိုတွေးပြီး ပျော်ခဲ့ရသည်။ သည်တုန်းက ကျွန်မ ဂါဝန်ကလေးဝတ်သော မူလတန်းကျောင်းသူအရွယ်ပဲ ရှိပါ သေးသည်။ မြင်းမြိမ့်မှာနေကြသော ကျွန်မတို့ မိသာစုံမှာ တန်နစ် စာစ်ခဲ့ နွေရာသီးကျောင်းပိတ်ရှုက်ရောက်တိုင်း အဘာ့နှင့် အမေကြီးတို့၊ မြို့ရာ ဥဒယရှာကို ပြန်ကြစမြှေး။ အဘတို့ကလည်း မြို့က ပြန်လာကြ သည့် မြေးတုတ်စိကလေးတွေကို လျှော်ကြစမြှေး။ ရွာရောက်လျင် တန်နစ် လုံး မြို့မှာ အနေကျော်ကြပ်ခဲ့သည့် အတိုးချကာ မီးကျွန်ယမ်းကုန် အော်ကြရပြီ။ ရွာလယ်လူဦးပို့ဆောင်အောက်မှာ၊ တော်ထဲ သစ်ခင်းထဲမှာ၊ အွေမျိုးတာကာတို့၏ စိုင်းတို့က်တွေ့ထဲမှာ၊ ရွာဦးဆရာတော်ကျောင်းရှုံး၊ မြစ်ကမ်းပါးမှာ၊ နေဝါယာမြို့လျှပ်ငယ်ရောဝတီမြစ်အမောက်ဘက် ရှုံး ပုဂ္ဂန်ဆောင်တွေ မိတ်စင်နေတတ်ပါ၏။ ထိုအခါး စရေဝတီမြှေး သည်လည်း နီးရောက်တော်ပါသည်။ ထိုအခါးလွန်တို့တစ်နွေး ကျွန်မတို့တစ်နွေး

ရေချိုးရေခံပဲဆင်းကြပြီ။ မြစ်ရေချိုးရှိနှင့် ကြီးပြင်းခဲ့ရလို့လား မသိပါ။ ရွာကို လွမ်းမိတိုင်း မြစ်ကိုပါ လွမ်းမိရပါ၏။

သိမ်တော်ရှင်းဘုရားမူး သွားကြမည်ဆိုလျှင် အမေတို့၊ ကြီးတော်တို့က မြစ်ငါးတွေ ရအောင်ဝယ်ကာ နိုစိမိုးစိမိုး ချက်ကြသည်။ ရတတ်သည့် ငါးကို ဓားကလေးနယ်ကာ ကျောက်စီထားတတ်ကြသည်။ မြစ်နှင့်ဝေးသွား ရွှေမျိုးတွေကို ပေးပို့ အကောင်းဆုံးလက်ဆောင် မြစ်ငဆာနယ် (ငါးဆားနယ်) ဖွေလုပ်ကြတာကိုက မေတ္တာရော စေတနာပါ ရောယ်ကြဖောက်လေ၏။ မနက်စောစာ ကြက်ဦးတွေနှင့်လောက်ကတည်းက မြှုပေးတွေကြုံလှည်းလမ်းစိုးစိုးကို တအော်အီ ဖြတ်မောင်းလာခဲ့ကြသော်လည်း ဇူကလေး ကြသည်နှင့် ဖုန်တွေ တဖော်ဖျော ပက်လေပြီ။ ရွာစွဲတိုက်ကာ ရွှေရွှေမျိုးမျိုးတွေကို နှုတ်ဆက်ကြရတာကလည်း ဟိုနှာတအောင်း၊ သည်ရွာ တစ်စား။ အမေကြီးက -

“တို့လူကြီးတွေ မရှိဘူးမောက်...သည်းတို့တစ်တွေ အွေမှန်းမျိုးမှန်း သိရစ်ခဲ့အောင်လို့ဟု...”

ဟု ဆိုပါသည်။

အမေကြီးပြောခဲ့တာ မှန်ပါ၏။ အခုခုံလျှင် ကျွန်ုံးကိုယ်တိုင်ကပင် ရွှေချိုးစပ်တတ်ခဲ့ပြီ။

လှည်းကလေး တအော်အီနှင့် သိမ်တော်ရှင်းဘုရား ပူးသွားတိုင်းလမ်းမှာ အမေကြီးတို့ပြောခဲ့ကြသော စကားတွေကလည်း

လွှမ်းစရာကောင်းလှသည်။ များသောအားဖြင့် သိမ်တော်ရှင်းဘုရား သုခိုးတော်ကြီးလှကြောင်း ပြောဖြစ်အောင် ပြောကြသူချည်းပပ်။

“ညည်းမှတ်မိလား အစ်မကြည်...တို့ အပျို့တုန်းက ဘိုးကျိုင်းနဲ့ ဘုပ္ပတို့အမှုလေ...”

“မှတ်မိပါတော်...မြင်းခြားမယ် တရားဆိုင်နေထဲကြားက သူမှုန်သယ် ကိုယ်မှန်သယ် ငြင်းကြရော...ရင်ဆိုင်လက်စ တရားတေပါင် ခကာ နားထားပြီး ဘုရားရှင်ရွှေမောက် ဝင်ကြသာကောဇား...ဘုရား ညာင်ရေအိုးမယ် သပြု ခက်တွေထိုးပြီး သိမ်တော်ရှင်ဝင်သာ...ဘုရားပန်းသီးသူ က ရုံးတမ်း ကတိထားကြသာလေ...”

“အဲသာက သည်လိုအော်...မြေက ပြောကြနိုင်ရင် မယ်လှရှင်းရဲ့ မြေ၊ ဘိုးကျိုင်းတို့ဖော်များနဲ့ အကြောင်းပါတော့ လင်ပိုင်မယားဆိုင် ဖြစ်ကြရော...ဒါကို မယ်လှရှင်းက...”

တော်လမ်းက မဆုံးနိုင်တော့ပါ။ မယ်လှရှင်ပေါက်တွေ ကြောင်းပါ စကားရောက်ကြတော့ လှည်းပေါ်ပါသွေနှင့် အွေမျိုး အင်းကြသူတွေချည်း။

“မယ်သိန်းတို့ မယ်ြိမ်းတို့ကော ဘာထူးလို့တုံး...သက္ကာရှင်းကြရာက ဘုရားဝင်မယ် ဖြစ်ကြသာလေ...ဘုရားရှင်ရှေ့မောက် သပြုတစ်အိုးစိန့်ဝင်တော့ မယ်ြိမ်းပန်းက

ညီးလို့ ငါ့နှဲ့ပါသအောင်...ဘုရားရှေ့တော်တောင် မင်္ဂလာ
လိုက်ရဘူး"

တကယ်တော့ အမှန်တရား မြတ်နှီးသူတွေက မတရာ
ခြင်းကို လက်မခဲ့ ဆိုသည့် သာခကများပင်၊ ကိုယ်ကျွန်းသိလကောင်
နှင့် နေထိုင်ကြရင်၊ ဘဝကို ဖြတ်သန်းကြသူများဖြစ်ရာ၊ မတော်
မတည့် ရှိလာသွေ့ ဘုရားရှင်ကိုသာ အားထားသည့်သဘောလည်း
ပါပါလိမ့်မည်။ အမှန်တရားက အမှားတရားများအပေါ် အမြှတ်
ကျော်လွှားနိုင်သည့် ဆိုသည့်သဘောကို သက်သေထူးကြခြင်းဟင်
သွား၏တန်ခိုးကား စွမ်းလှပါ၏။

ယောက် သိမ်တော်ရှင်ဘုရားနှင့် ပတ်သက်သော ဖြစ်နှု
တွေ ကြားခဲ့ရှုံးသည်။ ‘သိမ်တော်ရှင် ဝင်မလား’ ဆိုသည့်စကားလို့
ကျွန်းမတို့ အကြားမာခဲ့ရပါ၏။ တန်းနှင့်တစ်း အမှုသင်းကဲ အကျော်
အတင်ရှိလွှုင် ဓမ္မနှင့် အဓမ္မ ယဉ်ဖက်ရာတွင် ဘုရားရှင်ရှေ့တော်
မှားကို အဖူးရောက်စုံလဲး ဆိုသည့်သဘောကို ဆိုလိုပါသည့်
တချို့က အရက်ဖြတ်၊ ဖြေဖြတ်၊ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကို ဖြတ်ချုပ်၍
သဖြင့် သိမ်တော်ရှင်ဘုရား ရှေ့တော်မှားက်တွင် ကတိလျောက်ထား
ကာ မိမိကိုယ်မိမိ အေးကြားသန့်စင်တတ်ကြသည်။

“မင်းတို့ ကိုယ့်စိတ်ကိုယ် မနိုင်ကြဘဲ ဘုရားရှေ့မျှော်
ပေါ့ပေါ့တန်တန် မလုပ်ချင်ကြနဲ့...ဘုရားရှင်က အောင်
ဓာတ်နဲ့ ဒွဲ့ကွွဲတ်တော်နှုပ်မယ့် မင်းတို့ကတိနဲ့ မင်းတို့

သွားကြောင့် မင်းတို့မှာ ပြန်ပြီး ဥပါဒ်ကျွန်းများ...
မနိုင်ရင် မလုပ်ကြနဲ့”

ကျွန်းမတို့အဘက မကြာခဏ ဆုံးမတတ်သော စကား
သွားကို ကျွန်းမ အမြှတ်းခဲ့ရသည်။ ငယ်စိုး ကလေးသဘာဝ ကျွန်းမ
တို့တစ်တွေ ယောက်တစ်း၊ ဖော်ခုနှင့်တစ်း၊ ထွေပစ်တစ်း၊ ရုည်း
လို့တစ်း၊ ကစားကြာလို့ အငြင်းအား လဲသဲမဲ့ ဖြစ်ကြရပြီးဆိုလွှုင်
ဆတ်ကို ကျွန်းကျော်ပါအောင်ဝတ်ပြီး နံပါးလုံးဖို့ မကြော်းသေား၊
သိမ်တော်ရှင် ဝင်စုံလဲး မေးကြတာက အရင်။

“နှင်ညွှန်တာမဟုတ်ရင် သိမ်တော်ရှင် ကျိုန်လေ...တိုင်း”
“ရွေးရဇ္ဈား...”

သည်လိုအသံးဗြားလို့ကတော့ အဘက ဝါးခြမ်းပြား
ခွဲထဲတ်လာကာ ရှိက်ပါတော်သည်။ အဖေတို့ အမေတို့ကလည်း
ခွင့်ကို၊ ကြားမိဘု့ လူကြီးသူမတွေကလည်း ကြိုးမောင်း။
ချွန်မတို့မှာ သည်လောက်ကလေး ရွှေ့တ်မြိုက်တာနှင့် လူကြီးတွေ
ဘာဖြစ်လို့ သည်လို့ ရှုံးရေးဝင်းကိုရ ဖြစ်ကြတာပါလိမ့်လို့ မထွေးတတ်
နေ့တာလည်း အမှန်ပင်။ အဘကတော့ ညာဘက် ဒီပို့ရာဝင်ချိန်မှာ
ခြေးတွေကို အေးအေးသက်သာ ဆုံးမတတ်ပါသည်။

“ငါမြှုံးတွေ ကစားတာ ဘုရားရှင်ဘွဲ့တော် ပါနေသာ
မကောင်းဘူး...ဘုရားရှင်ရဲ့ရှုတ်တော်ဆိုလိုသာ အတိုင်းအဆ
မရှိ ကြားမားတော်မှုသယ်...ယော်ရှင်း၊ ဒိုးရှင်းမှာ ရော်
တိုင်တာည်ရမယ့်ဘွဲ့တော်မဟုတ်ဘူး...စကားကို လက်ကွုတ်

ပယ် မပြောရဘူး...မဖြင့်ခုရဘူး...သုဘာသီတဝါတ
စကားကောင်း ပြောရသယ်...သွေဝါတာ မျန်သဲစကား
ပြောရသယ်...ဒိယဝါတာ လူချစ်အောင် ပြောရသယ်...
ဓမ္မဝါတာ တရားတော်နဲ့ ယဉ်တဲ့စကား ပြောရသယ်...
ကြားကြလား...အဘပြောတာ..."

နောင်မှာတော့ ဘုရားရှင်ဘဲ၊ တော်ကို တလွှဲမသုံးမိအောင်
ဆင်ခြင်းဖြောက်၏။ သို့သော် ကျွန်းမတို့ သိမိသောက် ကျွန်းမတို့နယ်က
အွေအစွေမျိုးတို့၊ နှုတ်ဖျားမှာ ဘုရားရှင်ဘဲ၊ တော်ကို တပ်ကာ
တိုင်တည်တတ်ကြသလို၊ အမှုအခင်းဖြစ်ကြလျှင် ဖန်းစီးနဲ့၊ ပြောင်၏
ဒိုးကိုင်ကာ ဘုရားရှင်ထံတော်မှာက် အရောက်သွားနေကြဆဲ
ဖြစ်ပါသည်။

(၃)

သည်လို့ သည်အနကြောင်းတွေကို တစ်နယ်တစ်ကျော်သာ
ခင်ပွန်းဖြစ်သွား ကျွန်းမ ပြောပြန်မိပါသည်။ ခင်ပွန်းသည်ကတော့
ကျွန်းမပြောနေတာတွေကို ကြားလေသလား၊ မကြားလေသလား
မသိပါ။ ဘုရားစေတိကို လှည့်ပတ်ကြည်ညီရှင်းက ရပ်ပွားတော်လို့
စိတ်ဝင်တား ဖူးမြော်နေပါ၏။ ကျား၊ မိချောင်း ပည့်ချွဲ့ လက်ထူး
ဘက်၌ ယပ်ကိုထမ်း၊ လက်ပဲဘက်၌ တော်ရေးတော် ကိုင်ဆောင်
ထားသော ပါဝါင်လောင်ရှင်မဟာကသုပေ ရပ်ပွားတော်ကို အနီးကြုံ

နှုတ်သည်။ ပြီးတော့ ကျွန်းမတို့ အရှေ့ဘက်မှန်းဆီ ထွက်ခဲ့ကြ
သော်။

အရှေ့တော့တစ်ခွင့်မှာ ညီညြို့ဆိုင်းနေသော သစ်စင်း
ခေါ်းများ၊ တော်ရို့ တော်ရို့ပုံးက အညာဒေသ၏အလုပ်ကို
ဆောင်ပြနေသလိုပင်။ တော်ဘက်ဆီမှ မောင်းလာသော လူညွှေး
အစိုးးပေါ်မှာ ပြောင်းပင်တွေ အပြည့်အမောက်။ ပြောင်းဆန်
မည်းမည်းကလေးတွေက လူညွှေးပေါ်မှာ တလွှဲပဲလွှဲပဲ ယမ်းခါလျှက်။

"ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များပဲပဲ ဘုရားရှင်ကို ကိုးကွယ်ယုံကြည်
ဆည်းကပ်ကြတာ ကောင်းတဲ့အလုပ်ပါကွာ...၊ ဘယ်လို့
အကြောင်းတရားနဲ့ အကြောင့်ဖြစ်စေ မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်
မှုပိုပို့ အခိုကပါ...တို့ဗုဒ္ဓဘာသာတရားရဲ့ အနှစ်ချုပ်ကိုက
မကောင်းမှုရောင်း၊ ကောင်းမှုဆောင်း၊ စိတ်ကို ဖြူအောင်
ထား ခိုတာပဲ...သည်နယ်က ကျော်လက်တော်ရွာစွာနဲ့
တည့်ခွဲထားတဲ့ နယ်ဆိုတော့ ကော်သူများတော်သားတွေဟာ
ရိုးသားဖြူစေတဲ့စိတ်ထား ရိုးကြသွေပါ...သိမ်တော်ရှင်
ဘုရားရဲ့တန်းတော်အလျောက် လူထွေကလည်း မကောင်း
မှုရောင်း ကောင်းမှု ဆောင်လာကြတာ ကောင်းတာပေါ့
ကွယ်"

ကျွန်းမပြောပဲခဲ့သော အတ်လမ်းများနှင့်စပ်လှည့်၍ ခင်ပွန်း
ပေးသော မှတ်နှုက်ဖြစ်ပါ၏။ ဘုရားက အပြန်မှာတော့
ကျွန်းမပြောပဲခဲ့သော ရေကန်ကြီးမှာ ရေခံပေါ်ကြသွေပါကို ကျွန်းမတို့

ခာတ်ပုဂ္ဂက်ကြသည်။ တရာ့၊ လုံမလေးတွေက ရှေ့မူမပျက် ဆဲရစ် နိုင်းကလေးတွေ ထဲ့ကြတုန်း။ ဘုရားမူးက အပြန်မှာအတော့ အလျှေအိုး ကို ဝင်ကြသည်။ အလျှေအိုးမှာပဲ ရွာထမင်း ရွာဟင်းဖြင့် ထမင်းစဲ ကြသည်။ အလှုံကြီးရက် ဝေးသေးသော်လည်း မဏ္ဍာပိဆောက်ပါပြီ ဆိုကတည်းက အလျှေရှု စမ်းကြရပြီ။ အလျှေမထူးကြီးကလည်း ကြီးလုပါ၏။ အလျှေအတွက် နိုင်းကြ ဝန်းကြသွားကလည်း တရန်းရှုန်း။ ကိုယ့်နှင့် ကိုယ့်ထင်း ကိုယ်ပေါက်၊ ကိုယ့် မဏ္ဍာပိ ကိုယ်ဆောက်၊ ကိုယ့်ဆန် ကိုယ်ရွေး မဟုတ်ကြပါ။ တစ်စွဲ လုံးက နိုင်းကြသည့်ကုသိုလ်တော် ပွဲကြီးဆိုတော့ မြင်ရတာကဟန် သွေ့ခိုက် ကြည်ညိုစိတ် ရွားရပါသည်။

သည်ရှာများနှင့် သည်ဘုရား၊ သည်စိတ်ထားနှင့် သည် ယဉ်ကျေမှုသည် နှစ်ကာလတွေ ရှည်လျော်လည်း ပျောက်ပျက်စုံ မရှိ။ ကျွန်းမတို့ခို့က ဘုရားလည်းမူးရှာ ဇွဲမျိုးတွေလည်း ထွေရှု အလျှေလည်း ရောက်ရှာ၊ ကြည်နှုံးစရာ ခရီးပင်။

(၄)

ဥာဘက်တွင် ကျွန်းမာ်မသိသားက ဆင်းခွဲတွေ ရောက် တုန်းရောက်သိနိုက် ကျွန်းမတို့အာ သိုင်းမင်းသားကြီး 'ဘိုးလူပျို့စုံ ပင်ဖိတ်ပြီး ဘုန်းကြီးပျုံ သိုင်းသီချင်းများ၊ ရှေးခေတ် ပေါ်ဖြူပြု သီချင်းများ၊ ရှင်းစေလေ ရွာစေလေ ကျေးလက်သီချင်းများကို အသုတေသန ယူနေနဲ့သည်။ တရာ့၊ သီချင်းတွေကို အဖွဲ့နှင့် သိမြှင့်ဆိုပြကြသည်။

သီချင်းတွေကိုတော့ ဘိုးလူပျို့တစ်ယောက်တည်းက ဆိုပြပါ ၌ ခာတ်ပုဂ္ဂတ်တဲ့၊ အသုတ်တဲ့၊ ယူနဲ့ကြသည်။

ကျွန်းမတို့ တစ်ညွှေး မအိပ်ကြုံး တွေ့ရသုန်းကြ စွဲမျိုး နှင့် ရွာအကြောင်း ပျောက်ကြောင်းတွေ သောသောကြယ်အောင် ပြုဖြစ်ကြပါ၏။ ကျွန်းမအိပ်သား အသုတွေသွေ့ပြီးတော့ မနက် မှာအထိုးတော့မည်။ ရွာခဲ့ အလျှေရှင်းကိုသန်းဝင်းတို့ပြီးအစိုက်ကိုလည်း ကျွန်းမတို့ကို ကတော့ရွာ (ခံတော့ရွာ) ကားဂိုတ်ကိုပို့ရန် လုညွှေ့ အက်ကြပြီ။

အညာနွေ့ရှုက်များ ဆိုသော်လည်း မနက်စောစော အအေး အတ်က စိမ့်နေသည်။ လုညွှေ့ပေါ်မှာ လိုက်ပို့ကြမည့် ဇွဲမျိုးတွေ သွေ့ပါကြသေးသည်။ အရင်က မြစ်ကြောင်းကို အားကိုးကြ မည်။ ဘယ်ရွာကပဲပြုဖြစ်ဖြစ် မြစ်ဆိပ်ကို တကန်တက လျှော့ရှု မှာ အခုတော့ ရွာတွေမှာ ကားလမ်းတွေ ပါက်လာကြတော့ လျေားကို ကောက်ကာင်ကာ လာနိုင်ကြပြီ။

"ကောင်းရွာ မြင်ကြတယ်...ကောင်းရွာ ကြံစည်းကြ တယ်...ကောင်းတဲ့စကား ပြောကြတယ်...ကောင်းတဲ့ အမှုကို ဆောင်ကြတယ်...ကောင်းတဲ့ အသက်စွဲးမှာနဲ့ နေကြတယ်...ကောင်းရွာ အားထုတ်ကြတယ်...ကောင်း သောသတိုး...ကောင်းသောသမာစီ ရှိကြတယ်...ဒါ မရှင် ရှုပါးနဲ့ အညီ နေထိုင်ကြတယ်ဆိုတဲ့ သဘောပဲ...ရွာကို တို့ မကြေခက လာကြရအောင်..."

ကျွန်မအိမ်သားက လုည်းပေါ်မှာ ကျွန်မကို ပြောနေဖြင့်
ဖြစ်ပါ၏။ ရွာကဗောဓာကို သိမ်တတ်ရှင်မြတ်စွာဘုရားကို ရည်မှန်းကြာ
ဦးတော်တင်လိုက်သည်။ ပေါင်လောင်ရှင်ကသာပ မထောက်မြတ်၍
ရည်မှတ်ကာ ဦးတော်တင်သည်။ သည်ရွာခွွာကို ကျွန်မတို့ လာအေ
ရပါဦးမည်။ ခွေတွေ မျိုးတွေကို တွေ့ကြရပါဦးမည်။
အညာမနက်ခင်းကတော့ အေးမြဲလျက်...။

သိမ်တော်ရှင်ဘုရားနှစ် ၁၀၀ ပြုညွှန်မှန်

ရသစာစု

ညောင်းဆိပ်

ဖုန်းမြို့ကို ကျွန်မ အခေါက်ခေါက်အစီခါ ရောက်ဖူးခဲ့လှ
မြို့တော် ရောက်ရာလတိုင်းလည်း ဖူးမဝ ခြော့ဆုံး ရင်နှင့်အသွေး ထိုးမြောက်
သာ ရသတစ်မျိုးကို ကျွန်မ ရနေကျေဖြစ်ပါ၏။ များဆောအားဖြင့်
မြို့သစ် ဟိုတယ်တစ်ခုခုတွင် တည်းနေကျေစိုးသော်လည်း သည်
အမြောက်မှာတော့ ပုဂ္ဂ သံတဲ့ဟိုတယ်တွင် တည်းဖြစ်ခဲ့ပါသည်။
မြို့ခွင့် ထနောင်းပင်ကြီးတွေ့ကို တဖွဲ့ဖွဲ့လျှင်းလာခဲ့သော
အနွောက် သည်တစ်စောင် သံတဲ့ဟိုတယ်မှာ တည်းပါလို့ မှာလိုက်
ဖြစ် ကျွန်မတို့ မိသားစု ဆိုက်ဆိုက်ကြီး ရောက်သွားခဲ့ရပါသည်။
များတဲ့မှ ပုဂ္ဂမြို့တွင်းသို့ဝင်ကာ ဂါတော့ဆလွင်ဘုရား ခြေတော်
နှင့် နီးသော သံတဲ့ဟိုတယ်ကို ရောက်တော့ ပြောသံလောက်
အေးလုပါသည်ဟု ခံစားမိရပါ၏။ ကျွန်မတို့ရောက်တော့
မြို့ခွင့် ဇန်ဝါရီနှင့် သံတဲ့ဟိုတယ်မှာ မြင်ရသာ ပုဂ္ဂနောက်ချိန်သည်။

ဇရာဝတီမြစ်ကိုပါ သိတင်းစေရောင် ထိုးထားသည့်ပမာ အပြားနှင့်
ပန်းသွေး ပုဂ္ဂန်ဆီသွေး ရောလျှက်ရှိပါ၏။

မြစ်အနောက်ဘက်ကမ်းမှာတော့ ဆောင်းပါပဲ မြှေဇွဲ၏၏
သံစွေ့စွေ့၊ သမီးကလေးက နေဝင်းချိန်ကို အမိအရ ဓာတ်ပုံရိုက်နေအား
သော ကျို့မြတ်ပြု၍သွားတွေ့ကြေားရောက်နေဖြီ။ ကျွန်ုံမတို့ကလည်း လူ
သော နေဝင်းချိန်ကို ဓာတ်ပုံရိုက်ကြသည်။ တန်ကြည်တောင်စွဲ၏
နှင့် သောင်ပြင်ဖြစ်ပြန်သည်လည်း ပန်းသွေးမှအစား၊ အတိမှ အနီသို့
တဖြည့်ဖြည့်ချင်း အရောင်ပြောင်းသွားကာ နောက်ခုံး အနိုင်
လိမ့်ဆွေးတွေသာ ကျေရောက်တော့မည်။

ဗုံး။

သည်တစ်ခါက် ပုဂ္ဂန်းကတော့ ဒါနခရီးဖြစ်သည်
ဉောင်းဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတစ်ကျောင်းမှာ မိတ်ဆွေများ၊
ကထိန်ခင်းကြသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ကျွန်ုံမတို့ထိသားရုက်လည်း
တတ်အားသမျှ ကုစိုလ်ပါဝင်ကြရင်း လိုက်ပါလာနဲ့ကြခိုင်းဖြစ်သည်
နောက်တစ်နှစ်မန်က် ကထိန်ခင်းပြီးသည်နှင့် ပထမဆုံး ရောက်ရွှေ့
သည့် ဘုရားမှာ ရူးဘုရားဖြစ်သည်။ ပုဂ္ဂရောက်သည့်အောက်တိုင်းလည်း
မူးဘုရားနှင့် လောက်နှစ်ဗော်တို့တော်ကို မရောက်မဖြစ် ကျွန်ုံး
သွားလေ့ရှိသည်။ ဇရာဝတီ မြစ်ကမ်းနှုံးတွင် တည်ထားသည့်
စေတိမေတ်များဖြစ်၍ ဖတ်ဖူးမှတ်ဖူးသော ပုဂ္ဂရာဝင်များနှင့် တွေ့
ကာ ကြည့်ညီနေကျုံးမြစ်ပါ၏။

ဇရာဝတီသည် ကျွန်ုံမစ်ဘများ၏ ဒိုးအိမ်ဖြစ်သည်
တောာသူတော်သား ကျွန်ုံမစ်ဘများကို နှစ်ပေါ်မြေားက အိမ်ထော်

ပြုးပြုးနေက် ရှေးလျေကြီးတစ်စင်း လက်ဖွဲ့လိုက်ကြပါသည်။
မြှေနှင့် ဇလုဇာများတွင် ကြိုးပြင်းခဲ့ကြရသော ကျွန်ုံမဲ့နှုန်းပါး
၏ ရှေးလျေကြီးတစ်စင်း ရှုလိုက်သည်ကိုပင် ဝစ်းသာဝမ်းမြောက်
မြောပါသည်။ ထိုလျေကြီးကို အကြောင်းပြု၍ အဖေက ဇလု
ကြီး၊ အမေက ဇလုဇာကြီးကတော်ဘဝ ချက်ချင်းပြောင်းကာ
ဘဝတိမြစ်ရှိုးတစ်လျောက် ကူးသယ် ခေါက်သယ် ရှိခဲ့ကြရသည်။
၁၁၁ ကျွန်ုံမတို့ ကြိုးပြင်းလာသည့်အခါး အမေက ‘တို့လျေကြီး
ခိုးရောက်တော့...’၊ ‘တို့လျေကြီး ဉာဏ်းရောက်တော့...’၊
‘တို့လျေကြီး တကောင်းရောက်တော့...’ ဆိုသည့် ‘ရောက်တော့
ဘတ်လမ်း’ တွေ များစွာ ကြားနာခဲ့ရပါ၏။

“ရူးဘုရားများတော့ အဖေတို့က ဇွေးရှားမျိုးဘုရား
ဖြစ်နေပါပြီ...အဖေတို့လျေကြီး မူးဘုရား အနောက်ဘက်
အမြဲ ဆိုက်ထားပြီး တစ်ခါတေလေ လေးငါးရက် ကုန်
တင်ကြသေးသာ...အဖေနဲ့ ညည်းအမေများ လျေမှာ
ဇလုသားတွေ ထားခဲ့ပြီး ပုဂ္ဂရားမှာ ဇလု ကုန်းပြောင်း
လျောက်ဖူးကြသာ...မြှင့်လွည်းမစိုးကြဘူး...”

အဖေပြောပြလေ့ရှိသည် စကားများ ဖြစ်ပါသည်။ တရီး
ခါက်တွေများ အမေ လိုက်မသွားတတ်ပါ။ သားသမီး မတိမတာ
လေးတွေ တစ်ပြီးတောင်နှင့် အမေက ရွာမှာ နေရာနဲ့တတ်သည်။
နှေသ် အဖေ ဇလုထွေဗျားပြီး ဘယ်လောက်ကြောလျှင် အဖေ
ကြီး ဉာဏ်းဆိုင်ရောက်ပြီးဆိုတာ အမေသိသည်။ လွှဲလျှင်
နှင့်ရက် နှစ်ရက်။ ဘုရားမူးလိုက်ကြို့ဆိုကာ ဘုရားသွေးက ဒိုးစည်း

ତତ୍ତ୍ଵଗର୍ଭକଣିଙ୍କ ଲୁଣାରେଖାଗ୍ରହଣ ଗ୍ରୂଫ୍ଟମଟ୍ଟି ଜୋରଦାର
ତତ୍ତ୍ଵଦେଖନୀ ଅଳ୍ପଚାହିଁ ଆଏ କ୍ରାଃ, ମକ୍ରାଃ ଏବ୍ରାଫିନ୍ଡମ୍ବଲଲ୍ୟ
ଧୂ-ଧୂର୍ବା-ଦେଖା କ୍ରାଃ ଦେଖିଥୁବା ଦେଖିବାପିଲୁଣ୍ଯ । କିମ୍ବାକୁ ଯାହାକି
ମୁହା ଏକଟାର୍ଦ୍ଦିନରେ ଲାଭକୁ କ୍ରତାଗ୍ରୁହ୍ୟ ଦେଖିବାର୍ଦିନରେ ପ୍ରିୟ
ମୁଖପଲିଲି ଆଥାମ ଗ୍ରୂଫ୍ଟମ ଦେଖିପିଲି । ଆମେକା ଲୁଣ୍ଟ୍ରିଃଲୋକ
ଲୁଣଃଧଃରଣିବା ଧୂ-ଧୂର୍ବାଗ୍ରୀ ଧୂର୍ବାଦେଖିମନିଃ ତତ୍ତ୍ଵଦେଖିଲି ଅନ୍ତର୍ଭାବରୀତିବାପିଲି । ଯନ୍ତ୍ରିଷ୍ଠିତକଣିଙ୍କଲ୍ୟ ଦିନକୁପାପି । ଗ୍ରୂଫ୍ଟମଟ୍ଟିଦ୍ୟନ୍ତେ
କରିଲୁଣ୍ଟିକା ଧୂର୍ବାଦେଖିମନିଃ ଗ୍ରୂଫ୍ଟମଟ୍ଟିକୁ କ୍ରାଃ ଧୂର୍ବାଦ୍ୟନ୍ତେ
“ଫନ୍ଦିମଳ ଧୂର୍ବାଦେଖିମନିଃ ତତ୍ତ୍ଵଦେଖିକାରି ପ୍ରିୟରେଖାଗ୍ରହଣ
କଣିପିଲିବିଥିଥାପି ...”

“ဘယ်ဘရား ဘယ်မင်းတည်တယ်ဆို တော်ပြေပါ—
တော်ဆက်ပြေပါလား...”

အဖတိ အမတိ လျော်က ရအဝင်သည့် သည်မှာ
ပြီးရတဲ့သူ့သည်။ အဖလျော်ကြီးပါက မြင်ရသော ပုဂ္ဂမြင်ကွင်းသည့်
သိပ်ကြီးမကျယ်ပါ။ နိုးကောင်းကင်နေသက်ခံနှင့် ဗုံးဘုရားကထောက်
ပုံးမြင်ရတိုင် သွာ်ယ်လုပ်သည့်။ ပုဂ္ဂ၊ ဗုံးဘုရား၊ ရောဝတီ၊ အဖ
လျော်ကြီးနှင့် အဖ။ ကျွန်ုင်မတို့ ရောက်သွားလျှင် အဖပျော်သည့်

ଅମୁଖି:ଦୟାକ୍ଷି ଦୟା, ରତ୍ନା ମେହାଞ୍ଜୀ ପ୍ରିଯାନ୍ତିଲ୍ଲ ଶିର୍ମାନ୍ୟି ।
ଅଳଗ ଦ୍ୱୟାର୍ଥି:ଫେସ୍ ପାତ୍ରାଙ୍କାଙ୍କ ହାର୍ଦି:ବୁର୍ଗତରାତ୍ରେ ଠିକ୍ କା
ଏହି: ଫୁର୍ତ୍ତିପିଣ୍ଡ ॥

“ବୁଲ୍ଲୁଙ୍କାଳେ ଲୁହାକୁଣ୍ଡିଃ ଶ୍ଵାରଦୂର୍ବଳିଷ୍ଟିଃ ଧର୍ମପିତ୍ରଙ୍କା...”

အမေက အဖေမခံခြင်အေ၏ စသည်စကားဖြစ်၏။ နား

ବେଗନ୍ତରାବେଳିକ କୁଣ୍ଡଲେଖିଦ୍ଵାରା ପ୍ରକଟାଯାଏ
ଏହା ଲୋକିଙ୍କ ନିଃଶ୍ଵରାଜ୍ୟର ବାତାଙ୍କରିଃତାମଧ୍ୟରେ ଥିଲାଯାଏ॥

ପ୍ରକାଶକ ପତ୍ର

“မမြတ်...ကိုရင်ညိုတဲ့လျှော်း နဝလီအပြည့်နဲ့ပါယာ... ၂၈၈၃ခါးဘာက်နဲ့ ကျားစောင်းလက်ကောက် ဝတီနှစ်သာ ပြင်ရော...ညည်းယောကျုံးလျောတော့ နယ့်နဲ့ပြည့်ကျော် လောက် ညောင်းဝင်မယ်မှန်းသာပဲ...ကနဲ့ လဆန်း ဆယ်ရက်ဆိုတော့ ညည်းတို့ လေးဝါးရက်လောက်နဲ့ လိုက်သွားရင် ကွက်တိယား...”

သည်သတင်းစကားမျိုးနှင့် လိုက်ရတာမျိုးလည်း ရှိသူ၏ ကြော်နှင့် နှစ်ဦးဆိုတာ ဘာမှန်းမသိ၊ တယ်လီဖုန်း ဝဝလာဝေး။ လျှော်းကိုသာ အား ဂိုးရာသည်၏တော် မဟုတ်လေး။ ကျွန်မတို့မိသာဥုံ လိုက်သွားသော်လည်း အမွှေလျှော်း ညောင်းဆိုင် မရောက်လော်တော်လည်း ရှိသူ၏ အမွှေလျှော် ရောက်ပြီးလို့ ထွက်သွားပြီး မေးမွှေး။

“ကဗျိုးလျှော်း ရောက်သေးပေါင်ယား...မြှုတော်လက် လျှော်းမှတ်လား...စောင့်သာနေပါရော့...”

မြှစ်ရှိုးတစ်ရွောက် လူးလာရန်စာနဲ့သွား...ဘဒ္ဒကြောသာ အညာဆန်လျှော်းတွေကို လျော့ လျော့ ကြည့်၍ စာရာဝတီမြှုတ်တွင်းသွား မန်းလက်၊ ချင့်တွင်းလက် စသဖြင့် နွှေ့ခြားပြီး သိကြပါသည်။ လျှော်းကို သည့်စွာကို အစွဲပြု၍ ပစ္စားလက်၊ မြှုတော်လက်၊ အမြင့်လက် စောင်ချုပ်းတော်လက် စသဖြင့် စော်ဝါးသုံးနှစ်းလောရှိကြသည်။ ကျွန်မတို့လျှော်းက မြှင့်းခြုံနယ် မြှုတော်စွာက ထွက်သည်၏၏ တော်လက်လျှော်းဖြစ်ပါ၏။ အမွှေလျှော်း ညောင်းဆိုင် မရောက်လော်လျှော်တော့ ဘုန်းကြောင်းမှာ တည်ခို့ရင်း စောင့်အ

သည်။ ကျွန်မတို့ မောင်နမတွေကတော့ ဘုန်းကြောင်းကျောင်းမှာ အည်းကြော်လည်း ဗုံးဘုရားဆိုပါမှာချည်း အနေများသည်။ အဖော် နှင့် အမွှေလျှော်းကို မွှေ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

တစ်ခါသားများ အမွှေလျှော်းက ညောင်းဆိုင်ကို ဘားတော်နှင့် ရောက်မလား ကျွန်မတို့ မိသားစမှာလည်း ဘုန်းကြော်းဆျားမှာ ရက်ညောင်းကြပြီ။ အမွှေလျှော်း ရောက်မလာတော်ကြောင်းမဟုတ်သော်လည်း အဖော် အမွှေလျှော်း ဘယ်သော် အယ်ကဲးမှာ ဘာတော်ဖြစ်နေသလဲဆိုတာက အကြောင်းဖြစ်သည်။ အမေလည်း စိတ်ပူပြီ။ ကျွန်မတို့လည်း မွှေ့ရတာ မောပြီ။ အဖော် အများဖြစ်နေလိုပါလိမ့်။ အဖော် ဘယ်နားရောက်နေပါလိမ့်။ ရှေးလျှော်းတွေဆိုတော့ စိတ်ရှိတိုင်း စရိုးမပေါ်ကိုနိုင်ပါ။ လေလာတော် နှုတ်တင်း ရော်တော့ ထိုးဝါးကျား ရောသာတော့ ကြွေးခွဲ့။ တစ်နေ့ အောင်လုံး ပုဂ္ဂိုလ်ရွှေမလဲဆိုတာ အမွှေလျှော်းကို ပြောဘာများလား။

နောက်တစ်ရက်မှာတော့ အမွှေလျှော်း ရောက်လာပါ အည်း။ ကျွန်မတို့က ဗုံးဘုရားရပ်ပြင်မှာ စုန်ကြပါကိုကြရောက် အဖော် အားကြော်းကို လှမ်းမြှင့်လိုက်ကြရခြင်းဖြစ်သည်။ ရော်ချေးတွေ မည်း နှုတ်နေအောင် သုတ်ထားသော ဆယ့်ခြားကိုပြားခေါ်း လျှော်းကိုးက လှမ်းမြှင့်တာနှင့် ကျွန်မတို့ မှတ်မိနေကြပြီ။ အစိုက်တွေက ကြိုးကြောင်းပြုးကာ အမွှေကို သွားပြောကြသည်။ ကျွန်မသာ နှားရင်ပြင်ပေါ်မှာ တစ်ယောက်တည်း။

“အဖော်...အဖော်...”

အဖော် မကြားနိုင်လောက်သောအရပ်က လျှော်းကို ကျွန်မ အော်ခေါ်နှစ်ခြင်းဖြစ်၏။ အမွှေလျှော်းက တရွေ့ရွှေ့။ ပြိုင်လျှော်း

တလျားပြီးတလျား တက်လာနိုင်တာမျိုးမဟုတ်။ အောင် အိုခင် တို့မှာ စာလုံးရိုင်းကြီးများဖြင့် ရေးထွင်းထားသော 'ကမ္ဘာဦး' ဆိုသည့် ဆိုင်းဘုတ်သစ်ပြားကို ကျွန်မ မြင်နဲ့ ပြု။ အဖော်လျှကြီး ဗုံးဘုရားဆိုပ်ကပ်တော့ မိုးချုပ်ပြီး ပုဂံနေဝင် ချိန်။ သည်တုန်းကတော့ ပုဂံ ၂၈၇၅ ဆိုတာ ဘာမှန်းမသိ။ မိုးလင်းတော့ လျော့တွက်။ မိုးချုပ်တော့ လျော့ဆိုက်။ အဖော်တို့ ကိုယ်တိုင်က ခဲ့စားနေနိုင်တာမျိုး မဟုတ်။ နောက်တစ်နာရီ လျော့ချိန်ဖို့ တစ်ညုံတော့ အားယုံကြရှုံးမည်။

"ပြည်မှာ ကြာသွားသော် ရေးတော့ လောဘလေး နဲ့ ရှာချင်သေးသာကို... ငါ ထင်တော့အထင်သား... သားအမိတ်စွေ ဇွေးသဒုပ်မလို တစ်ထွေကြီး ရောက်မဲ့ ရေားယုံလို့... ကိုင်း ကိုင်း... ဘန်းကြီးကျောင်းက ဇွဲခြေ ကြ... လျော့ထိုးသား စံလှ ဓမ္မာသွား... । ရော်... ဆရာတော် ကြီးကို ငါးပိုင်းမြောက် လွှဲလိုက်ကြေး... "

အဖော်တွေ့ရတော့လည်း အမော်ပြုသား။ ထို့ညှက အဖော်လျှကြီးပေါ်မှာ မောင်နဲ့မတစ်စွေ ပြားအိပ်ကြရတာ မမော်း အမော် လုပ်ငန်းအကြောင်းထွေ ပြားနေကြသည်။ အဖော် ငွေအပ်သည်။ အမော်ကြည့်ကာ သမားနေပုံလည်း ပေါ်ပါသည်။ အမော်လည်း အဖော်ကြည့်ကာ ထိုနည်းတူစွာ၊ လျော့နှင့်တက်နှင့် ပခုံးပေါ်တော် ရှာရှာသွား လင်သားကို ကြည့်ကာ ကရာဏာ သက်နေရာပါ၏။ သည်မြင်ကွင်း သည်ခဲ့စားမှုကလေးက ကျွန်မတို့ ပေါ်သာဝါသာဝါ ဖြစ်လေသည်။

သည်အဖြစ်တွေ့က ကြာခဲ့ပါပြီ။ အဖော်ဆုံးရှာတာလောင် သယ်ခြောက်နှစ်တင်းတင်း ရှိခဲ့ပြီ။ ရှေ့လျှကြီးတွေ့ဆောတော် မဟုတ်တော့ မှ အဖော်လည်း အနားရဲ့ရှာတော့သည်။ သားသမီးမြောက်ယောက် နဲ့ လျော်ကြီးတင်းတင်းနှင့် ရှာဖွေကျေးမွှုံးခဲ့သော အဖော်ကျေးမွှုံးတာရား နဲ့ အောက်မှုလေလိုင်း ပျော်ဦးဆိုပ်ကမ်းမှာ အဖော်လျှကြီး မျှော်နဲ့ ရှာဘကိုပါ တွေ့၍ သတိရမိနေပါသည်။ အခုံတော့ အဖော်လည်း မရှိရတော့ပြီ။ အဖော်လျှကြီးလည်း မရှိရတော့ပြီ။ သားသမီးတွေ့ အိမ်တော် ကျွန်မတို့အိပ်ကြီးမှာ အမောင်း အိမ်တော်မကျေသေးသည် အားလုပ်ပျို့ကြီးတစ်ယောက်သာ ကျိုန်ခဲ့သည်။

ကျွန်မတို့သားအမိသားအဖ သုံးယောက် ပုဂံကိုရောက် ပိုင်း ရောဝတီကမ်းနဖူးက ဘုရားနှစ်ခုကို မဖူးမဖြစ် ဖူးကြလေ ပို့သည်။

တစ်ခုက ဗုံးဘုရား၊ တစ်ခုက လောကနှစ်ဗာ။

လောကနှစ်ဗာအင်ချင်ချိန်ကို ကျွန်မ ပုဂံရောက်တိုင်း မိအောင် ဖော်လေလှုံးသည်။ ဗုံးဘုရားကိုတော့ ဇာလုံးလိုချိန်ကျေမှ ကျွန်မ သွား ပျော်သည်။ ဗုံးဘုရားရောက်တိုင်းလည်း လွှာနဲ့သော နှစ်ပေါင်း မာယ်လောက်က လျော့မားသားအဖတ်တွေ့ကို ကျွန်မ လွှားနဲ့ ဖြစ်ပါ၏။ အဖော်လျှကြီးပေါ်ကနေ မြင်ရသော ပုဂံကို ကျွန်မ ပြုရတာ ကြော်ပြီ။ ဗုံးဘုရားပေါ်က မြင်ရသော အနောက်သာက်ကမ်း ပို့သာ့ ရောက်တိုင်း မြင်နေကျေ။ ရောဝတီမြှစ်ကြီး တစ်နေရာက မြှုပ်သားသား လျော့ဟောင်းကြီးတစ်စီး ဆန်တက်လာတာ တွေ့ရ မှုံး မျှော်ကြည့်မိနေဆဲလည်း ဖြစ်ပါ၏။

ဗုံးဘုရားရင်ပြင်က လုမ်းမျှေးမြှုံးနိုင်သော တန်ဖြည့်
တောင်တော်။ ညီညာစွဲစွဲ သဲနိုင်ရောင်စရာဝတီ...။ ရေနှံချေးရောင်
မည်းမည်း ရှေးလျော်းတစ်စင်း။ အနောက်ဘာက်ကမ်း သဲမှုနှုန်း
မြှော်နှုန်း။ အဖောက် သတိရသည်။ သူက စောတော့ ကျွန်ုမတိုက်
မျှော်တတ်သော အဖော် ကျွန်ုမတိုက် စောတော့ ကျွန်ုမတိုက် မျှော်
ပါသော အဖော်။

တစ်ရက် အမှုအိမ်ကိုရောက်တော့ အမေက အဖော်တဲ့
ကလေးတွေကို ပြပါသည်။ အဖော်ရေးနှင့် စာတစ်စောင်ကိုလည်း
တွေ့ရသည်။ အမေက ‘ညုည်းအဖော်တွေ့တော့ ညောင်းဦးဆိုင်
သွားပြီး ဗုံးဘုရားလောကနေ လျော်းတော် မျှော်လိုက်ချင်သေးအောင်
ဆိုတော့ ကျွန်ုမ မျက်ရည်ပဲမိသည်။’

‘မြတ်ငါး’

လျော်း ညောင်းဆိုပိုကို တော်သလင်း
ထပန်းလေးရှုက်လောက် ရောက်ဖို့မှုန်းတယ်။
ကလေးတွေ့ခေါ်ပြီး လာနိုင်ရင် လာခဲ့ပါ။
လာဖြစ်ရင် ရွာက မှန်နဲ့ကြော် ကြော်ခဲ့ပါ။
ဘယ်လို့အေးချင်မှန်း မသိဘူး...။

မောင်ညီး

စာကိုဖတ်ပြီးချိန်မှာတော့ ကျွန်ုမနားထဲမှာ ဗုံးဘုရားထဲ
ထည်းလည်းသဲတွေ့ကိုသာ ကြားယောင်နဲ့လေ၏။

ညောင်ဦးနှုန်းတယ်မှုဂောင်းမြား

မျှေးရှုံးသမ်ပင်

‘အညာသူ အညာသား ကျွန်ုမဆွေ့မျိုးများ’ စာအုပ်ကို
အုပ်မရေးခဲ့စဉ်က ကျွန်ုမတွင် ခံစားမှုတစ်ခုရှိခဲ့ပါသည်။ သည်စာအုပ်
ကို ရောသည့်အခါ ပါဝင်ခဲ့ကြသော စာတ်ရုပ်များမှာ တစ်ခါက
စကယ်ရှိခဲ့ကြသော ဆွေ့မျိုးများ ပါဝင်သလို ယနေ့အထိ ရှင်သန
ဆဲ ဆွေ့မျိုးသားချင်းများလည်း ပါဝင်ကြပါသည်။ ကျွန်ုမ မိတ်ကျား
မြင့်ဖူးသာ ဆွေ့မျိုးများ မပါခဲ့ပါ။ အခြေအနေအရ အမည်ပြောင်း
အသီး ရှိခဲ့သော်လည်း အုန်းတကယ်ရှိခဲ့ကြသူများသာ ဖြစ်ပါ၏။
မျိုးဆွေ့မျိုးများအားလုံး၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးနှင့်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်
နှားကို သာတော် နာစောင်တို့မရှိဘဲ ကျွန်ုမ ရေးခဲ့သည်။ ရှိုးသားမှူ
းခြော့ တူကြသော်လည်း တရှုံးကို ပုံဖော်ရာတွင် အရိုးလွန်ကြရာက
ပြေား အကြသလိုလို ကျွန်ုမ ရေးခဲ့သည်။ ကျွန်ုမဆိုလိုသည့်အချက်

မှာ တောသူတောင်သားများပါပီ သူတို့ထင်မိထင်ရာ၊ သူတို့တွေးမီ တွေးရာ ပြောကြဖို့ကြ ကျော်ကြတာကို လေ့လှင်စောဖို့ခြင်းသာဖြစ်၍ သည်အတွက်လည်း ဆွေးမျိုးများက ကျေနှစ်ခဲ့ကြပါသည်။ နောက် ထပ်လည်း သူတို့ဘဝ အဇွဲ့အကြံ့၊ သူတို့၊ ထူးကြ၊ အကြံ့တွေကို ရှိရှိသားသား ဖြည့်စွက် ပြောကြရာပါသည်။ “ညည်း...ပါတို့ အကြောင်းရေးသာ နည်းသယ” လိုပင် ပြောကြရာပါသည်။

ကျွန်မ ပြောချင်သည့်အချက်မှာ အထက်တွင်ရေးခဲ့သော ခံစားမှု ဆိုသည့်ကိစ္စဖြစ်ပါသည်။ တောကျေးလက်တွင် ဘဝကို ပင်ပန်းဆင်းခြင်းကြီးစွာ လုပ်ကိုစားသောက်ရှိး ကျော်ဖြတ်ခဲ့ကြသူ တို့များ ကျော်ထာဝတွေ့ ပျော်ပိုက်ခဲ့ကြသူများပါလားဆိုသည့် အချက် ပေါ်တွင် ဝိုးသာဝိုးနည်း ခံစားခဲ့ရခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ အမို့ တွေထဲမှာ သောင်သာသူတွေ ပါသည်။ အိုးကြီးအိုးကြီးနှင့် နေရာ တွေ ပါသည်။ ယာနှင့်အခင်းနှင့် လူည်းနှင့်နားနှင့် နေနှင့်ကြသူတွေ ပါသည်။ အိုးရေးမှာ ပဲပြန်၏ ပဲမော်တို့ကိုပေါ်မှာ၊ ကျိုတဲ့ပုံတဲ့မှာ ပဲအပြည့်၊ ကြက်သွန်အပြည့် နေနှင့်ကြသူတွေ ရှိကြသာလို့၊ ဆွေရှုံး တကာတို့၏အိမ်မှာ သူရှင်းရှားလုပ်ရင်း၊ ဆွေမျိုးများ၏အစင်းထဲမှာ ပဲနှစ်လိုက်ရင်း၊ ကြက်သွန်တွေးရင်း၊ ဘဝကုန်ခဲ့ကြရသူတွေလည်း များစွာ ပါကြပါ၏။ အချို့ခို့လျင် ဆင်းရောာရှည်လွန်းလှသည်။ ဆင်းရောင်း နက်လွန်းလှသည်။ နိမ့်ပါးချို့နှင့်ခြင်းဝန်ကို ရွှေကိုရှင်း တစ်စံးတစ်ခါး ရှာစားကြရာပါသည်။ သို့မဟုတ် တို့ကို အမှုအညီဖြင့် ကျွန်မ အသားအသားစောက် (Family tree) အရင်ရေးရပါ သည်။ ကျွန်မ အဘင်ကြီး စိုးရေးလုပ်းဆိုလျင် မင်းတုန်းမင်းကြီး အက်ထက်တော်က တလုပ်ဖြူတွင် ရုံးထိုင်ရသော တလုပ်ကိုးဖြူးဝန် ခြင်းပါ၏။ မင်းကြီး ‘သမီးနဲ့ပြတ်စဲ’ ဆိုသည့် ဘွဲ့မည်ရည်ဖြင့် သွေးသောက်ကြီးအဖြစ် အမှုထပ်းခဲ့သွာ်ဖြစ်သည်။ ကျွန်မ အသားအသား အဘင်ကြီးများ သွေးသောက်စုံစွဲရာတွင် သုံးခဲ့ကြသော အွေလားနှင့် သွေးဖောက် ဓားရှည်တစ်ချောင်း၊ တိုက်မောင်းတစ်လုံး၊

ထိုးသာရာသည်အချက်မှာ သူတို့အားလုံး ကိုယ့်ပဲပိုကိုယ့်ရွာ၊ ကိုယ့်မိ တို့ယ်၊ ကိုယ့်ဆွေကိုယ့်မျိုးဆိုသည့် အမျိုးကို စောင့်ရောက်ကြခြင်း၊ အချင်းချင်း မေတ္တာခာတ် မခန်းခြောက်ကြခြင်း၊ ဘဝတွင် နေပျော် အောင် စိတ်ကောင်း နဲ့လုံးကောင်းနှင့် နေထိုင်ကြီးပြင်းခဲ့ကြသူတွေ ဖြစ်နေကြခြင်းပင်။ ဆွေ့တိမျိုးစိတ် ကြီးကြသည်။ မိသားစုအဆိုင်း အရိုင်းစိတ် ကြီးကြသည်။ မနာဂလိုဝန်တို့ခြင်း ကင်းကြကာ ဥမက္ခာ ဆိုင်မပျက် အချင်းချင်း စောင့်ရောက်ကြသည်။ ဒါကို ကျွန်မ မြင်ခွင့် ခဲ့ပါသည်။

ကျွန်မကိုယ်တိုင်က ရွာနေရာကြီး၊ ရွာနှင့် အလွမ်းမကွာ ခဲ့သူ ဆိုတော့ သူတို့အကြောင်းကို အမျေားချေားခါး သိထားတာတွေ ပြောလို့ ကျွန်မ လက်လှမ်းမမီသည့်ကိစ္စ၊ ကျွန်မ မသိမီလိုက်သည့်ကိစ္စ၊ အွှေ့များ ရေးလို့မကောင်းနိုင်သည့်ကိစ္စ၊ ရေးလို့ကောင်းသောလည်း အေးဖြစ်လိုက်သည် ကိစ္စတွေလည်း ရှိခဲ့ပါ၏။ ထိုစာအုပ်ကို ရေးစဉ် စာ သက်ကြီးဝါကြီး သိမီသူတို့၏ အကုအညီဖြင့် ကျွန်မ ဘိုးဘား အုံးအဆက် မိသားစုအယေားစောက် (Family tree) အရင်ရေးရပါ သည်။ ကျွန်မ အဘင်ကြီး စိုးရေးလုပ်းဆိုလျင် မင်းတုန်းမင်းကြီး အက်ထက်တော်က တလုပ်ဖြူတွင် ရုံးထိုင်ရသော တလုပ်ကိုးဖြူးဝန် ခြင်းပါ၏။ မင်းကြီး ‘သမီးနဲ့ပြတ်စဲ’ ဆိုသည့် ဘွဲ့မည်ရည်ဖြင့် သွေးသောက်ကြီးအဖြစ် အမှုထပ်းခဲ့သွာ်ဖြစ်သည်။ ကျွန်မ အသားအသား အဘင်ကြီးများ သွေးသောက်စုံစွဲရာတွင် သုံးခဲ့ကြသော အွေလားနှင့် သွေးဖောက် ဓားရှည်တစ်ချောင်း၊ တိုက်မောင်းတစ်လုံး၊

အင်းထိုးစတ်နှင့် ဆေးချက်များကအစ ကျွန်မမိခင်ဘက်မှ ဘဏ္ဍားဘုန်းကြီးများတွင် ရှုပါသေးသည်။

တလုပ်ကိုးမြှုပ်နည်းက ပေါက်ဖွားသော သမီးမယ်စိမ်းညီး...၊ ထိုးမယ်စိမ်းညီး ပေါက်ဖွားသော ဖိုးသာထန်၊ မယ်ရွှေယာ၊ မယ်မှုယာ၊ မယ်လိမ္မာ...၊ ကျွန်မ၏မီသားစုဒယားစောက်တွင် သည်လိုကဗျာ ဆင်းသက်ခဲ့ကြသူများ ပါသကဲ့သို့၊ ဘဝ အမြိအဖော် ခြားလွန်းကြသော မထင်မရှားကြသူများတွေလည်း ပါခဲ့ကြ သည်။ သူတို့ကိုလည်း ချုန်ထား၍ မဖြစ်ပါ။ သစ်ပင်ကြီးတစ်ပင်၏ ကိုင်းခက်ကိုင်းလက်တိုင်းတွင် အဆွက်တွေ မစည်းလိုက်ကြ။ အသီးတွေ မတင်နိုင်ကြ။ အပွင့်တွေ မဝင်နိုင်ကြပါ။ သို့ သော် ကျွန်မအပို့ သည်သစ်ပင်ကြီးသည်ပင် မျိုးရိုးသစ်ပင်ကြီး ဖြစ်လေရာ အားလုံး ပါအောင် ရေးခွဲရပါသည်။

ထိုးဆင်းသက်မှုတွင် မိသားစုတန်ဖိုးခိုးသော ခပ်ပါးပါး ဖုံးကွယ်စေသည် အစီမံုပ်တစ်ဖျိုးကို ကျွန်မ အမှတ်မထင် ထွေလိုက် ရပါသည်။ အမေကတော့ “တို့က ကိုးမပေါက်တွေအော့...” လို့ ဂုဏ်ယူဇာပြောတတ်သည်။ ကိုးမပေါက်ဆိုတာက ညီအစ်ကိုမောင်နှင့် ကိုးယောက်က ဆင်းသက်ပေါက်ဖွားလာကြသူများဟု ဆိုလိုပါသည်။ ဆွေကြော်မျိုးပေါ်များခြင်းကို ဂုဏ်ယူခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။ ဆွေကြော်မျိုးကြော်း ပြောကြပြီးဆိုလျှင် လွမ်းစရာနှင့် ချစ်စရာတွေချုပ်းကြအောင် တတ်ပါသည်။ အမေမာဟုတ်ပါ။ ရွာထွေးတော့လည်း ဘယ်သူကွဲ

ဘယ်သူ့အကြောင်း အဆိုးမထင်၊ အမြင်မစောင်းကြဘဲ မေတ္တာဖြင့် ပြုကြခိုကြတာကိုပဲ ကြားရတတ်သည်။ ဆိုးသူ သူမှုးသူတွေ အကြောင်းကို ပြောကြသည့်တိုင် ထိုအဆိုးတရားများကို ဖုန်းလောက် သည် အကောင်းတရားများနှင့် အပိုင်းကြ ဆိုင်းကြတာ သတိထားမိ ပါ၏။ အကောင်းမြင်တတ်ကြသူများပင်။

မိသားစု သစ်ပင်များမှ အောက်ဘက်ကိုဆင်းလာချိန်မှာ သာ့ နောက်ပေါက်ငယ်ရွယ်သူတွေ များများပါကြပြီ။ အနေခြားး သဝြား၊ စီးပွားဥစ္စားမြားနားကြသူတွေ ဖြစ်ကြပြီ။ သူ့မှာလည်း မူမိသားနာကိစ္စ၊ ကိုယ့်မှာလည်း ကိုယ့်မိသားနာကိစ္စတွေနှင့်သာ လုံချာ မတို့နေကြရပြီ။ ကျွန်မလည်း မထူးပါ။ ပြောင်းလဲလာသော စော် အခြေအနေ၊ စိတ်နေသဘောထားအခြေအနေ၊ ခံယူမှုအခြေအနေ အူခကြာင့်လည်း ဖြစ်ပါ လိမ့်မည်။

* * *

ကျွန်မကိုယ်တိုင် တစ်ခါက သိုက်သိုက်ဝန်းဝန်းရှိရသော မိသားစုဝေထဲမှာ နေခဲ့ရသည်။ အဖော့ အမေနှင့် မောင်နှမများ၊ သံမြတ်က ကာလေးအတွေ့နှင့် သည်လိုပဲ သည်အမြဲထဲမှာ တစ်သက် နဲ့ နေခဲ့ရလိမ့်မည်ထင်ခဲ့သည်။ သည်လိုပဲ ထာဝရ အေးမြေနေလိမ့် သည် ထင်ခဲ့သည်။ အဖော့ လေသူကြီး၊ အမေက ဆယ့်နှစ်ပွဲချေး သည်။ အဖော့ လေထဲမိုးထဲမှာ အမေက ဘုရားပွဲတကာ မီးရောင်

ဖိန့်မိန့်အောက်မှာ။ ဘဝဝမဲးကို မိဘနှစ်ပါး ကျောင်းခဲ့ကြရရှာသည်။ ကျွန်ုမတို့ မောင်နှမများ၏ နေရက်တွေမှာ ‘မိဝေး ဖေား’ နေရက်များသာ ဖြစ်ခဲ့သည်။

သို့လည် ကျွန်ုမတို့ မောင်နှမတစ်တွေ ချုစ်ခင်ခဲ့ကြသည်။ ပျော်ခဲ့ကြသည်။ သူ့ကိုယ်ညျာ၊ ကိုယ့်သူညျာ ရှိခဲ့ကြသည်။ ဘယ်လို့ မိန့်မိသနပင်က ဆင်သက်ကြသည်ဖြစ်စွဲ တကယ်တော့ လူဖြစ်ပါ၍ ဆိုကတည်းက ကိုယ့်တာဝန်ကိုယ် ယူကြရတော့မည်ဆိုသည် အရွယ် ကို ထိစွဲက ကျွန်ုမတို့ ခေါင်းထဲမှာ မရှိကြပါ။ အဖော်လျှင် ဆိုနိုင်ကဲးကပ်လာသွေ့င် ပျော်သည်။ ဆယ့်နှစ်ပွဲသိမ်းလို့ အမောင် ရောက်လာသွေ့င် ပျော်သည်။ သည်အဖေ သည်အမေ သည်သားသား သာလျှင် ဘဝ ပြစ်ခဲ့ရပါ၏။ အဖေက ခွေးသာဝါမဲ့မြှုလိုပင် သုတေသနပါသည်။

နှစ်ကာလတွေ လွန်မြောက်ပြီးသည့်နောက်မှာတော့ အလည်း မရှိတော့ပြီး။ အမေနှင့် မောင်ငယ်က အဖေထားခဲ့သော မန္တလေးမြှုပ်နှံပိုင်က အီမာ ကျွန်ုရှစ်ခဲ့ကြပြီ။ ကျွန်ုမောင်နှမတွေက ကိုယ့်မိသားစုနှင့်ကိုယ့် တစ်ယောက်ဆဲကြောင်း ရောက်ကြရပြီ။ အမေဒေါ်မှာ ဆုံးကြော်လည်း အားသူက အေသာ ရောက်ရတာ့ဆိုတော့ အမေချော့ သည်သားသီးတွေကို တော်တစ်စည်းတည်းတွေ တွေ့ခွင့်မရှာပါ။ ဟိုတိန်းက သည်အမေရှင့်ဆုံး မရှိအတူ ရှိအတူ နေခဲ့ကြသည် ဘဝကလေးကို ပြန်မရနိုင်တော်

၃၇၆ ခဲ့ကြစဉ်က အမိဘာယ်ရှိခဲ့သော ဘဝတွေကို ပြန်အောက်မဲ့ ပြုခဲ့သာ။

မိသားစုတို့ အသိက်အမြှုအဖြစ် တင်စားကြပါသည်။ မြှုပ်စတို့ပတ်နံးကျင်မှာလည်း မိသားစုတွေ ရှိကြပါ၏။ ချမ်းသာသူ ဘွားလည်း ရှိကြသလို့ ဆင်းခဲ့ကြသွေ့လည်း ရှိကြသည်။ တရာ့၊ ချို့ယွင် ကိုယ့်မိသားစုဘဝကလေးထဲမှာ ပျော်ဆွင်ချမ်းမြှေမှု မရက ဘာတွေ မြင်နေကြားနေရသည်။ မိသားစုထဲမှာပင် အနိုင်ကျို့ချင် ပြတာ၊ ကိုယ်ကျို့ကြည့်ချင်ကြတာ၊ မာန်မာန်ထောင်လွှားကြတာ ၌ မြင်နေရသည်။ မိသားစုတွင်း သံသယများသည် ဆိုးကျို့များကို ပြောစာ ကျွန်ုမ မျက်မြင်ပင်။ ဘယ်လို့ကြောင့် သည်လို့ဖြစ်ကြရ သူပါလို့။

တကယ်တော့ ပျော်ဆွင်ချမ်းမြှေသော မိသားစုဘဝသည် အောင်းဆောက်မဲ့ဘာ၊ ရထားနဲ့ခွဲ့ဘာ ရလာသည့် ဘဝလက်ဆောင် မှတ်ပါ။ မိသားစုအချင်းချင်း ညာတားကြသရွှေ့၊ စာနာကြသရွှေ့၊ ပြိုးအပေါ်တိုးတွေ့းအပေါ်တိုးတွေ့း နားလည်နိုင်ကြသရွှေ့၊ မေတ္တာစာတ်ထားနိုင်ကြ ရွှေ့ မိတ်မချမ်းသာစရာတွေ ဖြစ်လာရန်မရှိ၊ အကျိုးနည်းစရာလည်း ဒါကိုတော့ ကျွန်ုမ ယုံကြည်ပါသည်။

ကျွန်ုမတို့ မချမ်းသာပါ။ စာပေရေးသားခြင်းကရသော အေသာပြိုင်စွဲကိုယာ အမိပြုရတာ အမှန်ပါ။ ရသည်အခါလည်း ပါ၏။ မရသည်အခါလည်း ပြီးပြီးလွှားလွှား။ ကျွန်ုမကိုယ်တိုင်

ဘာကိုမှ မတောင့်တသလို မကြောင့်ကြမ်အောင်လည်း ကြီးစာ
နေထိုင်သည်။ ကျွန်မ ဖတ်ချင်သည့်စာအပ်တွေ ကျွန်မအိမ်မှာ ရှိပြီး
ကျွန်မ ခံစားရောမျှ ချေရောကြည့်နိုင်ခွင့်လည်း ရှိပြီး သမီးကလေးကို
ဘာသင်ပေးမည်။ သစ်ပင်ပန်းပင်ကလေးတွေ စိုက်မည်။ ခရီးစတင်
သွားစရာရှိစာတူ ထဲသွားလိုက်သည်ပင်။ မိတ်ဆွေတွေ လာကြတော်
လည်း ဘဝအကြောင်း၊ စာအကြောင်းတွေ ဝေမျှဖြစ်ကြသည်။

ဘဝ၊ ဘဝက ရေစက်ရှိလို့ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မိကြ
သော အသိက်အမြှေကလေး လှပသာယာနေဖို့က အရှေ့ကြီးသော
အကြောင်းဟု ကျွန်မမြှင့်ပါသည်။ ကျွန်မကိုယ်တိုင်လည်း မိတ်ချုပ်သော
အောင် နေချင်သည်။ မိသားစုကိုလည်း မိတ်ချုပ်သောအောင် ထားရှိ
သည်။ တစ်နှီးအောက်မှာ အနီးစပ်ဆုံးနေကြသူခုက် အမိဘာယ်ပြည့်
သော ဘဝသာလျှင် လိုအပ်မှုကု ခံယူပါသည်။ များများမရှိပါ။

* * *

ကျွန်မ ရေးဆွဲထားသည့် Family tree ကို ပြန်ကြည့်
မိလေတိုင်း ရှိုးသားဖြူစင်စွာ နေထိုင်ခဲ့ကြသော ဘေးကြီးဘိုးကြီး
မိကြီးအကြီး ဒွေးကြီးဒွေးလေးတို့ကို ကျွန်မ မေတ္တာရှိပြုခြင်း
သည်ပြီးရှိုးသားစိုက်က ကောင်းမွှေ့တွေချုပ်း ချေပေးခဲ့တာမဟုတ်ပေသိ ကျွန်
တို့ လုပြီးပါသည်။ ဆင်းရဲချုပ်းသာဘဝတွေ ကွာကြသောလည်း
ဘယ်သူကိုမှ မိတ်ချို့ခွဲ ကိုယ်ခွဲကွဲ မပေးခဲ့ကြသူဖြင့်လည်း ကျွန်မ

ဘားမြေးတွေမှာ နောက်တတွေ ကျိုလုံး ပုံတိုးလောက် တစ်ပွဲကြီး
ပျော်စုစုခဲ့တာမျိုး မရှိ။ ရာဝေဝါရိုင်းလောက်စရာလည်း မရှိ။ သက္ကာ
နှင့်စရာတွေ ချုပ်မထားရမှုနဲ့ သူတေကာ လက်ညွှိုးထိုးလောက်စရာ
အမည်းစွဲနှင့်ကွက်တော်စက်ကလေးပင် မရှိခဲ့။

အထူးဆွဲသော ထားခဲ့ကြသည်။ ရှိုးသားခြင်းကိုသာ ထားခဲ့
သည်။ စာအာညာတာစိုးအရင်းခဲ့သော သိမ်မွှေ့သည် မိတ်နှုန်းကို
ဘာ ပေးခဲ့ကြသည်။ မိသားစေကောင်းဆိုသည် အနှစ်သာရကိုသာ
ခဲ့ကြသည်။ ဆွေချို့မျိုးချုပ်စိတ်ကိုသာ သွင်းပေးခဲ့ကြသည်။ ကျွန်မ
နှီးယိုယ်တိုင်လည်း သည်အမွှေ့ကောင်းတို့ မိသားစုထံ သယ်လာနိုင်ခဲ့
သည်ဟု ရှိုးရှိုးသားသား ပြင်ပါသည်။

ဘိုးသားမိဘများ၏ ဘဝဖြတ်သနမှုအလျောက် ချမ်းသာလူ
အားကလည်း ချမ်းသာသကောရယ်လို့ အကုသိုလ်အလုပ်တွေ မလုပ်
ခဲ့သလို ဆင်းရဲသူတွေကလည်း ဆင်းရဲလှသကောရယ်လို့
မှုဗ်ကို မတပ်မက်ခဲ့ကြပါ။ သာခိုင်းမှာ မျက်နှာသန်းမလုစရာ
သားစဉ်မြေးဆက် ချုပ်မထားရမှုခဲ့သော ကျေးဇူးတရားသည်ပင်
မှုဗ်လှပါ၏။ ရှိုးဖြောင့်သောစိတ်ဓာတ်၊ မျိုးရှင်း ရှိုးရှင်းကို
မြန်မြတ်စွမ်းရော ဆိုသည် စောင့်ရောက်သောစိတ်ဓာတ်၊ မေတ္တာကြီး
စိတ်ဓာတ်၊ ကျောက်ရှင်က် တစ်လုံးတစ်စည်းတည်းသော
စိတ်ဓာတ်၊ အများသူငါးအပေါ် တတ်စွမ်းသမျှ၊ ရှင်းပင်းကြသော
စိတ်ဓာတ်များဖြင့် ဘဝကို ကုန်လှန်ခဲ့ကြပါ။

ကျွန်မအလှည်မှာလည်း မနဲ့သာဝေါ့ဖြို့၊ သည်စိတ်ဓာတ်
မျိုး ထားနိုင်ရတော့မည်။ ကျွန်မက ပေါက်ဖုံးသော မျိုးဆက်၏။
လည်း သည်ကောင်းမွောကို လက်ဆန်ကမ်းရပါ၌ဦးမည်။ မျိုးဂုဏ်
ရှိုးရှုက်ကို စောင့်ရှုရာကိန်းကြော်သွေ့ တိုင်းရှုက်ပြည်ရှုက် လူမျိုးရှုတ်
ကို စောင့်ရှုရာကိုပြီးသား ဖြစ်ရယာည်။

ကျွန်မအဖို့ရာ သည်အချက်သည်လည်း အရေးကြီးသည်
ထင်ပါ၏။

ဘာအရေးကြီးများပဲ (မီးညွှန်-ဆရာတောင်းသန်)၊ ၆၂၂၃၁

သစ်ပင်မြို့။

ကျွန်မတို့အိမ်ကို ရောက်လာကြသူတိုင်းက ‘အေးလိုက်
ဘာ’ လို့ ပြောတတ်ကြပါသည်။ ကျွန်မတို့ နေထိုင်သည့် မန္တလေး
မြို့သစ်သည် နောက်တို့မြို့သစ် ဖြစ်သည့်အားလျော့စွာ နိုင်ပင်
မြို့သော သစ်ပင်များရေား နောက်စိုက်သည့်အပင်များပါ ၆၀၀၀
ဧည့်၏၍ ရှိလှပါ၏။ မြို့သစ်တည်စက စိုက်ခဲ့ပုံရသော ထနောင်း၊
သမာနှင့် ကုလ္ပာပင်ကြီးတွေလည်း အထင်ကရ အပင်ကြီးတွေ
ဖြစ်နေပါပြီ။ တော့ရိုပ် တော့ပင်လို့ သန်စွမ်းကြသည်။ အိမ်တိုင်း
ဆိုလိုကဗျာလည်း အရိပ်ရပင်တွေ စိုက်ထားကြသဖြင့် နှစ်သက်ကလေး
ခုလာသည့်နှင့် သစ်ပင်တွေ ကြီးထွားလာကြတာလည်း ရှိပါ၏။

ကျွန်မတို့လည်း မြို့သစ်ကို ရောက်ပါပြီ ဆိုကတည်းက
ကျွန်မကိုယ်တိုင် သစ်ပင်တွေနိုင်ဖို့ ပြင်ရပါသည်။ အရိပ်ရအပင်

တွေရော၊ သီးပင်စားပင်၊ အလုစိုက်ပန်းပင်တွေပါ စိုက်တာဆိုတော့ ရောက်စနစ်က ပျိုးသယျာဉ်ကို ပြောရသည့် အခေါက်ပါင်းကလည်း မရေးနိုင်ခဲ့၊ ဖြစ်မြန်ကြီးသည့်အပင်၊ အရိပ်အားဟား ရနိုင်သည့်အပင်၊ မစွဲလေးရာသို့တုနှင့် ကိုက်ညီမည့်အပင်ကိုလည်း ရွှေးရပါသည်။ မယ်ယောတို့၊ ခရေတိဆိုလျှင် အရိပ်သိပ်သော်လည်း ပင်လုံးထွက် ဖို့ ကြောသည်။ ဝိတောက် တစ်ပင် နှစ်ပင် စိုက်ရမည်။ စိန်ပန်းကလေးကတော့ အမြင်စိမ်းသည်။ ပုံပင်တွေကတော့ အရွက်သိမ်းအပင် မဟားသော်လည်း ပုဂ္ဂနိုင်ဆိုလျှင် အပွင့်ဝါကလေးတွေ တွဲလောင်းနှင့် ချစ်စရာကောင်းသည်။ အမောအိမ်မှာတော့ ပုန်းည၍ ပင်ပေါက်ကလေးတွေ တွေ့သည်။ ဒါကိုလည်း ကျွန်မတို့ခြင်းထဲ ရွှေ့စိုက်ရှုံးမည်။

ကျွန်မ၏ ဝါသနာအလျောက် သစ်ပင်ပန်းပင်ကလေးတွေ စိုက်ပျိုးတာကို ထုတေသာ့ စိုက်ချင်တာတွေက ခပ်များများ ပေါ်လေးဆယ် ခြောက်သယ်အကွက်ကလေးထဲမှာ အီမံက သုံးချို့ နှစ်ချိုး နေရာယူထားတော့ မြေက သိပ်ကျွန်လှသည် မဟုတ်ဘူး။ ခြေ ကျွန်ကောင်းကျွန်ရာထဲမှာ စိုက်ချင်သည့်အပင်တွေက များသလုံး ဖြစ်နေသည်။ ပျိုးထုတေသားများ ချုပ်ကိုစုံက သိပ်ကြီး အက် အခဲ မရှိသော်လည်း အပင်ကလေးတွေ ထွားလာတော့ ပြဿနာ ဖြစ်ပြီ။ အပင်တွေ ကျွန်ကျွန်သည်။ ဟိုအပင် သည့်အပင် အပင် ချင်း လောင်းကျလာသည်။ သည့်ထက်ကြီးလာလျှင် ဟိုအမြစ်ထိုး သည်အမြစ်ထိုး ဖြစ်လာတော့မည်။ မဖြစ်သေးပါဘူးလေဆိပ်း

မြတ်ကြိုးကိုအပင်တွေ ချုန်ထားကာ ပြန်နှစ် ပြန်ရွှေ့။ အပင်သန္တာ နှုတ်တော့ နဲ့မလုသည့်အပင်က မထူတော့၊ ရှင်တာလည်းရှင်၊ သစ်မြေက လယ်မြေမြေး မည်းကျစ်ကျစ်။ သစ်ပင်တွေက အမြစ် အွှေ့ချင်း ကျွန်ခံနေတာတွေ ရှိသည်။ တော်ကတော်နှင့် ရှုန်းမတက်နိုင် အဲ တတေတာ တမျှေးမျှေး ဝပ်ခံနေကြသည်။ အမြစ်စွဲမြို့ခြုံဆိုလျှင် အား ထိုးတက်လာကြပါ၏။ တရာ့အပင်တွေဆိုလျှင် အွှေ့ချင်း ဘွဲ့ချင်းပင်ကလေးတွေလို့ လိမ့်လိမ့်ကျစ်ကျစ် ပုံပူးကဲ မတက်။

“မင်း သူတေသနနာက အောင်မြင်သားပဲကွဲ... အပင်ကြီး တွေကို အော်မြင် ဖြစ်အောင် နည်းပညာမသုံးဘဲ လုပ်နိုင် တာကို ရှုက်ယူသကွာ”

ကျွန်မ အိမ်သားက ကျွန်မအပင်တရာ့ကို ကြည့်ကာ သည်။ သူပြောလည်း ပြောစရာ... ကျွန်မက ဖြစ်မြန်ကြီးစေချင် နှံလား မသိုး ကိုယ်တော်ထို့က တော်တော်နှင့် ရှုန်းမထလာနိုင် အတွေ့ ရှိပါ၏။ အသာဘရ မပြည့်စုံသည့် ကလေးတွေလို့ ကြော် ပျော်လို့ ဖြစ်နေတတ်ကြသည်။

အခုတော့လည်း ကျွန်မတို့ ပြောင်းလာသည့် ငါးနှစ် = တွင်း အပင်တွေ စိုစိုစိုစိုစိုစိုး ရှိကြပါပြီ။ သန်သန်စွမ်းစွမ်း ရှိကြ ပြီး တစ်နှစ်တစ်လဲ ပုံကိုရောက်ခဲ့ပြီ။ အရိပ်ရသည့်အပင်က အော်ပြီ။ ပန်းအလုပင်တွေက ပုဂ္ဂနိုင်ပြီ။ သီးပင်၊ စားပင်တွေက

သီးကြစားကြပါဖြို့။ အိမ်ကို ရောက်လာကြသည့် မိတ်ဆွေတွေက 'အေးလိုက်တာ' လို့ ဆုံးကြပါတယ်။ ကျွန်မလိုက်တိုင် အေးမြှေားတတ်ပါသည်။

သည်လိုအေးမြို့ နေပါထဲမှာ ကျောက်ခံကြရင်၊ ရန်ကုန်တက်လာကြသည့် အပင်တွေကို ကျေားမှုးတင်မိရ၏။ သူတို့၏ ဗျားကို အားလည်း ကျောပါ၏။ အသာဆိုလျှင် ထနောင်းကြော်ခြင် ဓမ္မးရှစ်ပွဲရာအရပ်၊ ဓမ္မးဖြူထနောင်းက စွဲ့ဘတ္တိနှင့်သာ စေစည်ရာ အရပ်လို့ ထင်မြေကြသည်။ အခြေတော့ ကျွန်မတို့ မန္တာလေးမှာ ခရေစွာလည်း ပွင့်ကြပြီ၊ ပိတောက်တွေလည်း ပွင့်ကြပြီ၊ စိန်ပန်းနှင့် ခွယ်တော်တွေလည်း ဝေကြပြီ။

ကျွန်မတို့ခြောက်လေး၊ ပိတော်လေးထဲမှာပင် တော်ပင် ဗျာပင် ရပ်ပင်ကလေးတွေ စီမံကြပါဖြို့။

(၂)

သည်ခြောက်လေးကို ကျွန်မတို့ ဝယ်ကြမည်ဆိုတော့ မိတ်ဆွေတွေကလည်း အားတက်သရော စိုင်းကြဝန်းကြပါ၏။ သည်ကျော်လို့ ကျွန်မတို့ မမေ့နိုင်ကြာ။ ငွေးကြေး ရပ်ဝွှေ့သာမက မေ့ဇားအောင် များနှင့်ပါ စိုင်းကြဝန်းကြလို့သာ ဝယ်လိုက်နိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါ၏။ မှား မြေပိုင်ရှင်ကလည်း ကျွန်မတို့စာရေးဆရာ ဒေါ်မောင်ကို ချစ်ခင်ဗျား၏ အေးမှုးရာပါ၏။ ခြောက်လေး ဝယ်ရတော့ စည်းကလေးလုံးအောင် ကုန်းမြောက်မှုးမှာ ပြင်ရှုပါသည်။ ဝင်းခြောက်ကွင်းလုံး အဆောင်

ရားဖြင့် ပြည့်နှုက်နေသည်။ လက်စောင်းလက်ရုံးလောက် အပင်ကြီး ဓမ္မးကို အစ်ရှင်းရသည်။ အိမ်ရိုင်းအလယ်က သီးပင်ကြီးက သီးသီးတွေ ခဲလို့။ ဆီဖြူပင်ကြီးက လူ့လက်တစ်ပိုက်စားမက ကြီးသည်။ ဆီဖြူသီးတွေ လိုင်လိုင် သီးကြလို့။ အရှေ့ဘက်ခြမ်းက ချိကျည်းပင်ကြီး သုံးလေးပင်ကလည်း နှစ်သက်တစ်း ရှင်လုပါဖြို့။ အိမ်စောက်ရို့ပြင်တော့ သည်အပင်ကြီးတွေ ခုတ်ရမည် ဖြစ်လာသည်။ သစ်ပင်ကြီးတွေ နှမြောလွန်းလှသော်လည်း မတတ်နိုင်ပါ။ ခုတ်ပါတော့လို့သာ အင်ဂျင်နီယာကို ပြောပါ၏။

"သစ်တစ်ပင်ဖြစ်ရှိ လွယ်မှတ်လို့အေး... နှမြောစရာ"

အမေက ပြောတော့ ကျွန်မမှာ ပိုလိုပင် နှမြောမီရသည်။ ဟုတ်ပါရဲ့။ သစ်ပင်တစ်ပင်ဖြစ်ရှိ နှစ်ပေါင်းများစွာ စောင့်ရတာ ဆုတ်လား။

ကျွန်မတို့ ခြိုင်းကလေးက လမ်းမကြီးဘေးမှာ မဟုတ်ဘူးကလေးလမ်း ခေါ်ကြသည့် လမ်းသွယ်လေးထဲမှာ ရှိသည်။ လမ်းအလေးကလည်း ပိုဘက်သည်ဘက် နံပါတ်တပ် လမ်းကြီးနှစ်ခု စိတ်ထားသည့် လမ်းတို့ကလေးသာ ဖြစ်ပါ၏။ ခြားခိုင်တန်းအောင်ကလေး။ သည်ကြားထဲ မျက်နှာချင်းဆိုင်က တစ်အိမ်ပဲ ကျွန်မတို့ လမ်းဘက်ကို လုညွှာသာတာဖြစ်ပြီး ကျွန်မတို့အခြောင်း အိမ်နေရာ သားကွက်မှာလည်း ရှုံးမောက်ကြသေး။ စိုင်းပက်လက်တွေ များသည်။ ခုတွေ ပေါင်းတွေကလည်း ခဲကြလို့။ အရှေ့ဘက်ကဆို လုံးဝါးကွက်မဖြစ်တော့၊ တစ်ဖက်ပိုတ်လမ်းကလေး ဖြစ်နေတော့သည်။

ချုပေါင်းတွေ တောထန္တဘုံ၊ သည်လမ်းက အသုံးမတွင်ဘဲ
ရှိခဲ့သည်။ ကျွမ်းမတိမှာ တောကြီးခေါင်ခေါင်ထဲ ရောက်နေသလို
ဖြစ်နေခဲ့ပါ၏။ ပင်ကြီးပင်ကောင်းတွေ မဟုတ်၊ တောရှုပ်ပင်တွေ
ချဉ်းပါ။

କେତୀଙ୍ଗଲେ: ହୋଇନ୍ତି ପ୍ରତିଲିଖିତାରୁ ଆମ ଶବ୍ଦରେଣ୍ଟାରୁ
କି ରୂପିତାରୁ ଏବଂ ରୂପିତାରୁ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା
ରୂପିତାରୁ ଏବଂ ରୂପିତାରୁ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

“အိမ်ရေး တမ်း၊ အိမ်နှောက် ခံတက်... စီးပွားတက်သဲ့...

အဆိုရှိသယ...နိက်ဟဲ..."

ဆိုလို ခံတက်ပင် ရှာရသည်။ အီမြေရွှေစည်းနီးမှာ တမ္မပင် ဖိုက်ရှုသည်။

ଗୁଣିଷଳଦ୍ୱାରକେ ଅନୁମତି ପାଇଲୁ ଏହାରେ କରିବାକୁ ବୟବସ୍ଥା ଘୋଷଣା କରିଛି । ଏହାରେ କରିବାକୁ ବୟବସ୍ଥା ଘୋଷଣା କରିଛି । ଏହାରେ କରିବାକୁ ବୟବସ୍ଥା ଘୋଷଣା କରିଛି ।

အတွက် ဖျယ်တော်ပင်၊ ဆရာမြိသန်းတင့်နှင့် ဆရာသိန်းဖေမြိုင်
စိုးအတွက် တမော။

အီမရှုအဝင်ပေါက် ခြတိင်မှာ ရှုတင်ထားသော ခိုင်ဖွေဝါနံတွေက ဆုပ်ဆုပ်ခဲ့ခဲ့၊ ခရာဝါပွဲနံတွေက ဝင့်ဝင့်ပဲပဲ၊ ပုန်းညက် အွား ပုလဲခဲ့ရှိ၏ အလပ်တွေက ဖွူးဖွေးဆွတ်ဆွတ်၊ နှင်းဆီတွေက အုပ်စု၊ ဂမုန်းတွေက မျှိုးစုံ၊ အောကျား၊ အော်နှီး၊ အော်မှတ်ဆီတို့၊ စံယ်၊ မြှုလေး၊ လျောတ်ဝါ၊ သပြော၊ ယူဇာ၊ သနပ်ခါး... အနုတ်၊ သစ်ပင်တွေရှုတိုင်း ပျိုးထုပ်ထုပ်ပြီး မျိုးပွားထားတာတွေလည်း ပြည်။ အိမ်ကို လာကြသွေး မိတ်ဆွေတွေကို နိုက်လို ယူလိုက

ကျွန်မ ပျီးပင်ပါက်ကလေးတွေ လက်ဆောင်ပေးရပါ၏။ ကျွန်မ အိမ်မှာ ပျူးပင်ထုပ်ကလေးတွေကိုက ပျုံခြုံတစ်ခြိမ်းလောက် နှိမ်ပြီး သစ်ပင်လက်ဆောင် ပေးမြှင့်သည် အေးမြှေသာ ကုသိုလ်တစ်ခုဗျိုးလို့ ကျွန်မ စံယူပါသည်။

အေးမြှင့်:ကို ရယ့်လိုလျှင် အေးမြှင့်:ကို နိုက်ပျီးရမည့် အေးမြှင့်:ကို နိုက်ပျီးပါမှ အေးမြှင့်:ကို နိုတ်သိမ်းရမှုအဟုတ်လေး

(၃)

တစ်ခါက တောမြင်:ရွာခွက်များဖြင့် ပြည့်နှုန်းနေသာ လမ်း၊ ချုံချယ်တွေ ချုပ်ရှုပ်တွေးတွေး တစ်ဖက်ပိတ်လမ်း၊ အမျိုး သရိုက် စုပုံရာလမ်း၊ ဓမ္မပါးကင်းပါး ကြောက်ချုံချယ်သာ လမ်း ရောတေသာသာ စုက်တစ်စီ နှင့်ခဲ့ရသာလမ်း။ အခုတော့ လုပ်ကလေး ပွင့်ပါပြီ။ လမ်းကလေး သာပါပြီ။ ချုံချယ်တို့ ကင်းပါပြီ။ ငါ့နှင့် တမာ၊ စိန်ပန်းနှင့် ခရေတွေလည်း ပွင့်ကြပါပြီ။ တစ်ခါတ ဟောင်းလောင်း ပက်လက်ခြုံတွေမှုလည်း လူသူလေးပါး ရောက်လောက်ပါပြီ။ သစ်ပင်တွေ နိုက်ကြပါပြီ။ အိမ်ပိုင်းလေးထဲမှာ နိုက်၏၏ အားမရကြလေတော့ လမ်းသားမှာ လေကာခိုးကာ နိုက်လာ၍ သည်။ မယ်ဇယ်၊ ထနောင်း၊ ကျွန်မ တွေးတွေး ဖြစ်နေလေပြီ။

တစ်ခါက အိမ်နှင့် မလွှတ်သာဖြင့် ခုတ်ပစ်ခဲ့ရသာ ဆိုပိုင်း၊ သီးပင်နှင့် မန်းကျည်းပင်တွေကို နှုန်းစိတ်တွေလည်း ပြုလေ့

ခဲ့ရသည်။ သစ်တစ်ပင်လျော့တော့ နှစ်ပင်နိုက်ရုံပင်၊ နှစ်ပင်လျော့ ဘူး လေးပင်နိုက်ကြတာပေါ့။ ဖြစ်ခဲ့တာတွေ၊ ဆုတ်ပုတ်ခဲ့တာတွေ ပြန့်မထော့ချင်တော့၊ အသစ်တဖန် ရှင်သုနိုင်ရာသာ အရေးကြီးသည်။ နိုက်လိပ်ပြုသန့်သရွေ့ သစ်ပင်တွေ နိုင်းကြမည်။ ပန်းတွေ ပွင့်ကြ သိမ့်မည်။ တိုးကာ တိုးကာ နိုက်ချင်လှသော်လည်း နေရာမရှိလို့ ဘာနိုင်အုပ်ထားရပါ၏။

(၄)

မန္တလေးမြို့တည် နှင်းတည်သက်နစ် (၁၅၀) နှိမ်ပါပြီ။ မန္တလေးမြို့တည်းလည်း ကျွန်မပဲ့သည်။ ကျွန်မမိတ်ကျွေးကတော့ တစ်မျိုး၊ မန္တလေးမြို့တည်နှင်းတည်သက် နှစ် (၁၅၀) အထိမ်းအမှတ်သစ်ပင် ကလေးတွေ နိုက်စေချင်သည်။ တစ်အိမ်လျှင် သစ်ပင်တစ်ပင်ပဲ နှိမ်ဦးတော့ မန္တလေးမြို့၊ အိမ်ခြေ ငါးသိန်းရှိလျှင်ပင် အပင်ရေ ငါးသိန်း၊ တိုးထက်မက ဆယ်သိန်း။ ကိုယ်နိုက်သည်အပင် ကိုယ် သာဝန်ယူကြလျှင် မရှင်သနစ်စရာ မရှိ။ တိုးအခါး မန္တလေးသည် သစ်ပင်မြို့တော်ကြီး ဖြစ်လာမည်။ မနိုက်ခဲ့သွားတို့ နိုက်ကြဖောင် သည်။ နိုက်ခဲ့သွားတို့လည်း ထပ်မံ နိုက်ကြဖောင်သည်။

ကျွန်မတို့ မိသားစာအတွက်တော့ တို့က်တို့က်ဆိုင်ဆိုင် နှိမ်လိုပ်င မိတ်ဆွေတစ်ယောက်က သစ်ပင်ပန်းအိုးတွေ လက်ဆောင် သာလာပါ၏။ အကာရာပိပင်ကလေး သုံးပင်၊ အိမ်ရှေ့မျက်နှာမှာ ဘာစ်ပင်၊ အိမ်ခေါင်းရင်းမှာ တစ်ပင်၊ လမ်းဘက်မှာ တစ်ပင်၊

မန္တလေးနှစ် (၁၅၀) ကို ဂုဏ်ပြုပြီး ကျွန်မ ဖိုက်ဖြစ်ခဲ့ပါ၏။ နှစ် (၁၅၀) အပင်ကလေးထွေပါ။

ଗ୍ରୂଫ୍ ମନେତା ଉପରେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଦ୍ୟମନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା କିମ୍ବା
ପ୍ରଦ୍ୟମନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଅବଧିରେ ପ୍ରଦ୍ୟମନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା କିମ୍ବା
ଅବଧିରେ ଏହା କିମ୍ବା ଏହା କିମ୍ବା ଏହା କିମ୍ବା

သစ်ပင်စိက်ကြရအင်ပါ။

ଭ୍ରମିତାନ୍ତକାରୀ ହେଲେ ଶକ୍ତିରେ ପାଇବା ପାଇବା ପାଇବା ପାଇବା

କୃଷ୍ଣମଣ୍ଡି ମହାଲେ

မြင်းခြားပြုသည့် ကျွန်မ၏ အတိဖြစ်၍ မန္တလေးကတော့
ကျွန်မ၏ ဝေထဲပြုဟု ဆိုရပါမည်။ မြင်းခြားကျွန်မအသက် ၁၀
၅၇၂၈၃၈ကျော် နေထိုင်ခဲ့ရသူ၊ မီဘများ ပြောင်းရွှေ့ရာ မန္တလေးပြု
၌ ကျွန်မတိမိသားစု ရောက်ခဲ့ရသည်။ မန္တလေးမှာ နေခဲ့ရသည်ပင်
၏လောင်း ၃၀ ကျော်ပဲပြီ။ အတိအရပ်ထက် ဟံလွှာအရပ်မှာ အနေ
အထောင်းလည်း မန္တလေးသူပင် ဖြစ်ရပိုပါ၏။

သို့သော ဂျွန်မ၏ မန္တလေးကတော့ မြို့ကြီးပြေားပုရိပ်
အနှစ်ဝေးသော မြတ်ခံနှင့်အားမန္တလေးသာဖြစ်သည်။ လျှော့နှင့်တက်နှင့်
ဆင်းစာ ရှာရသော ဂျွန်မတို့ မိဘများမှာ မြစ်နှစ်ဝေးလို့ မရပါ။
ဒုန်းမတို့မိဘများမှာ လျှော်တိုန်းကလည်း လျှော့၊ တက်တပ်ယာဉ်
=ဟုကျတော့လည်း စက်တပ်ယာဉ်နဲ့ ရေထဲက ရှုန်းတက်ခဲ့ရသည်

မြင်းခြားက ပြောင်းလာကတည်းက စရာဝတီမြစ်ရိုးတာ ပေါင်ပေါ်မှာ ကျွန်မတို့ ကျင်လည်ဗြိရာသည်။ ကျောင်းသွားတော့ လည်း မြစ်ရိုးတာပေါင်ပေါ်ကာ။ ကစားတော့လည်း မြစ်ရိုးတာပေါင်ပေါ်မှာ။ ကျွန်မတို့ရုပ်ကွက်ကို ချော်ဆိပ်အော်ကြောသည်။ လှေသမား ဖောင်သမား၊ သံသမား၊ သစ်သမား၊ သရည်ကျိုသမား၊ လက်လှုံ လက်စားများဖြင့် စည်ဝင်နေတတ်သော မန္တေလေးသည်ပင် ကျွန်း၏ မန္တေလေး ဖြစ်ရပါသည်။

ကျွန်မတို့ ချော်ဆိပ်ကနေ မြောက်သို့ ဆက်သွားလျှော့ ချွဲလေ့ရှာ ချွဲပေါ်စာကာဆက်လျောက်တော့ ကနောင်မင်းသားထူးတည်ဆောင်ခဲ့သည့် ရတနာနာပုံသဏ္ဌာကျင်း။ ပြီးတော့ ထုံးပုံဆိပ် ဒါတွေကျော်တော့ ရှေးက စည်ကားခဲ့ပြုသော ကမ်းနားချော်ဟု ကမ်းနားချော်ကတော့ ဂါရိနှင့် ဂါရိနှင့်က ရော်တို့တော့ မန္တေလေးဖြူကြီးက ကုန်စည်များ၊ တော်နှင့် တစ်ကျေားက ကုန်စည်များ သည်နေရာမှာ ပုံတိုက်ကြီးဟော်းနေသာ အမြဲမြင်ရသည်။ တစ်ရှိနှင့်က သီပေါ်ဘုရာ်နှင့် မိဖုရား၊ နောက်လိုင်းနောက်ပါတို့၊ သည်ဆိပ်ကမ်းက ပါတော်မျှခဲ့သည်ဆိုသည့် သို့ပုံးတဲ့က အမှတ်အသားကို ဂါရိနှင့်ကိုယ်တိုင်ပင် မောင်လောက်ပါ၍ ကုန်တင်ကုန်ချု အလုပ်သမားတွေ၊ ရေးသည်တွေ၊ ခရီးသည်တွေ၊ ကုန်ပစ္စည်းတွေ၊ လှည်းတွေ၊ ကားတွေ ပိုးပိုးညုံသည်နေရာဆိုသော်ကြီးတွေပင် စုတ်တုတ်ပြုခဲ့ရသလိုပင်။

ကျွန်မတို့ မန္တေလေးကို ရောက်စကာ ချော်ဆိပ်နှင့် ရွှေထွေကြားမြစ်ကမ်းပါးမှာ ဟိန္ဒာသရှိနှင့်ရှိရသည်။ ကုလားသရှိနှင့်ဆိပ်၊ ရွှေထွေနှင့်ဆိပ်နှင့် ရွှော်ဆိပ်ပို့ဆိပ်တို့တွေပေါ်ခဲ့ရသလိုပင်။

=စိမောင်တွေ၊ ဝါးဖောင်တွဲတွေဆိုကိုနေကျုံ။ ထင်းတွေကလည်း ပေါ်တစ်လျောက် တောင်ပုံရာပုံ၊ ပေါက်ခြစ်း၊ ခွဲထင်းကအစတုံးတို့ ခုံနှစ်တွေပါသလို ပဲပေါ်ထင်းလို့၊ ဘိန်းနှယ်စည်းလို့ ထင်းငါတစ်း ပါးစိုင်းစိုင်း ကလေးထွေလည်း ပါသည်။ ထင်းလျောကြီးထွေ၏ ဝင်းပိုက် အဲ့သွားတွေ ဘယ်လောက်တော် ဝင်အောင်းလာခဲ့ကြသည်မသီ။

ရေပေါ်မှာ လှေ့ဖောင်း တစ်ထွာခန့်သာ ပေါ်တော့ကာ ပျောကို မျဉ်းလို့၊ ထင်းပုံကြီးတွေနှင့်အတူ ထင်းကား၊ ထင်းလှည်း ပွဲကလည်း ဆိပ်ကမ်းတစ်လျောက် ရှောင်လို့မလွှတ်ချင်။ တစ်ပြူး၊ ပြီးပြူး၊ ထင်းလံတွေ ရေတွေက်ကြသည့်အသံတွေကလည်း ခဲ့သည်၍ ထို့ ထင်းလှေး၊ ခွဲများတော်ထွေဆိပ်က ညာဖို့ဖိတ်တုတ်ကလေးတွေ ခဲ့ရတိုင်း တစ်သာက်လုံး သည်လို့နေကြရတာ ထင်းရဲ့လို့ အောက်မူ သည်။

ရတနာနာပုံသဏ္ဌာကျင်းကတော့ မြန်မာမင်းလက်ထက်က အော်ရှုံးအမှုထင်း ၁၂၇ ယောက်ရှိခဲ့သည် ခေတ်မိသော်းစက်ရုံးကြီး ပြုခဲ့သည်။ သဘော်စာအမှုထင်း၊ သမွန်စာအမှုထင်း၊ လောအစု အမှုထင်း၊ ဖောင်တော် အော်သမား၊ သရပုတ်အမှုထင်း၊ လောအစု အမှုထင်း၊ ဖောင်တော် အုံထင်းများလည်း နှိုခဲ့သည်ဟု ဖတ်ရရှုးသည်။ သဘော်ကျင်းနှင့် ခေါ်ဆက်တည်း ထုံးပုံဆိပ်မှာတော့ ထုံးအိတ်တွေ၊ မီးသွေးအိတ်တွေ၊ ရော်ချေးတွေ၊ မြစ်နှင့်တာရိုးကြားက အပြန်ကြီး ထုံးတာဖွေးဖွေး၊ မီးသွေးတမည်းမည်း၊ ရော်ချေး၊ တစို့တွေက မြှုပ်နှံနေကျုံ မြင်ကွင်းဖြစ်သည်။ ထုံးပုံဆိပ်က မော်တာက်လို့တို့တော့ အေားရေးကြီးကို ဘွားဘွားကြီး မြင်နိုင်သည်။ မနက်မိုးလင်းလျှင်

ဈေးတစ်စိုက်မှာ ရုပ္ပရွှေ့တွေ တရာ့သူ။ အနောက်ဘက်ကမ်းက ငါကို
ကုံးလာကြသော ခိုတောင်မှန်တဲ့ ခံတောင်းပက်လက်ကလေးလျော့
ဈေးထိပ်မှုစိလို့။ ဈေးရုံကြီးနှင့် ကုန်ကြီး ကုန်သေးလက်လီလက်ကျော်
ရနိုင်သည့် အထင်ကရဈေး ဖြစ်ပါသည်။ စစ်ကိုင်းဘက်ကမ်းက
ကုံးလာကြသော ဈေးလော့၊ ဈေးမော်တော်တွေကလည်း ဈေးဆိုင်း
ကြက်တောင်စိုက် ဆိုက်နေကြသည်။

ဂါရိန်ရောဆိုကတော့ သမိုင်းဝင် ဆိုပ်ကမ်းဖြစ်သည်
မန္တော်လေး၏အစည်းကားဆုံး ရေဆိပ်လည်း ဖြစ်သည်။ မြို့ထဲက ပျော်
လာသော ရွှေ လမ်းအော် အောလမ်းသည် ဂါရိန်ဆိုပ်ကမ်းကို ဆောင်
ထိုက်သည်။ ကျွန်မတို့ မန္တော်ရောက်စက ကုန်တင်လျဉ်သော
ခရီးသည်တော် မြင်းလှည်းတွေ့ ငါက်လျော့တွေ့ မြစ်ကူးသမ္မတနှင့်သူ
ပုံထောင်တွေ မွမ်တက်လို့။ ကုန်ပို့တာဝန်ခံကို လူည်းခေါင်း
ကြသည်။ သည်ဘက်ခေါတ် ထော်လာရှိတွေ့ ကုန်တင်ကား
ဖြစ်လာတော့လည်း ကားခေါင်းမခေါ်ကြ။ လူည်းခေါင်းအမည်တို့
ဘက်လက်သုံးစွဲကြပါ၏။

ဂါရိန်၏ ရွှေခေါင်းတွေထဲမှာ သဘောများ၊ မော်တော်များ
များနှင့်အတူ ရှားရှားပါးပါး ဆိုက်ကပ်ထားကြသော ရှေးလျော်ကြုံ
လည်း တွေ့နိုင်သည်။ ပုံစံငောက်ကြီးတွေက တော့ကော့ထောင်
ထောင်၊ လေ့ကိုကြည့်ပြီး မန်းလက်၊ ချင်းတွေးလက်၊ ပခုက္ခလာ
မြေတော်လက် စသည်ဖြင့် ခွဲခြားနိုင်ကြသည်။ ဂါရိန်ဆိုင်မှာ သည်
ရုပ်ထားသော ကျောက်ကဗြားများပေါ်တွင် ခဝါသည်များ၏လည်း
အဝဟ်ရောင်စိတွေ လုန်းထားတာကလည်း မြင်ကွင်းတွင်မျိုးဖြစ်ပါ၏

ဂါရိန်အထက် ဆန်တက်လျင်တော့ သစ်ထုတ်လုပ်ရေးရုံး
ကြော်လျှော့ မန္တော်း ဇော်ဖွဲ့ရှိရှိသည်။ ဆိုပ်ကမ်း ကုန်တင်ကုန်ချုပ်
သည်။ သည်ရုံးတွေကို အကြောင်းပြု၍ ရုံးဆိုပ်ခေါ်ကြသည်။
လျင်တော့ ကုလားညာ်ပင်ဆိုပ်၊ မင်းကျိုးမော်တော်ဆိုပ်၊
မင်းဝင်းဆိုပ်၊ မရုံးခြေဆိုပ်၊ ကဲ့ခွဲ့နှင့်ရာထွေကလည်း
ကြုံ့နှင့် အသက်မွေးရှုသူတို့၏ မန္တော်ဖြစ်ပါ၏။

မန္တော်မြှုပ်နှံး တာပေါင်ပေါ်ကနဲ့ အနောက်ဘက်ကမ်း
လုံးကြည်လျင်တော့ သဲမြောက်ရောင်ထနေတာတ်သည်။ မင်းဝံ
သာ်ရုံး၊ စစ်ကိုင်းတောင်ရုံးအောက်ခဲ့ဖြင့် ညာနေဆည်းဆာချိန်ဆိုလျင်
သာမျှန်မျှန်း၊ သဲတူမျှန်မျှန်း နှိုးတာတ်ပါသည်။ ရေလယ်ကောင်မှာ ထွန်း
သည် သော်ကျွန်းကလေးပေါ်မှာတော့ ရာသီသီးနှုန်းကိုခဲ့ကြသည်။ သည်သောင်ပြင်မှာ လေ့
ကြတော်တွေအတွက် ဝပ်ရှောဖြစ်သည့် ထွန်းရုံး၊ နှစ်ရုံး သုံးရုံးရှိသည်။
သာမား၊ မော်တော်သာမားတို့ စရာအပ်လည်း ဖြစ်သည်။ တင်
သော်လေးတွေကလည်း ဟိုတစ်စု သည်တစ်စု။ ဟင်းရွှေကို၊ သမိုင်း
အာလောင်၊ ဝါးချက်၊ ပယ်ငါးဆယ်၊ ဓမ္မာ်ပင်သား၊ ခိုဘောင်၊
မင်းလောက် စသည် အနောက်ဘက်ကမ်းရွှေအတွေကလည်း မန္တော်
ဆိုင်းကို ရေလမ်းကပလ် ဖြတ်ကူးကြသည်။

ဂါရိန်ကို ဗဟိုပြု၍ တောင်ဘက်၊ မြောက်ဘက်၊ မြို့ကို
ဘက်ကမ်း ထမ်းပိုးထမ်း၊ တာန်းနေသည့်နေရာဆိုတော့ လူသူမပြတ်၊
သည်မပြတ်၊ သစ်ဘောင်းဘောင်တွေကလည်း သစ်တောားတော့
တွေ့ ဧည့်ယူလသည်နှင့်ပင် တူတော့သည်။ မြစ်ထဲမှာ သစ်တွေ့

ဝါးတွေ အပူစ်လိုက်ပြီးခင်းထားသည်။ မန္တာလေးဆိပ်ကမ်းကို ဇွဲ
မတော် ဝင်မောက်သည့် ပြည်ကူးတို့ တစ်မီးပူသဆောင်တွေ၊ အနံးအဖြဲ့
သတော်တွေခံက ဥထဲထဲ တဘော်ဘော် ကြားရပြီးဆိုလျှင် မြစ်သို့
လည်း လှုပ်လာလေသည်။ အသေးတွေလည်း ကျယ်လောင်လာသည်။
အရောင်တွေလည်း ခုလာသည်။

ကျွန်ုမတို့ ငယ်ဝယ်ကတည်းက မြင်ခဲ့ရသည့် မြင်ကွင်းများ
ပင်။ ခုထိုလည်း မြင်ရတုန်း။ တာရုံးဟေးက ရပ်ကွက်တွေ ချွဲသွား
လို့လားတော့ မပြောတတ်ပါ။ မြစ်ဆိပ်သဘာဝ လှုပ်လှုပ်ရှားရှုံး
ရှိသည်ဟု ပြောနိုင်သော်လည်း ဟိုတုန်းကလောက် မစည်ကားထော်
သလိုတော့ ခံစားရသည်။ တာချို့ရုံးတွေ မြှောင်းချွဲသွားကြပြီး
ကမ်းနားရမှုးကြီးလည်း မရှုံးတော့၊ သစ်ပုံကြီးတွေခုံ့တော်တော့ မြင်း
သလောက်ပင်။ သစ်များ၊ ဝါးအောင်တွေလည်း အမြင်နည်းလည်း
စွဲ့အိုးဖောင်၊ အိုးလေ့၊ ထင်းလျော်တွေလည်း အရင်ကလို ကိုနှင့်
ခန်းကြီး မရှုံးတော့။ မန္တာလေးမြှုံးကြီးမှာ ထောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ
များလာလိုလားတော့ မသိပါ။ သဲလုပ်ငန်းက နိုတ်ကျော်လာသည်။
မြစ်ကမ်းတစ်လျှောက် သဲပုံတွေက ဟိုတစ်စုံ သည်တစ်စုံ။

ညာနေ့မြှုံးကြီးချုပ်ပြီးဆိုလျှင်တော့ မြစ်နားကမ်းနားသား
တစ်နေ့တာ ကြေားသွေ့တွေကို သန်းစင်ရန် အရာဝတီကို ဆင်ပေါ်
ရပြီ။ ကျွန်ုမတ်း မန္တာလေးကတော့ ထူးပြီး ပြောင်းလဲမသွားခဲ့
မြစ်ကြီးကို နိုတ်ယိုဇ်ရသာ ဘဝဆန်သည့် မန္တာလေး၏ ပို့ပို့လို့
လို့တော့ ဆိုနိုင်ပါသည်။

မြန်မာတိုင်းမြို့ရှားနယ် စောင့်

ဥ ၃ ယ ၄ ကျေးမှု ၁၇၁၆

အေားအိုး

(၁)

ကျွန်ုမတို့ အညာမှာတော့ တောင်လေကလေး ပြက်၊
မြှေ့ခွဲ့ကလေးဆိုင်း၊ သစ်ခွဲကိုတွေ ကြော်ပြီးဆိုလည်းနှင့် ဇွဲဦးပေါက်
နှီးတို့တွေကိုတော်တွေအဖြစ် ခံစားနိုင်ပါပြီ။ ကျွန်ုမတို့ အီမာတောင်း
စွဲ့တွေတွေတွေနှင့် မန္တာလေး၊ မြစ်ကမ်းနား တို့ကိုတော်တွေနှင့်မှာ လေးငါးနှစ်
ခဲ့ရရှုံးပါသည်။ မြစ်ကမ်းနားလမ်းအတိုင်း တောင်ဘက်တို့တို့
လျှောက်လျှင် ရှုံးကလေးကျွန်ုးရှား မရောက်တရောက်ကတည်းက
လက်ပဲတွေ ပွင့်ချင်ကြပြီး သူတာကာထက် စွာမျင်သော လက်ပဲတွေက
တောင်လေ မပြက်ခင်ကပင် ရဲ့ကြီး မည့်နှင့်ကြပြီး။ လက်ပဲပင်
တစ်တို့တွေ့ဗုံး ညီညီညာညာ ပွင့်ကြားဆိုလျှင်တော့ မြှော်လင်းမှာ
လက်ပဲပွင့်တွေ ခဲ့လှပ် ကြော်တာက ကြေား ပင်ထက်ဆိုက ဝဲကာ
ဝဲကာ ဆင်းတာက ဆင်း။ အရွက်တွေ မြှော်ထဲ ငြိုထားလို့ ငြင်းစင်းစင်း

၉ ၃ ယ ၄ ကျေးမှု ၁၇၁၆

ရှိုးတံ့မည်းမည်း အပင်အိုကြီးတွေဆိုတော့ အကျဉ်းတန်သလိုလို
တော့ ရှိုးသား။

ဆိုသော် တစ်ပင်လုံး အမွှုင်နိနိတွေ မြင်မကောင်းအောင်
ပန်ထားကြမြပင်။ ဂွင်သာ့ ကြောကြေရောလား။ ပင်ခြေအောက်မှာ
ပနီးဖျောကြီး ခင်းထားသလို ရှိုာတံပါ၏၏။ မြို့မှာဆိုတော့ လက်ပွှဲ
ကောက်သည့်အလေ့ နည်းကြတာ သတိထားမီသည်။ ရွာမှာဆိုလျှင်
တော့ မိုးတွင်းစာ လက်ပွှဲ ကောက်ကြရသည်။ ပွဲင်ဖတ် မျက်သီးဆုံး
တွေ ခြေခြား အခြားကိုလုန်းကြရသည်။ မိုးတွင်းစာ လက်ပံ့ခေါင်
ခြောက် ကျိုးနှင့်ဖို့ရာ နွေဦးကတည်းက စန်းကြရသည်။ နွေဦးပါက်
ပြန်ပေါ့...။

ရွာတောင် လွမ်းမိသားတော်...။

“ဒီမီက သောက်ရေအိုးတွေ လဲကြေရအောင်... ရွာတို့
ပြာသိအိုးကောင်းကောင်း မှာရှိုးမယ်...”

လက်ပံ့တွေပွှဲ နွောလေးပါက်ပြီဆိုလျှင် အိမ်က ရေအိုး
တွေ လဲနေကျား။ သကြော်အခါတော်ရှင် နှီးပြီမဟုတ်လား။ သကြော်
ရှင်တွေမတိုင်ခင် ရေအိုး၊ ချက်အိုးတွေ လဲပြုရတာကလည်း ရှိုးနာ
စေလဲပင်။ မိဘသိုးသွားတွေသိုံးကလာသော သည်စလေ့ကို ကျွန်ုံး
ပြတ်နီးပါသည်။ ကျွန်ုံမတိုင်ယ်ငယ်က ရွာတောင်ဘက် တော်တော်
လေးလှမ်းသော ရှေ့နှုံးရွာက သွားဝယ်ကြရသည်။ တစ်စွာလှုံး
လိုလို ဝယ်ကြတာဆိုတော့ ရေအိုးပယ်စလေ့ပင် ပြစ်နေကြပြီး၊ လတ်
လေ့လေ့ စက်ပေါ်မှားနဲ့ စန်းလျှော်တော့ ရှာ့နိုးရွာကို သိပ်ကြော်
စလွှားရပါ။ ကျွန်ုံမတိုင်ရွာတွေမှာတော့ မြေကျင်နှင့် ကုန်းကြောင်း

၃၂၈

ခြေကုန်အောင် သွားရသော်လည်း ပန်းကြော်သည်မထင်။ စကား
ဘက္ပြားပြား သိရှင်းတရာ်ကြော်၏။ ကျွန်ုံမ မိဘများကတော့ ရှုံးပို့
ရွှေမှာ ညျှတိုင်လေရှိသည်။ ရွှေတွေ့၊ ပျိုးတွေက ချက်ချင်းပြန်ကြ
သွားမရှိ။ အိုးဝယ် ဆိုသော်လည်း ဇွန်နှင်းကြားနှင့် ဝယ်ခဲ့ရတာမျိုး
သို့ပါ။ မော်ကြုံဖြင့် ပေးလိုက်တာ များပါ၏။ အိုးလုံးသို့ပါ။ ပါးပါး
သွားလျား၊ ကျောက်ပြုတ် သဲပြုတ်ကလေးတွေ ထိုးသောအိုးကို
အေ ရွှေးတတ်တာကိုလည်း မှတ်ခိုပါ၏။

“ကျောက်ပြုတ် သဲပြုတ်ကလေးပါတော့ ရေစိမ့်သယ်...
ရေစိမ့်မှေားသယ်... ရေစိမ့်တော့ အိုးတစ်အိုးလုံး ရေစိမ့်
ထားသလို စိဖန်နေသာပေါ် သမီးရွှေ့... အိုးထဲ ရေလျှော့
သာ ဖြည့်လို့ရသယ်... အိုးလွှာ်နေရင် မအေးတော့ဘူး”

အမေက အိုးခေါက်တုတ်ကလေးနှင့် တင်တင်တောင်
ဆောင် ခေါက်ကြည်သည်။ အိုးနှုတ်ခမ်းကို ကြည်သည်။ နှုတ်ခမ်း
အိုးတွင်ဗိုလ် မကြောက်။ နှုတ်ခမ်းလုံးမှုံးမှုံး

“နှုတ်ခမ်း ပန်းတွင်ဗိုလ်က လူသာရှိသာ... ပိုးကောင်းမွှားကောင်း
ဝင်တတ်သယ်... နှုတ်ခမ်းလုံးတော့ အိုးအုံနဲ့ အကျိုးပျောက်
ဆိတ်တောင် မသိနိုင်ဘူး”

၌ ကျွန်ုံမတိုင်ဗိုလ် အိုးဝယ်နည်းကိုပါ တစ်ပါတော်း သင်ပေးတတ်ပါ
သည်။ အလကားပေးသည့် အိုးတွေကို တစ်လုံးချင်း ရွှေးနေသော
မှော်ကို ရှုံးပို့ရွာက အမျိုးတွေက သည်းခံနေကျား။ အမေအကြောင်း
သိတာကိုး။

“သည်းအမေတို့များ မထူးရယ်... အလကားပေးသာကို
ကျိုးလျောင်ပညာ် များနေသာကြည်တော့... ပြောသာပြား

၃၂၉

ရုသာပါအေး...တို့အမျိုးထဲ သူလောက် ရှိတော့သာ...
သည်လို သည်းခံရသာပဲ"

ရန္တပို့ဆွဲသူ ကြီးတော်ဒေါ်မှုက္ကာ အမေ အိုးရွှေတာကို
ကြည့်ရင်း အမြဲပြာတတ်သည့်စကား ဖြစ်သည်။ ရှိတော်ပလျှော်
ဆိတာက ကြေးထဲတာကို ပြာခြင်းဖြစ်သည်။ အမေက မြင်းခြား
မှု အိုးရောင်းလာသူဆိတာ အိုးပေါင်းစုနို့ နောကျယ်လြှုံး။ ရန္တပိုး
နာက်အိုး၊ ကတော်အိုး၊ ရုသာအိုး၊ နယ်ပြုခြင်းအိုး၊ စစ်ကိုင်းအိုး...
အမေက အိုးညီညြိကို ရွှေးသည်။ အသံကောင်းတာကို ရွှေးသည်။
"ဒေါင်ဝါင်မြော်မှ အိုး မဟုတ်ဘူးဆေး...တောင်တော်မြော်မှ အိုး"
လို ဆိုလိုက်ပါမေးသည်။ အိုးညီတော့ အိုးကျက်ညီသည်။ အိုးသံ
ကောင်းတော့ အအက်အကျေ ကုန်းသည်။ ကျွန်မ သတိထား၍
သလောက် ပြာ်အိုးတွေကို အမေကြိုက်ပုံရပါ၏။ အိုး ပန်းမဲ့
တော့ ကြေးပြော် အတင်အပြုံနည်းလို့ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

"ညည်းတို့အိုးက ပြာ့သိအိုး ဟုတ်ကဲ့လားအေး...ညည်း
တို့ဟာ အိုးတစ်ဖို့လုံး ပြာ့သိအိုးလို့ ရေးထားလို့ စော်
သာ..."

"ပြာ့သိအိုး အစစ်ပါ ကြီးတော်ရယ်...မဟုတ်သာလုပ်၏
မလား...အိုးကုန်သည်က ကြီးတော်ထင်တောင် သူဇ္ဈာ
သေး...ခိုဝက စောင့်ယူသာတော်...ပြာ့သိ မြော်
ကတော်းက စောင့်ယူသာရယ်..."

အိုးလုပ်ငန်းတွေမှာ ပြာ့သိလွှင် ဖတ်သည့်အိုးစွဲ၏
မှတ်မှတ်သားသားရှိစေရန် အိုးပုံးမှာ 'ပြာ့သိလ်'လို့ ရေးထား

လျှော့ရှိသည်။ ပြာ့သိလမှာ မြော်အေးသည်။ စေးစေးပိုင်ပိုင် ရှိသည်။
အအေးစာတ် မြော်သည်။ ဝယ်သူတွေက ပြာ့သိအိုးကို မက်သည်။
ဒါကို အမေမေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သဲအိုး၊ ကျောက်အိုး၊ မြှေအိုးတွေ
စုတ်သမျှ မနိုင်။ ရောင်းလို့မလောက်။ မြန်မာအီမာန်လျှင် သောက်
ရော်အိုး ရှိပြု။ ဝါတာကူလာစေတ် ရောက်သည့်တိုင် သောက်ရော်အိုး
နှိမ်းဖန်ကို မက်ကြတုန်း။ ပြာ့သာပြာရတာပါ။ ကျွန်မ သတိထား
မီးလောက် ရောသနဘူးကြီးတွေ မောက်ချုထားသော ဝါတာကူလာ
ယဉ်ကျေးမှုက မြို့မှာ တော်တော်ကို တွင်ကျယ်နေပါပြီ။ အမေက
ဝါတာကူလာက ရောဂါး "လတ်ဆတ်သယ်ထင်ပါင်" ဟု ပြာ့တတ်
ပါသည်။ လျှော်စစ်နှင့် အအေးစာတ်ပေးထားတာကို သဘာဝအအေး
စာတ်လောက် မလတ်ဆတ်တာကို ပြာ့ချင်ပုံရပါသည်။ ကျွန်မတို့
အိမ်မှာလည်း သောက်ရော်အိုးပဲ ရှိသည်။ သောက်ရော်အိုး ယဉ်ကျေးမှု
ကို စေတ်ခိမ်းသူး ဆိုချင်ဆိုကြပါစေတော့။ ရော်အိုးတော် ရော်စော်လေး
စော်သောက်ရှာသည့် အရသာ လေးလေးပင်ပင်ကို ကျွန်မ ပိုကြော်
သည်။ အိုးရော်စွဲကြပ်ကလည်း ခံစားမှုကို ပေးတာပါလား။ အမေ
တော် ဝါတာကူလာကို မြင်တိုင်း "သောက်ရော်အိုးစေတ် ကုန်ချက်
စော့အေး..." လို့ ပြာ့တတ်ပါသည်။

(J)

ကျွန်မ စာဓာတ် ဖတ်ဖုံးသလောက် ရှေးတုန်းကတော့
ဘွဲ့နားသားရေများနှင့် ရောသယ်လေ့ရှိကြသည်။ ဝါးကျည်တော်ကို
စွဲကို သုံးကာ ရောက့ရောင် ရှိကြသည်။ ဘူးသီးခြောက်လို့

အသီးတွေကို အစာထုတ် ထိပ်ဖွင့်ပြီး ရောယ်ရေပ် ရှိခဲ့ကြသည်။ အီးတွေ ဘယ်တဲ့က ပေါ်တောလဲ။ ဆရာကြီးဒေါက်တာသုန္တုံးတွေ့၏ အီးသမိုင်းကို ကျွန်မ ဖတ်ကြည့်ပါသည်။ အီးနှင့်ပတ်သက်လို့ နိတ်ချုပ်ကဲရဲ ပြောနိုင်သည့်နှစ်ကာလသည်ပင် အစာဓား နှစ် တစ်သောင် ရှိပြုလို့ ဖတ်ရပါသည်။ အနောက်အရှုမှာ ဂုဏ်စုံသော နှစ်ကိုးထောင်အထိ အီးမရှိ။ မီးဖတ်ထားသော စြွဲရှုပ်ကလေးတွေ ကတော့ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း သုံးသောင်းကပင် ရှိခဲ့သတဲ့...။ ယိုးဒယား နတ်အီးကွဲတစ်ကွဲကို သိမ္မာနည်းကျေစိုင်ဆေးတော့ လွန်ခဲ့သော နှစ်ရှစ်ထောင်ကလို့ အမြှေဖေးသတဲ့။ မြေအီးတွေက ကျွဲ့ဆွဲ တွေမှာ လွယ်လင့်တော့ ဖုတ်နိုင်လို့ အသုံးအခွဲ မပျောက်ဘဲ အီး ယဉ်ကျေးမှု ဆက်ရှိနိုင်ပါတယ်လို့ ဆရာကြီးက မှတ်ချက်ပြုတော်လည်း ဖတ်ရပါသည်။ ဆရာကြီးရောသည့် အီးသမိုင်းမှာ အီးဆုံး မှာ ရေးဆွဲလေရှိကြသည့် ဒီဇိုင်းဆန်း ကန်တ်ဆန်း အရှင်ဆန်းတွေအကြောင်း ဖတ်ရပါသည်။ ရန်ပို့ဆွဲက ကျွန်မကြီးတော်တွေ ကတော့ စြွဲအီးသာဝါး၊ ပါးသီးကျိုးနှင့် ခြေစိုက်ခြေစိုက်ကာ ဒီဇိုင်းဖော်တာကို ဖြင့်ခဲ့ရသည်။

“ကြီးတော်တို့ကတော့ ဝါးသီးကျိုးနဲ့ ဟိုဘက် သည်ဘေး ချွဲခြစ်ခြေလိုက်သား... ဝါးသီးက ဘီးသွားညီတော့ ပုဂ္ဂိုလ်သာပါပဲအေး... နါးပုံးပုံး ကြုံနှစ်ပုံးလုပ်မေသာမှတ်လို့... အုပ်ချို့မှုတော့ ရေတယ်ည့်နိုင်လို့ လို့သာ...”

ဟုတ်တော့လည်း ဟုတ်သား။ ကြီးတော်က ဝါးသီးကျိုးနှင့် ကန်လန်းစ်း၊ ဒေါင်လိုက်စ်း၊ လိုင်းတွေ့နှင့်း ကြောက်ခြေခံးစ်းတွေကို ပုံဖော်သည်။ ကျွမ်းကျော်နေတော့လည်း လှသားပင်။

(၃)

ကျွန်မတို့မို့သားမှ ဘဝတစ်ကျွဲမှာ အီးများစွာနှင့်အတူ မြှို့ရသာ နှစ်ကာလတွေ ရှိခဲ့ပါသည်။ ကျွန်မအဖောက ရှေ့လျော်း ရှာ လျော့လျော်း၊ အမေက လျော့လျော်းကတော်...။ အမေ ဆယ်နှစ်ပွဲ ဧည့်လည်းတော့ အဖောက အီးတွေ ပွဲတော်ကွင်းအောက် ပို့ရတာ ပင်ပန်းလှသည်။ ဆိပ်ကမ်းက ပွဲခင်းကို ကားခေါက်တို့ လားချင်ရှား၊ လှည်းနှင့် တိုက်ချင်တိုက်။ မမြတ်စွဲအီး၊ အင်တစ်ပွဲ ဆွဲပါမှာ။ မြှို့ဆိပ်ကမ်းပါး အော့အော့တို့တော့ လူအားနှင့် တင်ရသည်။ မြှို့အီးအမျိုးမျိုး၊ စွဲအီးအမျိုးမျိုး၊ အီးပျော်အင်ပျော်၊ အင်တုံးကအစ အားလိုင်ခြေက်း၊ ဘာရားအော်တော်အီး၊ နတ်အီး၊ အီးပုတ် ချီးရှုပ်အဆုံး၊ ဆောင်ဆောင်ရေးတော်လည်းကောင်းမြှင့်လို့ လူ့လုပ်အားတွေ များများလို့သည်။ သည် ဘဝနှင့်ကို အဖ ပူးရရှာသည်။ အမေက ရောင်း...။ ကျွန်မတို့ အင်နှမတွေက အမေကိုကူး...။ မြောက်ဘုရားပွဲ၊ ကျောက်ရစ်ဘုရားပွဲ၊ ပါးပေါင်းဝွေးဘုရားပွဲ...။

အမေတို့ခေါ်တွေတိုန်းက ထမင်းချက်တော့လည်း မြို့အီး၊ ပောင်းချက်တော့လည်း မြို့အီး၊ ဝါးပိုကျိုးတော့လည်း ဝါးပိုရေကျိုး အီးတွေ အသုံးတွေ့လုပ်လိုက်၏။ အော့အော့ ပွဲတော်ကွင်း ရောက်ရ များမှာ ပွဲတော်ခေါက် အီးတစ်လုံးတော့ ဝယ်ယူချုပ်းပင်။ ဖျာပေါ် အုပ်သားသော ဆိမ်းခြေက် အရာအထောင်တွေကြားမှာ ကျွန်မ ကြီးပြင်း ဆော်သည်။ အမေက သောက်ရေအီးတွေကို တုတ်တို့ ဆစ်ပိုတ် အလေးတစ်ခြောင်းနှင့် ခေါက်ပြ တိုးပြရသည်။ အမေအီးဆိုင်မှာ

တောင်တောင်တင်တင် အသံတွေ ကြားရတိုင် ကျွန်မတို့ဆိုင် ငွေဝင်သည်။

“အိုးရောင်းရတာ မြတ်သာဆတ္တုမြတ်ပါပဲ့။ အိုးရွာကင့် ပွဲတော်ကွင်းရောက်ဖို့ မသက်သာဘူး... ညည်းတို့ အမေများ ကုသယ်ခေါက်သယ်နဲ့... ဂိုလိုမှာ လှေ့ရှိရှိ တော်တော့ သာ... ညည်းအဖေ အိုးပြောတွေ ယူခဲ့ရပါမလားလို့ အမေက ရန်လုပ်သေးသာ... တို့လူမျိုးများ တစ်ကျေပါးမှာ သုံးနို့ရာ တောင် ဆင်းရုပါသယ်အေး... အိုးကောင်း မသုံးနိုင်သွား ထိပ်ပဲ နှုတ်ခိုးပဲ ဈေးချောင်ချောင် ဝယ်ကြရသေးသာ...”

တစ်ခါက အိုးသည်ဘဏ်ကို စိတ်ရောက်တိုင်း အမေ ပြောပြီ တတ်ပါသည်။ ကျွန်မက ဆီမံးခွက်၊ အိုးပုတ် တာဝန်ခံ။ အမေမှာ မှာသည့်အတိုင်း မလျော့မပြု ရောင်းဘဏ်ကို ပြန်ပြောပြီတတ်သည်။ ဆီမံးခွက် တစ်ကျေဖို့ လေးခွက်ခံလျှင် ငါးခွက်မလေးချင်။ အဓမ္မ ယူသွားပါဟုဆိုလျှင် ကျွန်မက နှုတ်ခိုးစုတတ်သည် ဆိုပါ၏။

“ဈေးဆိုသာ လျော့နိုင်သရွေ့ ဈေးလျော့ရောင်းရတယ် သမီးရဲ့... အမေတို့က သူတို့ဆစ်သယ်ရွေး ရောင်းဆိုပါသယ်အေး... အိုးသည်များ ပါးတစ်ပြန်စာ ရိုက်ခွဲတော် အမြတ်တော့ ကျွန်ပါသယ်...”

လို့ ပြောဘဏ်ကိုလည်း ကျွန်မ မှတ်မီဒေပါသည်။ တကယ် မြတ်မမြတ်တော့ ကျွန်မလည်း မသိ။ အမေက ရောင်းရသူများ စူးပို့ဆိုသော အနတ်ပိုက်ဆံတွေကို အိုးကလေးတစ်လုံးထဲ ထည့်ထားတတ်သည် ‘ငွေအိုး’လို့ ခေါ်လေ့ရှိသည်။

“အိုးရောင်းရသာ ဂုဏ်မယ်ဘူး သမီးရဲ့... ရေထည်သာ ဆိုတော့ အအေးဓာတ်များ ရောင်းရသုပ်မှတ်... ရေချမ်းစင် ရေချမ်းအိုး နာမည်ကြားရဲ့နဲ့ အေးရသာ... ရင်ထဲလည်း အေး၊ နှလုံးလည်း အေး... ကုသိလ်ရပါအေး...”

ဟုတ်ပေသားပဲ...။ အမေပြောပြီမှ အေးမြှင့်းကို စံစား ဆုတ်။ ကျွန်မတို့အညာမှာ ဇွဲပေါက်ပြီဆိုသည်နှင့် ရေချမ်းစင်တွေ မှာ အိုးသစ်တွေ လဲကြသည်။ အောက်က သဲခံကာ ရေနိုင်အောင်း၊ ပဝါးစေတွေ ပြေားလိုက်တော့ စပါးပင်ကလေးတွေ စိမ့်စိမ့်...။ အဝေးရွာတွေက ကူးကြလူးကြသွား လှည်းသမားတွေက အုပ်းစိစိတွေ့တော့ မသောက်ဘဲမဖော်နိုင်။ ရေတဝယ်ကိုပြီး အမျှ ဆတတ်ကြသည်။ သာစုံခေါ်တတ်ကြသည်။ ရေအကျိုး ဆပ်ပါး ဆာင်းစရာမလို့ဘဲ ပြည့်သည်။

အရတော့ ဇွဲဦးပေါက်ပြီဆိုသည်နှင့် ကျွန်မတို့ကိုယ်တိုင် အုပ်းတွေ ဝယ်ကြရပါပြီ။ အမေအိုးမြှင့်း နှစ်လုံး၊ ကျွန်မတို့အိုးမြှင့်း နှစ်လုံး။ ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းပါး ကူးပို့ရောင်းသည်နှင့်တွေ ပါသည်။

“ဘယ်ရွာကထွက်တဲ့ အိုးတွေလဲ...”

ကျွန်မက မေးတော့၊ အိုးသည်က “မြင်းပြီအိုးတွေပါ”လို့ ပြုသည်။ နာက်အိုး၊ ရွှေ့အိုး၊ ကတော်အိုး...။ မြင်းပြီယ် အိုးရွာ သွားက ထွက်တာပါလို့ မြေမြင်းပြီပါ၏။ သာကြောင့် အခါတော်ရှာက ပြီဆိုတော့ ပရိတ်အိုးကလေးလည်း ဝယ်ရသည်။ သိကြားမင်း ပြုသည် ရေစင်တော်အိုးလည်း ဝယ်ရသည်။

နိုးသစ်ဝယ်တိုင်း အိုးရောင်းခဲ့ရသည့် ဘဝကို ကျွန်ုင်း
သတိမြှုပ်။

(၄)

မကြောင်က စာပေဟောပြောပွဲထွေထွက်ရင်း ဖြူးကျော်များ
အသေးစိန္တများများဆီ ရောက်နဲ့ရှုပါသည်။ ဘရားမြဲထော်ထွေလည်း
မလွတ်ပါ။ အရာတော်မြို့က ခြေရာတော်ဘုရားပဲ (ခြေတော်ဇာ
မဟုတ်ပါ) ကို ရောက်ခဲ့ရသည်။ ပစ်နဲ့ ကိုပြီးကျော် နတ်နှင့်နှိမ်
ကုန်နတ်နှင့်မြဲထော်ခင်းကို ရောက်ခဲ့ရသည်။ ထိုပဲထော်ထွေမှာလည်း
အိုးခင်းရေးသည်တွေ တွေ့ခဲ့ရသည်။ ဘယ်စွာတွေက လာရောင်း
တာလဲဆိုတော့ ကျောက်မြောင်းနယ် စွဲယိုပြီးရွာတွေဘာက်ကတော်
ဆိုသည်။ ပစ်နဲ့အိုးတွေလည်း နာမည်ရပါ၏။ မလိုင်ပြီး၌
ရောက်တော့ မလိုင်ပန်းဒိုင်းစေတော်ကို ဖူးကြသည်။ ပွဲထော်မှုပ်
မဟုတ်သေးသောလည်း အိုးသည်တွေ ရောက်ကြပါပြီ။ နှားတို့၌
မြို့မှာထော့ ပဲတွေ၊ ဆိုင်ခန်းတွေ နေရာချုပ်တွေနဲ့။ အိုးသည်တွေ
ရေးခင်းနှင့်ကြပြီး ဝယ်ကြမ်းကြား...။ မလိုင်ရေးထဲကို ရေးဆောင်
လည်တော့ အိုးသည်က အိုးဝယ်ပါ၌ဦး ပြောလာလို့ မေးကြည့်
ပြန်သည်။

“လိုင်းတက်အိုးတွေလေ ညီမဲ့...သာစည်အရှေ့ဘက်
လာတာ...နွေ့သောက်အိုးတွေပဲ့...အေးအိုး ခေါ်
တယ်...ပြောသို့လည်ပဲ့ အိုးလေ...အေးလိုက်တာ
လို့...သည်ဘာက် အိုးတွေက အိုးပါး...ရွှေက်အိုးမျိုး

မိုးလို့လာအနောက်က သိတက်ကန်ရွာဘကန ထွက်တာ...
ဝယ်ပြီးလေ...”

ကျွန်ုင်မ ဝယ်ချင်သည်။ ကျွန်ုင်မတို့ ပြန်ကြမည့်ကားက
ဒီးမဆုံးသည် ကားကလေးဖြစ်သည်။ ပြီးတော့ မနိုင်ရင်ကန်
အော်ရှာ့ဆိုတော့ ကားရှုကို အားနာရာသည်။ ဂေါ်ဝိုင်ပြစ်ကမ်းနား
၏ မြိုင်းမြို့အိုးတွေ ဝယ်ပါတော့မယ်လေလို့သာ နိတ်ကို ချိုးလိုက်ရ^၁
သည်။ အိုးတွေ ရောင်းရရှုလား...။ မမြှုံးတွေကို မြန်မာတွေ
၂၁၇၅ကြေားရဲလား...။ သိချင်သည်။

“ကျွန်ုင်မ တစ်ဆိုင်တည်းတင် တစ်နှစ် အိုးအလုံးရေး
နှစ်သောင်းလောက် ရောင်းရတယ်...ရောင်းလို့ မလောက်
ဘူး...ကျွန်ုင်မတို့ ဒါနဲ့စားကြတာပဲ...”

အိုးယဉ်ကျော်မှုများ မပျောက်လို့ စမ်းသာရသည်။ အိုးသည်
၃၉၁ တော့ မြင်းခြေချေး၊ ဆယ့်နှစ်ပဲရွေ့ဗော်မှာ အိုးရောင်းနဲ့သည်
၃၉၂ အိုးလိုက် သတိရာသည်။ ပင်ပန်းတကြီး ရှိခဲ့ရှာသော အဖော်ကို သတိရ^၂
သည်။ ရေးထဲလိုက်ပို့သော စာပေကိုမဲ့ဝိုင်တစ်ယောက်ကလည်း
၃၉၃ အိုးသည်ဘာက်ဆိုတာ ထနောင်းကိုးအိုးတွေ ကောင်းလှုပြောင်း ပြောပြီ
သည်။ တစ်ယောက်ကတော့ မမြှုံးတွေ ခေတ်စားလာပြန်ပြီ ဆရာမ^၃
၃၉၄ ဟု ဆိုပါ၏။ ကျွန်ုင်မက မေးကြည့်တော့ မန္တလေးက တရုတ်
၃၉၅ တွေ့မှာ မမြှုံးတို့ရှုံးချင်း မမြှုံးတို့ရှုံး၍ မမြှုံးတို့ပေါင်း
၃၉၆ တွေ ရေးကြီးကြောင်း ပြောပြသည်။ မြန်မာမမြှုံးဟုတ်ပဲ့
၃၉၇ တရုတ်မြေအိုးတွေမှားလား...။ မမြှုံးအိုးနှင့် ချက်တာပဲ
၃၉၈ ချက်ပြီးမဲ့ မမြှုံးထဲ ထည့်တာလာ...။ မမြှုံးက မဖြစ်ပါ၏။

ဘာပြုဖြစ်ဖြစ် မြတ်ည်တွေ စားပွဲပေါ်ရောက်ရပြန်ပြီ။ ခရီးအပြန်လည်
မှာတော့ အဖေ မြှုပ်သူးသည့်စကားကို တစ်လမ်းလုံး ကျွန်းမ သတိ
နေခဲ့ပါသည်။

“ပါသမီးရဲ့... လူဖြစ်ဖြစ် တိုင်းပြည်ဖြစ်ဖြစ် ရေပြည့်ဆိုတော်
ကျင့်ရသယ်... ဇရပြည့်အိုးများဟာ တည်းပြုမြတ်သယ်...
ဆောင်ဘင်မခတ်ဘူးပေါ့... ရှင်နာဂတိန် စိန့်သလိုပဲ...
ရေပြည့်အိုးများဟာ မထောင်ဖွားဘူး၊ မကျွွှေးဝါးဘူး၊ အင်
မပြုဘူး... ရေရှုမ်းအိုး အေးအိုးများသို့ ရောင်တဲ့သူတို့
ရောက်ကြရသယ်...”

ဇွဲပေါက်ပြန်ပါပြီ။ တောင်လေကလေး ပြက်၊ မြှေ့
ကလေး ဆိုင်းပြန်ပါပြီ။ သည်နှစ်တွင်လည်း ထုံးတမ်းမပျက် အောင်
ကလေးတွေ ဝယ်ရပါဦးမည်။ အေးအိုးကုသိုလ် ယူရပါဦးမည်။

ဒိတေကက်ရွှေ့သစ်မွှေ့၏။

ပန်းမော်ရုံတော်

(၁)

ဓမ္မားကို မကြာခဏရောက်ရသော်လည်း ရောက်တိုင်း
စကားဝါပွင့်ချိန်နှင့် မကြုံသူဖြင့် ပင်စောက်မြင့်ဖြင့် စကားဝါပင်
ဆွေကိုသာ မေ့ကြည့်ခဲ့ရတာများပြီ။ သော်... သည်အပင်တွေက
အောင်းဝါပင်တွေပေါ့...၊ သည်အပင်တွေက စကားဝါပွင့်တွေ ဖွုတာ
ပဲ့း၊ ရာသီမတိုင်သေးသဖြင့် မမွှေ့ကြသေးသော စကားဝါပင်တွေကို
ပေါ်ဖြင့် ပန်းပွင့်ကြည့်ရတာနှင့် ပြီးခဲ့ရသည်ချည်းပင်။ တစ်ခါးကို
ဘာ့ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် စကားဝါပွင့်တွေ ဝါဝါကျွော်ကျွော်ဖွှဲ့ချိန်
မျှေးကြုံခဲ့ရပါ၏။ အလဲ ပူးဆောင်စောင်ရေကိုကြီးမှာဖြစ်သည်။ ဟူတဲ့ပေ
အောင်းပဲ့း၊ စကားပွင့်ဝါဝါသေးသေးကလေးတွေက ရွှေ့အုပ်အဆိုးမှာ
ပွဲ့ောင်းဝါဝါ ပြောက်ထိုးကြလို့။ စကားဝါပင်အောက်မှာ နားကြတော့
အောင်းဝါဝါတွေက ချိအီလှသည်။ တချို့က စကားဝါဝါကို မကြောက်

တတိကြပါ။ ကျွန်မကတော့ နှစ်သက်သည်။ ပန်း၏ အပွင့်တည့်၍ ကလေးကလည်း ချိစ်ရာအကောင်းသည်။ ရန်၊ သင်းတွေ့ကလည်း ရှင်အေး ဆေသည်။ ကျွန်မက ခံကားဝါပန်းကုံးကလေးထွေဝယ်တော့ ခံကားဝါ က နှစ်မျိုး။ တစ်မျိုးက အဝါနှစ် ရင်ရှုံးဖြစ်၍ တစ်မျိုးက ဂုဏ်သာကို လူသာ အဝါဖြစ်သည်။ နှစ်မျိုးစလုံး ရန်၊ တူသော်လည်း အညွှန် သော အဝါနှစ်ရှင်ရှင် ခံကားဝါကို ကျွန်မ ပိုစွဲလမ်းပါသည်။

“ခံကားဝါပန်းမျိုး ဝယ်လို့ရာသား... ကျွန်မတို့ မန္တလေးမှာကေား... ရှင်ပါ့မလား...”

ကျွန်မမှာ ပန်းပင်ဝယ်ဝိုင်း ကျွန်မတို့မန္တလေးနှင့် တည့်၍ လား၊ အဆင်ပြော့လား အမြေမေးတတ်နေပြီ။ တရှုံးအပင်တွေ့သ အပူမှုကြိုက်တော့ မန္တလေးမှာ ရှင်သော်မှ ကြံ့ကြံ့လိုလိုနှင့် ပြီးတော့ မျှားသည်။ လူလူကြီး ညွှန်ညွှန် လန်းလန်း တက်လောတာရှိုးမရှိုံး မရန်းချင်ရန်းချင် ဇုနေတာနှင့် တစ်ညွှန်းတက်ဖို့ တစ်နှစ်စောင့် သည်။ ပန်းပင်အရောင်းဆိုင် တရှုံးကတော့ “မဝယ်နဲ့ မန္တလေးဆုံး မဖြစ်လောက်ဘူး” လို့ ရှိုရှိုသေးသေး ပြောတတ်ကြပါ့၏။ ပန်း၏ ရှိုတာ အပရာသီဥတုက ဖေးမပါမဲ့ အပင်သန် အပွင့်မှုန်သည်။ အဝယ်မှားသဖြင့် မန္တလေးနေရောင်ပြင်းပြင်းအောက်မှာ လည်စောင့်၍ ရှာသာ ပန်းပင်တွေ့ များလှပြီ။ အထူးသဖြင့် ပြင်းလွင်လို့ ရှာသာ ဥတုအေးသော တော်ပေါ်သောက ပန်းပင်တွေ့လိုပျော် မှတ်ရှုတ် ရရ အေးရသည်။ ပြင်းလွင်ပြီးကလေးကို ကျွန်မ နှစ်သက်ရသည်။ အကြောင်းရှင်းစံလို့ သစ်ပင်၊ ပန်းပင်တွေ့ စိမ့်လန်းနေခြင်းသည်။ တစ်ခါတေလေတော့ ရယ်စရာ ကြိုး

ပါ၏။ ပြင်းလွင်မှာ အားအားဝေဝေ ပွင့်သော ပန်းပင်ကိုကြည့်ရင်း မန္တလေးမှာ ဖြစ်ပါမလား မေးမိသည်။

“အဲဒါ မန္တလေးက ပျိုးပင် ယူရောင်းရတာညီမရဲ့... မန္တလေးမှာ ရှိုပြီးပေါတယ်... မြောက်ပြင်က ပျိုးပင်ဆိုင် တွေ့မှာဝယ်... မန္တလေးမှာ ရှိုဖြစ်တာပေါ့... အပူကြိုက်တဲ့ အပင်လေ”

အပူကြိုက်ခြင်း၊ မကြိုက်ခြင်းကလည်း မေးရသည့်မေးခွန်း င်း၊ အပူထဲ ကျပ်ကျပ်ထားလေ ပွင့်လေ သန်လေ ဆိုသည့်ပန်းပင် အွေ ရှိုသလို၊ ဟပ်ဖို့တ် (ပုံတစ်ဝါက် နိုင်တစ်ဝါက်) ပြီးပြီးပြောက် ပြောက်ထဲမှာမှ အဆင်ပြေသော ပန်းပင်တွေ့လည်း ရှိုသည်။ အရှိုးအပင်က နေထိုမခဲ့၊ နေထိုသည့်နှင့် အရွက်တွေ့ ညီးကြပ်သွားကာ အရှေလောင်သလို ရွက်နားတွေ့ လိပ်ခြောက်ကုန်တာလည်း ရှိုပါ၏။ အကျိုပ်ဖော်တော့ ခံကားဝါပင် မန္တလေးမှာ ရှင်ပါ့မလား မေးမိပြုပြီး

“ကျွန်မတို့ပုံပွားကလည်း ပုံလိုက်တာ ကော့လို့ပါအစ်မ ရှုံး... ခံကားဝါတွေ့က အပူကြိုက်မျိုးပါ... တစ်ခွဲတော့ ရှိုဘယ်... အစ်မဝယ်ရင် ပန်းပွင့်ဖို့ တော်တော်စောင့်ရမှာ... သူက အပင်ကြီးမျိုးဆိုတော့ အောင်ခေါင်လောက်ရှိုမှဲ အပွင့် လိုက်တာရယ်”

ဟုတ်ပါရဲ့။ ခံကားဝါပွင့်ဖို့ နှစ်တွေ့ အကြံ့ကြံးစောင့်ရမှာ ခိုးလည်း ကျွန်မ စိတ်မရှုပ်ချင်။ ပြီးတော့ ကျွန်မတို့ခြင်းကျဉ်းကျဉ်း အေးလေးထဲမှာ မြောက်သစ်ပင်က အပြည့်။ စိုက်ချင်သော်မှ နေရာ အျေယ်ဝန်းတော့ပြီ။ သည်တော့ ခံကားဝါပွင့်တွေ့ကိုသာ တွေ့တဲ့

တွေ့သနိက် လောဘတ္တြီး ဝယ်ရပါ၏။ ကျွန်မ နိုက်ချင်သည့် သစ်ပင်တော်တော်များများထဲမှာ စံကားဝါပင်လည်း ပါပါသည်။ စံကားဝါပင်သည့် ကျွန်မချင်ခြင်းတစ်မီးသော အပင်လည်းဖြစ်ပါသည်။ နိုက်ဖြစ်အောင်တော့ နိုက်းဦးမည်။ အူကျော်စိမ်းနှင့် အပွင့်ဝါဝါ။ အရောင်သဘောအကြည့်သွင် အပွင့်အောင်အအေး၊ ဓမ္မသဘောအရ ဆိုပြန်တော့လည်း အပွင့်အောင်အအေး။ ဆန့်ကျင်သက်နှစ်ခု ပေါင်းစပ် တော့လည်း လုန်ပြန်ပါ၏။ ပုံမှားကပြန်တော့ ကျွန်မတို့ကားပေါ်မှာ စံကားဝါနှင့်တွေ့သင်းလို့။

စံကားဝါပွင့်တွောက ပုံမှားမှာတုန်းက ခပ်လန်းလန်း အကျောက်ပန်းတောင်းရောက်တော့ မလန်းမျှပြီ။ မိမ္ဒ္ဒောရောက်တော့ နှစ်းချင်ပြီ။ မန္တလေးရောက်တော့ ပန်းလုံးမလုံတော့ပြီ။ ကိုစုစုပါး ပန်းခြောက်ကလေး ဆိုးဦးတော့ ပိုဇ္ဇန်းမပြုသည့်အထဲ စံကားဝါ လည်း ပါပါ၏။

ကျွန်မရင်ထဲက ပျောက်ခုံးမသွားသော သစ်ပင် အတော် များများတွင် စံကားဝါပင်လည်း ပါပါ၏။ ကျွန်မတို့ခြောင်းကတော့ ထဲမှာ စံကားဝါတွေ့ တစ်ဇ္ဇန်းမပွင့်ရမှာပေါ့။ စံကားဝါနှင့်သင်းရမှာဆုံး

(J)

ကျွန်မတို့ စာပေဟောပြောပွဲ ထွက်သည့်ရက်တွေမှာ နိုင် ထားသည့်ပန်းပင် အတော်များများ သေကုန်ကြသည်။ ကျွန်မတို့ အိုးပစ်အိုးပစ် ခဲ့းသွားလျှင် တစ်စက်အိုးက စီသားနှက် အိုးအိုး သည်။ အိုးအပ်သည့်အထဲမှာ ပန်းပင်ကလေးတွေ ရေလောင်းဖို့၌

ဥ ၃ ယ ၄ ကျေးမှု ၁၁၁

ပါတော့ လောင်းပေးရှာကြပါ၏။ အပင်က များပြီး ရေက အလျင် အီးတော့ တရာ့အပင်ကလေးတွေ ရေင်တဲ့ရာက သေကုန်ကြခြင်း ပြစ်ပါသည်။ ခန့်ကပြန်လာလွင် ကျွန်မမှာ အပင်ကလေးတွေကို အရှင်ကြည့်ရသည်။ နှင်းဆီတွောကတော့ နေရာပဲလုရာက တစ်ပင့် အောင် ကျော်ကာန်းကာ ပင်ရှိုးကြီးတွေ ရှည်နေကြလေပြီ။ ခေါင် ညွှန်းမှာ ပန်းတစ်ပွင့်စိပန်ရှင်း ရှင်နေကြသည် မိန့်မပျိုးကလေးတွေ မှုပ်ပင် တူတော့သည်။ မြေက ကျော်ကျော်မရှိစေဘာ့ တစ်ပင့်တစ်ပင် ဆုံးချင်းရွှေနေကြပြီ။ ဝယ်တုန်းကတော့ တစ်ထွားကဗျာလို့။ အရှင်း အက်အခံနှင့် အပင်ကလေးတွေ...။ အခုံတော့ ပွင့်လိုက်ကြတာ သာသော ကြော်လို့။ နှင်းဆီတွောကအမျိုးမျိုးပင်။ ခေတ်စာန်းနှင်းဆီ အွေ ပါသလို။ မမာမျိုးခေါ်ကြသည် နှင်းဆီမျိုးဟောင်းတွေလည်း ပြီသည်။ အပြိုင်းအရှင်း ပွင့်ကြတော့လည်း နှင်းဆီတောာကလေး ပြစ်ရှုပါ၏။

ကျွန်မတို့ ငယ်ငယ်က ရွှေမှာ နှင်းဆီခို့လွင် ချုံကြီးတွေ ဖို့ အပင်ကြီးတွေ အနိုက်လွှေကြပါသည်။ တစ်ပင့်လုံး ခဲ့နေအောင် ပွင့်နေတာကိုယ်က ရွှေမှန်းင် ရှိုးမန်းင်။ အားရချင့်စဖွယ် ကောင်းလှ သည်။ ကြော်လေးနှင်းဆီခို့တာကလော့ တစ်ကိုင်းတည်းမှာပင် အပွင့် ပြုဆယ် အစိတ်လောက်ပြေတ်ပြေတ်ခဲ့ ပွင့်ကြသော တော့နှင်းဆီ ပြစ်ပြစ်၏။ ပန်းပင်သာ မှန်းပါသော သူ့ရာသီ သူ့သဘာဝ သူ့အစွမ်း ပြီသလောက် ပွင့်ကြရှုပင်။ ရွှေမှာဆုံးတော့ ပွင့်ဆေးမရှိ၍ အပင်အားဝါး ဆားမရှိ၍ အမြှေ့အားတိုးဆေးမရှိ၍ မိုးဆေးမရှိ၍ ဂိုးသတ်ဆေးမရှိ၍။ မြော်ဆီသာ ဆုံးတာကလေး မန်ကျည်းရွှေကြဆွဲနှင့် ရွှေးချေးမှန်း လောက်သာဖြစ်၍ စိတ်ကူးရမှု ထည့်ကြခြင်းဖြစ်သည်။

ဥ ၃ ယ ၅ ကျေးမှု ၁၁၁

ကျွန်မတို့ရွာက ရောတီမြစ်ကို မေးတင်ထားသော့လျှော့
ဆိုတော့ သမီးကြီးဝါးကြီး ပေါ်သည်။ မြစ်ထဲကနဲ့ ရွှေကို လျမ်းကြည့်
လျှင် ရွှေအိမ်တွေရယ်လို့၊ ကောင်းကောင်းမဖြင့်ရပါ။ တော့နက်နက်
သစ်တော့အပ်ဖို့ တစ်အပ်နှင့်ပင် တူပါသည်။ သရက်၊ ဒို့
လျှော်၊ ကုန်းမျိုး မနဲ့ကျေည်း စသည် အညာရွာတွေမှာ ပေါက်လေ့ရှိပဲ
သည် သစ်ပင်ကြီးတွေ လက်တစ်ပုတ်စာ နေရာတိုင်း ရှိကြသည်။ ကျွန်မ
အဲလောင်းဆုံးကတော့ ဆရာတော်ကျောင်းပေါက်က အဖွဲ့နှင့်
အဆုတ်လိုက်ပွင့်တတ်ကြသော သောကပင်ကြီးနှစ်ပင်ဖြစ်၏။ တော်
ပိတောက်ပင်ကြီးကလည်း အချိန်တာနဲ့လျှော်ပိတောက်လျှော်
တဲ့လဲဆိုကြမြှို့။ ပိတောက်က မြန်မာ့အထိမ်းအမှတ်ပန်းဆိုတော့ ၈၅
မဖြစ် နိုက်ရပါသည်။ ပိတောက်က အပင်ကြီးမျိုးဆိုတော့ လင်းနှင့်
ကျေတာတော့ ရှိပါ၏။

“ကျူး...ပိတောက်ကိုင်းတာစိုင်း နှစ်ကိုင်းတော့ ခု၍
ဖြစ်မယ်တော်...ပိတောက်ပင်က နယ်ချွဲ့လွန်းတယ်—
အပင်တွေ လောင်းရှိမိကုန်ပြီ”

ပိတောက်ပင်က အိမ်ဝင်းအတွင်း ခြေထောင့်မှာ နိုက်ထူး
ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အပြင်ဘက် ရေမြောင်းနှင့် နီးလို့လားမသိပေါ်
အပင်က ဖြစ်လွန်းလှသည်။ တစ်နှစ်က လေပြင်းမို့သဖြင့် တစ်ခြို့
ပဲကျော့သော်လည်း ကျွန်သည်တစ်ခြို့က ထဲလိုက်တာ အခုံယော
သစ်ပင်ကြီးတစ်ပင်လို့ စေဆိုဟားရှိလာခဲ့သည်။ သည်ခြို့ကသော်
ကို ဝယ်ယူပါသည်။ ရေရှာ ရှိစော်အနီး မဖြစ်လော်ဘူး။ အနီးလို့မည်။ ဆရာ ရှိစော်အနီး မကြည်က တစ်ပင်လာပေးလို့
ခဲ့မှာ တစ်ပင်ရောက်ရှိနိုင်ပါပြီ။ ဘယ်သောဘယ်ခါ ပွင့်လေမည်
မှား။

ဤ တဖြည်းဖြည်း ကားကြေရာက နှင်းဆီပင်တွေအပါအဝင် ပန်းပင်
ထဲလေး တွေအပေါ် ထိုးဖြန် မိုးသလိုရှိလာတော့ ပိတောက်ကိုင်း
ခြင်း၊ ဖြစ်လသည်။ ကျွန်မအိမ်သားက ပိတောက်ပင်ကို အထိခဲ့။
မွှေ့လေးမှာ ပန်းပွင့်ထက် အရိပ်က အရေးကြီးသည် ဆိုသည့်မှာကို
ဆိုင့်ထားလေတော့ ပိတောက် ပင်ချိုင်ချင်တိုင်း သူ့ကိုပြုရသည်။
ကျွန်မကိုယ်တိုင်လည်း ပိတောက်ကိုင်း မချိုင်ချင်ပါ။ သို့သော်
အိုးရှိကလည်း အနိုင်ဆိုလျှင် အပွင့်ကလည်း အပွင့်ပေါ့။ သည်လို့
ဖြေတွေးတွေးကာ ခုတ်ရတာ များပါပြီ။

ကျွန်မ စိုက်ချင်လွန်း၍ နိုက်ခဲ့သည်အပင်တွေထဲမှာ
ကုံကော်ပင်တွေလည်း ပါပါ၏။ လူ့တစ်ရပ်လောက် ကုံကော်ပင်ကြီး
သွာကို ကျွန်မ သဘောကျသည်။ ကုံကော်ပွင့်တွေ ဖွေးဖွေးလှပ်နေ
ဆတ်သော ဆရာဂျိုံးတို့အိမ်က ကုံကော်ပင်ကြီးတွေကို အားကျ
ခြင်း ပျိုးပင်ဆိုင်ကိုပြောကာ ကုံကော်တွေ ဝယ်ပြုပင်။ တစ်တောင်
အောင်တွေး အပင်ကလေး တို့ပင်ကပင် ငါးထောင်၊ တစ်သောင်း
တော့ နှင့်သောကော်ငွေကလေးနှင့် အပင်သေးသေး ဝယ်ရတာ
ပြီ။ အိမ်မှာနိုက်တော့လည်း တစ်ပင်က လို့၊ တစ်ပင်က သေး
သို့သည် အပင်ကလည်း သွားဆိုတားသလိုပင် တစ်ညွှန်းတက်ရှိုး
တော့ ကြောလွန်းလှသည်။ သေသည်အပင်ကတော့ မဖွှဲ့လေးမှာ
ဖြေးဖွေး ရွှေလိုက်သောနီးကြော့နှင့် အပင်ခြေ ရောပ်တာ ကြောသွားလို့
ပြီးပါလိုန်မည်။ ဆရာ ရှိစော်အနီး မကြည်က တစ်ပင်လာပေးလို့
ခဲ့မှာ တစ်ပင်ရောက်ရှိနိုင်ပါပြီ။ ဘယ်သောဘယ်ခါ ပွင့်လေမည်
မှား။

ကျွန်မတို့မြို့သံပတ်ဝန်းကျင်မှာ စွယ်တော်သင်တွေ ရှိရှာတ်
ကြသော်လည်း ပန်းရောင်၊ ပန်းခရစ်းရောင်တွေသာ များပါသည်။
ကျွန်မက စွယ်တော်ဆို အဖြူရောင်ကို စိုက်ချင်သည်။ သည်တော့
စွယ်တော်ဖြူ၊ ရှာပုံတော်ပွင့်ပြန်ပါ၏။ ကဲအားလျော့စွာ ကျွန်မတို့
ဝယ်နေကျုံ ကန်တော်ကြီး ပျိုးပင်ဆိုင်မှ စွယ်တော်အဖြူတော်ပင်
ရရှိသည်။

စွယ်တော်ဖြူပင်ကလေးက နိုက်သည့်နှစ်မှာပင် နှစ်ချင်းမွှုံး
သဖြင့် ပင်ကိုင်းနဲ့နဲ့မှာ အမွင့်ကလေးတွေ ပန်ထားကြလေပြီ။

အောက်ထပ် ကျွန်မ လိုချင်သောအပင်မှာ ပျိုးမပင်ဖြစ်၏။

(၃)

ကျွန်မ ရန်ကုန်ရောက်တိုင်း မနက်ဖြန့်လို မန္တလေးပြန်ရှု
တော့မည်ဆိုလျှင် မြေပဒသာကျွန်းကို ရောက်အောင်သွားလေ့ရှိရှာည်း
ကျွန်မ ပန်းပင်ဝယ်ချင်မှုန်းသိတော့ ကိုဝင်းချိုတို့၊ ကျွန်မမောင် ကိုရှု
တို့က ကားနှစ်လိုက်ပုံတိုက်ပါသည်။ မြေပဒသာကျွန်းမှာ ပန်ပင်
တွေစုံသည်။ အထူးသဖြင့် မန္တလေးမှာ ဈေးတန်သော ပိန်းပင်တွေ
ဝယ်လို့ကောင်းသည်။ ဝယ်လို့သာ ကောင်းတာပါ၊ တစ်ပင်ကို
ကိုးထောင်၊ တစ်သောင်း၊ သူတို့သိမှာတော့ သူတို့အေးနှင့် သူတို့
ပန်းပင် ဟုတ်လို့၊ ပွင့်လိုက်ကြတာများ အားရချင့်ဖွေယ်။ ကျွန်မက
ပန်းပင်လောဘကြီးသည်။ မိတ်ထဲရှိသူမျှ ဝယ်ပြီးလျှင် ပန်းပင်တွေ
များလေပြီ။ ဆိုင်က ပလတ်စတ်အိတ်ကြီးများနှင့် စကားထုတ်ကာ
သေသေသပ်သပ် ထုတ်ပေးလိုက်သော်လည်း အပင်တွေက ထို့ထို့

ဥ ၃ ယ ၄ ကျုံးမွှာ ၁၇၈၀

သောင်ထောင်။ သည်အပင်တွေ မန္တလေးရောက်အောင် သယ်ရမှာ
ခိုးတော့ အပင်လုံး မကွဲဖို့၊ ကိုင်းမကျိုးဖို့၊ အမြစ်အံ့မဖွို့၊ အရေးကြီး
ဆည်။ ကျွန်မတို့သားအမိသားအပတ်စောက် ထိုင်းလေးခု ဝယ်၍
အာရုံတော့ ပန်းပင်တွေကာ တစ်ခု နေရာယူလေသည်။ ကျွန်မ
အီစီသားက ပန်းပင်တွေနှင့်အတူထိုင်ရင်း ပန်းပင်စောင့်ဖြစ်ရသည်။
မန္တလေးကားဂိတ်ရောက်တော့ အသာပွဲ၊ ချေးအိမ်ရောက်တော့
ချော်ချင်းရိုက်တို့။ အရုံးခံ့၊ စီးဆုံးခဲ့ ကလည်း အဆင်သန်
ပြုပါ့။ သည်မြှုန်မြှင့်မပြီးပါ။ အီးသစ်မှာ အမြစ်စွဲလောက်ပြီဆိုတော့
ချော်ဖျိန်းဆေး၊ ဖို့ဆေး၊ ပန်းပွင့်ဆေးတွေ ပျိုးရသည်။ ပျိုးသည်
ချို့နှင့်လည်း မပြီးပြန်။ အချိုးအစားအလိုက် ပျိုးသူးထဲ ရော်စပ်
သည်၊ နာခေါင်းစည်းစည်း၊ ပလတ်စတ်လက်အိမ်စွဲ၊ ပြီးတော့
ပျိုးသူးကို လေကျွဲကျွဲစိုးပြီး တရာ့ရှုံးလိုက်ဖျိန်း။ ကိုယ်ဝါသနှင့်
ခို့ယ်ဆိုတော့ မေသည်ပန်းသည် မရှိ။

“ပန်းပင်တွေ တကုန်းကုန်းတကွကွ စိုက်နေလို့လည်း
ပန်းအိုးကလေးတစ်လုံး၊ မ၊ မစပေးချင်ဘူး... တော်တို့များ
နေနိုင်ချက်တော့... ရေဇ်လားတာလောက်တော့ လုပ်
လေးဦး”

ကျွန်မက ငါးကိုသလိုလို ချော်လိုလိုပြောလော့ အိမ်က
ရှုလည်း မနေသာ့။ တစ်ရှုကြီး၊ ရေဇ်လားတာတွေ ဘာတွေတော့
သိသား။ လူက ဂရိုက်တော့ ပိန်းတွေ ပွင့်ကြပြီး၊ သစ်ခွေတွေ
ပွင့်ကြသည်။ ယုဒန်နှင့် လေပြီဖြူတွေ ပွင့်ကြသည်။ ခရာဝါနှင့်
ချွေးခွေးတွေကလည်း အိမ်ဝါ ပန်းစင်ပေါ်မှာ ထို့ဝါမိုးသလို ရှိကြ

ဥ ၃ ယ ၄ ကျုံးမွှာ ၁၇၈၀ ၉၁

ပါ၏။ စံပယ်ရုံ၊ နွှန်ရုံတွေကတော့ ရနဲ့တွေ အီတောက်နေအောင် ဖွေးဖွေးလျှပ်လျှပ် ပွင့်နေလိုက်ကြပုံများ...။

“အမောအိမ်က ကူးလာတဲ့ ပုန်းညက်ပင်ကလေး ကြည့်
ပါ၌... အခုပ်တော့ ပွင့်တောင်နေဖြီ... ပုန်းညက်စိုးကို
သဘောကျလိုက်တာ... အချက်ကလေးတွေက ဆီသတ်
ထားသလိုပဲ”

ပုန်းညက်ပင်ကလည်း အမွင့်ပြုပြီ။ ကျွန်ုမ်းအီမာတ
ဆရာပါရရှုက ပုန်းညက်ပင် ပုန်းညက်ပန်းတွေကိုကြိုက်ကြောင်
ပြောဖူးတယ်ဆိုလို့၊ ကျွန်ုမ်းပုန်းညက်ပင် ရှာခဲ့သည်။ အမောအိမ်ရိုင်
ထဲမှာ ပုန်းညက်ပင်ကြီးတစ်ပင် ထိုးထိုးကြီး ရှုပါသည်။ ပွင့်ရှုံး
ဆိုလျှင် တစ်ပင်လုံး ဖွေးနေအောင် ပွင့်ကြပါ၏။ လမ်းမဘက် ထွက်
သည်ကိုင်းကြီးကို သဲကား တိုက်သွားသဖြင့် တစ်ခြမ်းပဲသွားသော်
လည်း နှစ်စဉ် အမွင့်တွေ အုပ္ပါယ်အောင် ပွင့်ကြဖြပ်။ အမောတ
အပင်ပွား ပုန်းညက်ပင်ပါက်ကလေးတစ်ပင် တွေ့လို့ မြေကြီးခဲ့
လုံးထားတယ်၊ လာယူလှည့်လို့ လျှော့မှာရာက ရော့ခဲ့သည့်အပင်
ပုန်းညက်ပင်ကလည်း အမောအမွှေပေါ့။ အမောမှာလိုက်သည့် စကား
ရှိယာည်။

“ပုန်းညက်ရွှေကိုတွေ့ပြီး ပုန်းညက်ပန်းတွေ ဘုရားမှာ စော
အောင်ထိုးရသာများ အင်မတန်ကျက်သရေရှိသယ်—
ရှုပ်အောင်နိုက် သမီး”

ကျွန်ုမ်းအိုက်ပြီးထားသည့်အပင်တွေမှာ ပန်းပွင့်သော အပင်
တွေချေည်း မဟုတ်ပါ။ ပန်းမွင့်သော အပင်တွေကတော့ အညွှန်
အောင်ပြုပြီး အများသား၊ ကျောက်သပြု၊ ပြောင်သပြု၊ ပတ္တိမြား
အပြုံ၊ ကိုကော်သပြု စသည်ဖြင့်...။ ကျွန်ုမ်္ဂလာတော့ အညွှန်
အောင်ပြုပြီး သရေပြုလိုက်သာ ဖိုက်သည်။ အောင်သပြုပေါ့။
အပြုံတွေက အညွှန်လူလူ သန်သန်ကြီးတွေ့ဆိုတော့ ဘုရားပန်း
တွေက အဆင်ပြုသည်။ အာဆီယံသရေပြုခေါ်သည့် အညွှန်နိုင်း

သီးသော သစ်ပင်တွေလည်း ရှုပါသေးသည်။ ရွက်လွှပင် ဆန်းတာ
ဆွဲလျှင် ကျွန်ုမ်းအိုက်သည်။ စွန်လည်ပျော်မြှောမြားတစ်ဖက် မြှောစိုး
မျိုးတစ်လိမ့်နှင့်တစ်လိမ့် စသည်ဖြင့် အမည်လှသလောက် အချက်
ရှာသော အပင်ကလေးတွေကလည်း တစ်မျိုးပသာဒ် ရပါသည်။
မျှုပ်၊ ကင်ပွဲနဲ့၊ ပြည်ပနဲ့သို့ ရုံးပါး၊ ခရမ်း၊ အနဲ့သလွန်ပင်တွေလည်း
နှလုံး၊ စားလို့၊ ရကြပါပြီး၊ သစ်ပင်တွေနိုက်ပြီး၊ နေ့စဉ် ရေလောင်း
ဆင်းသင်အလုပ်ကို ကျွန်ုမ်းဝတ်မပျက် လှပ်နေကျော်။ တစ်ခါတစ်ရုံ
အွှန်မ စုံးစားကြည့်ပိုပါ၏။ သစ်ပင်တွေကို ဘာကြောင့်များ စိတ်လို
ဘက်ရ သကြော်မြေကြီး ဖိုက်နေခိုက်တာပါလိမ့်။ သစ်ပင်ခံစားမှု ဘယ်က
မျှုံးစီးပောင်းလာပါလိမ့်။ သည်ခံစားမှုကတော့ တူးဆန်းသောခံစားမှု
ဖြစ်သည်။

(၄)

ကျွန်ုမ်္ဂလာတို့၊ အိမ်ရွှေမှာ လမ်းတိုကလေးရှိ၏။ လမ်းတိုး
ကလေး၏ တစ်ဘက်တစ်ချက်မှာလည်း ကျွန်ုမ်္ဂလာတို့တို့ စိတ်ဖြစ်
သီးသော အနိုင်ရသစ်ပင်တွေ ရှုပါသည်။ ကျွန်ုမ်္ဂလာတို့၊ ခြေစည်းရှိုးနှင့်
ဆင်လွက်မှာ သရပြုပင်တွေ ဖိုက်ထားသည်။ သရပြုအမျိုးအစား
အွှေကလည်း အများသား၊ ကျောက်သပြု၊ ပြောင်သပြု၊ ပတ္တိမြား
အပြုံ၊ ကိုကော်သပြု စသည်ဖြင့်...။ ကျွန်ုမ်္ဂလာတော့ အညွှန်
အောင်ပြုပြီး သရေပြုလိုက်သာ ဖိုက်သည်။ အောင်သပြုပေါ့။
အပြုံတွေက အညွှန်လူလူ သန်သန်ကြီးတွေ့ဆိုတော့ ဘုရားပန်း
တွေက အဆင်ပြုသည်။ အာဆီယံသရေပြုခေါ်သည့် အညွှန်နိုင်း

ရွှေကိစိမ်းသုပ္ပလျယ် အပင်တွေလည်း ရှိသည်။ အေးဘက်ဝင် ရှားစောင်းလက်ပတ်ပင်တွေ၊ သိကြားမကိုဇ်ပင်တွေလည်း ရှိသည်။ လမ်းတစ်ဘက်မှာတော့ မယ်ဇယ်ပင်ပျို့စ်ပင်နှင့် စိန်ဖန်းပင်အပ်အၢ်။

မြို့သစ်မြေက မြေဇားဖြစ်၍ တော်ရုံသစ်ပင် မဖြစ်ချင်။ အမြစ်ခဲ့ပြီခုံးလျှင်တော့ သေချာပါပြီ။ အိမ်ရှေ့တမ်း၊ အိမ်နောက် ခံတက် စီးပွားတက်တဲ့။ ရှေ့စကားပေမယ့် ကျွန်မ ဖြစ်အောင် စိုက်သည်။ အိမ်နောက် ခံတက်ပင်ကလည်း စားရလုပ်လြှုပြု။ တစာ ကတော့ ပင်ပျို့သန်သန်ကလေးဖြစ်၍ ဖွင့်သည့်အောက်တိုင်း တမောရှုံး တွေ ကြိုင်သန်နေတတ်ပါ၏။ တလောက မြို့မြို့ကို တေား ဟောပြောခဲ့ရတဲ့။ မြို့အင် တမောတန်းကို ကျွန်မတို့ တကော် တကာ သွားကြည့်ခဲ့ကြသည်။ ကျွန်မတို့၊ ချုစ်ခင်လေးစားရပါသော ဆရာမြို့သန်းတင့်ကိုယ်တိုင်း အမှတ်တရ ဖွဲ့ခဲ့သည့် တမောတန်း မဟုတ်လား။

တရုတ်စံကားပင်၊ အကျဉ်းပင်တွေကလည်း မြို့မြို့အောင် ပွင့်ကြပါ၏။ ကျွန်မစိတ်ကျူးရသူမှု စိုက်ထားခဲ့သော အံသော တွေ ပွင့်ကြာ ဖူးကြာ၊ စောက်ဆိုတော့ စိုက်ရကျိုးနပ်လော်။ ကျွန်း ပျော်းမပင်နိုက်ချင်လို့၊ မန္တလေးက ပျိုးပင်ဆိုင်တွေမှာ ရှာသော်လည်း မတွေ့ပါ။ သည်တစ်ခေါက် ရန်ကျွန်ရောက်တော့ မြေပဒေသအွှေ့က ပျော်းမတစ်ပင် ရလာခဲ့သည်။ တစ်ပင် တစ်ထောင့်ဝါးရာတဲ့ အပင်က ရှိုးတံ့ကလေး သေးလှသည်။ တစ်နှစ်သားပျိုးပင်ဟုဆို၏ အခုတော့ ပျော်းမပင်ကလေးကလည်း ကျွန်မတို့၌ထဲမှာ အခက်သော တွေ တွေက်လာခဲ့ပါပြီ။ ပျော်းမပွင့်တွေ ပွင့်ဖို့တော့ စောင့်ရှုံးလော်လည်း

တစ်ရှုက်မှာတော့ သစ်ပင်ဝါသနာကြီးသူ ကျွန်မတို့မိတ်ဆွေ အကျိုး (ဒေါ်ဂျူးလီတွန်း) ကားနှင့်ရောက်လာကာ “ကန်တော်ကြီး ဘက် ဖြားဖက်တော်ပင် သွားရာကြောင်ကွာ” လို့ ဆိုလာသည်။ ကျွန်မလည်း ဖြားဖက်တော်ပင် စိုက်ချင်သည်။ မန္တလေး ကန်တော် ကြီး ပန်းပျိုးပင်ဆိုင် တော်တော်များများ ဖြားဖက်တော်ပင် မရှိ သဖြင့် လက်လွှာတဲ့ခါ ပြန်ရတော့မလိုလို ဖြစ်ရပြီ။ မန္တလေးမှာ မျိုးပင်ရောင်းသည့်နေရာ တော်တော်များများ ရှိသဖြင့် တစ်နေရာ မဟုတ် တစ်နေရာမှာတော့ ရှိနိုင်ကောင်းပါရဲ့။

ကျွန်မနှင့် မမကျိုး ပြန်ထွက်လာတော့ ပျိုးခြုံတစ်နေရာ အာ ပန်းတွေပွင့်နေသော စံကားဝါတစ်ပင် တွေလိုက်ရသည်။ ကျွန်မ နိုက်ချင်သည့် စံကားဝါ။ ထိုင်းပျိုး ဆိုသဖြင့် အပင်က သဘာဝ သိုံးစောက်ပျိုး မဟုတ်။ ပျိုးစပ်ပင် ဖြစ်သည်။ စံကားဝါ သုံးပွင့် ဆောက်က ပွင့်လို့၊ အဖူးတွေက ခဲလို့။ အွေးလိုက်သည့် စံကားဝါနဲ့။ မြှေးစိုက်လောင်းက ချေးမေးတော့ နှစ်သောင်းတဲ့။ သာ... စံကားစိုက်လည်း ရှိသားပင်။ စံကားစိုက်ပင်က တစ်ပေ မရှိ ဘို့ဆိုပေသိ စံကားစိုက်ပန်းတွေ အဖတ်လိုက်ကျေနေတာ ဖြင့်လို့ပင် အကောင်း။ သူ့တေားက အပင်က စံကားဖြူ့လွှာ့၊ စံကားစိုက်နှင့် စံကား မြှေးနှစ်ပင်က တစ်သောင်း။ စံကားသုံးပင် ဝယ်ချင်လျှင် သုံးသောင်း မြှေးဖြစ်မည်။ သုံးသောင်း ဆိုတော့လည်း နှစ်မြောမြေသား။ အပွင့် အန်းလန်းနှင့် ပန်းပင်ကလေးတွေကလည်း လိုချင်ရင် ယဉ်လိုက်ပါ သားလို့၊ ဆိုနေသလို ရှိကြပါ၏။ ကျွန်မကလည်း မဆွာနိုင်။ ပန်းပင် အွာနား တစ်လည်းလည်း။

“ယူလိုက်ပါကွာ...တဗြားမှာ သုံးဖြန့်းပစ်တာမှ မဟုတ်ဘဲ...စံကားဝါ၊ စံကားစီး၊ စံကားဖြူ။ သုံးပင်စလုံးတို့အိမ်မှာ ရှိရမှာပေါ့”

ကျွန်မအိမ်သားက ကျွန်မဖြစ်နေပုံကိုကြည့်ရင်း အားလေ စကားဆိုသည်။ ကျွန်မမှာတော့ ဝယ်ရ ကောင်းနဲ့နဲ့၊ ထားခဲ့ရ ကောင်းနဲ့နဲ့ ချိတ္တုသွာ့။ အပြင်တွက်လိုက်၊ ပန်းပင်ကလေးတွေမှာ တစ်ခေါက်သွားကြည့်လိုက်။ ပန်းပင်သည်ကို ထင်လျှောပါဦးဆိုတော့ နည်းနည်းပါးပါး လျှောပေးပါသည်။ ကျွန်မ ငြေချေလိုက်သည်။ ပို့တစ်ပတ်တောင် ကိုးတောင်၊ တစ်သော်းပေးရတာ၊ စံကားဝါစင် က ငါတော်သာ်လုံး နိုက်ချုပ်ခဲ့တဲ့အယ်ပဲ့၊ ဝယ်ရမှာပေါ့လို့၊ ကျွန်း အားယူလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါ၏။ ပန်းပင်ဝယ်မြှုပြန်လျှင်တော့ ကျွန်မ၏ နောင်တ မရှိ။

အခုတော့ စံကားပင်ကလေးတွေ အိမ်မှာ ပုဂ္ဂိုလ်ပြီး ဖွေးကြပါပြီ။

(၅)

ကျွန်မတို့အိမ်မှာ အပင်ကလေးတွေ စုံလှပြီးလို့တော့ အောင်နိုင်ပါ။ စိတ်ကူးရသမှု နိုက်ခဲ့လို့၊ မျှေားတော့များပါပြီ။ ကိုတေားမြေနှင့်သစ်ပင် နေရာကျိုးလေတော့ သူတို့ခဲများ လူးစရာ စွဲနှင့် မရှိသလို ဖြစ်ခြင်းပင်။ သစ်ပင်ပန်းပင်ကလေးတွေ စိုးညွှန်စုံလှန်း ရှိလာတော့ ကျွန်မ ဝစ်းသာပါသည်။ ကျွန်မအပင်ကလေးတွေကို မနောက်တိုင်း ကျွန်မကြည့်လေရှိသည်။ တစ်ခေါက်တော့ ကျွန်မ၏ စာပေမြတ်ဆွေ ဆရာမောင်ရှင်မှာ (ကျောင်းကုန်း) အိမ်ကိုလာထဲ၍

လုံး အပင်ကလေးတွေကို ကြည့်သည်။ ကျွန်မက အပင်ကလေးတွေ နိုက်ကတည်းက စိတ်ကူးနင့် နိုက်ခဲ့ရကြောင်း ပြောပြလိုက်ပါသည်။

“ကျွန်မတို့၊ လေးစားကြည့်ညိုတဲ့ စာရေးဆရာတိုး... ဆရာမကြီးတွေကို ရည်ရွယ်ပြီး နိုက်တာဆရာတဲ့...”

ကျွန်မက သစ်ပင်ပန်းပင် တစ်ပင်ချင်း၏ ခဲ့သမှုကို ပြောပြ တော့ အက်ဆေးဆရာတာ ပြုသည်။ သစ်ပင်နှင့် စိတ်ကူးတွေကို အောင်... ပြီးတော့မှ မှတ်ချက်ပြုပါ၏။

“ဆရာမ အပင်ကလေးတွေက သစ်ပင်သက်သက် မဟုတ်တော့တွေး... ဆရာမရဲ့စိည်းတွေပါ ပါနေပြီ”

“သူရဲကောင်းကြေးရပ်တွေ ပေါ့ဆရာရယ်...”

အိမ်ရှေ့က တမာပင်က ဆရာမြေသန်းတန်နှင့် ဆရာသိန်းဖေဖော်ကို ရည်ရွယ်သည်။ အောင်သပြုပင်တွေကတော့ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မြှင့်း၊ ပိုတော်က ဆရာကြီးအော်ရှိုး ပျော်းမပင်က ဆရာကြီးမင်းသွာ်၏၊ မယ်ယော်က ဆရာကြီး ဒရိန်တာရာ၊ ပုန်းညက် မိမိုးစိမ်းက ဆရာပါရရွေး စွဲယ်တော်က ဆရာတွေ့သိလိုဘို့နှင့်၊ မြတ်လေးပန်းရဲ့ကြေးက အမေ လူထုဇားအမာ၊ သန်ခါးပင်ခုံကြီးက ဆရာမကြီး ဂျာနယ်ကျော်မမလေး။ နှင့် ဆီတွေကတော့ ဆရာမ ခိုးမိုး(အင်းလျား)။

ကျွန်မမှာ နိုက်ကတည်းက သည်စိတ်ကူးရှိတာ အမှန်ပင်။ ဆရာနတ်နွယ်အတွက် တစ်ပင်နိုက်ပါဦးမည်။

“သည်အပင်ကလေးတွေကကော...”

“စံကားဖြောက ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်... စံကားစီးက ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်နှင့်ယူပေါ့ ဆရာရဲ့”

“စံကားဝါပင်ကလေးကတော့”

“ပန်းတွေ ဝေနေအောင် ပန်တတ်တဲ့ အမေ့အတွက်သဲ
ဆရာ”

ဆရာက သည်အကြောင်း စာရေးပါဌီးဟု ဆိုသည်။

ကျွန်ုမ်ကတော့ အဆွဲ့လှယ်ပင်တဲ့ လူကြော်ပါစေ၊ အပွင့်လှယ်
တဲ့ ပွင့်ကြပါစေလို့၊ ခုတောင်းနေဖိပါသည်။ စိတ်နှင့် ချွဲထားသော
မြေပြင်ကျွော်ကြီးတွေ၊ စိတ်နှင့်နိုက်ထားမိသော သစ်ပင်တွေ၊ စိတ်နှင့်
ပွင့်နေကြသော ပန်းပွင့်တွေ...၊ အရင်ကတော့ ကျွန်ုမ်မှာ အဲသင့်
တောင့်တမ္မတွေ ရှိခဲ့သည်။ အလိုလောဘအားဖြင့် မပြည့်စုံနိုင်ခဲ့
ကောခိုသည့် ကြောင့်ကြမ္မတွေ ရှိခဲ့ပါ၏။ အခုတော့ ထိုစိတ်ကို
ကျွန်ုမ် ချီးနိုင်နိုင်ပါ၍။ ပန်းအိုးကလေးတစ်ခုးတည်းက ပန်း၏
တစ်ပင်မှာ ပန်းကလေးတစ်ပွဲ ပွင့်တော့ကော့ မကောင်းဘူးလော
တစ်ပင် တစ်ပွဲနဲ့ဆိုးတော့ ဂုဏ်ငယ်စရာ မရှိပါ။ သစ်ပင်၏
စိမ်းလန်းနေဖို့၊ ပန်းပင်တွေ အပွင့်ဝင်နေဖို့၊ သာသိပါသည်။

လေကလေးတစ်ချက်ရွှေလိုက်တော့ စံကားဝါနဲ့ကလေး
သင်းလာသည်။ စံကားဝါပင်ကလေးဆိုက စံကားဝါပွင့်ရင့်ကလေး
တစ်ပွဲ ကြွောကျလာပါ၏။ ပွင့်ကြောလေးကို ကျွန်ုမ် ကောက်နှင့်
လိုက်သည်။ အပင်မှာ စံကားဝါနှစ်ပွဲ ပွင့်ကြခဲ့။ အဖွဲ့ကလေး
တွေကတော့ နောက်ထပ် နောက်ထပ် ပွင့်ကြဖို့၊ အားယူနေကြသော်
ပင်။ ပန်းပင်ကလေးပေါ်မှာ ပန်းမျိုးဆက် မပြတ်တာကိုဘဲ ကျွော်
ကြည်းရပါသည်။

People မှုဆင်။ ဒီဇင်ဘာ။

၃၈၁၉၁၈၁၂၀၆

သနပ်ခါးနှစ်

ကျွန်ုမ်တဲ့၊ ဆယ့်သုံးလေးနှစ်အချို့လောက်က ရေဒီယို
မကြာခဏလာတတ်သည် သိချင်းတစ်ယုဒ်ရှိပါသည်။ တေးသံရှင်
ခိုးလည်း မမှတ်စိတော်ပါ။ ဧရာဝတီတော်ဘုရားပွဲကို ဖွဲ့ရင်းက
သာက်ရှာပ်သာန်ပါ။ မာမည့်ကြီးတာကို သိခိုးထားခြင်းဖြစ်သည်။
အေက သည်သိချင်းလာတိုင်း -

“မင်းဘူးနဲ့၊ မဝေးကွာ...ထောက်ရှာပ် အထက်နားက
သနပ်ခါး နာမည်ကျော်ဆိုတော့အေး... မင်းဘူးဆိုပို့ လေ့
ဆိုက်တိုင်း အမြှင့် ရှာရသာချည်းပါအေး... ဘူးဟာက
ထောက်ရှာပ် အထက်နားဆိုတော့ က်သားပဲ” တဲ့။
မင်းဘူးသနပ်ခါးလားဆိုတော့လည်း မဟုတ်၊ ထောက်ရှာ
သနပ်ခါးလားဆိုတော့လည်း မဟုတ်၊ အထက်နားဆိုတော့
မြှောမှုနဲ့မသိတာကို ပြောခြင်းဖြစ်ပါ၏။ အမတို့က လျော့ဗော်

၃၈၁၉၁၈၁၂၀၆

သတ္တာ (ကုန်တင်တွေကြီးနှင့် ကုန်ကူးကြတာ) ဆိုတော့ မင်းများလို ဆိပ်ကမ်းတွေမှာ လူဆိုကိုရင်း နားခဲ့ရသည့်နေရာ မဟုတ်လား။ မြို့ဆိပ် ရွာဆိပ်တွေမှာ အမေ သနပိုဒ်ခါးရှာခဲ့ရတဲ့ ၏။ ကျွန်ုတိ၊ ရွာတွေမှာ မနက်မိုးလင်းတာနှင့် သနပိုဒ်ခါး တော်ကြောက်တွေရွှေရည်းပေါ်။ အမေနိုင်တွေကလည်း ကျကျပါးပါး ကြသည်။ မိန့်မကြီးတွေကလည်း ပျစ်ထအောင် လိမ့်ကြသည်။ ကလေးမတွေကတော့ မပြောနှင့်တော့။ သနပိုဒ်ခါးလီမီး၊ ဝါး ဆံတောက်ရှင်းရှင်း ပန်းသင်းသင်းကလေးနှင့် အပျိုလုပ်ကြသည်။

“ညည်းကလေး ညည်းမစင်ဘူး... မှင်လွန်းသယ်... မလုပ်ပါနဲ့အေး သနပိုဒ်ခါးသာ အနှစ်ပါအောင်ကြ လိမ့်တိုး ခွဲ့စ်း... သနပိုဒ်ခါးက အဖော်စတ်၊ အခါး ကလေး ဖန့်ဖန့်ပါတော့ ဆေးဖက်ဝင်လိုက်သာမှ... ကလေးတွေ တစ်နေ့၊ တစ်နေ့၊ ဆီးမြို့သီးတစ်လုံး၊ ဝါးတစ်မီး၊ ထဲ မရောက်မရှိဘူး... မွေးကတည်းက သာ ဆေးလုပ်ကြီးရသဲ ကလေးချည်းပဲ”

ဟုတ်ပါရဲ့... ကုန်မတို့ ထိုးတစ်ပါတ်လျှောက်လုံး တို့ သနပိုဒ်ခါးခွဲ့တာနှင့် ပြီးခဲ့ရသည်။ မနက်မိုးလင်းပြီဆိုတာနှင့် သည်မြှင့်စေ မရှိုးသည်မြှင့်စေ သနပိုဒ်ခါး ပါးပေါ်တင်ရှိ မျက်နှာပြောင်နှင့် နေမြို့ခိုလွှဲ့ ကြောက် ကြောသလို ပေါ်တာဆိုတော့ မလီမီးမဖြစ် လိမ့်ရတာလည်း ပါပါ၏။ သာ

သယားလျှင် ‘အပူသည်’ တဲ့။ အပူသည် ဆိုသည့်စကားက ဟက်စရာ ကောင်းသည်။ လင်ပြီး၊ ကြိုးရှုံး အပူတုံး ခိုးရွက်ထားသူ ဆိုသည့်သဘော ပါပါ၏။ သနပိုဒ်ခါးနှင့် ပန်း ည်း အတွေ့။ ကိုယ်ဝိုင်းတိုက်ထဲရှိသည့် မြို့နိုက်ပန်းတစ်ပုံးတော် အနဲ့ချို့။ ခေါ်မိုးပန်းလိုက်ရရှိ။ မိန့်မကြီးတွေက ပန်းပန်းမကြ သည်။ မိန့်မပျော်တွေက ခေါင်းတစ်မော် ပန်းတထော်ထော်နှင့် မြှုပ်ပေါ်။ ရွာသူတွေဆိုတော့ မြို့မြို့ရသည် မရှိပါ။ နေပူလောင် တင်တဲ့မှာ တစ်မိုးတစ်ခါး ရှာရှု့တွေပိုပို အဖော်၍ အမေည့် ညီရတာပင်မကတော့ဘဲ နေတစိနိ လေတစိနိကြောင့် ညီရ များပါ၏။ မျက်နှာကလေးတွေကတော့ သနပိုဒ်ခါးရှိုံးလို့ ဖြစ်သန့်သန့် ရိုက်ပါသည်။

အမေက မြင်းမြှုပြုသူးထဲမှာ ဓရားထွက်သူဆိုတော့ တောသည် မြှင့် ခင်သည်။ သနပိုဒ်ခါးရွက်ကလေးတွေပါသည့် တစ်ထွားသား အေးတုံးကလေးတွေ တောသည်တွေဆိုက ဝယ်နေကျော်။ ကျွန်ုမ်းမြို့နိုင်မှာ သနပိုဒ်ခါး ပြတ်သည်မရှိ။ မိန့်မသားဆိုလို့ အမေနှင့် အော်သာရှိသည် မိသားစုံပေါ်သိ အိမ်က အစ်ကိုတွေ့ မောင်တွေ လီမ့်ကြရသည်။ သနပိုဒ်ခါးတုံးကြီးကြီးတွေ ဝယ်ခဲ့ရောပေါ့ရှိ။ အော်း အမေက သနပိုဒ်ခါးတုံးကလေးနှစ်တုံးယူကာ အတုံးချင်း ကိုယ်ပြုသည်။ မူသွားသောအမွှေးကို နမ်းရင်းက “မွှေးလိုက်သာမှ အနှစ်နဲ့သာ၊ အခေါက်နဲ့သာအော့... ကျွန်ုမြို့ခေါ်သယ်” လို့ သာဘကိုလည်း သတိရမိသည်။ ကျွန်ုမြို့ခေါ်တာ ကျောက်စရိတ်

တော့၊ ဖြုန်းကျောက်တော့၊ ဂဲံမြှုန်းတော့တွေမှာ ရရမရှိ မိုးမန္တိ
တကျေစံကျေစံ တလိန်လိန် ရှိန်းတက်ရင်း ထိုးတွေက်ရသာ သနပ်ခါး
ပင်က အပွဲ့ကို ပြောခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျေစံပွဲ့တုံးကလေးတွေက
ဝါးပူဇွဲကလေးလောက်၊ ဒေါ်းတစ်စိုင်းစာလောက်သာ နှိုတာတ်ပေသိ
ပင်ရှိုးရန်ကြပြီ။ လွှမတိုးနိုင်အောင် မသာည်။ အပွဲ့ပွဲမဟုတ်ဘဲ
အပွဲ့ကျေစံဆိုတော့ အပွဲ့ကြွေတာမျိုးမရှိ။ သွေးလိုက်တော့လည်း
ပျော်ပျော်စေးစေး အနှစ်ဝါဝါက မလိမ့်းခိုက်ပင် အွေးနှင့်လေပြီ။ သည်လို့
သနပ်ခါးတုံးကလေးတွေက အပွဲ့ကုန်သော်လည်း မပစ်ရက်ကြလို့
သနပ်ခါးအာထဲမှာ လူဗူးပိုမ်းလိမ့် နေရာယူကြတုန်း။

“အပွဲ့ကုန်သာတောင် အစွဲ့မကုန်ပါဝ်အေး...”

ဆံထုံးကလေး ကုပ်သားပေါ်အောင် တင်းတင်းရှင်းရှင်း
ထုံး။ သနပ်ခါးကို အညာက်လိမ်း၊ အပြောလိမ်း၊ အရိန်းလိမ်း၊ အစုံ
လိမ်း၊ နေပူခံလိမ်း၊ ချွေးခံလိမ်း၊ ပန်းကလေးတော်ပွုင့် ပန်ကြသော
ဓလေး တော့ရွှေတွေမှာ မပျော်ကြသေးတာကိုတဲ့ တော်ပါသေးခဲ့
အောက်မေ့ခိုးသည်။ ရွာက ကျွန်းမအစ်မမဲ့ကျွေးတွေဆိုလျှင် အသက်
လေးဆယ်ကျော် ငါးဆယ်တွေး အပျို့ကြီးတွေ။ သနပ်ခါးဖက်ရှင်း
ပန်းဖက်ရှင်းကတော့ မပျော်ကြသေးပါ။

“ချဉ်းသီးပင်အောက် ချဉ်းသီးရှား...မထူးတို့ ယူလာရှု
သနပ်ခါး ကောင်းကောင်းမြှင့်ရတော့သယ်... ဂင့်ဂဲချွေးထဲ
ခံတောင်းကြီးနဲ့ ချေမျှတော့သာတော့ နှို့ရှု့ရှု့... သနပ်ခါးတို့
ချေးက ကြီးတော့ ငေးပြန်ရသာပါပဲအေး...တို့က တစ်ထုံး

ဥ ၃ ယ ၄ ကျေးမှု ၁၇၁၆၀

ဆို နေရာ...၊ ငါ့ညီမ သနပ်ခါးလို့ အေး...သနပ်ခါးလို့
စွေးပါစီတော့”

ကျွန်းမ ရွှေပြန်လှေ့ ရွှေပြန်လက်ဆောင်အဖြစ် သနပ်ခါးတုံး
ကလေးတွေ ယူသွားနေကျေး။ သနပ်ခါးဆိုတာ ရွာအလှကုန်မဟုတ်
ဘား။ မက်မက်မောမော ရှိကြပါသည်။ သနပ်ခါးတုံး မြင်လျင်
ရှုံးမှတွေ ဝင်းစက်သွားအောင် ဝင်းသာတတ်ကြသည်။ သည်တက်
အော် နှစ်ဆယ်လောက်မှာ ခြိုက်သနပ်ခါး၊ လျှိုက်သနပ်ခါးတွေ
အတ်ကောင်းလာသဖြင့် သနပ်ခါး မရှားလှုပေသိ ချေးကောင်းလှု
သည်။ အပွဲ့လှုပေသိ အစွဲ့နည်းလှုသည်။ ရှူးတုန်းအခါကလို
သာဘဝ သနပ်ခါးတောား၊ သာဘဝသနပ်ခါးတောင်ရယ်လို့ မရှိနတော့
ရှုံးကိုသနပ်ခါး၊ မဝယ်မဖြစ် ဝယ်ကြရပါပြီ။ လူဗုံးကိုသနပ်ခါးတွေ
သာတော့ သူ့နယ်နှင့်သူ့ရွာ၊ သူ့ရွာနှင့်သူ့နာမည် ဂုဏ်ကြီးလှပါ၏၏။

(J)

သည်နှစ်ကတော့ ကျွန်းမအတွက် ‘သနပ်ခါးနှစ်’ ဆိုရ^၁
သာက်အောင် သနပ်ခါးတုံးတွေ လက်ဆောင်ရခဲ့သည်။ အိမ်မှာ
သနပ်ခါးတောင်းကြီးနှင့်တစ်တောင်း တည်ထားရပါ၏။ ကျွန်းမ
ခြိုက်ပါသောပြောရာသည် စာပေပော့ပြောတွေမှာသာမက ကျွန်းမ
ခြိုးသား သွားခေါက်ပော့ပြောရာသည် ဖြုံးချေးတွေကလည်း ကျွန်းမ
အတွက် လက်ဆောင်ထည့်ပေးလိုက်ကြလို့ ကျေးဇူးတင်ရပါသည်။

ထူးထူးမြားခြားလို့ပင် ဆိုရမလားမသိ။ သည်နှစ် ကျွန်းမ
အာက်ရသည့် ဖြုံးတွေ ရွာတွေက သနပ်ခါးနာမည်ကြီး အရပ်အော

ဥ ၃ ယ ၄ ကျေးမှု ၁၇၁၆၀

တွေဖြစ်ခြင်းပင်။ ရှင်မတောင်နယ်တစ်ကြာက ရေစကြီး၊ ပရုဏ္ဏ။ မြို့မြို့မြို့၊ လက်တောင်းကြီး၊ ကျော်တက်၊ မြိုင်။ မုံးရွာနယ် ကျောက် မော်ရွာ၊ ရွှေးရွာ၊ ဆိပ်ရွှေး။ မူးမြစ်ရှုတ်ခိုးက ဥယျာဉ်သာရွာ။ ပူဗ္ဗားနယ်တစ်ရွာက ကျောက်ပန်းတောင်း၊ ခေါ်က်။ မြင်းခြား တစ်ရွာက မြင်းခြား၊ နှားထိုးကြီး၊ မလျှင်။ ကျောက်ပန်းတောင်း မြို့၊ ခဲ့ရွာ။ အစ်မဒေါ်ပြောနှုန်းရှိက ကျောက်ပန်းတောင်းတောင်းက ထွက်သည် ကျောက်ပျော်ကလေးတစ်ချုပ်ပင် ထည့်ပေးလိုက်ပါသေး၏။ ရောက်ခဲ့သွေ့ အကန့်ချို့သော သနပ်ခါးတော်ကြီးတွေလည်း မြင်ခဲ့ တွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ကျောက်မော်ရွာဆိုလျှင် အိမ်မြေစည်းရှိုးက ပင် သနပ်ခါးပင်တွေဖြစ်နေလို့ အံအးရပါသည်။ ကျွန်းမအိမ်သား အရာတော်မြို့နယ်ထဲက သနပ်ခါးရွာတွေကို ရောက်ခဲ့စတော့ သူလည်း သနပ်ခါးခြင်းတောင်း နှစ်တောင်းခဲ့ပြန်လေလို့ ဝါးသာရှုံး၏။

“သချုပ်ပင်လယ်၊ စစ်စီး၊ အရာတော်မြို့က သနပ်ခါးလက်ဆောင် ထည့်ပေးလိုက်ကြတယ်...တရာ့က မပြန်ပါနဲ့...သနပ်ခါးပင်ရတို့။ ဖြတ်နေလို့ပါဆိုလို့ စောင့်ရတာတောင် ရှိတယ်”

အရာတော်မှာ သုံးရွာနှင့် တစ်မြို့၊ ပော်ရတာဆိုတော့ သနပ်ခါးတွေ တစ်ရွှေ့ကြီး၊ လက်ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သနပ်ခါးတိုးကလေးတွေ အိမ်ရောက်လာတိုင်း သနပ်ခါးတိုးထိပ်တွေမှာ မြို့နှာမည်၊ ရွာနာမည်ကလေးတွေကို ကျွန်းမ ရေးမှတ်ထားခဲ့သည်။ ဘယ်နယ်က သနပ်ခါး၊ ဘယ်သူတွေက ပေးလိုက်တာ စသည်ဖြင့်

=သနပ်ခါးနှင့်အောင်ပါ။ လိမ်းတိုင်းလည်း သတိရေနေမိပါ၏။ သနပ်ခါးတွေ =အပင်က ခုတ်လေးလိုက်ကြတာဆိုတော့ နိုတုန်း၊ ဖတ်တုန်း၊ =ဆောတုန်း ဆောတုန်း။ သနပ်ခါးတိုးတွေကို ဉာဏ်အောင် တစ်နေ့၊ =ပြောပြု၊ ပြီးလျင် ထိပ်နှစ်ဖက် လေရေအောင် ခြင်းကြားတောင်းထဲ =ကျွန်းမာရ်တွေသိမ်း။ တစ်တိုးကျွန်းတစ်တိုး ကျွန်းမတို့သားအမိ လိမ်းပါ =သူး၊ သနပ်ခါးစစ်ရင် အရှုံသားကလည်း ချမ်ပါရဲ့တဲ့။ ဝဲသာနှုတ်ကအသေး...။

‘ရွှေန့်သာခေါက်ကိုလာ၊ ကျောက်ပေါ်မှာ အသာတင်း ခန်းခွင်ကသွေး၊ လိမ်းမယ်လို့ကြေး၊ မှန်ယူခဲ့ ဆံတောက် သိမ်းရှုံး၊ ပိန်းရှိုက်စိုးလေး။ နဲ့သာရေး မထောင်လို့ ချောကာ ဖိတ်တယ်၊ ကျောင်းထိပ်ကမ္မား’

သနပ်ခါးတင် မကပါ။ မြန်မာအိမ်မှန်လျှင် အကျော် စွဲမက်း၊ တောင်တန်ကတိုး၊ တောင်တန်ကြီး၊ နဲ့သာဖြူး၊ သာနဲ့ စသည် နဲ့သာမျှုးဝင် အတုံးအခေါက်တွေ ဆောင်ကြမြှုပ်၏ နဲ့သာရေးရှိုင် အိမ်လို့တိုင်း၊ လူညွှိုးတိုင်ကို ပက်ဖျန်း မက်လာယူ ထဲကြသည်။ ကျွန်းမ အမေကြီးရှိုစွဲအခါက နဲ့သာဖြူးကရမက်၊ အောင်တန်ကတိုး၊ သုံးမျိုးရောကာ အမြှုလူးဟာတ်ပါသည်။ ကျွန်းမ ရှိုက်လည်း အခါသင့်တိုင်း လူးပေးသည်။ အေးအေးအရာသာ၊ အွေးအရာသာ။

“နဲ့သာရောကလေး လူးတော့ သွေးဆိုး ရွှေးဆိုးစ်ပြီး အမူးအမော် ပြောသဟဲ့...ပြီးတော့ လူးတွေမှာ မှုနေတဲ့

အညွှန်တွေ ဖျောက်သယ်...ကိုယ်သန၊ သာတွေ ဘာတွေ
ရှိရင်လည်း စင်သယ် ငါ့မြေးရဲ့...နာနာလူးစမ်း"

အမေကြီးအနားကပ်လျှင် အမြဲ အွေးထိုကြိုင်လို့။ မြန်မာ
အမယ်ခိုန်၊ ထင်ပါရဲ့။ နဲ့သာတုံးသာမက ဆေးဖက်ဝင် စောရှောက်
မြစ်၊ ပုံချွမ်စ်၊ သက်ရင်းကြီး၊ ပရော၊ လင်းနေ၊ နဲ့လိန်ကျော်လို့
အမြစ်အခေါက်တွေကာလည်း ဆေးတောင်း၊ တစ်တောင်းစာတော့
ရှိကြပြုပဲ။ အမြစ်၊ အခေါက်၊ အပွဲ့၊ ပင်နှီးကို ကျောက်ပေါ်
သွေးလိမ့်းကြသည့် လူမျိုးမဟုတ်လား။

(၃)

ကျွန်မတို့ ရေစကြိုမှာဟောပြီး ပရောကုံးကူးကြောပါသည်။
ပရောကုံးကူးခေါင်းပဲ။ ရေစကြိုက လေးလိုက်တွေသည် လက်ဆောင်
တွေထဲမှာ သနပ်ခါးတွေက အများဆုံး။ ပရော။ စာပေပရိသတ်က
လက်ဆောင်တွေ ဝက်ဝက်ကွဲ ကမ်းကြေသည့်အထဲမှာ သနပ်ခါးဇွဲ
လက်ဆောင်တိုင်းမှာ ပါပါ၏။ ပရောကုံးတော့ မြစ်မြော။ မြစ်မြော
မှာလည်း ကျွန်မ၏ အမျိုးသမီး စာဖတ်ပရိသတ်က တည်းအိမ်မှာ
သနပ်ခါးတုံးတွေနှင့် စောင့်နှင့်ကြပြီး။ သနပ်ခါးမြင်းတောင်းကလေး
တွေ ကိုယ်တိုင်းရက်၍ သနပ်ခါးလက်ဆောင် လေးလာသော ဓမ္မာက
မမေ့နိုင်စရာ။ ဖြော့ခားပေါက်မတိုက ထည့်ပေးသော ဒေသတွက်
သနပ်ခါးတုံးတွေကလည်း မြင်းနှင့်အပြည့်။ ကျွန်မတို့နှင့်အတူ
ဟောပြောသည့် ဆရာချေစိုးပြီးမျိုးလည်း သနပ်ခါးတွေနှင့်။

"နှင်တို့လင်မယား ငါသနပ်ခါးတုံးတွေနဲ့ လဲမှာစိုးလို့
အတုံးတိုင်းမှာ ချစ်၊ ချစ်နဲ့ ရေးထားတယ်"

"ကျွန်မကလည်း အစ်ကို၊ အလတ်ကို ချောင်းနေတာ...
သနပ်ခါးတုံးချင်း လဲမလို့"

"ပါသိသာပဲ... မျက်နှာတောင် ထွက်မသစ်ဘူး"

ကျွန်မတို့ကို မန္တလေးအရောက် ကားနှင့် လိုက်ပို့ကြလို့
သာ တော်တော့သည်။ မြိုင်မြို့မှာတော့ သနပ်ခါးတုံးပင် မကပါ။
သနပ်ခါးအမြစ်ခဲကလေးတွေ၊ ဆေးမြစ်စုံခဲကလေးတွေ၊ နဲ့သာမြို့၊
သနပ်ခါးအမြစ်ခဲကလေးတွေပါ ပါလို့ စိတ်ဆွေတွေကို ခနီးပြန်လက်ဆောင်
ရွှေပါ၏။

အခြားလက်ဆောင်ပေးကြတာထက် သနပ်ခါးလက်ဆောင်
=ကြတာကို ကျွန်မ ပိုဝင်းသာသည်။ သနပ်ခါးတုံး ရတာကို
ပြောလိုရင်း မဟုတ်ပါ။ သနပ်ခါးသည် မြန်မာနိမိတ်ပုံ မဟုတ်လား။
မြန်မာမှတ်တုံးလိပ် မဟုတ်လား။ မြန်မာပါးပေါ်က နဲ့သာ မဟုတ်
=။ မြန်မာစိတ်ဖြင့်ပေးသော မြန်မာလက်ဆောင်အဖြစ် ကြည့်နဲ့
=သာကို ပြောချင်တာပါ။ သနပ်ခါးတုံးကလေးတွေကို စွဲဗြိုဖြင့်
=ပြေား တကန်တာက လာပေးကြရတို့၏ စိတ်နှုန်းကိုလည်း မြင်ရ^၅
=ပါ၏။ မလွှားစိတ်။ စာပေစိတ်ဖြင့် ကမ်းလဆိုကြတာမို့၊ မသွေးခင်က^၆
=နှင့်ပြောဖြစ်သော မြန်မာသနပ်ခါးစစ်စစ်တွေပဲ။ စာဖတ်ပရိသတ်
=တို့တာကလည်း အရွယ်အမျိုးမျိုး၊ ဘဝအဖို့များ၊ ခံစားမှု အတွေ့တွေ
=အုတ်လား။

“ကျွန်တော်က တောင်သူလုပ်တာပါ ...အားတဲ့အချိန် ကလေးမှာ စာဖတ်ရတာပါဘုံး...စာအုပ်ကလည်း ပါးရှားတော့ ဖြို့က လူကြောယ်လာမှ ဖတ်ရတာပဲ ဆရာမရေး... ဆရာမစာတွေက ကျွန်တဲ့အကြောင်းတွေ ရေးထားတော့ ဖတ်ရတာ မက်ဘူးယူ”

“စာဖတ်ပြီး လူမြင်နဲ့ချင်နေတာ...ခြောင်ရှုံး...ဘယ်လို ဝမ်းသာမှန်းမသိဘူး...ဝတ်လတော်ရွှေပူဆိုး ဖတ်ပြီး ဒို လိုက်ရတာ...မအိမ်ကဲ ဖတ်ချင်လိုက်တာ ဆရာမရယ်... မဝယ်နိုင်လို့”

“ဆရာမရေး...ကျေးဇူးဆပ်ချင်လွန်းလို့ မျက်နှာသာရယ် ...မနှစ်တုန်းက ကျွန်ဖျားလိုက်သာ သေရော အောက်မဲ့ ပါသယ်ဆို...အဲသာ ဆရာမရေးတဲ့စာအုပ်ထဲပါတဲ့ လူမှာ ဓာတ်စာ ဟင်းစင်ဖတ်ပြီး မန်ကျေည်းသီးချက်နဲ့ ပဲရေဒွှေ ချက်စားပြီး နလ်ထရာတော်...တဲ့ဆရာမ လာရင်တော့ လား သနပ်ခါးတဲ့ ပေးရှိုးလို့ ညီးထားသာရယ်... ရော့...ဆရာမ”

“မြွှေအမြှေတောမရွှေ်င်းထဲမှာ သနပ်ခါးတဲ့ကြေားကြီးနဲ့ ဓာတ်လို့... ဆရာမတော့ သနပ်ခါးလိမ့်းလောက်ပါတယ် ဆိုပြီး ပေးရတာပဲ ဆရာမရေး...လိမ့်းသမှုတ်လား”

“လိမ့်းပါရှင်...! ကျွန်မခနီးသွားလေရှာ သနပ်ခါး ကျောက် ပျော်ကလေးနဲ့ သနပ်ခါးတဲ့ကလေး အမြှုပါတယ်...သနဲ့ ရော့...ကျွန်မရော့ လိမ့်းပါ”

၂၃၂ ကျေးဇူးရှာ ၁၇၁၀

“ဟုတ်ပါဆရာမရယ်...သူတကာ မိတ်ကပ်၊ မိတ်ကပ် ဆိုလို့ လိမ့်းပါတယ်...ကိုယ့်မျက်နှာ ကိုယ့်ရွှေက်ထားရ သလိုပဲ... မျက်နှာတမဲ့သလိုး သရွတ်ကိုင်ထားသလိုပဲ”
တကယ်လည်း ကျွန်မခနီးသွားလျှင် ယူသွားနေကျေပါ။

ကျွန်မ စက်ားမျိုးင်းကို စာပေဟောပြာဖွဲ့ သွားရစဉ်ကလည်း ကျောက် ပျော်လေးသေးကလေးတစ်ချုပ် ယူသွားနဲ့ပါသည်။ သနပ်ခါးတဲ့ကလေး က နှစ်တုံး၊ နိုင်ငံရုပ်ခြားမှာ အပြင်ထွက်လို့ မိတ်ကပ်လိမ့်းရသည် ဆိုသော်လည်း တည်းခိုရာ ကျွန်နဲ့ ပြန်ရောက်သည်နှင့် ရေချိုး၊ သနပ်ခါးကို ပိန်းနေအောင် လူးလိုက်ရသည့်အရသာက ပေါ့ပါးပါ ဘို့ခြင်း၊ ကျွန်မတို့ပြန်မည့်နောက် က ကျွန်မနှင့်အတူရှိနေကျေ စာပေ ကော်မတီဝင် မိန့်းကလေးတွေက ကျွန်မကို ကူညီ ထုပ်ပိုးပေးကြ၊ လက်ဆောင်တွေ ပေးကြနှင့်။ ကျွန်မက ဘာပြန်ပေးရမှာပါလိမ့်း၊ ပါသွားသော စာအုပ်တွေကလည်း မရှိတော့ပြီ။

“ဆရာမ... သမီးတို့ကို ကျောက်ပျော်ကလေးနဲ့ သနပ်ခါး တို့ကလေးတွေ ပေးခဲ့ပါလား... သမီးတို့ လိမ့်းချင်လို့”

ကျွန်မ အလွန်ဝမ်းသာသွားမိပါ၏။ စက်ားရောက် မြန်မာ မိန့်းကလေးတိုင်း၏ ခံစားမှုကို ကျွန်မ မသိနိုင်သော်လည်း ကျွန်မ အနားက မိန့်းကလေးတွေက ကျောက်ပျော်နှင့်သနပ်ခါးတို့ တောင်းနေကြပါပဲကောာ။ ကျွန်မလိုပို့တဲ့ ကြည့်နဲ့လိုက်ခန်သွားရတာ အမှန်ပါ။ ကမ္မာကျော်အလှကုန်တွေနှင့် ရင်းနှီးနေကြသွားလေးတွေဆိုတော့ ကျွန်မကျောက်ပျော်နှင့် သနပ်ခါးကို စိတ်ဝင်စားကြလိမ့်မည် မထင်ခဲ့

၂၃၃ ကျေးဇူးရှာ ၁၇၁၀

အရုပို တော်းကြပြီဆိတော့ ဖြစ်နိုင်လျှင် နောက်ထပ် ကျောက်ဖူးလေး၊ ငါးချပ်နှင့် သနပ်ခါးလေး၊ ငါးတဲ့း ပြီးယူချင်စီတ်တော် ပေါက်သွားခဲ့သည်။ သမီးယိုတ်ပောက်က -

“သမီးမှာတော့ မိတ်ကပ်လျှော့ရော့ပေါ့ ဆရာမရယ်...
တချို့မိတ်ကပ်တွေက ပူတယ်”

ဟု ပြောပြုပါ၏။

“တို့သနပ်ခါးကတော့ အေးတာပေါ့သမီးရယ်... လိမ့်းလို့ ရတဲ့အချိန်တွေမှာ သနပ်ခါးကလေးနဲ့နေ့... ဉာဘက်လည်း သနပ်ခါးလိမ့်းပြီးတော့အပို... အူးမြှုံးတယ်... နေ့စက်ဗျာ ဉာမြှုံးမာပါအေး...”

သစ်ပင်ကို ဖြတ်တော်ကြီး အကြိမ်းအတိုင်း သွေးထိုး ရတာဆိုတော့ ဘူးလှလှကလေးတွေထဲက တစ်ကော် ကော်လိမ့်းရ သော မိတ်ကပ်လို့တော့ ဟိတ်ဟန်ရှိချင်မှရှိမည်။ မျက်နှာကလေး အေးရတာတော့ ဘယ်အလုကမှ မမို။ တိုင်းတစ်ပါးမှာဆိုတော့ သနပ်ခါးအဖွေးသားနှင့် နေ့ဗုံးရာလည်း အက်သားပင်။ ကျွန်ုမတို့ ဝယ်ယယ်က ကျွန်ုမတို့ ပြီးမြန်းကလေးတွေကို အဘာပြောသလို “မိန်းကလေးဆိုသား... သနပ်ခါးနဲ့ပါး၊ ဆံထဲ့နဲ့ပန်း ကပ်လျက် ချုပ်လျက်မှ ကျက်သရေးရှိသလု့” လို့ ကျွန်ုမ မပြောသပါ၌ နိုင်ငံရပ်ခြေးမှာနေသူ မြန်မာမိန်းကလေးတို့ သနပ်ခါးမလိမ့် ဖြစ်လျှင်လည်း ရှိပါတော့။ ကျောက်ပျော်နှင့် သနပ်ခါးကို မက်တဲ့

တူးဆိုလျှင်ပင် ဝမ်းသာစရာပါ။ သနပ်ခါးနဲ့ ကလေးဖွေးကြတုန်း ချို့ယျ်ပင် ကျော်စရာပါ။

မဇန်တစ်နေ့၊ က စက်ဗူး လူကြုံရှိလို့ ချစ်ခင်ခဲ့ရသော သနပ်ကလေးတို့အတွက် မြန်မာသနပ်ခါးတဲ့ကလေးတွေ လက်တော် ကည့်ပေးလိုက်ပါ၏။ လိမ့်းကြပေရော၊ ဖွေးကြပေရော။

(၄)

သည်နှစ် သမီးတို့ကျောင်းဖွံ့ဖြိုးတစ်ရာသီ တစ်အောင်နားရပါပြီ။ ဟာသြာပြုပွဲရာသီတုန်းက ကျွန်ုမတို့ သွား အရွတ်သို့သို့ လိုက်ပါရှုရှုသူ သမီးအတို့ရာလည်း အနားရ ရွှေပါပြီ။ ဟာသြာပြုပွဲတစ်ရာသီစာ ရခဲ့သည့် သနပ်ခါးတွေကတော့ အိမ်မှ ခြင်းကြားလောင်းဖွံ့ဖြိုးပြည့်။ သနပ်ခါးကြိုက်သော ကျွန်ုမတို့ သားအမိ လိမ့်းလို့မကုန်း၊ လူးလို့မကုန်း။ ရပ်စားရပ်နီးက မိတ်ဆွေသွား ဆွေ့သည်တွေကို လက်ဆောက်မားတော့လည်း မက်ရောစက်ရော လက်ခြေသည်။ ရန်ကုန်ကို ပို့ရာလည်း ရွာကို ပို့ရာလည်း သနပ်ခါးတဲ့း စာလေးတွေ မျက်နှာပွဲပုံလန်းကြပါ၏။ လက်ဆောက်ကောင်းရာလုပ် ဆွေးတွေးပို့ကို ရှိပြုလောင်း ကျွန်ုမ တွေးနေခိုတော့က ကျွန်ုမတို့၊ မြို့မသားများ အလုအပ ခုစ်ကြသည်ဆိုလေသိ သနပ်ခါးကိုတော့ အောင်ယိုင်ကြခြင်း ဖြစ်ပါ၏။

နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီတွေက ဝင်လာကြသွား အလုကုန်ပစ္စည်း အွေး စာရင်းချက်လုပ်မှုပို့ပင် ရနိုင်ကောင်းအဲ မထင်ပါ။ မျက်နှာ တစ်မျက်နှာ

တအတွက် ထုတ်ထားသည့်ပစ္စည်းတွေကပင် များလှပါ၏။ မျက်နှာသစ်ဆေး၊ ခကြားချွဲတ်ဆေး၊ အောက်ခဲလူးဆေး၊ တစ်ထပ်တင်နှေားနှစ်ထပ်တင်ဆေး၊ မိတ်ကပ်နှစ်၊ မိတ်ကပ်ခြောက်၊ နေ့လိမ့်ကလေးလျလိမ့်ကရင်၊ အသက်ငါးဆယ်အချွဲယံမိတ်ကပ်၊ မျက်ရှစ်ကျိုးပျောက်မိတ်ကပ်၊ အသာအရေ တင်းရင်းစေလော်မိတ်ကပ်၊ အသာအရေ ခြောက်သွေးသူတို့၊ အတွက်မိတ်ကပ်၊ အဆီပြန်တတ်သူတို့၊ အတွက်မိတ်ကပ်...၊ ဖုန်း...ဖုန်း။ မျက်တောင်ဆေး၊ မျက်ခွဲဆေးပါးနှီးဆေး၊ နှုတ်ခေါ်ဆိုဆေး ဆိုတာဝေတွေကလည်း အမယ်နှာ၊ တံခါးမြှော်ခြော်ပြာတွေကလည်း တင်းကြမ်း။ ဈေးတွေကလည်း မသက်သာ၊ ဝယ်နိုင်ဖို့၊ လုံးပမ်းကြရတာကလည်း မသက်သာ။ မျက်နှာသွင်းတယ် ဆိုတာလည်း ကြားရတော့ ဘယ်ဇွဲကို ဘယ်လို့သွင်းတာသိပေါ်စွဲ အောက်မှုမိသည်။

ခေတ်ကာလသားသမီးတွေကို ကျွန်မ အပြစ်တင်နှော်မဟုတ်ရပါ။ ကျွန်မအိမ်က မျှန်တင်ခဲပေါ်မှာ ခေတ်အလှကုန်ပွဲအချို့၊ ရှိတာလည်း အမှန်ပါ။ မရှိလို့ကလည်း မဖြစ်။ အသာအလျောက် မိတ်ကပ်လူးပြီး တက်ရသည့်ပွဲတွေ ရှိသည်။ အတော်ရှိကတော့ သနပ်ပါး ဘဲကြားကြီးနှင့် မဟန်ပြန်။ သည်တော့လည်း မျက်နှာပေါ် မိတ်ကပ်ရောက်ရပါ၏။ မိတ်ကပ်လိမ့်ပြီး ပွဲတက်ပြန်လာတိုင်း မျက်နှာကို စင်အောင်သစ်၊ သနပ်ပါးရေကျကောက်ပျောကယာလူး။ သည်တော့မှ နေသာထိုင်သာ ရှိသွားသလို့ ခြေရတာလည်း တောဆန်သည် ပြောရမလား မသိပါ။

ကျွန်မအဖို့တော့ သည်နှစ်ဆောခြော့ရာသိကို သနပ်ပါးနှစ်ပါး အမည်တပ်လိုက်ရသည်။ နှစ်စဉ် သနပ်ပါးနှစ် ဖြစ်နေမှာ သည်း အသေအချာပါပဲ။ ကျွန်မတို့သိုးကလေးတွေ၊ မြို့ကလေး သွေးတွက်လည်း ထာရ သနပ်ပါးနှစ် ဖြစ်စေချင်လွှပါ၏။ တစ်ခါ ဘာ့ ကျွန်မအိမ်သားက သနပ်ပါးကြိုက်သာ ကျွန်မကို ပြောပြည်။

“ရှုံးက မိဖုရားတွေက ထောင်တွင်းသနပ်ပါး၊ ရှင်မတောင် သနပ်ပါးတုံးတို့ ထောင်ပြီး ဈေးသားအစ်ကို အချောင်းလိုက် ဖို့နဲ့ ရှိက်သွင်းတယ်...ပြီးမှ သနပ်ပါးတုံးကို ထောင်ပြီး ဈေးခိုင်းတယ်...သနပ်ပါးနဲ့ ဈေးရေးပါတဲ့ အနှစ်ကို တစ်ကိုယ်လုံး လိမ့်ကြတာများ...”

ကျွန်မကလည်း အားကျေမှစ် ပြန်ပြောလိုက်ပါသည်။

“မောင်ကိန်းဈေးရိုင်ရောက်ရင် ဈေးတို့တစ်ချောင်း ငါးကျော်သားမီးလောက် ဝယ်ခဲ့စ်ပါတော်...တော်ဝယ်ပါရင် လိမ့်လိုက်ရုံပေါ့”

မိန်းမသားတွေဆိုတော့ နှန်းတော်ရှေ့ဆရာတ် ရေးသည် သောင်နှစ်ကြောင်သီချင်းထဲလို့ မစမ်းစမ်း မျက်နှာချောလည်း လိမ့်ရုံလိုက်သားသနပ်ပါးလည်း လိမ့်ရှိတာသိပါပဲ။ ကျွန်မက မိတ်လိုလက်ရုံချင်းကလေး ညည်းပြလိုက်ပါသည်။

“သနပ်ပါးလေးဈေးမှ သားက လှတွေ ကြည်ဖြူဗျာမယ်... မစမ်းစမ်းလိမ့်မှ သားကလူတွေ ကြည်ဖြူဗျာမယ်”

ကျွန်မအီမံသားကလည်း -

“လိမ့်းလိုက်များ... လိမ့်းလိုက်များ”

ဆိုလို, ရယ်မိရပါသည်။

လေဘာတီမြှုရင်က 'ကျွန်မ သနပ်ခါးလိမ့်းမှဖြစ်မယ်
တဲ့။ ဟုတ်ပါရဲ့...။ ကျွန်မတို့ သနပ်ခါးလိမ့်းမှဖြစ်မယ်။

Instyle စွဲအင်းၤၤ

ရေချိုးဆိုင်

(၁)

ဗြာမနှုက်ခင်း။

မိုးမလင်းခင် လင်းကြုံကြုံကတည်းက ရွာက နိုးနှင့်
သည်။ သည်ခေတ်မှာတော့ တရာ့တော်သူအီမံတွေမှာ တရာ်နာရီ
အဲပြေားပြေား ချိတ်ထားနိုင်ပေသိ ကျွန်မတို့၏ယ်ငယ်က ရွာမှာ
ကျော်းမှုတွေကလွှာပို့ နာရီမရီကြပါ။ ရှုံးကျော်တွေမှာတော့ ချိန်သို့
ခြောက်သံကို ဗဟိုပြုရပါ၏။ ဘုန်းကြီးကျော်းတွေမှာတော့ ချိန်သို့
တွေ့ကြုံးတွေက ခုံညားလုပ်သည်။ နာရီတွေကို ပြောင်လက်နေအောင်
ချိန်ချုတ်ထားတာဆိုတော့ ရွာကျော်းသာ ဒုဂ္ဂိုင်ဒုံးမည် နာရီတွေ
အနိုပါ။ ချိန်သို့တွေက ဘယ်တစ်ချိုက် ညာတစ်ချိုက်၊ အောက်ချိုက်
တစ်ချိုက် မရပ်မနားရှိတာကိုပဲ ကျွန်မတို့ သွားင်းရမြှုပင်။
သို့ခေတ်တော့ နာရီကြည့် သွားသည်ဆိုလျှင် ရယ်စရာကောင်း

ရောမည်။ အချိန်ပြည့်လို့ ဆောင်အောင်ခင်မြည်တာကလည်း ကျွန်း
တို့၊ အဖို့၊ ရာ ထူးဆန်းသည်။ နာရီအကြောင်း ကျွန်းမာပြုရတဲ့
အကြောင်းရှုပါသည်။ စက်နာရိုက နာရီထိုးသံကို တစ်စွာလုံး
မကြားနိုင်ပါ။ သူ့တော့ ဦးပွဲ့တွေ့၊ ကိုရင်တွေက ကြေးမောင်
ထဲ၊ ထိုးကြရသည်။

ထလေ့... ရွာကလေး။ ရွာသူတော်ကောင်းတို့... ဆွင်
ထမင်း ဆွမ်းဟင်းချက်ကြောက်နေလေ့။ ဦးသောက် အရရတ်မှာ ဦးယိုင်
ကို ဆွမ်းတော်တင်လေ့။ ဝင်းအသာကုပြည့်စုသော် သာစ်င်းကိုင်းခင်
ဆင်းကြောက်နေလေ့။ ရွာသူရွာသားတွေကလည်း မနေ့က ပင်ပန်း
တာတွေ တစ်ညာတာ ကျော့ခဲ့ကာနှင့်ပင် ပြုပျောက်ရလာပြီ။ ကျွန်း
တို့၊ မိန့်ကလေးတွေကတော့ နေကလေး မပြုပေါ်ပြုမှာ ရောဝက်
မြစ်မထဲ ရောဝ်ဆင်းကြရသည်။ ရောစိုးဦး ဒါးထစ်ခွင့် ဒါမှမဟုတ်
ခေါင်းပေါ်ချက်ရှိပြီး မျက်နှာသစ် ဆင်းကြရခင်းဖြစ်၏။ မြစ်ကမ်းဆို
လုံးပြီးတင်ရသည် ရွာတွေဆိုပေသိ ရေတစ်ထမ်း တစ်ရွက်တော့
ထမ်းရ ရွှေကိုမြှုပ်ပေ။ ဆိုးဆိုးဟတ်ဆတ် ရေတစ်ဖလားခံပျော်ရွှေး
ရေတွေးရယ်၊ ရေကန်ရယ် မရှိ။ ရောဝတီမြစ်မာကြီး ရွာခြေမှာရှိ
တာကိုက မခန်းနှင့်သော် နာတို့မြှုပ်လို့ အောက်မှာကြော်မဟုတ်လေ့

"သောက်ပါလေ့အေး... ဦးပါလေး... မြစ်ဆိပ်များ ဝါယာ
တစ်လျမ်း ခရမ်းတစ်ခုနှစ်ရှိသာပါ... မြစ်က တွေက်မရဖြော်
ဘူးပဲ့... ရေတွေ ဘောက်ဘက်လန်အောင် ခံထားအေး
မလိုပေါင်း... သုံးရေတစ်ခုး၊ နာရတစ်ခုးထည့်ထားပြီး
ကျွန်းသာ သောက်ရောလောက် လို့သာပါ"

၃၁၁၈ ၂၀၁၇

ကြီးတော်တို့၊ အမေတို့က ကျွန်းမာစ်မ အပျို့တွေ မြစ်ဆိပ်
အဆင်းခေါ်တာကို မကြော်မရှိ။ ရေဆိတာ ဆိမ်မှာ ပြည့်ကောင်းတာ၊ သို့ကောင်း
မျှကောင်းတာ၊ ပေါကောင်း များကောင်းတာ အမျိန်ပင်။ သို့သော်
အျို့မအောင်မတွေမှာ ရေခံကြရင်း စကားပြောကြရသည်။ အပျို့အချင်း
ချင်းသာ နားလည်းနိုင်သော ဘာသာစကားတွေ ရေခံပဲလမ်းမှာမှ
ပြောဖြစ်ကြရသည်။ အတို့ပွဲအကြောင်း၊ ဘုရားပွဲအကြောင်း၊ ကုန်ထဲ
ဘာရွာကာ ဘာဘက္ကာနတ်း ခွားကြေမည့်အကြောင်း၊ ဝတ်ချုပ်းအောင်
ဦးရသည် အကျိုးပုံဆန်းတွေအကြောင်း၊ ရှုတ်ကန်းကျထားတွေ
အကြောင်း...။ ဒါမျိုးက ရေခံပဲတိုးမှာ ဆုံးကြရာ ပြောကြရတာ
ဆုံးတော်လား၊ သည်တော့ မြစ်ရေရှိ တစ်ခါးကိုခံပဲရရှိလို့လည်း မမော့
မြစ်ခါးကိုခံပဲရရှိလို့လည်း မမော့၊ သယ်ခေါက်ခံပဲရေးတော့ ခံနိုင်က
ပါ၏။ သို့သော် မျက်နှာကောင်း မရ။ မြစ်များ ထွက်ပြီးမှာကျလို့
လဲ။ နာရတစ်ခုးဆိုတာက နားရေအတွက် ခံပဲခြေားဖြစ်ပါသည်။
အွေစာကျင်းထဲမှာ ပဲမော်ပဲရှိုးကျော်၊ ပြောင်းရှိုးကျေနှင့် မြက်စိစုံးကာ
အွေ့င့် စပ်စပ်လောကာ ထည့်ရသည့်ရေကလည်း ကုန်တော့ အကုန်
သား၊ သုံးရေအုံကတော့ ဒီးဖို့ချော်သုံး လက်လေးလက်ပါသုံးဖို့
သဲ့။ သောက်ရောလည်း မြစ်ရေသောက် ကြီးပြင်းရသူတွေဆိုတော့
မြစ်ရေမှုပဲ လေးလေးပင်ပင်ရှင်း အသာပြုရပါ၏။

"မြစ်ရေ အေးအေးကြေည်းကြည်း မနက်စောစောထံပဲကြပါ
ပဲ့... လေ့မလေ့ နွားမကုံးခံပဲမှ သန့်သန့်ကလေး ရ သား... ဘုရားဆွမ်းတော်အတွက် ဆွမ်း
ထမင်း ဆွမ်းဟင်းများ ရေကလေးသန့်သန့်နဲ့ ရှုကြော်

၃၁၁၉ ၂၀၁၇

လောင်းကြဟဲ...မနက်စောဘေး ငါမြေး...ရေချိုးဆိပ်မှ
မပေါ်နဲ့...အထက်နား ဝါးကြိမ်တော်ခြေ သွားပေါ်ချေး”
အဘက် အိပ်ရာထဲ ပျော်သော ကျွန်ုင်မကို စောဘေးနှိုးပြု
မြစ်ရေချိုး ခိုးနိုင်းလေ့ရှိသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းက စက်နာရှိ ငါးနား
မှာ ဓက္ခားမောင်းတ်တဲ့ ထိုးလေ့ရှိရာ ထိုအချိန်မှာ မြစ်မရေထဲ အထူး
အလွှားနည်းကြသေးသည်။ လေ့သမှာနဲ့ စက်တပ်လွှေ၊ မီးသယော်
တွေ လှိုင်းကြီးထအောင် မဖြတ်ကြသေးခင် ရေအကြည် သိနိုင်ခြင်း
ဖြစ်ပါ၏။ အဘဲပြောတာ အမှန်ပါ။ မနက်စောဘေး မြစ်ဆိပ်စင်း
ရာတာ ကြည်နဲ့စရာ ကောင်းလွပ်သည်။ ရောင်နီပြေပြကသော
အဘက်မှာ မြစ်ရေသောင်စပ်လမ်းသည်ပင် ပကတိ အေးမြတ်သည့်
လျက်။ မြစ်လေက တဘေးသွေး။ အိပ်မှုန်စုံမွှားခိုးတို့သည်၏
ကြည်လင် လန်းဆန်းသွားရပါ၏။

ကျွန်ုင်မတို့ငယ်ယ် လူမှုန်းသိကတည်းက ရွာဘေး
စီးဆင်းနေသည် ဖြစ်ကြီး။ အဘတို့ကတော့ အရွှေ့မြစ် ခေါ်ကြသည့်
အနောက်မြစ်က ချင်းတွင်း။ အဘ၏သမီးအကြီးဆုံး (ကြီးတော်) စောကြိုန်ယ်
ဖြစ်ကြော်နောက် ဖြော်ရွှေ့ရာ အရွှေ့မြစ် အနောက်
မြစ်ကြားက ကျွန်ုင်ရွာတွေဆဲ ကျွန်ုင်မတို့ ကူးနေ လူးနေကျွန်ုင်
ကျွန်ုင်ရွာတွေ အရွှေ့ဘက်ကမြစ်ကို အရွှေ့မြစ်၊ အနောက်ဘက်က
မြစ်ကို အနောက်မြစ် ခေါ်ခြင်းဖြစ်ပါ၏။ သည်တော့ ကျွန်ုင်မတို့
ဥဒုကလည်း ရောဝါမြစ်ကို အရွှေ့မြစ် ဖြစ်ပါ၏။

(J)
‘နက်ကလေး နိုးစိန့်စိ ဝင်းပေါက်မှုမြည်... ချိန်တန်းပြီ
ညီမထွေးရဲ့ ... စွမ်းချေကိုရိုးလေး ...’

ကျွန်ုင် အရွှေ့ရောက်လို့ သည်ကဗျာလေး ဖတ်ရတော့မှ
သော်ဘဝ ရွာမနက်ခင်း၊ ဇော်တိမနက်ခင်းကို အနောက်ကြောင်းပြန်
ခဲ့သူပါ၏။ မနက်စောဘေးကြီးထပ်း မြစ်တစ်မြစ်ကို ကမ်းပါးထိပ်က
ချို့ကြည်ပါ။ မြစ်တစ်မြစ်၏ ကျော်သရေအရှိနှုန်းအချိန်ကို တွေ့နိုင်
ပါ၏။ ကိုယ့်ရွာဘေးက မြစ်ကြီးတစ်မြစ် စီးဆင်းနေတာကပင်
အရှိချင့်စဖော်။ မြစ်ကြည်ကြည် ခုံချိန်မှာ နက်ကလေးတွေ
ချို့ကြောကျားကျား အော့မြည်ကြပြီ။ အစ်မတွေက မြစ်ရောန်းသန်ဖြင့်
ချုပ်းချေကြပြီ။ ကျော်ပြုဆိတ်တော့ ဦးပေါင်းပါအောင် ရွှေးချိပြီး
ချုပ်းတော်တင်ကြသည်။ ကျွန်ုင်မတို့ရွာတွေမှာ မြေအိုးနှင့် ထမင်း
ကျွန်ုင်ကြတာဆိုတော့ ဆန်းက အိုးတက်သည်နှင့် စလောင်းဖုံးအထိ
အတော်မောက်ကလေး ရှိရာတိပါသည်။ စလောင်းဖုံးလက်ကိုင်းကလေး
အာတိ ထမင်းရောက်တော့ ဦးပေါင်းမှုဖူးကလေး ရာသည်။ ဦးပေါင်း
ကျွန်ုင်အောင် အောက်ဖက်က ယောင်းမြန်းကော်ကာ ဆွမ်းထမင်း
ပြုပြုကပ်ပြုကြရသည်။ ဦးပေါင်းရွှေ့မှုး ပွဲအောင် ရွှေးလို့ခေါ်လို့ကတော့
အာဇာပါတ်ကိုရှိုးသာပြု။ အကြည်းထားသော ဘုရားသောက်တော်
အားဦးထဲက သောက်တော်ရေ ငါးချေကိုပါ ရှိရှိသောက်ပါ။ စွမ်း
အားပူးပူးကို ကြော်ရော်တိနိုင်ကလေးထဲ ရွာကျောင်းလေးကျောင်းက
ချို့သော်တွေအားဦးရာ ရွှေးနှင့်ခုံချိန်ရသည်။ ထောက်ဝွေတွေပြီးတော့

ဆရာတော်ကျောင်းက ခုနစ်နာရီ ကြေးမောင်းထို့ပြန်ပါ၏။ အဆတို့ အစ်မတို့၊ ကြီးတော်တို့၊ ဒွေးလေးတို့၊ အခင်းဆင်းကြေရတော့မည်။ ထမင်းပူးယူထဲ နှစ်းဆီး နှစ်ပေါက် သုံးပေါက်ဆမီးပြီး ငါးပါကင်ရှိရတော့ ပါးပါကင်။ ချဉ်ပေါင်ငါးပါချက်ကလေး ဥက္ကကျေန်တော့ ကျုန်တုန်း စားကြရှုပ်။ ဒါဆိုလျှင် နေတစ်မွန်းတာညွှဲစာ အဆာအနိုင်ကြပြီး။

“မထူး... စွားကျောင်းမထွက်ခင် နရောလေး ဖြုန့်ခိုး
...မြစ်ထဲ ရေရှားမဖော်နဲ့နော်... လက်ပဲချောက်ဘက် မသွေး
နဲ့ ကမ်းပါးချောက်ကြီးနက်သယ်... စွားတွေ့ဖောင်းတော့
ကုန်းဘက်ထွေတ် မြက်တွေ့ပါသယ်... ကဘတို့ မရောက်
စေနဲ့”

မှာလို့သာမှာတာပါ။ မြစ်ကမ်းပါးတစ်လျှောက်က ဖြတ်
ကွင်းကို စွားတွေ့ကြုံးကြသည်။ တစ်ပို့ကြီး စားနိုင်ကြသည်။ ကဘယ်။
ဆိုတော် မြစ်ကမ်းပါးထိုင်ကိုပြောတာပါ။ တစ်ခါတစ်ရုံး မြစ်ကမ်းချောင်း
က အိခဲ့ ပြုတတ်သည်။ မြစ်နားတန်းစွားတွေ့မှာ စွားတွေ့ မြစ်ဇွဲး
ကျော့တာများပြီ။ စွားတွေ့က မြက်စိန္တနာက်လိုက်ရင်း မြစ်ကမ်းချောင်း
ဘက် ရောက်ကြတာကို ဂရုစိုက်ကြရပါသည်။ ကျွန်းမတို့က မြစ်ဇွဲး
ကွဲးကြောက်ကြရင်း စွားကျောင်းရတာကို ပို့ပျော်ပါသည်။ စွားကျောင်း
ကလည်း မြက်စိမြောက်စိမ်း စားကြရာ ကျွန်းမတို့ ကလေးတွေ့ကလည်း
ရေရှားရေဆွေကြရာ။ ဟိုတုန်းဟိုအခါကတော့ ရွှေနောက်ထွေး
ထွေက်လိုက်သည့်နှင့် မြစ်ကို လက်နှင့်ပုံတ်နိုင်ပါပြီ။ ကျွန်းမတို့
တွေ့မှာ မြစ်ကမ်းပါးရယ်လို့ သမန်းတော့ ကိုင်းတော့ ထူးထူးကြော်
မရှိ။ ရွှေမြေနှင့် မြစ်ကမ်းပါးက တို့လူဗျာပေါက်ဆိုတော့ မြင်ကြော်

ရွှေးသည်။ ဘယ်နားကတော်တွေ့ မြစ်ကိုမြင်ရသည်။ ရေကြီးခါ
ဆိုတော့ ရေကြီးခါအလျော်၍၊ ရေငယ်ခါဆိုတော့ ရေငယ်ခါ
အလျောက် ရေပြည့်မြစ် စည်းတိမ်သောင်ပါးကြားက စီးဆင်းနေသော
မြစ် ရေနှီးကြုံးတွေ့ လိုင်းထနေသောမြှို့၍ တောင်လေက အကြေးလုန်း
သည်မြစ်...။ အရာဝတီကို ဇွဲ့ဇွဲ့မိုးမိုး ဆောင်းဆောင်း မမြင်ချင်
လို့ မရပါ။ မတိတွေ့ရှင်လို့ မရပါ။ ရှောင်ရွှေ့ချင်လို့ မဖြစ်ပါ။
အရာဝတီမြစ်ကို ခမို့သွားဟန်ဖွဲ့ မြင်ရာဘဏျုံးမဟုတ်။ လို့ခနဲ့ သန်းခနဲ့
လုမ်းမြင်ရတာဘဏျုံးမဟုတ်။ မိုးလင်းက မိုးချုပ် မြစ်နှင့်အတူနော့၊ မြစ်
ဘားမှာအပို့၊ မြစ်ရေသောက်ကြသွေချည်း ဖြစ်၏။

ပြောစကားတွေ့လဲမှာ “တို့ဖြင့် တစ်သက်လုံး မြစ်ကို
မအေးလုပ်နေကြသာပါအောင်” ဆိုသည့်စကား ပါလေ့ရှိကြတာသာ
ကြည့်တော့...။

(၃)

ကျွန်းမ ရေးခဲ့လဲပါပြီ။ ကျွန်းမတို့ရွှေ ဥသယသည် အရာဝတီ
မြစ်ကို မေးတင်ထားသော ရွှေကလေးဖြစ်ပါ၏။ ကျွန်းမတို့ရွှေ၏
မြောက်ဘက် နှစ်ရွှေကျော်မှာ ဗွဲဗွဲစိုးပျိုးကို ရေးခဲ့သော ဆရာတို့
အပိုင်စားခဲ့သည် ဆီမံးခဲ့ရွာရှိသည်။ တောင်ဘက် နှစ်ရွှေကျော်မှာ
သော့ အကဲ့ဖို့မြောက်မှာ ပထမစစ်ပွဲမှာ စစ်ဖြူးပြုးရေးအာရုံပါ ချင်ဆို
ခဲ့သည် ရန်းပို့ရွာရှိသည်။ မြစ်အနောက်ဘက်ကမ်း ကျွန်းမတို့ရွှေနှင့်
မျက်နှာချင်းခိုင်းမှာတော့ ကျွန်းဘောင်ခေတ်က ချွဲပြည့်ဝန်လို့ ထင်ရှား
ကျော်စောခဲ့သော မြန်မာပညာရှိ သုမဓန် ယောမင်းကြီးဘိုးလိုင်၏

ဘတ် ရောလဲ (ရွှေပုလ) ရွှေရှိသည်။ သမိုင်းဝင် ထင်ရှားခဲ့သော ထို့ရှာသုံးရွာ၏ ဖို့စုံလောက်ဆိုင် အလယ်တွင် ကျွန်မတို့ရွာကလေး ကတော့ ရွှေအနုပ္ပါယ်ကလေးမျှသာ ဖြစ်ပါ၏။ အဖောက “တို့ရွာက သမိုင်းမကြိုးပေသီ ဂိုဏ်းကြီးသယ် သမီးရဲ့” လို့ ကျွန်မတို့တစ်စွဲ ကို ပြောပြေတတ်သည်။ တို့ဘွားစံစေကို ဖြောသီးပြောနဲ့ကိုစား ဖြစ်ရောက်သောက် ရှိုးရှိုးသားသား ရှို့ခြောက်တာကို ဆိုလိုလေသလေး ကျွန်မတို့ရွာတွေကို ရှေ့က လျှော့ချော့ကြသည်။ လျှော့နှင့် တက်နှင့် ဖြစ်ရှိုး မြစ်မ ထိုထိုပါက် ဝစ်းစာရွာခဲ့ကြသွေး များပါသည်။ ကျွန်မတို့ မျိုးဆက်မှာပင် စောဝတီနှင့် ခွဲမရှုင်ခဲ့။ မြစ်နှင့်အတူ ကြိုးပြင်းခဲ့ရတာ မဟုတ်လား။

သည်စာကိုရေးရင်းက ကျွန်မတို့ ရေခါးခဲ့ကြသည် ရေခါး ဆိုင်ကို သတိရှိပါသည်။

ကျွန်မတို့ရွာ ရေဆိပ်သည် ညနေတိုင်လျှင် ဘုရားခဲ့ ကျောင်းပွဲတဲ့မျှ စည်ကားနေတတ်ပါသည်။ လုပ်ခင်းကိုင်ခင်းပြန်စွဲ သည်အော်နှင့်ကျော်ရေခါးကြော့ကြော့ဖွံ့ဖြိုးကြရတာ မဟုတ်လား။ မြစ်ဆိပ်နှင့်ရွာကြား လမ်းကလေးမှာ လူတွေ ပုဂ္ဂိုလ်ကြောင်း လိုက်လို့။ အော်ကြောင်းကြော့ကြော့ မြစ်ဆိပ်မှာ ခံရသုတေသန အကြောင်းဖို့ကို ပေါင်းလန်အောင် ပြောကြသည်။ ပဲအကြောင်း နှစ်းအကြောင်း၊ ထန်းအကြောင်း ပါသလို သားအကြောင်း၊ သမီးအကြောင်း၊ မရှိုးအကြောင်းလည်း ပါသည်။ ရွှေအကြောင်း ရှုံးအကြောင်း ပါသလို အတ်အကြောင်း၊ နှစ်းအကြောင်းတွေလည်း ပါသည်။ မြစ်ဆိပ် သောင်ခံမှာ အဝတ်ဟောင်းတွေ ဘားချကာ

၃၁၁

ရွှေနှစ်နှာချင်းဆိုင် အဝတ်လျှော့ကြရင်း သတင်းစကား၊ အတင်းစကား၊ အဗျားစကားတွေ ပါးစောင် အဖြူပုံတွက် ပြောကြသူတို့က နားကွဲလှ တော် အော်သာစ်သောင်းကျွန်းနေကြသော ကျွန်မတို့ကလေးတွေကို အေားလုံး မပြောင်လိုက်တာတော်... သွား... တော်ရာသွားအော်ချေ လွှာ လို့ ငါက်နော်တတ်သေး၏။ ငါက်ကာမှုပါက်ကရေး မြစ်ထဲ အာက်လို့ကတော့ ကျွန်မတို့ကလေး နှုတ်ခေါ်တွေပြာ၊ မျက်လုံး ဆွဲနဲ့ လက်တွေ ပဲကြိုးရွေ့ပြစ်စော်း မြစ်ထဲက မတက်ပြီ။ ရေကူး ပြုပြုကြ၊ ရေငါးပြုပြုကြ၊ ရေထဲထဲပြုပြု တူတူပုန်းကြ၊ ရေထဲတင်ပြုပြုးတမ်း ကစားကြ၊ ဓမ္မ်းရိုးရိုးကြလို့။ တော်က နားကျော်ပြုပြု ရွှေရေတိုက်ရင်း မြစ်ထဲရောက်ကြတော့ ရွှေရေတိုက်လျှော့ပြုပြု။

“ဟေး... တို့အိမ်က ကလေးတွေ မြစ်ထဲ ရှို့ကြသလား ယူ... နွားကျော်ပြန်ကတော်းက အိမ်ပြန် မရောက်ကြတာ... ဆူလိုက် ငါက်လိုက်ကြမဲ့ပါဟေး”

“ဟဲ့... ကြားလား နှစ်တို့အိမ်က ဟစ်နေပြီ... ကလေးလွှာ ကဲလဲဟောတွေ မတက်သွားလား တက်မှာလား... ငါ ချည်ရှု တူတ်နဲ့ လှမ်းထဲမှာနော်”

ချည်ရှုတုတ် (ချည်ရှိက်တုတ်) ဆိုတာ အဝတ်လျှော့သည့် စုတ်ကို ခေါ်ခြင်းဖြစ်၏။ ကျွန်မတို့ရွာသွားမှာ ရက်ကန်းစင် တင်ရှုံး ချည်ခင်မှားကို ချည်စာနှင့်ရင်း တုတ်ဖြင့် ထဲလေနောက်လေ့ ရှို့ကြသည်။ အိုက်နာလေ ချည်သားကောင်းလေဆိပ်တော့ သည်တုတ်ကြီး ဆွဲနှင့် အားရပါးရ လွှေ့နိုက်ကြရသည်။ သည်တုတ်ကြီးတွေကို အဝတ် လျှော့ဖွံ့ဖြိုးသည့်နေရာမှာ သုံးတော့လည်း ချည်ရှုတုတ်ခေါ်ကြပါ၏။

၂၉၁

သည်လို ဒေါကြီးဒေါလေး၊ အရှိုးလေးဒွေးလေးတို့က ငောက်ဝန်း
ရွှေတ်လို့သာ နွားတွေချွဲပြီး အိမ်ပြန်ခဲ့ရသော်လည်း မြစ်ဆိပ်က မစွာ
ချင်သေး၊ အပျို့တွေ့ရောခံလမ်း ရောင်းကြာ၊ ထိုးကြာသူတွေကလည်း
ဒုန်းအေး။

ဝါဝင်ပြီဆိုလျှင် ကျွန်ုံမျွားကို သတိရနေဖိပါသည်။ ဝါဆို
ဦးကတည်းက ရွာခြေ ရောစပ်ဝင်လယ်ပြီ။ ရွာခြေ ဝါးကြို့တော့
စပ်မှာ ရေတိုးဝါးကလေးတွေ မြှုံးကြပြီ။ ကျွန်ုံမတို့ကလေးများအတို့
တော့ ဝါးကြို့တော့ချုံကြိုးထဲတိုးပြီး ဝါးနှစ်ဝါးသန် ဖော်ကြောင်း
သည်လည်း ကစားနည်းတစ်ချို့ဖြစ်ပါ၏။ ဆန်ခါချိုးများ၊ ဖုန်ထည်း
စောင်ပါးများဖြင့် ဝါးတို့ကြို့ကြောသည်။ ကျွန်ုံများတော့ ကြိုးထော်
ချုပ်ပေးထားသော ပပ်ထဘီကို တို့တို့ပါအောင်ဝတ်ပြီး ရေချိုးရှင်း
ဝါးတို့ကြို့ရတာ၊ အလွန်ပျော်ပါသည်။ ဝါးနှစ်ဝါးပေါ်ကလေးတွေ
ရလာတော့ အိမ်က ထင်းမီးဖို့ထဲ ပစ်သွင်းကာ ဝါးမီးဖုတ်ချိုးရှို့ကြိုး
သားရေစာအဖြစ် စားကြောသည်။

မြစ်ရေတိုးပြီဆိုလျှင် ရွာထဲကို အရင်မဝင်သေးဘဲ ဇွဲ
တောင်များ ရောင်းပေါက်က ပန်းကာ ရွာအရှေ့ကို ရော်ဝင်းသည်
ပြီးတော့ ရွာမြောက်များ ဘုန်းကြိုးကျောင်းနှစ်ကျောင်းကြား လင်း
နိမ့်ကို ခေါင်းထိုး နီးဝင်လုပ်ရှိပါသည်။ သည်အချိန်မှာ ကျွန်ုံမတို့
တစ်တွေ၏ ရေချိုးဆိပ်သည်လည်း ရွာမြောက်များ ပြောင်းကြပြီး
ကျွန်ုံမတို့ကလေးတွေကတော့ ဘုန်းကြိုးကျောင်းနှစ်ကျောင်းကြားက
ရောင်ချိုင်ကျွောင်းလို့ဖြစ်နေသော ရေစီးမြောင်းပက်လက်ထဲ
နွားစာကျောင်းတို့တွေ နီးကြပြီး ရေဆန်ကို တွေ့နားလိုက်ကြာ၊ ရေရှိနှင့်

၃၅၁ ၂၀၁၉ ၁၁ ၁၁

ပြန်မျှေးချုလာလိုက်ကြာ။ သောသော်လုပ်ဗုံး၊ ခုံလွန်းမက ရွှေလာ
သွေ့တော့ ဆရာတော်က ကျောင်းဝထွက်ပြီး ကြိုးကြပါ၍ ပြကာ လူစု
ခြေခံလုပ်ပါ၏။

မြစ်ရေတွေ ရွာထဲ ကမ်းပြည့်ကမ်းလျှော့ ဝင်ပြီဆိုလျှင်တော့
တစ်ရွာလုပ်ဗုံး ရေ့ပြီ။ သည်အချိန်မှာ မေပြင်ရယ်လို့ မြင်ချင်လို့
မြင်ရတော့။ ကြည့်လေရာရာ ရေ့တွေ... ရေ့တွေ။ မြစ်ရေ့နှင့် ရွာရေ့
ထစ်ဆက်တည်း ဖြစ်ရပါပြီ။ တစ်ပြင်တည်း ဖြစ်ရပါပြီ။ ဒါကို အမေ
တို့က ရွာရေ့စာတ်တိုက်ပြီးလို့ အဲ့တာ မှတ်ပိပါ၏။ အိမ်အောက်ထပ်
သွေ့ လုမေနလို့ ဖြစ်တော့ အိမ်အော်ထပ် တက်ရေ့ကြရသည်။ မီးပို့
လည်း အိမ်ပေါ့၊ လူနေနလည်း အိမ်ပေါ့။ စားလည်း အိမ်ပေါ့၊ အိဂ်
လည်း အိမ်ပေါ့။ ကျွန်ုံမတို့၏ ရေချိုးဆိပ်လည်း အိမ်ပေါ့ဖြစ်ကြပြီ။
ခို့ခို့ရွှေကပြင်ပေါ်ကနေ ရန်းခနဲ့ ခုန်းချုလိုက်ကြာ ပြန်တက်လိုက်ကြာ။
နှုကြိုးတွေရှေ့မှာ သိပ်မကဲ့တိုကြတော့ အိမ်နား သီမန္တကြားဘဲ ရောက်
သျေရာရာ လက်ပစ်ကုံးသွားကြရင်း ဆော့ကြသည်။ လေလော်ပြီး
၍၊ ရေကူးပြိုင်ကြာ။ ဒါကလည်း လေလွှာက ကလေးတွေ့ဆုံး
ဘားနည်းတစ်မျိုးပင်။ မြစ်နားကမ်းနား ကြိုးကြရသွေ့မီးလား
သို့။ ရေမကြောက်တတ်ကြသလို ရေခြေကြာင်း ဒုက္ခရောက်ကြပါ
သယ်လို့လည်း မရှိ။

ရေကြိုးဆိုန်း ရုံကြိုးထွေလည်း တစ်အိမ်တစ်အိမ် လက်ပစ်
များသွားကြရာလွှဲလို့ တာမြားနည်း မရှိ။ လေလိုတာက အိမ်တိုင်း
နှုံးသာမဟုတ်။ နွားစာကျောင်းတို့ကလေးတွေကတော့ ရောင်ခဲ့မှာ အားရု
သည် မရှိ။ တစ်ရွာလုပ်ဗုံး ရေထဲမှာဆိပ်တော့ တစ်အိမ်တစ်အိမ် အိမ်လည်း

၃၅၂ ၂၀၁၉ ၁၁ ၁၁

ချင်သွင့် ရေရှိုးရင်; လည်ရသည်။ အိမ်တိုင်; နားတင်းကုပ်တွေကို
မြင့်ဆောက်ထားတတ်ကြသော်လည်း တရာ့၊ ဇော်းကြေးသည်နှစ်
တွေမှာ နားတင်းကုပ်တွေလည်း မြှုပ်၊ လူနေအိမ်တွေလည်း မြှုပ်သည်
နှစ်တွေ ကြောရှုံးသည်။ နားတွေကို ရေဝင်ရွတ်ရာ အရှုံးကြည်းတော့
ရွာတွေဘက် သွားပို့ကြရသည်။ ကြည်းတော့ရွာတွေကို တိုးရေ့
မရောက်တော့ ရေခြားကိုနီးခြားက် ထားနိုင်သည်။ ရေမခြားက်
မချင်း နားတွေ ပြန်လာလို့မဖြစ်တော့ တရာ့များ ကြည်းတော့ရွာ
တွေမှာ တစ်လလောက်ကြာတာမျိုးပင် နှိုက်သည်။ ရွာက နိမ့်ပါး
သူများခများ နီးစပ်ရာအိမ်မြှင့်ကို ခို့၊ တရာ့နှစ်တွေမှာ သစ်ပင်ကြီး
တွေ ပေါ်လင့်စင်ထိုးကာ နေရတာမျိုးပင် ရှိခဲ့ဖူးပါ၏။ သည်တော့
ရေနှစ်လို့မသေး ဓမ္မဂိုက်လို့၊ တိမ်ပါးကြရသူများ ရှိခဲ့ဖူးသည်
ရေကျြော်ဆိုလျှင်တော့ တစ်ရွာလုံး နှဲနှစ်ရည်များဖြင့် ညီကျန်စိုး
တော့သည်။ ရေကြည်ရာ အထက်ဘက် ကုန်းမာမာဆီ မြို့ပြီး
ရေခြပ်ကြား ရေရှိးကြရပြီး။

ရေကျြော်ဆိုသည်နှင့် အထေးရောက်နေသူ လူတွေ၊ နားတွေ
ရွာပြန်ကပ်ကြရပါပြီ။ ရွာလယ်လမ်းကတော့ ဓမ္မမာလမ်း ဆီတော့
လျှောက်လို့ရပါပြီ။ သစ်ပင်တွေမှာ တွယ်ကပ်နေကြသည် ဓမ္မတွေ
ကို နှင့်ရု ဓမ္မဘက်ရသည်။ မြစ်ရေက တိုက်လာသော နှစ်းမြှေတွေက
သဘာဝမြေဆီမြှေနှစ် ဖြစ်ရပြီ။ မြစ်လုံးလည်း ပါးပြီ။ ရွာမြေလည်း
ပါးပြီ။

(၄)

သည်ရက်ထဲ ကတော့ရွာ စာပေဟောပြောပွဲက အပြန်
ကျွန်းမည်ပမ်းကြံတစ်ယောက် မစွဲလေးကို လိုက်လာနဲ့လည်။ ညာက်
ရွာကြောင်းရပ်ကြောင်းတွေ ပြောဖြစ်ကြပါသည်။ မြစ်ရေမဝင်တာ
နှစ်တွေကြောပြုဆိုတော့ သစ်ခင်းတွေမှာ မြေဆီပြော ညွှန်နှစ်ပြီ ဆိုပါ
၏။ နားစာကျက်တွေ ပျောက်၊ နားစာရှားတာတွေလည်း ကြားရ
သည်။ ပြောက သဲနှင့်လာသို့ သစ်သွေး မျင်းကုန်တော်လည်း ပါသည်။
အဆိုးဆုံးက ရေလိုချိန်မှာ ရေမရှိခြင်းဖြစ်၏။ တတ်နိုင်သူတွေက
မရှာတ်စက်တွေထောင်ကာ အခင်းထဲ ရေသွင့်နိုင်သော်လည်း
အသောက်သာသူတွေအဖို့ရာတော့ ကတော်းလက်ကြီး ဖြစ်ကြရုံသာ။

“မြစ်ကလည်း မမထူးနပ်... အနောက်ဘက် ဆုတ်သွား
သာများ ကလေးချင်း မတည့်ကြလို့ ပေစုတ်စုတ် ရှောင်
ဖယ်ဖယ် လုပ်အေသာလိုပါတော်... သောင်ပြင်ကြီးဆိုသာ
တစ်ပြန်ကြီး... ရွာနဲ့ မြစ်မနဲ့ စေးသွားတော့ မြစ်ရေတာစိုး
ရှိပို့၊ သောနတ္ထိမျိုး ဆုဒ္ဓနဆင်မင်းရှိသဲတော်ထဲ သွားရ
သလောက် ကြာသယ် အောက်မှာသာပဲ... အနောက်ဘက်
နိုင်းသွားရှိကတော်... တစ်ပြန်ကြီး...”

ကျွန်းမည်မ ပြောနေချိန်မှာ ကျွန်းမတို့ ငယ်ငယ်က
အရှုံးသိပ်ကို မြင်ယောင်နေခိုပါသည်။ အခင်းကအပြန် ရေရှိးကြ
သူတွေ၊ နားစာတိုက်ကြရသွေး ကလေးတရာ့နှစ်းရှိုး ခွေးတရာ့နှစ်း
အယ်မှာရှိနိုင်ပါတော့မလဲ။ တစ်သက်လုံးက လွှာည့်မကြသော

စက်တွင်းကရောဂါး အားကိုးကြရဖြီ။ ကျွန်မတို့ဘက္ဍီး ဘိုးတိုက်ကြည်
လူခဲ့သော ရေတွင်းကလည်း ရေခွဲ့ချင်ရှင်တဲ့။

“သောက်ပါလေ့... ချိုးပါလေ့...” မြစ်ဆိပ်များ ငရှတ်
တစ်ယဲမ်း ဓရမ်းတစ်စုနှင့် နှိုသာပါ... မြစ်က ထွက်မဖြေး
ပါဘူး...”

ကြီးတော်တို့ ပြောနဲ့တဲ့ စကားတွေ...။ အခဲတော့ ပြောပါ
ပကဗာ ကြီးတော်ရဲ့...။

ကျွန်မည်မဲ့မ ပြောပုံဖြင့် မြစ်က ရွာနှင့်လှမ်းလှမ်းက မီး
သတဲ့။ ပင်လို့ ဒိတ်လို့သာ ရခြားဆိုပျော် “ဧရာဝတီမြစ်ကြီးရှယ်...”
ကျွန်မတို့ရွာနှင့် ကဗျာပြီးစီးတော်မူပါ။ မြစ်ခါးမြော နှစ်စဉ် ချုတော်
မူပါ။ သောင်မထွန်း ကမ်းပါးမပြု၍ ရေချိုးအေးအေးလေး ပေးတော်
မူပါ” လို့ လျှောက်လိုက်စမ်းချင်သေးသည်။ သို့ပေသိ ဧရာဝတီ
မှာလည်း သူ့ဝေဒနှင့်သူ့ မဟုတ်လား။ သူ့ခုက္ခနှင့်သူ့ မဟုတ်
လား။

ကျွန်မကတော့ ငယ်ငယ်တုန်းက ရွာခြော့ ရေချိုးဆိုင်ရာ
လွှမ်းနေမိပါ၏။

ခေတာက်သွန်သမ္မတများ

တတိုင်းမွေး

(၁)

သည်ရက်ထဲမှာပင် ကျွန်မတို့မိတ်ဆွေ ကိုသိဟလွင်က
ပြန်ချောထုတ်ကြီးတစ်ထပ် လုမ်းပို့လိုက်သည်။ ဖွင့်ဖောက်ကြည့်
ခို့ကိုတော်မူပါ။ ဒေသရောင်ရပ်ရှင်အတ်ကားများ
အနဲ့လို့ ကျေးဇူးတင်ရပါ၏။ ကျွန်မ အကြိုမြှို့မြှို့ကြည့်ဖြစ်သော
Pianistလို့ ကားမျိုး၊ Chandi လို့ ကွဲပဲဝင်ကားမျိုး၊ ပိုလ်စမစ်သိ
Seven Pounds လို့ ကားမျိုး၊ တရာတ်ကားတွေထဲက JP Man
ကားမျိုး ပါသလို၊ Memoirs of a Geisha လို့ ကားမျိုးတွေ
အသာလို့ အလုပ်ကလေးပါ့လွင့် ကြည့်လိုက်ရအသေးလို့ တေားတား
သောည်။ တရာတ်လွှမျိုး၊ ဒါရိုက်တာ ကျောက်ယိုများ၊ အတ်ကား
ကျွန်မ အင်မတန်ကြိုက်ပါသည်။ တရာတ်မင်းသမီး၊ ပါင်လီ
ရှုပ်ဆောင်သည့် ဒီပိုဒီအတ်ကား တော်တော်များများကို ကျွန်မ
ပို့စို့ တကန်တက စုဆောင်းထားတာ မနည်းဆတူပြီ။ သည်လို့

ပါပဲ။ နှစ်ကိုးလ်ကစ်မင်း၊ အင်ဂျလီနာရှိလီ၊ ကက်ယရင်း နီဘူး၏
ရှိခိုဒ်ဖော်စကာ စသည့် ဟောလီးရှင်မင်းသမီးများ၏ ဒီဇီဝတော်ထော်
တွေ့လည်း ကျွန်မထဲမှာ ရှိသည်။

ကျွန်မတို့အိမ်မှာ ကျွန်မအိမ်သားနှင့်ကျွန်မ သူကြိုး
ကိုယ်ကြောက် စီဒီ၊ ဒီဇီဝတော်ပြားတွေ အဝယ်များလုပ်ပြီ။ ကျွန်
အိမ်သားက Documenttry ကားတွေ၊ ဂုဏ်ဝင်ကားတွေ အကြည့်
ပါသည်။ ကြည့်ပြန်တော်လည်း ရုပ်ရှင်အာတ်သွေးဗုံးပုံ၊ ရိုက်ဖုန်း
ကင်မရာ အပူးအဆာ၊ အခန်းကူးပြောင်းပုံကအစ ကြည့်သူဖြင့်
နောက်ပြန်ရစ်တာ များလှန်းလို့၊ ကျွန်မနှင့် အဆင်မပြောပါ။ အ
တော့ ကျွန်မတို့နှင့်ကျွန်မ သီးသန်ကြည့်နိုင်ဖြစ်ဖို့လို့၊ ရုပ်ရှင်အာ
ရတာ အဆင်ပြောပြီ။ အချိန်ကလေး ရုပို့ကတော့ စာတ်ချုပ်အာ
သောလုံးပွဲကြည့်ချင်ကြည်း၊ ရုပ်ရှင်ကြည့်ချင်ကြည်း၊ ခွဲလမ်းအာ
ဓာတ်ကားဆိုလျှင်တော့ သုံး၊ လေးခါပင် ပြန်ကြည့်ဖြစ်သည်။

(J)

ကျွန်မပယ်ယောက ရုပ်ရှင်အာတ်ကား များများမကြည့်
ရတာကိုလည်း မှတ်ဝိပါ၏။ နေရတာက ကျေးလက်တော်သွေး
ဆိုတော့ တစ်ခါတစ်ရုံ ကျွန်မအားတွေ၊ အအေးတွေ ဖြင့်ပြု
က အပြန် ရုပ်ရှင်ကြောလှည့်ခိုက်ကြုံလို့လို့၊ ရလာတတ်
လက်ကမ်းကြော်ပြာ တစ်ခွဲကိုတလေ စွာကိုရောက်လာတော်
လို့ ရုပ်ရှင်ဆိုတာ ဘာမှန်းပင်မသိ။ စွာက အစ်ကိုတစ်ယော
ကတော့ “ရုပ်ရှင် ဆိုသာ ဂိတ်ကားကြီးထောင်ပြီး စက်နဲ့ပြသော
ဟာ” ဆိုတာလောက ရှင်းပြုမှုးလို့၊ မျက်စိတဲ့ ပုံဖော်ကြည့်ရော

လည်း အဆင်မပြော။ ကျွန်မတို့ရွှေနှင့် မြိုင်းခြားက ၇ တိုင် (၁၄ မိုင်)
သောက် ဝေးတာဆိုတော့ ဘယ်သူကမှ ဖြုံးကို ရုပ်ရှင်သွားကြည့်
အောင်လော့ ဆိုတာမျိုးမရှိ။ ပဲရောင်း၊ မြေပဲရောင်းရယ်လို့၊ မြင်းခြား
ရောက်ကြသည့်တိုင် ဘယ်သူကမှ ရုပ်ရှင်တစ်ကားပြီးအောင်
=အိုင်းလေးကြည့်ဖို့ရာကလည်း ခဲယဉ်းသားပင်။ ဒါဖြူး စွာကို ရုပ်ရှင်
အိမ်ကားထောင် လာပြတာမျိုးကော့ မရှိထူးလားလို့၊ အေးလျှင် မရှိပါ
သို့သာ ပြောရလိမ့်မည်။ ကျွန်မအသက် ဆယ်နှစ်လောက်အထိ
တိုင်တစ်ကား ဖုန်ဖုန်မြှည်း မကြည့်မှုးခဲ့။ တို့တော်မလော်သည်
=တော့ဆိုတော့ ရုပ်ရှင်ဆိုတာ ချိန့်လားကွယ် ဆိုတာမျိုး ဖြစ်ခဲ့ရ
သော်

ကျွန်မမီဘများ မြင်းခြားမြို့မှာ အခြေချေတော့ ကျွန်မနှင့်
ရုပ်ရှင် မဝေးတော့ပါ။ ကျွန်မတို့ မြင်းခြားမြို့ကအိမ်မှာ စွာလျှပေါင်းစုံ၊
ပြုသုနာပေါင်းစုံ တည်းခိုရာ ရှင်းလင်းရာနေရာ ဖြစ်လသာဖြင့်
စွာလျှော်မျိုးတွေ အင်အတွက် များလှသည်။ သည်လို့ စွာကအားမျိုး
=စွာလာလို့ ရုပ်ရှင်ကြည့်ကြဖို့၊ ဆိုသည့်အခါ ကျွန်မ ပါရမလှရို့၏။
=သော့မှ ရုပ်ရှင်တွေ များများကြည့်ရတော့သည်။ ကျွန်မတို့
=တော့ ရုပ်ရှင်ရုံ သုံးရုံရှိသည်။ ဘယ်ရုံမှုမလွှာတ်ပါ။ ကုလားကား
=သွား အများအုံ၊ မြန်မားအာတ်ကားတွေထဲက ဖြေခြားပါ။ မေတ္တာ
=အိမ်း၊ ငါးညီ ငါးမြေးငါးအမေး၊ လမ်းပေါ်ကလျှော် မလိုချုပ်သွား၊ စံပယ်
=အွား အထွေးဖို့၊ သိတာရေစင် သသည်ကားတွေကို မှတ်မိသည်။
=သေားကြီး စွာရာ၊ ကျော်ဆွေ၊ ကျွန်းဝင်း၊ စီးခွေ စသုတိနှင့် မလွှတ်
=အားသည်။ မင်းသမီးထဲကတော့ ကြည့်ကြည့်တွေး၊ ဝါဝါဝင်းရွှေ၊
=သေားနှင့် ခင်ယူမေး၊ အောင်ကျောင်း စသုတို့တွေ့။ သည်ကာလတွေ

တန်းက ဒရမ်မာကားတွေက ပံ့များများဆိတ်ဘကိုလည်း မှတ်စီသည် အလွှဲးကား၊ အနှစ်ကားဆိတ်လျှင် ရုပ်ရှင်ရုံးမှာပင် ရိုကြတာကလည် အလေ့ပင်။ ကျွန်မတိ၊ အစ်မတွေ၊ အဇားတွေကလည်း အီမံသာဖြင့် ရောက်ကရော မျက်ရည်တွေနှင့်။ အီမံပြန်ရောက်တော့ အမော “ညည်းတိ၊ ဘုန်းကြီးပျုံများ ယေဉ် ဝင်ကျူးလာကြသလားအော်” လို့ ဆုတေတာသည်။ ကျွန်မတိရွှေ ဘုန်းကြီးပျုံတွေမှာ အယဉ်ကျူးမှင်းသားက ဖွဲ့ဖွဲ့ဖွဲ့နှင့်လေ၊ ရွာက မျက်ရည် တွေတွေကျေလေ ရိုကြတာ၏ ပြောခြင်းဖြစ်၏။ ကျွန်မပင် ရုပ်ရှင်ဆိတ်ဘကို စွဲလမ်းမိပြု။ ရွာထဲ အမျိုးတွေ လာပါစေ ဆုတောင်းမိရတာ အဓိက။ ရွာက အမျိုးလျော့လာမှ အမောက် ကြည့်ခွင့်ပါမစ် ပေးတာမဟုတ်လဲး။

ရုပ်ရှင်မကြည့်ရတော့လည်း ကျောင်းသွားကျောင်းဖြင့် ရုပ်ရှင်ရုံးဝက ရုပ်ရှင်အတ်ဝင်ခန်းစာတ်ပုံတွေကို ဝင်ငေးရမြှင့် စေတ်ပုံတွေက ည်စ်လှေဟန်းလှပြီ။ တွန်းလှကြတုပြီ။ သို့သော စာတ်ပုံတွေကို တစ်ခုပိုစီင်းရင်းရင်း ရုပ်ရှင်တစ်ကားပုံးကို ပုံဖော်ပြု၍ ရုတာဘပင် အရသာနှုန်းလုပါသည်။ ကျွန်မတိ၊ အရွယ်ရောက်ချိန်း၊ သို့ကိုသမိုင်းကားတွေ မနှိုတော့သာဖြင့် အစ်မတွေ ပြောပြသော သို့ကိုနှစ်းရှင်ကား၊ ကင်စာစာမျက်နှာတွေအား ရောက် ကြည့်ရတော့လည်း ဝေါ်တွေက စီးဆင်းခဲ့တာ မဟုတ် သား၊ မျက်မှားကိုစောက်ခေတ် ဟယ်ရီပေါ်တာ အတ်ကားများသည်ပင် အျောကနေတစ်ဆင့် ဖန်တီးယူခြင်း ဖြစ်ပါ၏။ ကျွန်မတိမြန်မာဘတော့ အား...၊ ဘတ်စုံး ဇူးကျား၊ အညာသားကလေး၊ မတ်တာတ်ရုံး၊ လမ်းမှား၊ ချို့အမျှ၊ မွေး၊ ဘာတောင်ကိုကျော်၍ မီးပင်လယ် ဖြို့ဖြစ်မည် စသည့်အတ်ကားတွေ ထင်ရှားလှသည်။

ကျွန်မ ခုနစ်တန်းအောင်တော့ မြင်းခြားခြားက မန္တလေးကို မိသားနာလိုက် ပြောင်းခဲ့ရသည်။ မန္တလေးမှာတော့ ရုပ်ရှင်ရုံးသွားလာသည်။ မြို့ရှေ့ကိုရောင်း တော်ဝင်၊ ဝင်းလိုက်၊ မနီးရိုးစီးသည်၌...။ ကျွန်မတို့အထိုင်သည့် အောင်ပို့ပြစ်ကမ်းနား၊ နှင့် အနီးပြု။

က ရတနာရုံးရှင်ရုံးဖြစ်သည်။ ရုပ်ရှင်ကား ကောင်းသတဲ့လို့ သတင်းကြီးတော့လည်း မောင်မတစ်တွေ၊ အွေမျိုးတစ်သို့က် ရုံးပေါ်ကိုဝေါ် အောက်ရဖြစ်။ ရုပ်ရှင်ကြည့်လျှင် အတ်လမ်းအတ်ခို့ကိုသာ အကြည့် ဆုံးကြသော ကျွန်မတို့အို့ရာ အတ်ကားကောင်းသည်။ မကောင်းသည်ကို အတ်လမ်းနှင့်သာ တို့ကြတာများသည်။ အတ်လမ်းကောင်းသည် အွေ့ရုပ်ရှင်ကောင်းသည်ဆိုတာမျိုး၊ ပြောကြတာ များပါ၏။ ဝဲ့ တစ်ပုံးကောင်းပြီဆိုလျှင်၊ ပရိသတ်ကြိုက်ပြီဆိုလျှင် များသော အားဖြင့် ရုပ်ရှင်ပို့သိကား ဖြစ်ရတာ များသည်။ ပရိသတ်ကလည်း အွေ့အဖြစ် ဖတ်တန်းက အရသာနှုန်းကြပြုပြီ။ ရုပ်ရှင်ကျုပြုတော့ အရပ် နှင့် တွဲကြည့်ရသော ခံစားမှုကို နှစ်သာကိုကြပြန်သည်။ ကဗျာကျော် ပါက်တာမိဟာရို့၊ လေရှားသုန်းသုန်း၊ လေထာနကုန်း၊ ကြက်သွေးရောင် အကွဲရာ၊ အင်နာကာရနိုင်နာ၊ ကာရာမှာအော်ညီအစ်ကိုများ စသည့် ချုပ်ရှင်တွေက ကဗျာကျော် ဝဲ့ကြီးတွေက စီးဆင်းခဲ့တာ မဟုတ် သား၊ မျက်မှားကိုစောက်ခေတ် ဟယ်ရီပေါ်တာ အတ်ကားများသည်ပင် အျောကနေတစ်ဆင့် ဖန်တီးယူခြင်း ဖြစ်ပါ၏။ ကျွန်မတိမြန်မာဘတော့ အား...၊ ဘတ်စုံး ဇူးကျား၊ အညာသားကလေး၊ မတ်တာတ်ရုံး၊ လမ်းမှား၊ ချို့အမျှ၊ မွေး၊ ဘာတောင်ကိုကျော်၍ မီးပင်လယ် ဖြို့ဖြစ်မည် စသည့်အတ်ကားတွေ ထင်ရှားလှသည်။

(၃)

သည်ဘက် လေးငါးဆယ်နှစ်မှာတော့ ရုပ်ရှင်ရုံးတွေဘက် ဘုံး ကျွန်မတို့၊ မရောက်ဖြစ်တော့ပါ။ အသက်အရွယ်နှင့်လည်း ချို့မည်ထင်ပါ၏။ သည်ကာလတွေမှာတော့ ပရိသတ်ကပဲ ရုပ်ရှင်

အတ်ကားတွေအပဲ။ အာရုံနည်းကြလသလား၊ ရုပ်ရှင်ကားကြီး
တစ်ကားအတွက် ကုန်ကျေစရိတ်ကပဲ များလွန်းလှို့လား၊ ကုန်ကျေ
စိုက်ထုတ်မှုနှင့်ဝင်စွေ အဆိုးပဲ မကျေလေရောသလား မသိပါ။ ရုပ်ရှင်
ကားကောင်းတစ်ကားဖြစ်ဖို့၊ တော်တော်ကြီး အားစိုက်ကြရတာကို
ကျေန်မတို့ ကြားနေရသည်။ ဟိတ်ရှာပေမပဲ့။ အရင်းအခိုးကြီးတော်
လည်း စွန်းစားမှု ကြီးရတော့မည်။ သည်လိုလိုပြန်တော် အကျိုးဆက်
က ဘာတွေဖြစ်လာမလဲ။ ရှင်းရှင်းကလေးပင်။ အနုပညာရှင်တို့
အဖို့ရာ ဖန်တီးချင်တာ ဖန်တီးနိုင်ခွင့် လျော့ရတော့သည်။ မိတ်ကူး
မိတ်သန်းတွေ လွှတ်လင်စွာ မစီးဆင်းနိုင်တော် အနုပညာအရ
အားနည်းတာတွေ ဖြစ်လာနိုင်သည်။ ဒါကြောင်းများ မြန်မာရှင်ရှင်
ကားကြီးတွေဟာ စီးပွားရေးသဘော ဦးအားပေးရတာနဲ့ ပဲ
ပဲမကျေပန်းမကျေ ကျေဆင်းလာလေရောသလား ဆိုတော်လည်း စဉ်းစား
စရာပင်။ သည်စောတိမှာ ရုပ်ရှင်ကားကြီးတစ်ကားအတွက် ကုန်ကျေ
စရိတ်ထွေက များလွန်းလေတော် မိတ်သွားတိုင်း ကိုယ်မပဲနိုင်ကြပြီး

ကုန်မဲ ကျောင်းဆရာမဘဝက ခင်မင်ရသော ဆရာမ
တစ်ယောက်ဆိုလျှင် တန်းနေ့နေ့တိုင်း ကျွန်းမတို့ အိမ်ကို ရုပ်ရှင်
လာကြည့်စွာရှိရသည်။ အော်ဟေားအော်ကားများ အပါဒေဝင် လွှာ့
သည် အနှစ်နှစ်ဆယ်ကျော် သုံးဆယ်က အတ်ကားဟောင်းတွေကို
တစ်ကန်တကာ လာကြည့်စွဲ့ပြု့ဖြစ်သည်။ ဈေးချည်စွဲချည်တန်းပါရို့
ပန်းပန်းလျှက်ပါ၊ ခြေဖဝါးတော်နှစ် မဲ့ချွေးရည်း ဘယ်သူ့ပြို့လို့
လျှပါတော့နိုင်လို့ ကားတွေကြည့်ပြီးတိုင်း ကောင်းလိုက်တာလို့ ပြော

ဆုရိယည်း။ ဘယ်နှဲကြည့်ကြည့် မဝဝါဘူးဟယ်လို့လည်း ဆိုပါ
သေးသည်။

သည်ဘက်နှစ်တွေမှာတော့ အားလုံးမည်တွေ ပေးထား
သော ဟာသကားတွေက အများသာ။ ရုပ်ရှင်မာမည်တွေ ကြားရ^၁
တာနှင့်ပင် ဘယ်လိုကားမျိုးပါလိမ့်လို့ တွေးရပြီ။ ဘန်းစကားတွေ
ကိုလည်း ဆိုင်ရာက ခွင့်ပြုကြပြီမဟုတ်လေး။ ဝတ်စားဆင်ယင်မှု
ကော်၊ ရုပ်ရှင်ထဲက စကားအသုံးအနုန်းအတွက်ကေား...။ ကုန်မဲ
ကိုယ်တိုင် မကြည့်ဖြစ်တော့ ရှာနယ်တွေ၊ မရှုစင်းတွေကတစ်ဆင့်
မှန်းရှုသာ မှန်းနိုင်သည်။ ဟိုတိုးကလို့ မြန်မာဆန်ဆန် ဆင်ကြယပ်ကြ
မဟုတ်ထော့တာလည်း တွေ့ရပါ၏။ တစ်ခိုင်က ရုပ်ရှင်ထဲမှာသုံးသော
စကားလုံးအလှတွေ၊ ဘဝအမြင်တွေ အပြင်လောက်ကို လျှော့မလာ
တော့တာကိုလည်း သတိထားမိပါ၏။ ရုပ်ရှင် အောက်ခံတော်ဆိုလည်း
သံချွင်းတွေလည်း သီးသန်း မကြားရတော့တာ ကြပြီ။ ရုပ်ရှင်သည်
ပရိုးတိကြိုက် အနုပညာဖြစ်၍ ပရိုးတိအတွက် ရည်ရွယ်ချက်
ကောင်း၊ အနုပညာကောင်းတွေ ပေးနိုင်ဖို့ လိုသည့်ဟု ကုန်မဲ ထင်
ပါသည်။ ရုပ်ရှင်သည် လူကြီးပရိုးသာတိအတွက်သာ မဟုတ်သလို့
လူငယ်တွေအတွက်ချည်းလည်း မဟုတ်ပါ။ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရှုံး
လုံးအတွက် တာ၊ တိုင်းမွေးရမည့် ‘တာ၊ တိုင်းမွေး’ ဖြစ်ရပါလိမ့်မည်။

ကုန်မအဖို့ရာတော် မြန်မာရုပ်ရှင်ကားတွေ ညွှေ့လိုက်တာ
လို့ မြောသကြားရလေတိုင်း ဖြစ်မြောဖြစ်ရလေဆိုသည်စိတ်ဖြစ်း မချင့်
မရဲ့ ဖြစ်ရသည်။ ရင်ထဲမကောင်း ဖြစ်ရသည်။ ကက်တာက ကုန်မဲ
ကလည်း ဘာမှတ်နိုင်တာမဟုတ်။

(၄)

အခုတေသာ ကျွန်မရေးသည့် ဝွေးတို့၊ ဝတ္ထုရှည်အချို့ကို
ရပ်ရင်အဖြစ် ဖန်တီးနေကြသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ရပ်ရင်နင် ကျွန်မ
သိပ်ကြီးမဂ္ဂီးလှစေဘာပါ။ ရဲဖန်ရဲခါ ရပ်ရင်ရိုက်ကွင်းအချို့ကို ရောက်
ရပါသည်။ ထုတိလုပ်သူ၊ ဒါရိုက်တာ၊ မင်းသား၊ မင်းသမီးအချို့
နင်လည်း ခင်မင်နေပါပြီ။ သူတို့အကောက်အလွှာကိုလည်း ကျွန်မ
ကိုယ်တိုင် ကြားနဲ့ ဖြေစဲခြေဘတွေ ရှိပါပြီ။ သူတို့မှာလည်း သူတို့
အကောက်အလွှာနှင့်သူတို့။ သူတို့အကျပ်အတည်းနှင့်သူတို့။ ဇွဲကြော်
နိုက်ထုတ်သူတွေခများလည်း ထိထိုးရသလိုနိုတေသာ ရင်းနီး၌
ငွေပေါ်ပါမှ အရှည်သဖြင့် လုပ်သာကိုင်သူ ရှိကြရောမည်။

ရပ်ရင်သည် ဘဝနှင့်အနုပညာ ပါဝ်းစပ်ထားသော တင်ပြ
မြှုပ်ရာ လွှာတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်ကြေးသ ရပ်လုံးမော်ခွင့် ရှိဖို့ရာလည်း
အရေးတကြီး လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။ နိုင်ငြားရပ်ရှင်ကားတွေ ဒီဖို့
ဓာတ်ပြားတစ်ချပ်ထဲမှာ ကားပေါင်းတစ်ရာလောက် အသာဇေား
ဆုံးသည့်အတော်မှာ အိမ်တိုင်း ရပ်ရှင်ရဲ့ ဖြစ်နေပါပြီ။ ကျွန်မတို့ မြှင့်မာ
ရပ်ရှင်ကားတွေ ကောင်းလာလျှင် တစ်ခဲနိုက် အားပေးကြရုံသာ။
နိုင်ငြားရပ်ရှင်ကားတွေ ဖယ်ထားရုံသာ။

မြန်မာရပ်ရှင်ကားများ လွှာတ်လပ်စွာ ပွင့်လန်းသင်းပျော်
နိုင်ပါစေ။ တော်းတိုင်းမှုံးနိုင်ကြပါစေ။

မြန်မာတိုင်းမြို့မြို့မြို့မြို့မြို့မြို့မြို့မြို့မြို့မြို့မြို့မြို့